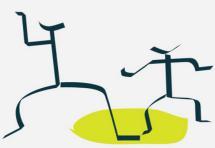

ഫ്രാൻസിസ് ഇട്ടിക്കോര

എന്ന പ്രശസ്ത നോവലിന്റെ രചയിതാവ്

ടി.ഡി. രാമകൃഷ്ണൻ്ട

ടി.ഡി. രാമകൃഷ്ണൻ

1961-ൽ തത്തമംഗലത്ത് ദാമോദരൻ ഇളയതിന്റെയും ശ്രീദേവി അന്തർജനത്തിന്റെയും മകനായി തൃശൂർ ജില്ലയിലെ എയ്യാലിൽ ജനിച്ചു. ആലുവ യു.സി. കോളജ്, മദിരാശി സർവ്വകലാശാല എന്നിവിടങ്ങളിൽ വിദ്യാഭ്യാസം. ഇപ്പോൾ സതേൺ റെയിൽവേ പാലക്കാട് ഡിവിഷനിൽ ചീഫ് കൺട്രോളർ. 2003-ൽ പ്രശസ്ത സേവനത്തിനുള്ള റെയിൽവേ മന്ത്രാലയത്തിന്റെ ദേശീയ അവാർഡ് ലഭിച്ചു. 2007-ൽ മികച്ച തമിഴ്-മലയാള വിവർത്തകനുള്ള ഇ. കെ. ദിവാകരൻപോറ്റി അവാർഡും 'നല്ലി ദിശൈ എട്ടും' അവാർഡും നേടി. ഫ്രാൻസിസ് ഇട്ടിക്കോര എന്ന നോവലിന് 2010ലെ ഭാഷാ ഇൻസ്ക്റിറ്റ്യൂട്ടിന്റെ ബഷീർ അവാർഡുൾഷെടെ നിരവധി അവാർഡുകൾ ലഭിച്ചു.

^{ഡീസീ ജന്മശതാബ്ലി} അവസാനിക്കാത്ത ജീവിതത്തിന്റെ ആദ്യത്തെ നൂറ് വർഷങ്ങൾ

ആൽഫ

ടി.ഡി. രാമകൃഷ്ണൻ

1961-ൽ തത്തമംഗലത്ത് ദാമോദരൻ ഇളയതിന്റെയും ശ്രീദേവി അന്തർജ്ജനത്തിന്റെയും മകനായി തൃശൂർ ജില്ലയിലെ എയ്യാലിൽ ജനിച്ചു. ആലുവ യു.സി. കോളജ്, മദിരാശി സർവ്വകലാശാല എന്നിവിടങ്ങളിൽ വിദ്യാഭ്യാസം. ഇപ്പോൾ സതേൺ റെയിൽവേ പാലക്കാട് ഡിവിഷനിൽ ചീഫ് കൺട്രോളർ. 2003–ൽ പ്രശസ്ത സേവനത്തിനുള്ള റെയിൽവേ മന്ത്രാലയത്തിന്റെ ദേശീയ അവാർഡും 2007–ൽ മികച്ച തമിഴ് മലയാള വിവർത്തകനുള്ള ഇ.കെ. ദിവാകരൻ പോറ്റി അവാർഡും 'നല്ലിദിശൈഎട്ടും' അവാർഡും നേടി. ഫ്രാൻസിസ് ഇട്ടിക്കോര എന്ന നോവലിന് 2010–ലെ ഭാഷാ ഇൻസ്റ്റിറ്റ്യൂട്ടിന്റെ ബഷീർ അവാർഡുൾപ്പെടെ നിരവധി അവാർഡുകൾ ലഭിച്ചു.

ടി. ഡി. രാമകൃഷ്ണന്റെ ഞങ്ങൾ പ്രസിദ്ധീകരിച്ച കൃതികൾ

നോവൽ ആൽഫ ഫ്രാൻസിസ് ഇട്ടിക്കോര സുഗന്ധി എന്ന ആണ്ടാൾ ദേവനായകി

സംഭാഷണം സി.വി. ശ്രീരാമനും കാലവും ടി. ഡി. രാമകൃഷ്ണൻ **ആൽഫ**

🗟 ഡി സി ബുക്സ്

MALAYALAM LANGUAGE

Alpha

LITERATURE / NOVEL by T. D. Ramakrishnan

Rights Reserved First Published August 2003 First DCB edition December 2012 2nd impression December 2014

PUBLISHERS

D C Books, Kottayam 686 001

Kerala State, India

Literature News Portal: www.dcbooks.com

Online Bookstore: www.onlinestore.dcbooks.com

e-bookstore: <u>ebooks.dcbooks.com</u>

Customercare: customercare@dcbooks.com, 9846133336

DISTRIBUTORS

8M3—dc22

D C Books-Current Books

Export Sales D C Press (P) Ltd., Kottayam, Kerala

D C Books Library Cataloguing in Publication Data Ramakrishnan, T. D. Alpha/T.D. Ramakrishnan. 120p., 21cm. ISBN 978-81-264-3911-9 Malayalam novel. I. Title.

(*This is local variation of DDC Number for Malayalam literature:Alpha.)

No part of this publication may be reproduced, or transmitted in any form or by any means, without prior written permission of the publisher.

ISBN 978-81-264-3911-9

739/14-15-Sl.No. 14115-dcb 5265-(2)2000-3015-12-14-Sir. 18.1-p sc-r sr(t)-d bs(t)

ഉള്ളടക്കം

<u>നടന്ന ദൂരങ്ങൾ നടക്കാത്ത ദൂരങ്ങൾ</u> <u>വൈശാഖൻ</u>

<u>ആൽഫ</u>

<u>ഒരസാധാരണ നോവൽ</u> *രാജൻ ഗുരുക്കൾ*

<u>വേരുകൾ തേടുന്നവർ</u> <u>ഷാജി ജേക്കബ്</u>

നടന്ന ദൂരങ്ങൾ നടക്കാത്ത ദൂരങ്ങൾ

വൈശാഖൻ

സർഗ്ഗാത്മകസാഹിത്യം സാധാരണയായി സഞ്ചരിക്കുന്ന വഴികളിലൂടെയല്ല ഈ നോവലിന്റെ സഞ്ചാരം. അതുകൊണ്ടുതന്നെ ഇതു വായിച്ചുകഴിഞ്ഞപ്പോൾ മനസ്സിൽ ഉണർന്ന വാക്ക് 'അസാധാരണം' എന്നാണ്. വ്യക്തിബന്ധങ്ങളിലെ കുഴമറിച്ചിലുകൾ, സാമൂഹികപ്രശ്നങ്ങൾ, അനാചാരങ്ങൾ, മതങ്ങളുടെയും പ്രത്യയശാസ്ത്രങ്ങളുടെയും ദർശനങ്ങളും ദർശനവൈകല്യങ്ങളും, ചരിത്രത്തിന്റെ പുനർവായന, പുരാണങ്ങളുടെ പുനരാഖ്യാനം എന്നിങ്ങനെയുള്ള മേഖലകളൊന്നുമല്ല 'ആൽഫ' യുടെ ആവിഷ്കാരഭൂമിക. മനുഷ്യാവസ്ഥയുടെ അടിസ്ഥാനസത്യങ്ങളെ തേടിയുള്ള ഒരു സാഹസികാന്വേഷണം. സംസ്കാരവും ജനിതകവും തമ്മിലുള്ള ബന്ധത്തെക്കുറിച്ചും തുടർച്ചയെക്കുറിച്ചുമുള്ള ഗൗരവാവഹമായ ചിന്തകൾ. മനുഷ്യർ പല കണ്ടുപിടിത്തങ്ങൾക്കുമായി പരീക്ഷണവിധേയമാക്കുന്നത് ഗിനിപ്പന്നികളുൾപ്പെടെയുള്ള പരീക്ഷണമൃഗങ്ങളെയാണല്ലോ. ഇവിടെ ആൽഫദ്വീപിൽ അരങ്ങേറുന്ന പരീക്ഷണത്തിലെ ഗിനിപ്പന്നികൾ മനുഷ്യർതന്നെയാണ്. ആൽബർട്ട് ഐൻസ്റ്റീൻ നിരീക്ഷകനെക്കൂടി നിരീക്ഷണത്തിൽ ഉൾപ്പെടുത്തിയതാണ് ഓർമ്മവരുന്നത്. പരീക്ഷകർതന്നെ പരീക്ഷണമൃഗങ്ങളുമാകുന്ന വിചിത്രാവസ്ഥയാണ് ഈ നോവലിലെ ഇതിവൃത്തത്തിൽ നാം കാണുന്നത്.

എത്രയോ പ്രവാചകന്മാർ, ദാർശനികർ, ശാസ്ത്രജ്ഞർ, സാമൂഹികപരിഷ്കർത്താക്കൾ, രാഷ്ട്രീയപ്രതിഭകൾ എന്നിവരെല്ലാം കാലപ്രവാഹത്തിൽ മനുഷ്യാവസ്ഥയുടെ ഗുണപരമായ മാറ്റത്തിനുവേണ്ടി ജീവിതം അർപ്പിച്ചു. എല്ലാം കഴിഞ്ഞ് ഇപ്പോൾ ഈ നഗ്നവാനരൻ എവിടെ എത്തിനില്ക്കുന്നു? ഇന്ന് മനുഷ്യൻ ജീവശാസ്ത്രപരമായി ഒരു സ്പീഷീസാണെന്നു പറയുന്നുണ്ടെങ്കിലും ജീവിതനിലവാരത്തിന്റെയും സംസ്കാരത്തിന്റെയും വൈവിദ്ധ്യവും വൈരുദ്ധ്യവും വച്ചുനോക്കിയാൽ മനുഷ്യരെല്ലാം ഒരു സ്പീഷീസിൽതന്നെയാണോ ഉൾപ്പെടുന്നത് എന്നു സംശയം തോന്നും. ദുരയും ചൂഷണവും ആർത്തിയും ക്രൂരതയും കുറഞ്ഞിട്ടുണ്ടോ? നേരത്തേ സൂചിപ്പിച്ച മഹാന്മാരുടെയെല്ലാം ജീവിതാർപ്പണം വൃഥാവിലായിപ്പോയോ? ഒരു ജാതി ഒരു മതം ഒരു ദൈവം മനുഷ്യന് എന്ന് പഠിപ്പിക്കാൻ ശ്രമിച്ച ശ്രീനാരായണ ഗുരുവിന്റെ വാക്കുകൾ ഒരു ജാതി ഒരു മതം ഒരു ദൈവം ഈഴവന് എന്ന് ആരെങ്കിലും തിരുത്തിക്കുറിക്കുന്നുണ്ടോ? നമ്പൂതിരിയെ മനുഷ്യനാക്കാൻ ശ്രമിച്ച രാജ്യത്തിൽ മനുഷ്യർ നമ്പൂതിരിയായി പരിണമിക്കുന്നുണ്ടോ? ഇത് കൊച്ചു കേരളത്തിലെ ചോദ്യങ്ങൾ. മറ്റു വലിയ മാനങ്ങളിൽ ഈ ചോദ്യം ലോകമെമ്പാടും ഉയരുന്നുണ്ട്. പുതിയതരം അടിമകൾ, പുതിയതരം ഉടയവർ. പുതിയതരം വേട്ടക്കാർ, വേട്ടകൾ, ഇരകൾ. കൂർപ്പിച്ച കല്ലുകൊണ്ട് ഇടിച്ച് വകവരുത്തിയിരുന്ന കാലത്തെക്കാൾ എത്ര വിപുലവും വ്യാപകവുമാണ് സാങ്കേതികശാസ്ത്രത്തിന്റെ സഹായത്തോടെയുള്ള നരഹത്യകൾ. മനുഷ്യന്റെ പാർപ്പിടങ്ങൾ, സഞ്ചാരമാർഗ്ഗങ്ങൾ, ഭക്ഷണരീതികൾ ഇവയിലെല്ലാം വലിയ പരിണാമങ്ങൾ സംഭവിച്ചിട്ടുണ്ടല്ലോ. കൈ എത്താത്ത ദൂരങ്ങളെയും കണ്ണെത്താത്ത ദൂരങ്ങളെയും മനുഷ്യന് കീഴടക്കാൻ കഴിഞ്ഞു. ഭൗതികശരീരത്തിന്റെ എല്ലാ കഴിവുകളും മനസ്സിന്റെ കഴിവുകളും പരമാവധി ഉപയോഗപ്പെടുത്തിക്കൊണ്ട് സൂക്ഷ്മലോകത്തും സ്ഥൂലലോകത്തും മനുഷ്യൻ അന്വേഷണയാത്രകൾ നടത്തി. ജീവിതം കൂടുതൽ സന്തോഷപ്രദമാക്കാനുള്ള ഒരുപാട് സാമഗ്രികൾ കണ്ടുപിടിച്ചു. അപ്പോഴും സ്വാർത്ഥലാഭങ്ങൾക്കായി

വെട്ടിപ്പിടിക്കലുകളും അടിച്ചമർത്തലുകളും എന്തിന്, വിനാശകരമായ യുദ്ധങ്ങളും തുടരുന്നു. മനുഷ്യൻ എന്ന സ്വപ്നത്തിലേക്ക് ഉള്ള യാത്രയിൽ എത്രയോ കുറച്ചുമാത്രമേ ഹോമോസാപ്പിയൻ എന്ന ഈ മൃഗം സഞ്ചരിച്ചിട്ടുള്ളൂ എന്നുള്ള ഉൾക്കാഴ്ച തരുവാൻ ടി.ഡി. രാമകൃഷ്ണന്റെ 'ആൽഫ' എന്ന നോവൽ നമ്മെ സഹായിക്കും. ഉള്ളിന്റെ ഉള്ളിലേക്കു തുറക്കുന്ന ഒരു കണ്ണ് ഇതിലുണ്ട്.

അസാധാരണമായ ഒരു പരീക്ഷണത്തിനു തയ്യാറായ പ്രൊഫസർ ഉപലേന്ദു ചാറ്റർജിക്ക് ഗുരുതരമായ സംശയങ്ങളുണ്ടായിരുന്നു. മനുഷ്യവംശം ലക്ഷോപലക്ഷം വർഷങ്ങൾകൊണ്ട് നേടിയെടുത്തെന്ന് അഭിമാനിക്കുന്ന അറിവും കഴിവും ഇരുപത്തിയഞ്ചു വർഷങ്ങൾകൊണ്ട് പുതിയ തലമുറയ്ക്ക് നേടാവുന്നതേ ഉള്ളൂ എന്ന് അദ്ദേഹം വിശ്വസിച്ചു. ഈ ഉറച്ച വിശ്വാസം പരീക്ഷണവിധേയമാക്കിയപ്പോൾ എവിടെ എത്തിച്ചേർന്നു എന്ന് നോവൽ തെളിവുതരുന്നുണ്ട്. പല കാരണങ്ങൾകൊണ്ട് വ്യവസ്ഥാപിതസമൂഹത്തെ എതിർക്കുന്നവരായിരുന്നു പ്രൊഫസറോടൊപ്പം പരീക്ഷണത്തിൽ സഹകരിച്ചത്. പല തുറകളിൽ അസാമാന്യമാംവിധം കഴിവുകളുള്ള ധിഷണാശാലികളാണ് ഈ പന്ത്രണ്ടു പരീക്ഷണമൃഗങ്ങളും. ശ്രീലങ്കയിൽനിന്നും 759 കിലോമീറ്റർ അകലെ സ്ഥിതിചെയ്യുന്ന പതിനേഴേമുക്കാൽ ചതുരശ്രകിലോമീറ്റർ വിസ്തൃതിയുള്ള ദ്വീപിലേക്ക് സഞ്ചരിച്ച ബോട്ടിൽ വസ്ത്രങ്ങളെല്ലാം ഉപേക്ഷിച്ചു പൂർണ്ണനഗ്നരായി ഇറങ്ങിത്തിരിക്കുകയാണ് പതിമൂന്നു ആധുനിക മനുഷ്യർ. ബോട്ട് പെട്രോളൊഴിച്ച് കത്തിച്ചു. ഒപ്പം ആധുനികജീവിതം അവർക്കു നല്കിയിരുന്ന എല്ലാ അറിവുകളും ശീലങ്ങളും ഭാഷയും ഉപേക്ഷിക്കപ്പെടുകയാണ്. ഭൂതകാലത്തെ ഉപേക്ഷിക്കുക എന്നത് അത്ര സുകരമായ ഒരു കാര്യമല്ല എന്നു പറയുന്നതിലും ശരി അത് അസാധ്യമാണ് എന്നു പറയുന്നതാവും. പക്ഷേ ഈ മനുഷ്യർക്ക് വന്നുചേർന്ന പരിണാമം നമ്മളെ നടുക്കിക്കളയുന്നു.

ചോരതുടിക്കും ചെറുകൈയുകളേ പേറുക വന്നീ പന്തങ്ങൾ എന്ന് വൈലോപ്പിള്ളി പാടി. ചെറുകൈകളിലേക്ക് ഈ അറിവിന്റെ പന്തങ്ങൾ കൈമാറുകയില്ല എന്ന് പ്രതിജ്ഞാബദ്ധരാണ് ഈ നോവലിലെ കഥാപാത്രങ്ങൾ. അസാധാരണവും സങ്കീർണ്ണവുമായ വ്യക്തിത്വമുള്ളവരാണ് അവരെല്ലാവരും. സഞ്ചിതമായ അറിവ് പകർന്നു കിട്ടിയില്ലെങ്കിൽ മനുഷ്യൻ നടന്നുവന്ന കാലമെല്ലാം പിന്നിലേക്കു താണ്ടി ആദിമബിന്ദുവിൽനിന്നും തുടങ്ങേണ്ടിവരുമോ? മനുഷ്യന് ആടയാഭരണങ്ങൾ പോലെ അഴിച്ചു കളയാവുന്നതാണോ സംസ്കാരം? മനുഷ്യൻ അടിസ്ഥാനപരമായി സ്വാർത്ഥനും ക്രൂരനും ആണോ? പ്രൊഫസർ ഉപലേന്ദു ചാറ്റർജിയും പന്ത്രണ്ടു

ഇന്നും കുറച്ചുപേർ, വളരെ കുറച്ചുപേർ, നിലവിലുള്ള മനുഷ്യാവസ്ഥയിൽ വേദനിക്കുകയും അത് അവർ സ്വപ്നം കാണുന്നവിധത്തിൽ സുന്ദരമാക്കാൻവേണ്ടി പ്രയത്നിക്കുകയുംചെയ്യുന്നു. അവർ ഇവിടെ ഉള്ളതുകൊണ്ടാണോ ഈ കാപട്യങ്ങൾക്കും സ്വാർത്ഥക്കൂത്തുകൾക്കും ക്രൂരതകൾക്കും നടുവിൽ അല്പമെങ്കിലും സ്നേഹവും കാരുണ്യവും അവശേഷിക്കുന്നത്? അവരുടെ എണ്ണം കുറഞ്ഞുകുറഞ്ഞു വരികയാണല്ലോ. ഒടുവിൽ അവരായിരിക്കും ഇവിടത്തെ അസംബന്ധസൃഷ്ടികൾ.

എന്റെ സുഹൃത്ത് ടി.ഡി. രാമകൃഷ്ണൻ ഇത്രയേറെ വ്യത്യസ്തമായ ഒരു നോവൽ എഴുതിയതിൽ അഭിമാനം തോന്നുന്നു. മനുഷ്യരാശിയുടെ നാളെയെക്കുറിച്ച് അല്പമെങ്കിലും ഉത്കണ്ഠയുള്ള സഹൃദയരുടെ കൈകളിൽ ഈ പുസ്തകം എത്തിച്ചേരട്ടെ; വായിക്കപ്പെടട്ടെ.

ആൽഫ

ഒന്ന്

1973 ജനുവരി 1

ദ്വീപ് അങ്ങകലെ കടലിന്റെ ചാരനിറത്തിനിടയിൽ ഒരു പച്ചപ്പൊട്ടുപോലെ തെളിഞ്ഞുവന്നു. ഇനി നാലോ അഞ്ചോ കിലോമീറ്റർ ദൂരം മാത്രം. സംഘത്തിലെ എല്ലാവരും ബൈനോക്കുലേഴ്സിലൂടെ കൂടുതൽ ശ്രദ്ധാലുക്കളായി ദ്വീപിനെ നിരീക്ഷിക്കാൻ തുടങ്ങി. ശ്രീലങ്കയിൽ നിന്നും എഴുന്നൂറ്റി അൻപത്തിയൊൻപതു കിലോമീറ്റർ തെക്കുമാറി ഇന്ത്യൻ മഹാസമുദ്രത്തിൽ പതിനേഴേമുക്കാൽ ചതുരശ്ര കിലോമീറ്റർ വിസ്തൃതിയുള്ള ആ ദ്വീപിലേക്ക് അവർ യാത്ര തിരിച്ചിട്ട് നാലാമത്തെ ദിവസമായിരുന്നു. നാലു രാത്രികളും മൂന്നു പകലുകളും കഴിഞ്ഞ് നാലാമത്തെ പകലിന്റെ തുടക്കം. സൂര്യൻ ഉദിച്ചുയർന്നിട്ട് ഏതാനും നിമിഷങ്ങളെ ആയിട്ടുള്ളൂ. അവരുടെ ചെറിയ മോട്ടോർ ബോട്ട് ഉയർന്നുപൊങ്ങുന്ന തിരമാലകളിലൂടെ ദ്വീപിനെ ലക്ഷ്യമാക്കി നീങ്ങി. സംഘത്തിലെ പതിമൂന്നുപേരിലും എന്തെന്നില്ലാത്ത ആകാംക്ഷ നിറഞ്ഞുനിന്നു. അവരൊരു വലിയ പരീക്ഷണത്തിന്റെ തയ്യാറെടുപ്പിലായിരുന്നു.

ആൽഫാ...

അതാണ് ആ ദ്വീപിന് പ്രൊഫസ്സർ ഉപലേന്ദു ചാറ്റർജി നല്കിയ പേര്. പ്രസിദ്ധീകരിക്കപ്പെട്ട ഭൂപടങ്ങളൊന്നും എടുത്തുനോക്കിയാൽ കണ്ടുപിടിക്കാൻ പറ്റാത്ത, അവ്യക്തവും ഒരു രാജ്യവും ഇതുവരെ അവകാശമുന്നയിച്ചിട്ടില്ലാത്തതുമായ ആ കൊച്ചു ദ്വീപ് പരീക്ഷണങ്ങൾക്കുവേണ്ടി തിരഞ്ഞെടുത്തത് പ്രൊഫസ്സറാണ്. ഇരുപത്തിയഞ്ചു വർഷം നീണ്ടുനിൽക്കുന്ന ദീർഘമായ പരീക്ഷണം. ജവഹർലാൽ നെഹ്രു യൂണിവേഴ്സിറ്റിയിലെ ആന്ത്രപ്പോളജി പ്രൊഫസ്സർ ആയിരുന്നു അദ്ദേഹം. കൂടെയുള്ള പന്ത്രണ്ടുപേർ പല രംഗങ്ങളിൽനിന്നും വന്ന കൂട്ടുകാർ. രസതന്ത്രത്തിലെയോ സസ്യശാസ്ത്രത്തിലെയോ പരീക്ഷണങ്ങൾപോലെ അല്ലല്ലോ നരവംശശാസ്ത്രത്തിൽ. പോരെങ്കിൽ ഇവിടെ പരീക്ഷണം നടത്തുന്നവർതന്നെയാണ് പരീക്ഷണവസ്തുക്കളും. അവരുടെ സ്വന്തം ജീവിതമാണ് ഇതിനായി ഉപയോഗിക്കുന്നത്. അതിന്റെ ഗുണവും ദോഷവുമെല്ലാം അവർ നേരിട്ടാണനുഭവിക്കേണ്ടത്. പ്രൊഫസ്സർ അപ്പോഴും തന്റെ നരച്ച താടിതടവിക്കൊണ്ട് ദ്വീപിനെ നോക്കുകയായിരുന്നു. ഇനി വളരെക്കുറച്ച് സമയം മതി ദ്വീപിലേക്കെത്താൻ. ബോട്ടൊരിക്കലും കരയ്ക്കടുക്കരുത്. കഴുത്തിനൊപ്പം വെള്ളം വരുന്ന സ്ഥലത്തു നിർത്തി എല്ലാവരും ഇറങ്ങണം. അതിനുശേഷം പരീക്ഷണം ആരംഭിക്കുകയായി. വ്യക്തമായി എന്നു തുടങ്ങിയെന്നറിയാത്ത, മനുഷ്യന്റെ ഉൽപത്തിമുതൽ ഇതുവരെ നേടിയ എല്ലാ അറിവും ഉപേക്ഷിക്കുക. വീണ്ടും പൂജ്യത്തിലേക്ക്... ആദിയിലേക്ക്... എന്നിട്ടവിടെനിന്ന് വീണ്ടും ആരംഭിക്കുക... ഓം... അല്ലെങ്കിൽ

സംഘത്തിലെ എല്ലാവരും കടുത്ത മാനസിക പിരിമുറുക്കത്തിലായിരുന്നു. പ്രൊഫസറുടെ പരീക്ഷണത്തെപ്പറ്റി വ്യക്തമായ അറിവോടെതന്നെയായിരുന്നു അവരെല്ലാം ആൽഫയിലേക്കു പുറപ്പെട്ടത്. പ്രൊഫസ്സർ അവരോട് എല്ലാ കാര്യങ്ങളും ഒറ്റയ്ക്കും കൂട്ടായും പലവട്ടം ചർച്ചചെയ്തിരുന്നു. ഒരാളിലും നേരിയ നിർബന്ധംപോലും ചെലുത്താതെ അവർക്കു നഷ്ടപ്പെടാൻ പോകുന്നത് സ്വന്തം ജീവിതമാണെന്നും നേട്ടത്തെപ്പറ്റി വ്യക്തമായ പ്രതീക്ഷകൾ വേണ്ടെന്നും അദ്ദേഹം പറഞ്ഞിരുന്നു. എന്നിട്ടും ഈ പന്ത്രണ്ടുപേർ അദ്ദേഹത്തോടൊപ്പം വന്നു. രാജ്യത്തിന്റെ പല ഭാഗങ്ങളിൽനിന്നും പഠനത്തിനും ഗവേഷണത്തിനുമായി എത്തിയവരും ചില പത്രപ്രവർത്തകരും എഴുത്തുകാരും ഉൾപ്പെട്ട ചെറുസംഘം. അവർ എല്ലാം ഉപേക്ഷിച്ച് ആത്മാർത്ഥമായി സഹകരിക്കാൻ സന്നദ്ധരായിരുന്നു. എങ്കിലും പരീക്ഷണത്തോടടുക്കുമ്പോൾ, ഇതുവരെ നേടിയ സകലതും ഉപേക്ഷിക്കണം എന്നു വരുമ്പോൾ, തിരമാലകളുടെ താളത്തിനും ബോട്ടിന്റെ ശബ്ദത്തിനും ഇടയിൽ അവരുടെ ആത്മസംഘർഷത്തിന്റെ മൗനം പുകഞ്ഞുനിന്നു.

എല്ലാവർക്കും എന്തൊക്കെയോ സംസാരിക്കണമെന്നുണ്ട്. പ്രൊഫസ്സറോട് പലതും ചോദിക്കണമെന്നുണ്ട്. പക്ഷേ, ആർക്കും ഒരക്ഷരം പോലും സംസാരിക്കാൻ കഴിഞ്ഞില്ല. അവർ ദുഃഖിതരായിരുന്നു എന്നു പറഞ്ഞാൽ ശരിയല്ല. മറിച്ച്, ഉത്കണ്ഠാകുലരായിരുന്നു. അവരെല്ലാം ഏകദേശം മുപ്പതിനോടടുത്ത് പ്രായമുള്ളവരായിരുന്നു. നല്ല വിദ്യാഭ്യാസമുള്ളവർ. വിവിധ വിഷയങ്ങളിൽ ഗവേഷണംവരെ നടത്തിയവർ. അവർ നേടിയ അറിവ്, സ്ഥാനമാനങ്ങൾ, സമ്പത്ത് എല്ലാം ഏതാനും നിമിഷങ്ങൾക്കുള്ളിൽ ഇല്ലാതാകുന്നു. ബോട്ടിൽനിന്ന് താഴേക്കിറങ്ങിയാൽ പരീക്ഷണത്തിന്റെ നിയമങ്ങളനുസരിച്ചു വേണം ജീവിക്കാൻ. പിന്നെ ആദിമനുഷ്യരാണ്. അതുവരെ നേടിയ എല്ലാ അറിവുകളും ഉപേക്ഷിക്കണം. ഇരുപത്തിയഞ്ചു വർഷം സാമൂഹിക ചട്ടക്കൂടുകളില്ലാതെ, ഒരു തരത്തിലുള്ള നിയമങ്ങളുമില്ലാതെ ആദിമനുഷ്യരായി ജീവിക്കണം. അവർക്ക് ഭാഷയില്ല, വസ്ത്രങ്ങളില്ല, ആയുധങ്ങളില്ല, പാർപ്പിടമില്ല, ആധുനിക ലോകത്തിതുവരെ ലഭിച്ച സുഖസൗകര്യങ്ങളൊന്നുമില്ല. ഇതുവരെ മനുഷ്യരുടെ പാദസ്പർശം ഏല്ക്കാത്ത ദ്വീപിനെപ്പറ്റി യാതൊരു ധാരണയുമില്ല. യാഥാർത്ഥ്യത്തോട് അടുക്കുന്തോറും അതിന്റെ ഭീകരത അവരുടെ സംസാരശേഷിപോലും നഷ്ടപ്പെടുത്തിക്കളഞ്ഞോ എന്ന് സംശയം.

ബോട്ട് ദ്വീപിൽനിന്ന് അല്പം ദൂരെയായി സാവധാനം നിർത്തി. ബോട്ടോടിച്ചിരുന്ന ക്രിസ്റ്റഫർ പ്രൊഫസ്സറുടെ മുന്നിൽ വന്നുനിന്നു. ബോട്ടിന്റെ നേരിയ ശബ്ദംപോലും നിലച്ചു. ആരും അനങ്ങിയില്ല. അവസാനം പ്രൊഫസ്സർ എല്ലാവരോടുമായി പറഞ്ഞു: "നമുക്കിറങ്ങേണ്ട സ്ഥലമായി. ഇവിടെ ഇറങ്ങിയാൽ കഴുത്തിനൊപ്പം വെള്ളമേ കാണൂ. എല്ലാവരും ഇറങ്ങിക്കഴിഞ്ഞാൽ ഈ ബോട്ട് നമ്മൾ തീവെച്ച് നശിപ്പിക്കും. പക്ഷേ ഇറങ്ങുന്നതിനുമുമ്പ് ഞാനൊരു കാര്യംകൂടി പറയാനാഗ്രഹിക്കുന്നു. ആർക്കെങ്കിലും ഈ പരീക്ഷണത്തിൽനിന്നും പിന്മാറണമെന്ന് നേരിയ ആഗ്രഹമെങ്കിലും ഉണ്ടെങ്കിൽ ഈ ബോട്ടോടിച്ച് തിരിച്ചു പോകാം. അല്ല... എല്ലാവർക്കും സമ്മതമാണെങ്കിൽ നാമാദ്യം പറഞ്ഞുവച്ചിരുന്ന വ്യവസ്ഥകൾക്കനുസരിച്ച് ഓരോരുത്തർക്കായി ബോട്ടിൽനിന്നിറങ്ങാം."

കുറച്ചു സമയത്തേക്ക് ആരും അനങ്ങിയില്ല. അവരെല്ലാവരിലും തിരിച്ചുപോകാനുള്ള നേരിയ ആഗ്രഹം ഉടലെടുക്കുകയും അവരതിനെ കടിച്ചമർത്താൻ പണിപ്പെടുകയുമായിരുന്നു. നാട്ടിലെ സുഖജീവിതത്തിന്റെ പ്രലോഭനങ്ങൾ അവരെ ഒരു വീണ്ടുവിചാരത്തിന് പ്രേരിപ്പിച്ചു. അവസാനം പത്രപ്രവർത്തകനായ പ്രദീപ് മേത്ത എഴുന്നേറ്റു:

"സാർ, ഞാനൊരു കാര്യം ചോദിക്കട്ടെ. ഞങ്ങളെല്ലാവരും നൂറു ശതമാനം സമ്മതത്തോടെ ഇതിൽ ഭാഗഭാക്കാകാൻ ഇറങ്ങിത്തിരിച്ചവരാണ്. അതിൽ ഇനി ഒരു തിരിച്ചുപോകലിന്റെ പ്രശ്നമില്ല. പക്ഷേ ഒരു സംശയം: ഇരുപത്തിയഞ്ചു വർഷത്തിനുശേഷം ഭാഷയും ചിന്തയും നഷ്ടപ്പെട്ട നമ്മൾ നടത്തുന്ന ഈ പരീക്ഷണത്തെപ്പറ്റി മറ്റുള്ളവർ എങ്ങനെ അറിയും? സമൂഹത്തിനുപകരിക്കാത്ത ഒരു പരീക്ഷണംകൊണ്ടെന്തു പ്രയോജനം?"

"പ്രദീപ്, ദയവായി ശ്രദ്ധിക്കുക... സമൂഹം, കുടുംബം, സദാചാരം എന്നിവയുടെ കാല്പനിക അസ്തിത്വത്തിന്റെ പൊള്ളത്തരം തുറന്നു കാട്ടാനും അവ മനുഷ്യന്റെ സ്വാതന്ത്ര്യത്തെയും പുരോഗതിയെയും എങ്ങനെ പ്രതികൂലമായി ബാധിക്കുന്നു എന്ന് മനസ്സിലാക്കാനുമാണ് ഈ പരീക്ഷണം. അതുകൊണ്ടുതന്നെ പുറത്തുനിൽക്കുന്ന സമൂഹത്തോട് യാതൊരുവിധ ബാദ്ധ്യതയും നമുക്കില്ല. എങ്കിലും നമ്മൾ ഇങ്ങോട്ടു വന്നിരിക്കുന്ന വിവരം നമുക്കല്ലാതെ ഒരാൾക്കുകൂടി അറിയാം. അതാരാണെന്നുമാത്രം നിങ്ങളെന്നോടു ചോദിക്കരുത്. ഇരുപത്തിയഞ്ചാമത്തെ വർഷം ഇതേ ദിവസം അയാളിവിടെ വരും. അതിനുശേഷമാണ് ഈ പരീക്ഷണത്തിന്റെ ഫലം

സംഘാംഗങ്ങൾ ഓരോരുത്തരായി അവരുടെ കയ്യിലുള്ള സാധനങ്ങളെല്ലാം ബോട്ടിലഴിച്ചുവച്ചു. എന്നാൽ വസ്ത്രം അഴിക്കാൻ തുടങ്ങിയപ്പോൾ എല്ലാവരുമൊന്ന് മടിച്ചു. ആരും നഗ്നരായി കടലിലേക്കിറങ്ങാൻ തയ്യാറാകാതെ മടിച്ചുനിന്നു. ഒരു ജീവിതംകൊണ്ട് നേടിയ അറിവും ഒരു യുഗംകൊണ്ട് നേടിയ സംസ്കാരവും ഒരു നിമിഷത്തിലുപേക്ഷിക്കാൻ കഴിയാതെ അവർ വിഷമത്തോടെ പ്രൊഫസ്സറെ നോക്കി. അദ്ദേഹമാകട്ടെ, ഈ പരീക്ഷണത്തിന്റെ ഉത്തരവാദിത്വം മുഴുവൻ സ്വയം വഹിച്ചുകൊണ്ട് വസ്ത്രങ്ങളെല്ലാം മാറ്റി കടലിലേക്കിറങ്ങിക്കഴിഞ്ഞിരുന്നു. അദ്ദേഹം കഴുത്തിനൊപ്പം വെള്ളത്തിലിറങ്ങി നീന്തിയും നടന്നുമായി കരയിലേക്കു പോയി. ദ്വീപിലെ വെളുത്ത മണൽത്തിട്ട ഒരു വലിയ ചോദ്യച്ചിഹ്നംപോലെ പ്രൊഫസ്സറുടെ മുന്നിൽ കിടന്നു. അപ്പോൾ ബോട്ടിലുള്ളവരെല്ലാം അത്ഭുതത്തോടെ അദ്ദേഹത്തെ നോക്കിനില്ക്കുകയായിരുന്നു. അവരിതുവരെ കണ്ടിരുന്ന പ്രൊഫസ്സർ ഉപലേന്ദു ചാറ്റർജി ആയിരുന്നില്ല അത്. ലോകത്തിലെ പല പ്രധാന സെമിനാറുകളിലും ഗവേഷണപ്രബന്ധമവതരിപ്പിച്ച പ്രൊഫസ്സർ ഉപലേന്ദു ചാറ്റർജി എന്ന ജീനിയസ് പൂർണ്ണനഗ്നായ ഒരാദിമനുഷ്യനായി അവരുടെ മുന്നിൽ നില്ക്കുന്നു. പിന്നെ അവർക്കൊന്നും ആലോചിക്കാനുണ്ടായിരുന്നില്ല. പ്രദീപ്, ഊർമ്മിള, ശ്വേത, ക്രിസ്റ്റഫർ, അൻവർ, രാജേഷ്, സന്തോഷ്, മാലിനി, ഹരി, മെർലിൻ, അരുണ, അഞ്ജലി എല്ലാവരും കടലിലേക്കിറങ്ങി. അൻവർ മുൻകൂർ തീരുമാനിച്ചതനുസരിച്ച് ബോട്ടിന് പെട്രോളൊഴിച്ച് തീവെച്ചു. പ്രൊഫസ്സറുൾപ്പെടെ പതിമൂന്നുപേരും തങ്ങളെ പുറംലോകവുമായി ബന്ധിപ്പിക്കുന്ന അവസാനത്തെ കണ്ണി കത്തിയെരിയുന്നതും നോക്കി നിശ്ശബ്ദരായി നിന്നു.

അങ്ങനെ ഒരു കഥ... മഹത്തായ പരീക്ഷണത്തിന്റെ കഥ ആരംഭിക്കുകയായി.

രണ്ട്

1998 ജനുവരി 1

യാത്ര തുടരുന്നതിനുമുമ്പ് ഞങ്ങൾക്ക് വളരെയധികം സംശയങ്ങൾ ഉണ്ടായിരുന്നു. എണ്ണൂറോളം കിലോമീറ്റർ ദൂരം പോകാൻ ഈ ബോട്ട് മതിയാകുമോ? എനിക്ക് കടലിൽ അധികം യാത്രചെയ്ത് പരിചയം ഉണ്ടായിരുന്നില്ല. ദ്വീപിനെപ്പറ്റി പ്രൊഫസ്സർ ബാനർജി തന്ന വിവരങ്ങളേ ഉണ്ടായിരുന്നുള്ളൂ. എന്റെ സുഹൃത്ത് മൈക്കിൾ പീറ്റേഴ്സ് എന്ന ഗോവക്കാരൻ കടലിൽ ധാരാളം യാത്ര ചെയ്തിട്ടുള്ളവനും ബോട്ടോടിക്കാൻ അറിയാവുന്നവനുമായതാണ് ഏക ആശ്വാസം. ഞങ്ങൾ മൂന്നു ദിവസത്തിലേറെ യാത്ര ചെയ്ത് കോമ്പസ്സിന്റെ സൂചിയിലേക്കും കയ്യിലെ മാപ്പിലേക്കും മാറിമാറി നോക്കി അവസാനം ആൽഫ കണ്ടെത്തി.

പിന്നെ എന്താണീ കഥയുടെ പൊരുൾ? പ്രൊഫസ്സർ ബാനർജി പറയുന്ന പതിമൂന്നുപേരുടെ ഇപ്പോഴത്തെ അവസ്ഥ എന്തായിരിക്കും? ഉപലേന്ദു ചാറ്റർജി വിശ്വസിച്ചിരുന്നതുപോലെ ഇരുപത്തിയഞ്ചു വർഷം കൊണ്ട് വളരെയധികം പുരോഗതി നേടാൻ കഴിഞ്ഞ ഒരു മനുഷ്യസമൂഹം അവിടെ വളർന്നു വന്നിരിക്കുമോ? സമൂഹം അടിച്ചേല്പിക്കുന്ന നിയന്ത്രണങ്ങൾ എടുത്തു മാറ്റിയാൽ മനുഷ്യന്റെ ബുദ്ധിക്ക് കൂടുതൽ വേഗത്തിലും ശക്തിയിലും പ്രവർത്തിക്കാൻ കഴിയുമേ? അതോ ഒരസംബന്ധനാടകത്തിലെ കഥാപാത്രങ്ങളെപ്പോലെ അവരെല്ലാം എല്ലാം നഷ്ടപ്പെട്ട് ബുദ്ധിശൂന്യരായിരിക്കുമോ?

പെട്ടെന്ന് കടന്നു ചെല്ലരുതെന്ന് ബാനർജി സാർ പ്രത്യേകം പറഞ്ഞിരുന്നതിനാൽ ബോട്ട് ഞങ്ങൾ ദ്വീപിൽനിന്നും കുറച്ചകലെയായി നിർത്തി. കുറച്ചു ദൂരം മാറി ദ്വീപിലുള്ളവർ അറിയാതെ അവരെ നിരീക്ഷിക്കണം. പക്ഷേ പച്ചപിടിച്ച മരങ്ങളല്ലാതെ മറ്റൊന്നും കാണാൻ കഴിഞ്ഞില്ല.

മനുഷ്യസംസ്കാരത്തിന്റെ യാതൊരു ലക്ഷണവും അവിടെ ഉണ്ടായിരുന്നില്ല. ദ്വീപ് മാറിപ്പോയോ എന്നുപോലും ഞാൻ സംശയിച്ചു. മൈക്കിൾ ഉറപ്പിച്ചു പറഞ്ഞു: "ഇതുതന്നെയാണ്." വളരെ നേരത്തെ കാത്തിരിപ്പിനുശേഷം വെയിൽ മങ്ങിത്തുടങ്ങിയപ്പോൾ കടൽത്തീരത്തേക്ക് ഒരു കൂട്ടം ജീവികൾ നടന്നടുക്കുന്നതു കണ്ടു. അവർ മനുഷ്യരാണെന്ന് വിശ്വസിക്കാൻ പ്രയാസം തോന്നി. ചരിത്രപുസ്തകങ്ങളിൽമാത്രം വായിച്ചറിവുള്ള പ്രാകൃത മനുഷ്യർ. ഇതാണോ ഇരുപത്തിയഞ്ചു വർഷംകൊണ്ട് നേടിയ നേട്ടം. എന്റെ കയ്യിലെ ജീവചരിത്രക്കുറിപ്പുകൾ ഇവരുടെയാകുമോ? ഞങ്ങൾ പതുക്കെ ബോട്ട് കരയോടടുപ്പിച്ചു. അടുത്തപ്പോൾ അവരെല്ലാം ചെറുപ്പക്കാരും എന്റെ ലിസ്റ്റിൽ പെടാത്തവരുമാണെന്ന് മനസ്സിലായി. അതിൽ സ്ത്രീകളും പുരുഷന്മാരും കുട്ടികളുമെല്ലാമായി ഇരുപത്തഞ്ചോളം പേരുണ്ടായിരുന്നു. ഒതുങ്ങാത്ത താടിയും മുടിയുമായി വസ്ത്രം ധരിക്കാത്ത അവരെക്കണ്ടപ്പോൾ എനിക്ക് വെറുപ്പാണ് തോന്നിയത്.

ബോട്ടിന്റെ ശബ്ദം അടുത്തു വന്നപ്പോഴാണ് അവർ ഞങ്ങളെ ശ്രദ്ധിച്ചത്. പെട്ടെന്ന് ഏതോ അത്ഭുതജന്തുവിനെ കണ്ട് ഭയന്നിട്ടെന്നവണ്ണം എല്ലാവരുംകൂടി ദ്വീപിനകത്തേക്ക് ഓടിയൊളിച്ചു. അവർ ബഹളം വച്ചപ്പോൾ ഉപയോഗിച്ച ശബ്ദങ്ങൾ ഞങ്ങൾക്ക് മനസ്സിലാക്കാൻ സാധിക്കാത്ത രീതിയിലായിരുന്നു.

ആൽഫ ആദിസംസ്കൃതിയുടെ തുടക്കംപോലെ പച്ചപിടിച്ച കുറെ മരങ്ങളും അവയ്ക്കിടയിൽ പറന്നകലുന്ന കിളികളും പല വർണ്ണങ്ങളിലുള്ള ചിത്രശലഭങ്ങളുമായി ഞങ്ങൾക്ക് മുന്നിൽ കിടന്നു. മറ്റേതോ ഒരു ലോകത്തെത്തിയ പ്രതീതിയായിരുന്നു ഞങ്ങൾക്ക്. ഞാനിതുവരെ കാണാത്ത വൃക്ഷങ്ങൾ. പലതും വളരെ വലുത്. ഇവിടെ എവിടെയാണ് ലോകപ്രസിദ്ധ നരവംശശാസ്ത്രജ്ഞനായ പ്രൊഫസ്സർ ഉപലേന്ദു ചാറ്റർജി. അദ്ദേഹത്തിന്റെ കൂടെ ഇരുപത്തിയഞ്ചു വർഷം മുമ്പ് യാത്ര തിരിച്ച പന്ത്രണ്ടു കൂട്ടുകാർ. ഞങ്ങൾ മരങ്ങൾക്കിടയിലൂടെ അകത്തേക്ക് നടന്നു. നിലം മുഴുവൻ കുറ്റിച്ചെടികളും പച്ചവള്ളികളും. "പാമ്പുകളുണ്ടാകും സൂക്ഷിക്കണം." മൈക്കിൾ എന്നെ ഓർമ്മിപ്പിച്ചു.

പ്രതികൂല സാഹചര്യങ്ങളെ നേരിടാവുന്ന ഷൂസും വസ്ത്രങ്ങളും ധരിച്ചിരുന്നതിനാൽ മുന്നിലെ ചെടികൾ വെട്ടിമാറ്റിക്കൊണ്ട് പതുക്കെ മുന്നോട്ട് നടന്നു. വളരെ സമയത്തേക്ക് ഞങ്ങൾക്ക് ആരെയും കാണാൻ കഴിഞ്ഞില്ല. പക്ഷേ, മരങ്ങൾക്കപ്പുറത്തെവിടെയോ മുമ്പു കേട്ട ശബ്ദങ്ങൾ കേൾക്കുന്നതുപോലെ തോന്നി. ദ്വീപിലെ പുതിയ തലമുറ അപരിചിതത്വത്തോടും ഭയപ്പാടുകളോടുമാണ് ഞങ്ങളെ വീക്ഷിച്ചിരുന്നത്. ഒരാൾപോലും അടുത്തേക്കു വരാൻ തയ്യാറായില്ല. പക്ഷെ, പ്രൊഫസ്സർ ബാനർജി പറഞ്ഞതനുസരിച്ച് ആ പതിമൂന്നുപേർ ഇരുപത്തിയഞ്ചു വർഷത്തിനുശേഷം ഇങ്ങനെയൊരാൾ വരുന്നതും കാത്തിരിക്കേണ്ടതല്ലേ? അതോ അവരെല്ലാം മരിച്ചുപോയിരിക്കുമോ?

മൈക്കിൾ രഹസ്യമായി അവരുടെ ചില ഫോട്ടോകളെടുത്തു. സമയം സന്ധ്യയാകാൻ തുടങ്ങി. ഞങ്ങളുടെ കയ്യിൽ അത്യാവശ്യം ആഹാരവും എന്തെങ്കിലും അപകടം നേരിടേണ്ടിവന്നാൽ വേണ്ട ആയുധങ്ങളുമുണ്ടായിരുന്നു. ഇരുട്ടു പരന്നതോടെ ഏതു നിമിഷവും ആക്രമിക്കപ്പെടാമെന്നൊരു ഭീതി ഞങ്ങളുടെ മനസ്സിലെത്തി. രണ്ടുപേരുടെയും ഹെഡ്ലൈറ്റുകളിലെ തീവ്രമായ പ്രകാശമാണ് അവരെ അകറ്റി നിർത്തിയത്. അവർ നരഭോജികളായിരിക്കുമോ? ഒന്നും പിടികിട്ടുന്നില്ല. മൈക്കിളിന്റെ കണ്ണുകളിൽമാത്രം എന്തും വന്നാൽ നേരിടാനുള്ള ഒരു ധൈര്യം തിളങ്ങിനിന്നു.

അവസാനം കുറെ സമയത്തെ അലച്ചിലിനുശേഷം ഞങ്ങൾ ഒരു ഗുഹ കണ്ടെത്തി. കഷ്ടിച്ച് ഒരാൾക്ക് അകത്തേക്ക് കടക്കാനുള്ള വലിപ്പമേ അതിനുണ്ടായിരുന്നുള്ളൂ.

"നമുക്ക് അകത്തേക്ക് കടക്കാം. ആരെങ്കിലും ഇതിനുള്ളിൽ കാണാതിരിക്കില്ല."

എന്റെ ഒരു കയ്യിൽ തോക്കും മറ്റേക്കയ്യിൽ ചെടികൾ വെട്ടിമാറ്റിയിരുന്ന നീണ്ട കത്തിയുമുണ്ടായിരുന്നു. അത്ഭുതമെന്നു പറയട്ടെ, ഗുഹയ്ക്കുള്ളിലേക്ക് ഹെഡ്ലൈറ്റിന്റെ പ്രകാശം ചിതറിവീണപ്പോൾ പെട്ടെന്നൊരു സ്ത്രീ എന്റെ അടുത്തേക്ക് ഓടിവന്നു.

"ദൈവമേ... അവസാനം നിങ്ങളെത്തിയോ... ഇന്നെന്തായാലും വരുമെന്നെനിക്കറിയാമായിരുന്നു... ഞാൻ നിങ്ങളെ കാത്തിരിക്കുകയായിരുന്നു."

മെലിഞ്ഞു കരിവാളിച്ച് പൂർണ്ണനഗ്നയായ അവരുടെ പ്രായം എനിക്ക് പിടികിട്ടിയില്ല. വളരെക്കാലം വസ്ത്രം ഉപയോഗിക്കാതിരുന്നതിനാൽ വരണ്ട് ചുളിവു വീണ ശരീരം. പക്ഷേ, ആ കണ്ണുകളിലിപ്പോഴും പ്രതീക്ഷയുടെ പ്രകാശമുണ്ടായിരുന്നു. ഞാൻ ബാഗിൽനിന്നും ഒരു മെഴുകുതിരിയെടുത്ത് കത്തിച്ചു വച്ചു. മെഴുകുതിരിയുടെ അരണ്ട വെളിച്ചത്തിനു ചുറ്റും ഞങ്ങൾ മൂന്നുപേരും ഇരുന്നു.

"ഞാനാണ് മാലിനി ദേശായ്. അന്ന് ദ്വീപിലെത്തിയ പതിമൂന്നുപേരിൽ ഒരാൾ. ഇനി രണ്ടുപേർകൂടി ജീവിച്ചിരിക്കുന്നുണ്ട്. അവർ അബോധാവസ്ഥയിൽ അടുത്ത മുറിയിൽ കിടക്കുന്നു."

"ഞാൻ അവിനാശ്. പ്രൊഫസ്സർ സതീഷ്ചന്ദ്ര ബാനർജിയുടെ ശിഷ്യൻ. അദ്ദേഹത്തെയായിരുന്നു നിങ്ങളുടെ പ്രൊഫസ്സർ ഇന്ന് ഇവിടെ വരാൻ ചുമതലപ്പെടുത്തിയിരുന്നത്. നിർഭാഗ്യമെന്ന് പറയട്ടെ അദ്ദേഹം തളർവാതം പിടിപെട്ട് കിടപ്പിലാണ്. ഇതെന്റെ കൂട്ടുകാരൻ മൈക്കിൾ. മാലിനീ.... ഇനി പറയൂ പ്രൊഫസ്സർ ഉപലേന്ദു ചാറ്റർജി എവിടെയാണു കിടക്കുന്നത്?"

"പ്രൊഫസ്സർ പതിനെട്ടു വർഷങ്ങൾക്കുമുമ്പ് മരിച്ചു. ഇനി ബാക്കിയുള്ളത് സന്തോഷും ഊർമ്മിളയുമാണ്. നിങ്ങൾ എനിക്കെന്തെങ്കിലും കൊണ്ടുവന്നിട്ടുണ്ടോ... ഇരുപത്തിയഞ്ചു കൊല്ലമായി ഞാൻ ശരിക്ക് ആഹാരം കഴിച്ചിട്ട്."

ഞങ്ങൾ ഒരുമിച്ച് ആഹാരം കഴിച്ചു. രാത്രി മുഴുവൻ സംസാരിച്ചു. ആൽഫയെപ്പറ്റി, അവരുടെ പരീക്ഷണത്തെപ്പറ്റി, പിന്നെ തനി കാടന്മാരായി ജീവിക്കുന്ന പുതിയ തലമുറയെപ്പറ്റി. അരണ്ട പ്രകാശത്തിൽ മാലിനിയുടെ ഉടഞ്ഞുലഞ്ഞ മുലകൾ കണ്ടപ്പോൾ ഞാനറിയാതെ ചോദിച്ചുപോയി: "പുതയ്ക്കാനൊരു ഷാള് തരട്ടെ?"

"വേണ്ട...ഇവിടെനിന്ന് പോകുന്നതുവരെ ഇങ്ങനെ തന്നെ മതി. എന്നെ കാണുന്ന നിങ്ങൾക്കു മാത്രമേ വിഷമം തോന്നുന്നുള്ളൂ. എനിക്ക് എന്തെങ്കിലും അസ്വാഭാവികമായി തോന്നുന്നേയില്ല."

ഞങ്ങൾ സംസാരിക്കുമ്പോൾ പുതിയ തലമുറയിലെ പലരും വാതിൽക്കൽ വന്ന് എത്തിനോക്കുന്നുണ്ടായിരുന്നു. ആൽഫയിലെ മുത്തശ്ശി എന്ന നിലയ്ക്കാകണം അവരെല്ലാം മാലിനിയെ ബഹുമാനിക്കുന്നതായും തോന്നി. പിറ്റേദിവസം ഞങ്ങൾ ഊർമ്മിളയെയും സന്തോഷിനെയുംകൊണ്ട് നാട്ടിലേക്ക് തിരിച്ചു. മാലിനി ദ്വീപിലുള്ളവരോട് എന്തൊക്കെയോ അവരുടെ ഭാഷയിൽ പറഞ്ഞു. അവരതെല്ലാം ശ്രദ്ധയോടെ കേൾക്കുകയും ബോട്ടു പുറപ്പെടുമ്പോൾ അടുത്തുവന്ന് യാത്രയാക്കുകയും ചെയ്തു.

മൈക്കിൾ ദ്വീപിൽനിന്നും കുറെ ചെടികൾ പിഴുതെടുത്തു; വലിയ മരങ്ങളുടെ ഇലകളും. ഇവയ്ക്കെല്ലാം അത്ഭുത ഔഷധഗുണമുള്ളതുകൊണ്ടാണത്രേ ദ്വീപിലെ പുതിയ തലമുറ അരോഗദൃഢഗാത്രരായിരിക്കുന്നത്.

ബോട്ട് നീങ്ങിയപ്പോൾ ഞങ്ങൾ കരുതിയിരുന്ന വസ്ത്രമെടുത്ത് മാലിനിക്ക് കൊടുത്തു. സന്തോഷിനെയും ഊർമ്മിളയെയും വളരെ ബുദ്ധിമുട്ടിയാണ് വസ്ത്രം ധരിപ്പിച്ചത്. മാലിനിപോലും പലപ്പോഴും പരസ്പരബന്ധമില്ലാതെ പെരുമാറി. കുറച്ചുനേരം നിർത്താതെ സംസാരിക്കും... പിന്നെ വളരെ സമയം നിശ്ശബ്ദയായി... അപ്പോൾ അവളുടെ കണ്ണുകൾ നിറയും. ആദ്യമൊക്കെ ഞങ്ങൾ കൊണ്ടുവന്ന ആഹാരം കഴിക്കാൻ വലിയ ആർത്തിയായിരുന്നു. പിന്നെ ഒന്നും മിണ്ടാതെ കുറച്ചു നേരം ആഹാരത്തിലേക്ക് നോക്കിയിരുന്ന് വേണ്ടെന്നു പറയാൻ തുടങ്ങി. അതിനിടയ്ക്കാണ് എന്റെ ബൈനോക്കുലേഴ്സ് കണ്ടത്.

"ഞാനാദ്യമിവിടെ വരുമ്പോൾ എനിക്ക് ഇതുപോലൊന്ന് ഉണ്ടായിരുന്നു. ഞാനന്ന് വളരെ നേരം അതിലൂടെ ദ്വീപിനെ നോക്കി. അപ്പോൾ എന്തു സുന്ദരമായിരുന്നു ആൽഫ. മനുഷ്യസ്പർശമേൽക്കാത്ത പവിത്രയായ ആൽഫ. പിന്നെ ദ്വീപിലേക്കിറങ്ങുമ്പോൾ എല്ലാം ഉപേക്ഷിച്ചതിന്റെകൂടെ അതും കളഞ്ഞു. അവിനാശ്, ഞങ്ങളുടെ ഈ ഭ്രാന്തിൽ എല്ലാം നശിച്ചു. ദ്വീപിലെ മറ്റു ജീവികൾ എത്ര സമാധാനത്തോടെയാണു കഴിഞ്ഞിരുന്നത്."

ബോട്ട് സാവധാനം മുന്നോട്ടു നീങ്ങി. ആൽഫ അല്പാല്പമായി അപ്രത്യക്ഷമായി. സന്തോഷും ഊർമ്മിളയും ഒന്നുമറിയാതെ ഏതോ സ്വപ്നലോകത്ത് മയങ്ങി. ദ്വീപ് ബൈനോക്കുലേഴ്സിൽക്കൂടി പോലും കാണാതായപ്പോൾ മാലിനി തലയ്ക്കു കൈ കൊടുത്ത് കരയാൻ തുടങ്ങി: "ഇരുപത്തിയഞ്ചു വർഷം… ഇരുപത്തിയഞ്ചു വർഷമാണ് നഷ്ടപ്പെട്ടത്…. നിങ്ങളൊന്നാലോചിച്ചു നോക്കൂ… ഇനി എന്റെ ജീവിതത്തിന്റെ ബാക്കിയെത്ര തുച്ഛമാണ്. ഞാനൊരു വിഡ്ഢിയായിരുന്നു. ഞാൻ മാത്രമല്ല…. ഞങ്ങൾ എല്ലാവരും. ഞങ്ങളെ അന്വേഷിച്ചുവരാൻ അവിനാശിന് ഇഷ്ടമായിരുന്നോ? അതോ വെറുമൊരു കടപ്പാടു മാത്രമോ?"

"അല്ല... കടപ്പാടല്ല... അറിയാനുള്ള ആഗ്രഹം... ഞാനുമൊരു സത്യാന്വേഷിയാണെന്നു കരുതൂ..."

അവസാനം മൂന്നു ദിവസത്തെ യാത്രയ്ക്കുശേഷം ഞങ്ങൾ കരയിലെത്തി. മൂന്നു പേരെയുംകൊണ്ട് മൈക്കിളിന്റെ ഒഴിഞ്ഞ വീട്ടിലേക്ക്പോകുമ്പോൾ എനിക്കൊന്നും മനസ്സിലാകാത്ത അവസ്ഥയിലായിരുന്നു.

മൂന്ന്

മാലിനി ദേശായ് പറഞ്ഞ കഥ

ബാൽക്കണിയിൽ എന്റെ മുന്നിലെ ചൂരൽകസേരയിലിരുന്ന് മാലിനി ഇംഗ്ലീഷും ഹിന്ദിയും കലർന്ന ഭാഷയിൽ വളരെ വിഷമിച്ച് സംസാരിക്കാൻ തുടങ്ങി. മുറിഞ്ഞ വാചകങ്ങൾക്കിടയിൽ പലപ്പോഴും നീണ്ട അവ്യക്തമായ മൗനം. അവയെല്ലാം കൂട്ടിവായിക്കാൻ വിഷമിക്കുന്നതുപോലെ. അവർ മാത്രമായിരുന്നു പ്രൊഫസ്സറുടെ സംഘത്തിലെ മറ്റൊരു ആന്ത്രപ്പോളജിസ്റ്റ്. ദ്വീപിലേക്കു പുറപ്പെടുമ്പോൾ അവർക്ക് ഇരുപത്തിയഞ്ചു വയസ്സായിരുന്നു. കൂട്ടത്തിലേറ്റവും പ്രായം കുറഞ്ഞവൾ. ഇപ്പോഴെന്തൊരു മാറ്റം. എന്റെ മുന്നിലിരിക്കുന്ന മെലിഞ്ഞു കരിവാളിച്ച ഈ സ്ത്രീ ഇരുപത്തിയഞ്ചു വർഷം മുമ്പ് ജെ.എൻ.യുവിലെ ഏറ്റവും ശ്രദ്ധിക്കപ്പെട്ടിരുന്ന പെൺകുട്ടിയായിരുന്നു എന്ന് വിശ്വസിക്കാൻ പ്രയാസം. സെമിനാറുകളിൽ വാതോരാതെ സംസാരിക്കുകയും സുഹൃദ്സദസ്സുകളിൽ രമാകാന്തിന്റെ കവിതകൾ മധുരമായി ചൊല്ലുകയും ചെയ്തിരുന്ന പെൺകുട്ടി. ഇവളുടെ ഭാഷയ്ക്കുപോലും മാറ്റം വന്നിരിക്കുന്നു. പലപ്പോഴും ചിരിക്കാൻ ശ്രമിക്കുന്നുണ്ടെങ്കിലും അതൊടുവിൽ അവ്യക്തമായ ഒരു മുഖചലനമായി അവസാനിക്കുന്നു.

എനിക്കാകെ ഒരു ദുർഗ്രഹത അനുഭവപ്പെട്ടു. ഇരുപത്തിയഞ്ചു വർഷങ്ങൾക്കുമുമ്പ് പരീക്ഷണം നടത്താനിറങ്ങിയ പ്രൊഫസ്സർ ഉപലേന്ദു ചാറ്റർജി, എന്റെ മുന്നിലിരിക്കുന്ന മാലിനി ദേശായ്, അവരുടെ അവിശ്വസനീയമായ കഥകൾ, സത്യത്തിനും ഭാവനയ്ക്കുമിടയിൽ കലയുടെ നേർത്ത മിന്നലൊളിയായി, യാഥാർത്ഥ്യത്തിനും മിഥ്യയ്ക്കുമിടയിലുള്ള അനിർവചനീയമായ വെളിപാടുകളായി... എന്തോ എനിക്കൊന്നും മനസ്സിലാകുന്നില്ല. സത്യത്തിൽ ഈ സ്ത്രീ എന്നോടു സംസാരിക്കുന്നത് 1998 ജനുവരി മാസത്തിലെ ഒരു സന്ധ്യയിലോ... അതോ 1973 ലെ സന്ധ്യകളിലോ...

"ആദ്യം ഞങ്ങൾക്കെല്ലാം ഭയമായിരുന്നു; ലജ്ജയും. പലപ്പോഴും ഈ ഭ്രാന്തൻ പ്രൊഫസ്സറുടെ കൂടെ ഇറങ്ങിത്തിരിച്ചത് മടയത്തരമാണെന്നു തോന്നി. ബോട്ടിലെ യാത്രയിൽത്തന്നെ ഞാൻ പല തവണ തിരിച്ചു പോകാൻ ആഗ്രഹിച്ചതാണ്. അല്ലെങ്കിൽ അവസാനം അദ്ദേഹം തിരിച്ചുപോകാൻ അനുവദിച്ചപ്പോൾ മടങ്ങാമായിരുന്നു. പക്ഷേ, അതിനൊന്നും കഴിഞ്ഞില്ല. എന്തുകൊണ്ടു കഴിഞ്ഞില്ല എന്നു ചോദിക്കരുത്. എന്തോ ഭ്രാന്തമായ ആവേശം. പക്ഷേ അതിൽ എനിക്കു നഷ്ടപ്പെട്ടത് സ്വന്തം ജീവിതമാണ്. എന്റെ കൂടെ പഠിച്ചവരെല്ലാം ഇന്നേതു നിലകളിലായിരിക്കും? എന്റെ അമ്മ എന്നെയോർത്ത് എത്ര കരഞ്ഞിരിക്കും."

ഞാൻ നിശ്ശബ്ദനായി കേട്ടുകൊണ്ടിരുന്നു. മൂന്നു ദിവസംമാത്രം പരിചയമുള്ള ഒരു സ്ത്രീയോട് എങ്ങനെ മറുപടി പറയണമെന്നറിയില്ല. പക്ഷേ ഇവരുടെ വാക്കുകളിൽനിന്നാണ് എനിക്ക് ഈ കഥയുടെ കണ്ണികൾ ചേർത്തെടുക്കേണ്ടത്. ഉപലേന്ദു ചാറ്റർജിയുടെ ക്ലാസ്സുകളിൽ നരവംശശാസ്ത്രത്തിന്റെ അടിസ്ഥാനതത്ത്വങ്ങളെപ്പറ്റി ഇവരെത്ര തർക്കിച്ചിരിക്കും. അന്ന് ഇന്ത്യ ഇരുപത്തിയാറു വയസ്സുള്ള ഒരു യുവതി. ബംഗ്ലാദേശ് യുദ്ധം ജയിച്ച വിജയശ്രീലാളിതയായ പ്രധാനമന്ത്രിയുടെ ഭരണം. അവർ ചരിത്രം തിരുത്തിയെഴുതി പേടകങ്ങളിലാക്കി കുഴിച്ചിടുന്ന കാലം. രാജ്യം പലതരം സത്യങ്ങളിൽനിന്നും ശരിയായ സത്യം തിരഞ്ഞെടുക്കാനാവാതെ പകച്ചുനിന്ന കാലം. മാലിനിക്ക് താത്പര്യം ഹാരപ്പൻസംസ്കാരത്തോടായിരുന്നു. മനുഷ്യന്റെ ഉത്ഭവം സിന്ധുവിന്റെ തീരങ്ങളിലാണെന്നവൾ വിശ്വസിച്ചു. മനുഷ്യന്റെ താടിയെല്ലിന്റെ വലിപ്പം കുറഞ്ഞതും മൂക്കിന് ശരിയായ ആകൃതി വന്നതും അവിടെ വച്ചാണെന്ന് അവൾ നാച്വറിൽ പ്രസിദ്ധീകരിച്ച ഒരു ലേഖനത്തിൽ സമർത്ഥിച്ചു. അന്ന് ചാന്ദ്നിചൗക്കിലെ തിരക്കേറിയ കടകമ്പോളങ്ങളിൽനിന്നും നിറം മങ്ങിയ കോലാപ്പൂരി ചപ്പലുകൾ തിരഞ്ഞെടുത്തിരുന്ന മാലിനിക്ക് ജീവിതം മുഴുവനും പഠനവും ഗവേഷണവും സെമിനാറുകളും

യാത്രകളുമായിരുന്നു. യൂണിവേഴ്സിറ്റി ലൈബ്രറിയുടെ വരാന്തയിലും ഉപലേന്ദു ചാറ്റർജിയുടെ വീട്ടുമുറ്റത്തും വച്ച് അവൾ അവസരം കിട്ടുമ്പോഴൊക്കെ ഒരു ചോദ്യം ആവർത്തിച്ചുകൊണ്ടിരുന്നു:

"ഈ സമൂഹത്തിനെന്തിനാണിത്രയും ചട്ടക്കൂടുകൾ, നിയമങ്ങൾ, ഒരുപാടു വിലക്കുകൾ?"

ഒരിക്കലും അവൾക്ക് തൃപ്തികരമായ ഉത്തരം ലഭിച്ചില്ല. പക്ഷേ, ഒടുവിലൊടുവിൽ പ്രൊഫസ്സർ അവളോട് അതേ ചോദ്യങ്ങൾ തിരിച്ചു ചോദിക്കാൻ തുടങ്ങി. ആ തർക്കങ്ങളിൽ ചിലപ്പോഴവൾ സ്വബുദ്ധിയിൽനിന്നും ഭ്രാന്തിലേക്ക് വീണുപോവുകയാണോ എന്നുപോലും തോന്നി. ആ ചോദ്യങ്ങളുടെ അന്ത്യമായിരുന്നു അവരുടെ പരീക്ഷണം. മാലിനി തുടർന്നു: "ഈ നിയമങ്ങളെല്ലാം ഒഴിവാക്കി, ഇത്രയും കാലംകൊണ്ട് നേടിയെടുത്ത എല്ലാത്തരം അറിവുകളും ഒഴിവാക്കി തികച്ചും ആദിയിൽനിന്ന് ആരംഭിക്കണമെന്ന് ഞങ്ങൾ തീരുമാനിച്ചു. അങ്ങനെയാണ് ഈ പ്രൊജക്റ്റിന് ആൽഫയെന്ന് പേരു കൊടുത്തത്. മനുഷ്യന്റെ തലച്ചോറിന്റെ കഴിവ് വളരെ കൂടിയതിനാൽ ഇരുപത്തിയഞ്ചു വർഷംകൊണ്ട് സ്വതന്ത്രമാക്കി വിട്ടാൽ ഉപേക്ഷിക്കുന്നതിനെക്കാൾ കൂടുതൽ നേടാൻ കഴിയുമെന്നായിരുന്നു പ്രൊഫസ്സറുടെ വാദം. ഞാനതിനെ എതിർത്തിരുന്നു. അവസാനം എനിക്ക് സന്തോഷമായി. എന്റെ വാദഗതികളാണു ശരിയായത്. പക്ഷേ പാവം പ്രൊഫസ്സർ ദ്വീപിലെ ഒരു ചെറിയ ഗുഹയിൽകിടന്ന് മലമ്പനി പിടിച്ച് മരിച്ചു. ഞങ്ങൾക്കതൊഴിവാക്കാമായിരുന്നു. പക്ഷേ അദ്ദേഹത്തിന് രക്ഷപ്പെടാനുള്ള ഒരു വഴിയും സമ്മതമായിരുന്നില്ല. ആത്മത്യാഗം. എന്തൊരു ഭ്രാന്തമായ ആശയം. ആർക്കുവേണ്ടിയാണ് ആ മനുഷ്യനിതെല്ലാം ചെയ്തത് നിങ്ങൾക്കറിയാമോ? അദ്ദേഹം ഞങ്ങളുടെ കൂടെ വരുമ്പോൾ ചാണക്യപുരിയിലെ ഒരു വീടു മുഴുവൻ കരയുകയായിരുന്നു. ഒരമ്മ, മകൾ, പിന്നെ അദ്ദേഹത്തെ ഇഷ്ടപ്പെട്ടിരുന്ന കുറെ പക്ഷിമൃഗാദികൾ. നിങ്ങളദ്ദേഹത്തെപ്പറ്റി എന്താണ് ലോകത്തോടു പറയാൻ പോകുന്നത്? ഒരു അരക്കിറുക്കനെന്നോ... അവിനാശ്, പക്ഷിമൃഗാദികൾക്ക് കരയാൻ പറ്റുമോ? ഞാനെന്തു ഭ്രാന്താണ്

പറയുന്നതെന്ന് തോന്നുന്നുണ്ടോ? പറ്റും. അവർക്കൊരു ഭാഷയുണ്ട്. ദ്വീപിലെ ജീവിതകാലത്താണ് ഞങ്ങളത് കണ്ടെത്തിയത്. വർഷങ്ങളോളം പഠിച്ച് സ്വായത്തമാക്കിയ വിവിധ ഭാഷകൾ ഉപേക്ഷിച്ച് ആംഗ്യങ്ങളിലൂടെയും സ്വപ്നങ്ങളിലൂടെയും ജീവിക്കാൻ തുടങ്ങിയപ്പോൾ പക്ഷികളുടെയും മൃഗങ്ങളുടെയും ഭാഷ, ചെടികളുടെയും മരങ്ങളുടെയും ഭാഷ ഞങ്ങൾക്ക് മനസ്സിലാകാൻ തുടങ്ങി. ഒരെഴുത്തുകാരനെന്ന നിലയിൽ നിങ്ങളോടു ചോദിക്കട്ടെ, എന്തിനാണീ ഭാഷ? പരസ്പരം ആശയവിനിമയം നടത്താനാണെങ്കിൽ സംസ്കൃതത്തെപ്പോലെ സങ്കീർണ്ണമായ വ്യാകരണനിയമങ്ങളുള്ള ഒരു ഭാഷയുടെ ആവശ്യമുണ്ടോ?"

എനിക്ക് തിരിച്ചു പറയാതിരിക്കാൻ കഴിഞ്ഞില്ല. ഗവേഷണം നടത്തി ഒരു മുഴുഭ്രാന്തിപോലെയായ അവരോടൊരിക്കലും തർക്കിക്കരുതെന്ന് ആദ്യമേ കരുതിയതാണ്. അവർ എല്ലാം പറയട്ടെ. നിശ്ശബ്ദമായിരുന്നു കേൾക്കുക. കേട്ടതിനെക്കുറിച്ച് ചിന്തിക്കുക. മറ്റുള്ളവരിൽനിന്നു കിട്ടുന്ന വിവരങ്ങൾ ഇതിലും വ്യത്യസ്തമായിരിക്കും. പക്ഷേ ഒരെഴുത്തുകാരന്റെ അസ്തിത്വത്തെ ചോദ്യംചെയ്താൽ... എനിക്കീ ഭാഷയല്ലേ അസംസ്കൃതവസ്തു. അക്ഷരങ്ങളിൽനിന്നു വാക്കുകളിലേക്ക്... വാക്കുകൾകൊണ്ട് ആശയത്തിന്റെ സാമ്രാജ്യം സൃഷ്ടിക്കാൻ കൊതിക്കുന്ന എനിക്ക് അവരോടെങ്ങനെ യോജിക്കാൻ കഴിയും.

"അതെനിക്കംഗീകരിക്കാൻ കഴിയില്ല. വെറും ആശയവിനിമയം മാത്രമല്ല ഭാഷകൊണ്ടുള്ള ഉദ്ദേശ്യം. യുഗങ്ങളായി നേടിയ അറിവിന്റെ തുകയെ ചിന്തോദ്ദീപകമാക്കി അടുത്ത തലമുറകളിലേക്ക് കൈമാറ്റം ചെയ്യാനുള്ള മാധ്യമമാണ് മനുഷ്യനു ഭാഷ. കാക്കയുടെയും കുയിലിന്റെയും ഭാഷ ആ നിലയ്ക്ക് വളർന്നിട്ടില്ല. അവ സ്നേഹത്തിന്റെയും ദേഷ്യത്തിന്റെയും സന്തോഷത്തിന്റെയും സങ്കടത്തിന്റെയും പ്രതികരണചിഹ്നങ്ങൾ മാത്രമാണ്. മനുഷ്യഭാഷയുടെ തുടക്കവും ഇത്തരം ശബ്ദചിഹ്നങ്ങളിലാണ്. പക്ഷേ നമ്മൾ ഒരുപാട് മുന്നോട്ടു പോയിരിക്കുന്നു. ശബ്ദങ്ങൾക്കു വ്യക്തമായ രൂപഭാവങ്ങൾ നല്കി അക്ഷരങ്ങളാക്കി മാറ്റാൻ പതിനായിരക്കണക്കിനു വർഷങ്ങൾക്കുമുമ്പേ നമുക്കു കഴിഞ്ഞു. അത് ചിത്രലിപികളിലൂടെ വിവിധ ആധുനികഭാഷകളിലൂടെ അനുസ്യൂതം വളർന്ന് മനുഷ്യസംസ്കാരത്തിന്റെ ഏറ്റവും വലിയ നേട്ടങ്ങളിലൊന്നായി മാറി. ആ ഭാഷ ഉപേക്ഷിച്ചതാണ് നിങ്ങളുടെ പരീക്ഷണത്തിലെ ഏറ്റവും വലിയ പരാജയമായി എനിക്കു തോന്നുന്നത്. ഭാഷയെ ഒഴിവാക്കി ടി.വി. തുടങ്ങിയ ദൃശ്യമാധ്യമങ്ങളിലൂടെ ആധുനികസമൂഹം സംവേദനം സാധിക്കുന്നുണ്ടെങ്കിലും അതിന് വ്യക്തമായ പരിമിതികളുണ്ട്. മാലിനി കാളിദാസന്റെ മേഘസന്ദേശം വായിച്ചിട്ടുണ്ടോ? കാലത്തിന്റെ അതിർവരമ്പുകളില്ലാതെ ഭാഷകൊണ്ട് ദൃശ്യസംവേദനം സാധ്യമാക്കുന്ന അവസ്ഥ നിങ്ങൾക്കതിൽ കാണാം."

"ഞാൻ പറഞ്ഞുവന്നതതല്ല." മാലിനി ഇടയ്ക്കുകയറി പറഞ്ഞു. തർക്കിക്കാനുള്ള അവരുടെ കഴിവ് തിരിച്ചുകിട്ടിയതുപോലെ.

"ഭാഷയുടെ സാധ്യതകളെപ്പറ്റി എനിക്ക് അഭിപ്രായവ്യത്യാസമില്ല. പക്ഷേ പക്ഷിമൃഗാദികൾക്കും നമ്മുടേതുപോലെ ക്രോഡീകരിക്കപ്പെട്ടതല്ലെങ്കിലും വളരെ വ്യക്തവും സൗന്ദര്യാത്മകവുമായ ഒരു ഭാഷയുണ്ടെന്നാണ്. അണ്ണാൻ ചിലയ്ക്കുന്നതു ശ്രദ്ധിച്ചിട്ടുണ്ടോ? ആ നേർത്ത ശബ്ദത്തിന്റെ താളക്രമത്തിലും ആരോഹണാവരോഹണങ്ങളിലും പല സമയത്തുള്ള വ്യതിയാനങ്ങളിൽനിന്നും അണ്ണാൻ അത് സംവേദനക്ഷമമായ മാധ്യമമാക്കി ഉപയോഗിക്കുകയാണെന്നു മനസ്സിലാക്കാം. എല്ലാ ജന്തുക്കളിലും ഇതുതന്നെയാണ് സ്ഥിതി. നമുക്കത് വേർതിരിച്ചെടുക്കാനറിയണമെന്നുമാത്രം. ഭാഷ ഉപേക്ഷിച്ച ആദ്യകാലങ്ങളിൽ ഞങ്ങൾക്ക് വലിയ വീർപ്പുമുട്ടലായിരുന്നു. ഞങ്ങളെല്ലാം ധാരാളം സംസാരിച്ചിരുന്നവർ, വായിച്ചിരുന്നവർ, എഴുതിയിരുന്നവർ. പരസ്പര സംബോധനപോലും കൈകൊട്ടലുകളും ആംഗ്യങ്ങളുമാക്കി മാറ്റിയെടുക്കാൻ ഏതാനും ആഴ്ചകൾ വേണ്ടിവന്നു. അറിയാതെ ഞാൻ പലപ്പോഴും ഹിന്ദിയിലോ ഇംഗ്ലീഷിലോ ഉള്ള ചില വാക്കുകൾ പറയും. ഉടനെ 'sorry' പറയും. രണ്ടും ഒരുപോലെ

പരീക്ഷണനിയമങ്ങൾക്കെതിര്. ആദ്യമൊക്കെ പ്രൊഫസ്സർ ക്ഷമിച്ചിരുന്നു. പിന്നെ ക്രുദ്ധമായി നോക്കും. മൂന്നാമത്തെ ആഴ്ചയാണെന്നു തോന്നുന്നു! ഞാനറിയാതെ 'Oh God' എന്നു പറഞ്ഞുപോയി. ദൈവവിശ്വാസിയായിട്ടല്ല, സംഭാഷണത്തിലെ ശൈലീവത്കരണംകൊണ്ട് പറ്റിപ്പോയ ഒരു പിഴ. അപ്പോൾ അദ്ദേഹം ക്ഷമിച്ചില്ല. എന്റെ ഇടത്തേ കവിളിൽ ആഞ്ഞടിച്ചു. അതിനുശേഷം നിങ്ങൾ വരുന്നതുവരെ ഞാൻ ഭാഷ ഉപയോഗിച്ചിട്ടില്ല."

അപ്പോൾ ബാൽക്കണിയിലേക്ക് അസ്വസ്ഥമായ ഒരു കടൽക്കാറ്റ് കടന്നുവന്നു. എണ്ണൂറു കിലോമീറ്ററോളം ദൂരെ ആൽഫയിൽ ജീവിക്കുന്ന നാല്പത്തിയേഴുപേരുടെ സ്ഥിതി എന്തായിരിക്കും. അവർ ഈ പരീക്ഷണത്തിന്റെ സന്തതികളാണ്. സംസാരഭാഷയില്ലാത്ത, എഴുത്തും വായനയും അറിയാത്ത നാല്പത്തിയേഴ് ആദിമനുഷ്യർ. അവരുടെ അച്ഛനമ്മമാർ ഇന്ത്യയിലെ ഏറ്റവും ബുദ്ധിമാന്മാരായ മനുഷ്യരായിട്ടുകൂടി.

"എന്റെ അച്ഛൻ ഭോപ്പാലിലാണ്. അവിടെ തരക്കേടില്ലാത്ത വരുമാനമുള്ള ചില ബിസിനസ്സുകളുണ്ട്. അതിന്റെ മുഴുവൻ ഏക അവകാശി ഞാനായിരുന്നു. ഇപ്പോൾ എന്തു സംഭവിച്ചോ എന്തോ? ചിലപ്പോൾ എല്ലാവരും മറന്നുകാണും. എത്ര കാലമാണ് എല്ലാം ഓർത്തിരിക്കുക. വീട്ടിലെ സ്വീകരണമുറിയിൽ ഞാൻ കുഞ്ഞായിരുന്നപ്പോളെടുത്ത ഒരു പടമുണ്ട്. വെളുപ്പിൽ മഞ്ഞപ്പൂക്കളുള്ള ഉടുപ്പിട്ട്, പല്ലു മുഴുവൻ പുറത്തു കാട്ടി ചിരിക്കുന്ന ഒരഞ്ചു വയസ്സുകാരി. അമ്മയ്ക്കും അച്ഛനും ആ ഫോട്ടോ വളരെ ഇഷ്ടമായിരുന്നു…"

അവർ കൂടുതൽ സംസാരിക്കാൻ വിഷമിക്കുന്നതുപോലെ തോന്നി. ഗൃഹാതുരത്വത്തിന്റെ വീർപ്പുമുട്ടലിൽ അവരറിയാതെയൊന്ന് വിതുമ്പി.

"മാലിനിക്ക് താൽപര്യമുണ്ടെങ്കിൽ നമുക്കങ്ങോട്ടു പോകാം."

"വേണ്ട... എനിക്കങ്ങോട്ടു പോകണ്ട. അവിടെച്ചെന്ന് ഞാനെന്തു പറയാനാണ്... കഴിഞ്ഞ ഇരുപത്തിയഞ്ചു വർഷമായി ഏതോ ഒരജ്ഞാതദ്വീപിൽ വ്യക്തമായ ചിട്ടവട്ടങ്ങളില്ലാതെ ജീവിച്ച് ഏഴുപേരുടെ ഭാര്യയും നാലുപേരുടെ അമ്മയും ആയി എന്ന കഥയോ? ഇതൊക്കെ നിങ്ങൾക്ക് കഥയെഴുതാനല്ലാതെ സമൂഹത്തിന്റെ മുന്നിൽ അംഗീകരിക്കാവുന്ന സത്യങ്ങളാണോ?"

എനിക്ക് മറുപടി ഉണ്ടായിരുന്നില്ല. ഭോപ്പാലും മാലിനിയും തമ്മിൽ യുഗങ്ങളോളം അകലമുണ്ടെന്നെനിക്കു തോന്നി. അവളായി പറന്നകന്ന് തിരഞ്ഞെടുത്ത ആ ദൂരം ഇനിയൊരിക്കലും കുറയ്ക്കാൻ കഴിയില്ല. എത്ര വികൃതമായ പരീക്ഷണമായിരുന്നു ഇവരുടേത്. കുടുംബം, സമൂഹം തുടങ്ങിയ എല്ലാവിധ അടിസ്ഥാനസ്ഥാപനങ്ങളെയും തകർത്തെറിഞ്ഞു നേടിയ സ്വാതന്ത്ര്യം അമൃതുപോലെ മധുരിക്കുന്ന വിഷമായിരുന്നോ? എന്നിട്ടും അതിന്റെയെല്ലാം ഓർമ്മകൾ പങ്കിടാനും അരാജകത്വത്തിന്റെ കഥ പറയാനുമായി മൂന്നുപേർമാത്രം അവശേഷിക്കുന്നു. മറ്റു രണ്ടുപേർ അബോധാവസ്ഥയിലാണ്. ഹൃദയമിടിപ്പുള്ളതു കൊണ്ടും ശ്വസിക്കുന്നതു കൊണ്ടും ജീവിക്കുന്നുവെന്ന് കരുതാം. ആ മുഖങ്ങളിൽ ചൈതന്യത്തിന്റെ അവസാനത്തെ കണിക കൂടി നഷ്ടപ്പെട്ടിരിക്കുന്നു. നരച്ചു വളർന്ന വികൃതമായ താടിയുള്ള സന്തോഷ് ഭട്നാഗർ, ഏതോ ഈജിപ്ഷ്യൻ മമ്മിപോലെ മുഖത്ത് ഒരു ഭാവവുമില്ലാതെ മയങ്ങുന്ന ഊർമ്മിള ശങ്കർ. ഡോക്ടറുടെയും മരുന്നുകളുടെയും സഹായത്തോടെ അവരെ അല്പാല്പമായി തിരിച്ചുകൊണ്ടുവരാമെന്ന പ്രതീക്ഷയിലാണ് ഞാൻ. "എനിക്ക് ഒരുപാട് പറയാനുണ്ട്.... പിന്നെ... പിന്നെ പറയാം. തല

പ്യനിക്ക് ഒരുപാട പറയാനുണ്ട്.... പിന്നെ... പിന്നെ പറയാം. തല കറങ്ങുന്നതുപോലെ... ഇല്ല അസുഖമൊന്നുമില്ല. അഥവാ ഉണ്ടെങ്കിൽതന്നെ ഡോക്ടറും മരുന്നുമൊന്നുമില്ലാതെ താനേ നേരിടാനുള്ള കരുത്ത് ഈ ശരീരത്തിനുണ്ട്. എനിക്ക് കുറെ ഉറങ്ങണം... സമാധാനമായി. ഒരു ദീർഘദൂര ഓട്ടക്കാരി ലക്ഷ്യത്തിൽ എത്തിച്ചേർന്ന പ്രതീതിയാണിപ്പോൾ. ഇനി നാളെ..."

നാല്

ദ്വീപിലെ ആദ്യദിവസം

ബോട്ടിന്റെ അവസാനത്തെ തീനാളവും അണഞ്ഞപ്പോൾ ഞങ്ങളെല്ലാവരും മണൽത്തിട്ടയിലൂടെ ദ്വീപിലേക്ക് നടന്നു. പച്ച വിരിച്ച ഒരു് ബംഗാളിഗ്രാമത്തെ ഓർമ്മിപ്പിക്കുന്ന ഭൂപ്രകൃതി. പരിചിതമല്ലാത്ത പലതരം വൃക്ഷങ്ങൾ, അവയ്ക്കിടയിലൂടെ പറന്നുപോകുന്ന കിളികൾ. കടലിൽനിന്നും ഓടിയെത്തുന്ന ഉപ്പുരസമുള്ള കാറ്റ്. മുന്നിലെവിടെയും വഴികളുണ്ടായിരുന്നില്ല. പലതരം ചെടികൾകൊണ്ടും വീണടിഞ്ഞ കരിയിലകൾകൊണ്ടും നിലം മൂടിയിരുന്നു. അവയ്ക്കിടയിൽ പലതരം ജന്തുക്കൾ. പുഴുക്കൾ, ശലഭങ്ങൾ, ഓന്തുകൾ, അണ്ണാൻ. അടിയിൽ കാണാൻ കഴിയാത്ത ഇടങ്ങളിൽ പാമ്പുകൾ ഉണ്ടായിരുന്നോ എന്നറിയില്ല. ചതുപ്പുനിലങ്ങളിലെ, കടിച്ചാൽ പിടിവിടാത്ത അട്ടകളെപ്പറ്റിയുള്ള അറിവ് ഞങ്ങളെ ഭയപ്പെടുത്തി. ചെരിപ്പു ധരിക്കാത്ത് മണൽ പുരണ്ട കാലടികൾ മുന്നോട്ടു വയ്ക്കാൻ മടി. പ്രൊഫസ്സറായിരുന്നു മുന്നിൽ. അദ്ദേഹമെന്തോ ആലോചിച്ചശേഷം കൈകൊണ്ട് മുന്നോട്ടു പോകാൻ ആംഗ്യം കാണിച്ചു. ഞങ്ങൾ അനുസരിച്ചു. എല്ലാവരും മുന്നോട്ടു നടന്നു. ജീവിതത്തിൽ ഇത്രയും കാലം പലതരം ചെരിപ്പുകൾ കൊണ്ട് സംരക്ഷിക്കപ്പെട്ട കാലടികളും കാലാവസ്ഥയ്ക്കനുയോജ്യമായി വിവിധ വസ്ത്രങ്ങളാൽ മൂടപ്പെട്ട ശരീരവും ആൽഫയിലെ വന്യമായ യാഥാർത്ഥ്യങ്ങളിലേക്ക്... എനിക്ക് അറപ്പായിരുന്നു. ഹോസ്റ്റൽ മുറിയിൽ ഒരു പാറ്റയെ കണ്ടാൽ പോലും എനിക്ക് വെറുപ്പായിരുന്നു. അത്തരം ജീവികൾ എന്റെ ശരീരത്തിലെവിടെയെങ്കിലും തൊട്ടാൽ എനിക്ക് സഹിക്കാൻ കഴിയുമായിരുന്നില്ല. പക്ഷേ ഇനിയുള്ള സഹവാസം ഇവരുടെയൊക്കെ കൂടെയാണല്ലോ എന്നോർത്തപ്പോൾ വിഷമം തോന്നി. അപ്പോഴാണ് ഞങ്ങൾക്കിടയിൽനിന്നും കൂട്ടം തിരിഞ്ഞു

നടന്ന ക്രിസ്റ്റഫർ ഉറക്കെ കൈകൊട്ടി വിളിച്ചത്. തന്റെ മുന്നിൽ കണ്ട വലിയ എട്ടുകാലിവലയിൽ സൂര്യപ്രകാശം ചിതറിവീണ് മഴവില്ലുണ്ടാകുന്നത് കാണിച്ചുതരാൻ. ഞാൻ ജീവിതത്തിൽ കണ്ടതിലേറ്റവും വലിയ എട്ടുകാലിവലയായിരുന്നു അത്; രണ്ടു കൊച്ചു മരങ്ങൾക്കിടയിൽ ഏകദേശം ഒന്നര മീറ്ററോളം വലിപ്പത്തിൽ. ആ വലിയ വലയുടെ ഒരറ്റത്ത് ഒരു വലിയ ചിലന്തി ഇരയെയും കാത്തിരിക്കുകയായിരുന്നു. ഞങ്ങളുടെ ജീവിതവും ഇതുപോലൊരു വലയ്ക്കുള്ളിൽ കുരുങ്ങാൻപോവുകയാണല്ലോ, അല്ലെങ്കിൽ കുരുങ്ങിക്കഴിഞ്ഞില്ലേ? മോചനം അസാധ്യമായ ഒരു വല. ഇരുപത്തിയഞ്ചു വർഷം ആ വലയ്ക്കുള്ളിൽ കിടന്നശേഷം നിങ്ങളോട് ഇവിടെയിരുന്ന് ഈ കഥ പറയാൻ കഴിയുമെന്ന് ഞാനന്നു വിശ്വസിച്ചിരുന്നില്ല. എല്ലാം ചില നിയോഗങ്ങൾ. ഒടുവിൽ കഥ പറയാൻ സ്വബോധത്തോടെ അവശേഷിച്ചത് ആ പരീക്ഷണത്തോടൊരിക്കലും മാനസികമായി പൊരുത്തപ്പെടാൻ കഴിയാതെ പോയ ഞാൻ മാത്രമാണല്ലോ. അല്ലെങ്കിൽ നന്നായി കഥ പറയാനറിയാവുന്ന ഹരികൃഷ്ണ സർക്കാരിനോ എപ്പോഴും വാചാലയാകാറുള്ള ഊർമ്മിളയ്ക്കോ ആകാമായിരുന്നില്ലേ ഈ നിയോഗം. പാവം അവൾക്ക് വലിച്ചെറിഞ്ഞു കളഞ്ഞ ഭാഷ് തിരിച്ചുകിട്ടാത്ത അവസ്ഥയാണിപ്പോൾ.

എട്ടുകാലിവലയെപ്പറ്റിയല്ലേ പറഞ്ഞുവന്നത്? ഞങ്ങൾ ഒന്നു രണ്ടു പേർ ആ വലയ്ക്കടുത്ത് കുറച്ചധികം നേരം നോക്കിനിന്നു. ക്രിസ്റ്റഫർ പഠിച്ചതും പഠിപ്പിച്ചതും സുവോളജി ആയിരുന്നു. ഗോവയിലെ ഒരു സാധാരണ കുടുംബത്തിൽ ജനിച്ച് ബോംബെ യൂണിവേഴ്സിറ്റിയിൽനിന്നും ഡോക്ടറേറ്റ് നേടിയ അയാൾ തീരെ സംസാരിക്കാത്ത പ്രകൃതക്കാരനായിരുന്നു. അതുകൊണ്ടുതന്നെ ഞങ്ങളുടെ കൂട്ടത്തിലെ ഏറ്റവും വലിയ ഭാഗ്യവാൻ. ഭാഷ ഉപയോഗിക്കുന്നവർക്കല്ലേ അതുപേക്ഷിക്കുമ്പോൾ പ്രശ്നങ്ങളുണ്ടാകൂ.

ഉച്ചയായപ്പോഴേക്കും ഞങ്ങൾ പലരും രണ്ടും മൂന്നും പേരുള്ള കൂട്ടങ്ങളായി പലവഴിക്ക് പിരിഞ്ഞുകഴിഞ്ഞിരുന്നു. ചിലർ കടൽത്തീരത്ത് മണൽത്തിട്ടയിൽത്തന്നെയിരുന്നു. എട്ടുകാലിവല കണ്ട് വിസ്മയംകൊണ്ട ക്രിസ്റ്റഫറിന്റെകൂടെ ആരും ഇല്ലാതെയായി. ഞാനും ഹരിയും കൂടി ദ്വീപിന്റെ ഒരുപാട് ഉള്ളിലേക്ക് നടന്നു. പ്രൊഫസ്സർ ഒരു വലിയ മരത്തിന്റെ തണലിൽ ഏകാകിയായി ഇരിക്കുന്നുണ്ടായിരുന്നു. ഞങ്ങൾ അദ്ദേഹത്തെ ശല്യംചെയ്യാതെ ഒഴിഞ്ഞുപോയി. കുറെ നടന്നുകഴിഞ്ഞപ്പോൾ ഞങ്ങൾക്ക് ചുറ്റും ഒരു കനത്ത ഏകാന്തത അനുഭവപ്പെട്ടു. മറ്റുള്ളവരെല്ലാം എങ്ങോ പിരിഞ്ഞുപോയിരുന്നു. ഹരിക്കെന്നോട് ഒരുപാട് സംസാരിക്കാനുണ്ടെന്നറിയാം; എനിക്കങ്ങോട്ടും. പക്ഷേ ഞങ്ങൾ സംസാരിച്ചില്ല."

"എന്തുകൊണ്ട്? പരീക്ഷണത്തിന്റെ എല്ലാ നിയമങ്ങളോടും നിങ്ങൾക്ക് വ്യക്തമായ യോജിപ്പില്ലായിരുന്നുവെന്ന് പറഞ്ഞല്ലോ."

"ഞങ്ങൾക്ക് വേണമെങ്കിൽ സംസാരിക്കാമായിരുന്നു. ജീവിതത്തിലതിനുമുമ്പേ കുറേ വർഷങ്ങളായി ധാരാളം സംസാരിച്ചിട്ടുള്ളതുമാണ്. പക്ഷേ, ഞങ്ങൾക്കു പങ്കുവെക്കാൻ പുതിയ അറിവുകൾ ഇല്ലായിരുന്നു. ഈ പരീക്ഷണത്തിന്റെ പരിണാമത്തെപ്പറ്റി ഞങ്ങൾക്ക് സംസാരിക്കാമായിരുന്നു. ദ്വീപിനെപ്പറ്റി, ദ്വീപിൽ കണ്ട പല കാര്യങ്ങളെപ്പറ്റി, ദ്വീപിലിറങ്ങിയതിനുശേഷം ഞങ്ങളിലോരോരുത്തർക്കും വന്ന അല്ലെങ്കിൽ വന്നുകൊണ്ടിരിക്കുന്ന മാറ്റങ്ങളെപ്പറ്റി. അദൃശ്യമായ എന്തോ ഒന്ന് ഞങ്ങളെ അതിൽനിന്നും പിന്തിരിപ്പിച്ചു. ഒരുപക്ഷേ പ്രൊഫസ്സറോടുള്ള ബഹുമാനമോ അദ്ദേഹത്തിന്റെ ആജ്ഞാശക്തിയോ? ഞങ്ങൾ അവസാനം ഒരു മരത്തണലിൽ ഇരുന്നു. ഹരി എന്റെ നഗ്നമായ മടിത്തട്ടിൽ തലവച്ചു കിടന്നു. എത്ര സമയം അവിടെ അങ്ങനെ ഇരുന്നെന്നറിയില്ല. ആദ്യം കുറെ സമയം ഞങ്ങൾ പരസ്പരം കണ്ണുകളിലേക്കു മാത്രം നോക്കി. അറിയാതെ ഞാനെന്തെങ്കിലും പറഞ്ഞു പോകുമോ എന്നായിരുന്നു എന്റെ പേടി. കുറച്ചുകഴിഞ്ഞപ്പോൾ വാക്കുകളുപയോഗിക്കാതെ കണ്ണുകൾകൊണ്ടും സംസാരിക്കാൻ കഴിയുമെന്ന് ഞങ്ങൾക്കു മനസ്സിലായി. നോട്ടത്തിൽ വരുന്ന ഭാവമാറ്റങ്ങൾക്ക് അർത്ഥകല്പന കൊടുക്കാൻ ഞങ്ങളെളുപ്പം പഠിച്ചു. അപ്പോൾ അവന്റെ കണ്ണുകൾ എന്നോട് എന്താണ് പറഞ്ഞിരുന്നതെന്നോ...

"മാലിനീ, നമ്മൾ സഹസ്രാബ്ദങ്ങൾക്കു പിന്നിലാണ്. മനുഷ്യവംശത്തിന്റെ തുടക്കത്തിൽ. കാലത്തിന്റെ രഥചക്രം വളരെയധികം പുറകോട്ട് ഓടിക്കഴിഞ്ഞു. ഈ ദ്വീപ്

ആഫ്രിക്കയുടെയോ ഏഷ്യയുടെയോ ലാറ്റിനമേരിക്കയുടെയോ ഒരു ഭാഗമായിരുന്നിരിക്കാം. ചരിത്രത്തിന്റെ ഭൂകമ്പങ്ങളിലൂടെ ചിതറിപ്പോയ ഭൂമിയുടെ ഒരു തുണ്ട്. അവിടെയാണ് നാം ഇരിക്കുന്നത്. ആദിയിൽ മനുഷ്യർ നല്ലവരായിരുന്നു. പുരോഗതിയുടെ വഴിത്തിരിവുകളിൽ വച്ചാണ് അവർ സ്വാർത്ഥതയും കാപട്യവും സ്വന്തമാക്കിയത്. അധികാരത്തിന്റെയും അഹങ്കാരത്തിന്റെയും രൂപങ്ങളിലൂടെ അവന്റെ കളങ്കത്തിന്റെ നാളുകൾ ആരംഭിക്കുകയായി. നമ്മളിപ്പോൾ അതെല്ലാം ഉപേക്ഷിച്ച് സ്വാതന്ത്ര്യത്തിന്റെ ഏറ്റവും പരമമായ അവസ്ഥയിൽ ഒരു പുതിയ യുഗം ആരംഭിക്കുകയാണ്. നഷ്ടപ്പെട്ടതിനെപ്പറ്റി ദുഃഖിക്കാതെ നേടിയെടുക്കുവാൻ കഴിഞ്ഞ വിലമതിക്കാനാവാത്ത സ്വാതന്ത്ര്യത്തെക്കുറിച്ചോർക്കൂ. ഇവിടെ നമ്മൾ എന്തു ചെയ്യണം എന്നു തീരുമാനിക്കുന്നത് നാം തന്നെയാണ്. മറ്റാരെയും തൃപ്തിപ്പെടുത്താനോ ബോധിപ്പിക്കാനോവേണ്ടി നമ്മളൊന്നും ചെയ്യേണ്ടതില്ല. ആർക്കും ആരോടും ബാദ്ധ്യതയില്ലാതെ തികച്ചും സത്യസന്ധമായി ജാടകളും കള്ളത്തരങ്ങളുമില്ലാതെ ഒരു ജീവിതം നമുക്കിവിടെനിന്നും ആരംഭിക്കാം."

"എന്റെ കണ്ണുകളിൽനിന്നും എന്താണു വായിച്ചെടുത്തതെന്ന് എനിക്കറിയില്ല. അപ്പോൾ സമയം സന്ധ്യയോടടുത്തിരുന്നു. ഞങ്ങൾക്ക് വല്ലാതെ വിശക്കുന്നുണ്ടായിരുന്നു. എന്തെങ്കിലും ആഹാരത്തിനുവേണ്ടി ഞങ്ങൾ തിരഞ്ഞു. ഞങ്ങൾക്കു മുന്നിൽ തിന്നാവുന്ന ഒന്നും ഇല്ലായിരുന്നു. കുറെ അലഞ്ഞ് ഞങ്ങൾ വീണ്ടും പ്രൊഫസ്സറുടെ അടുത്തെത്തി. അദ്ദേഹത്തിന്റെ കൂടെ ഊർമ്മിളയുമുണ്ടായിരുന്നു. അവർ ഞങ്ങൾക്ക് കുറച്ചു കാട്ടുപഴങ്ങൾ തന്നു. ആ പഴങ്ങൾക്കെന്തോ ലഹരിയുണ്ടായിരുന്നു. ആ ലഹരിയിൽ അർദ്ധ ബോധാവസ്ഥയിൽനിന്നും അബോധാവസ്ഥയിലേക്കെത്തിയ ഞങ്ങൾ ഉറങ്ങിപ്പോയി."

ദ്വീപിലെ ആദ്യദിവസത്തിന്റെ കഥ കേട്ടപ്പോൾ എനിക്കൊരു തുടക്കം കിട്ടി. എന്നാൽ പുതിയ ഒരുപാട് ചോദ്യങ്ങൾ ഉയർന്നു വന്നു: മാലിനി എന്നോടു പറയുന്നതെല്ലാം സത്യമാണോ? അതോ സത്യത്തിൽനിന്നും അവൾക്കു ഗുണമെന്നു തോന്നുന്ന കാര്യങ്ങൾമാത്രം പറയുന്നതോ? പരീക്ഷണത്തോട് വ്യക്തമായ മാനസികയോജിപ്പില്ലാതെ ഇവൾ എന്തിനാണിതിനിറങ്ങിപ്പുറപ്പെട്ടത്? അതറിയണമെങ്കിൽ മാലിനിയെപ്പറ്റി പ്രൊഫസ്സർ സതീഷ്ചന്ദ്ര ബാനർജി തന്ന ജീവചരിത്രക്കുറിപ്പെടുത്തു നോക്കണം. പതിമൂന്നു ജീവചരിത്രക്കുറിപ്പുകളും പരീക്ഷണത്തിന്റെ രൂപരേഖയും ദ്വീപിലെത്താനുള്ള ഒരു മാപ്പും മൂന്നു വർഷംമുമ്പാണ് എനിക്കു ലഭിച്ചത്. ഞാൻ മാലിനിയെ ഉറങ്ങാൻ വിട്ടിട്ട് ജീവചരിത്രക്കുറിപ്പുകളിലേക്കു കടന്നു.

അഞ്ച്

മാലിനി ദേശായിയുടെ ജീവചരിത്രക്കുറിപ്പ്

വായിച്ചുകഴിഞ്ഞപ്പോൾ എനിക്കൊരു കാര്യം വ്യക്തമായി. അവർ പറയുന്നതിനപ്പുറം മറ്റെന്തൊക്കെയോ ഉണ്ട്. പ്രൊഫസ്സറുടെ പരീക്ഷണത്തിൽ ഭാഗഭാക്കാകാൻ അവരെ പ്രേരിപ്പിച്ചത് ആന്ത്രപ്പോളജിയിലെ താത്പര്യത്തിലുപരി മറ്റു ചില കാരണങ്ങളായിരുന്നു. അത് മാലിനിയുടെ കാര്യത്തിൽ മാത്രമല്ല മിക്ക സംഘാംഗങ്ങളുടെ കാര്യത്തിലും ശരിയായിരുന്നു. നിബന്ധനകളില്ലാതെ ജീവിക്കാനുള്ള ആഗ്രഹം അഥവാ വിലക്കുകൾ പൊട്ടിച്ചെറിയാനുള്ള ആവേശം, അതായിരുന്നു പലർക്കും. അറിവും ഭാഷയും ഉപേക്ഷിക്കൽ പരീക്ഷണത്തിന്റെ അവിഭാജ്യഘടകമായതുകൊണ്ട് ഗത്യന്തരമില്ലാതെ സ്വീകരിക്കേണ്ടിവന്നു എന്നുമാത്രം. പതിനേഴു പേജുള്ള മാലിനിയുടെ ജീവചരിത്രക്കുറിപ്പ് നല്കുന്ന സൂചനകളധികവും അമിതലഹരിയുപയോഗത്തിന്റെയും അനിയന്ത്രിതമായ ജീവിതശൈലിയെപ്പറ്റിയുമായിരുന്നു. പഠിക്കാൻ മിടുക്കിയായ, എല്ലാരംഗത്തും ഒരുപോലെ ശോഭിച്ചിരുന്ന അവൾക്ക് കുടുംബവും സമൂഹവും നിശ്ചയിക്കുന്ന നിയമങ്ങൾക്കനുസരിച്ച് ജീവിക്കാൻ കഴിഞ്ഞിരുന്നില്ല. മയക്കുമരുന്നുപയോഗത്തിനടിമയായി രണ്ടു തവണ ദൽഹിയിലെ ഒരു ക്ലിനിക്കിൽ ചികിത്സിക്കപ്പെട്ടിട്ടുണ്ട്. ഏഴു വർഷത്തെ കോളേജ് വിദ്യാഭ്യാസത്തിനിടയിൽ എട്ടോ ഒമ്പതോ പ്രണയദുരന്തങ്ങൾ. മാലിനിക്ക് ഈ പരീക്ഷണം അസുഖകരമായ യാഥാർത്ഥ്യങ്ങളിൽ നിന്നും ഒളിച്ചോടാനുള്ള ഒരു വഴി മാത്രമായിരുന്നു. പക്ഷേ, സംഭാഷണങ്ങളിൽ പലപ്പോഴും തന്റെ കാപട്യം പുറത്തുവരാതെ സമർത്ഥമായി ഒളിപ്പിക്കാനുള്ള കഴിവ് അവൾ പ്രകടിപ്പിച്ചിരുന്നു.

ഞാൻ മറ്റുള്ള ഓരോ കുറിപ്പുകളും വായിച്ചു. എത്രയെത്ര വ്യത്യസ്തരായ വ്യക്തികൾ. ഒരക്ഷരം ഉരിയാടാതെ മയങ്ങിക്കിടക്കുന്ന ഊർമ്മിള, കർണ്ണാടകക്കാരിയാണ്. അവൾ സ്റ്റേറ്റ്സ്മാന്റെ ദൽഹി ബ്യൂറോയുടെ റിപ്പോർട്ടറായിരുന്നു. ഇംഗ്ലീഷ് സാഹിത്യത്തിൽ ബിരുദാനന്തര ബിരുദം നേടി ഇൻവെസ്റ്റിഗേറ്റീവ് ജേർണലിസത്തിൽ പ്രത്യേകപരിശീലനം നേടിയ പെൺകുട്ടി. അവൾക്ക് ഈ പരീക്ഷണമൊരു സാഹസികത നിറഞ്ഞ പത്രപ്രവർത്തനദൗത്യമായിരുന്നു. ഇതുവരെ ഒരു പത്രപ്രവർത്തകനും ഏറ്റെടുക്കാൻ ധൈര്യപ്പെടാത്ത അപകടകരമായ ദൗത്യം. ബാംഗ്ലൂരിൽ ലാൽബാഗിലെ മരത്തണലുകളിലിരുന്ന് ഇംഗ്ലീഷ് കവിതകൾ കുത്തിക്കുറിച്ചിരുന്ന അവൾക്ക് ജീവിതം അതുവരെ ശാന്തമായ ഒരനുഭവമായിരുന്നു. അച്ഛൻ എച്ച്. എ. എല്ലിലെ ഒരു എഞ്ചിനീയർ. അമ്മ കോളേജധ്യാപിക. അവർ കുടകുകാരായിരുന്നു. മകൾക്കും അമ്മയെപ്പോലെ അധ്യാപികയാകാനായിരുന്നു ആഗ്രഹം. എന്നാൽ അവസാനവർഷം എം. എയ്ക്ക് പഠിക്കുമ്പോൾ സ്റ്റേറ്റ്സ്മാൻ നടത്തിയ ഉപന്യാസമത്സരത്തിൽ ഒന്നാംസ്ഥാനം കിട്ടിയതോടെ അവളുടെ ജീവിതമേ മാറി. ഊർമ്മിളയുടെ ശക്തവും ഋജുവുമായ ഭാഷ കണ്ട് പരീക്ഷാഫലം വരുന്നതിനുമുമ്പേ അവൾക്ക് ബാംഗ്ലൂരിൽ ജോലി നൽകി. അങ്ങനെ അവളൊരു ജേർണലിസ്റ്റായി. പിന്നെ ഉയർച്ചയുടെ പടവുകളായിരുന്നു. ദൽഹിയിലെ ഒരു ഹിസ്റ്ററി കോൺഫ്രൻസ് റിപ്പോർട്ട് ചെയ്യാൻ വന്നപ്പോഴാണ് അവൾ പ്രൊഫസ്സറെ പരിചയപ്പെടുന്നത്. നരവംശശാസ്ത്രത്തെപ്പറ്റിയുള്ള അവളുടെ ചോദ്യങ്ങൾക്കു മറുപടി പറയുമ്പോൾ പ്രൊഫസ്സർ പറഞ്ഞ കാര്യങ്ങൾ വലിയ വാർത്താ പ്രാധാന്യം നേടി. കുടുംബത്തിലും സമൂഹത്തിലും നിലനിൽക്കുന്ന അനാവശ്യമായ നിയന്ത്രണങ്ങളും അസ്വാതന്ത്ര്യങ്ങളുമാണ് നമ്മുടെ യുവതലമുറയുടെ കർമ്മശേഷി നശിപ്പിക്കുന്നതെന്നായിരുന്നു പ്രൊഫസ്സർ പറഞ്ഞത്. പാശ്ചാത്യനാടുകളിലെ കൂടുതൽ സ്വതന്ത്രമായ നിലപാടുകളാണ് അവരുടെ പുരോഗതിക്കു കാരണമെന്ന ഉപലേന്ദു ചാറ്റർജിയുടെ വാദഗതിക്കെതിരേ രാജ്യത്തിന്റെ നാനാഭാഗങ്ങളിൽനിന്നും കടുത്ത

വിമർശനമുയർന്നു. അവസാനം വിവാദങ്ങളുടെ കൊടുങ്കാറ്റിനിടയിൽ ഊർമ്മിള ബാംഗ്ലൂരിൽനിന്നും ഫോണിൽ ചോദിച്ചു: "അങ്ങേയ്ക്കിതു തെളിയിക്കാമോ?" അതിനു മറുപടിയായാണ് പരീക്ഷണത്തെപ്പറ്റിയും അതിന്റെ ശാസ്ത്രീയ വെല്ലുവിളികളെപ്പറ്റിയും പ്രൊഫസ്സർ എഴുതി അറിയിച്ചത്. ഈ പരീക്ഷണത്തിൽ പങ്കെടുക്കാൻ തയ്യാറാണോ എന്ന ചോദ്യത്തോടെയാണ് ആ കത്തവസാനിപ്പിച്ചത്. വളരെ ദിവസത്തെ കൂട്ടലുകൾക്കും കുറയ്ക്കലുകൾക്കുംശേഷം അവൾ പ്രൊഫസ്സർക്കു ഫോൺ ചെയ്തു. ടെലഫോണിലൂടെ പറഞ്ഞതൊറ്റ വാക്കു മാത്രം: "യെസ്."

ഞാൻ ഊർമ്മിള കിടക്കുന്ന മുറിയിലേക്ക് ചെന്നു. അവൾക്ക് ഒരു വ്യത്യാസവുമില്ല. അതേ കിടപ്പ്. ഇന്ന് വൈകുന്നേരംകൂടി ഡോക്ടർ വന്നു നോക്കിയതാണ്. മരുന്നുകളെല്ലാം മുറയ്ക്ക് ഞരമ്പുകളിലൂടെ ശരീരത്തിലേക്ക് കയറുന്നു. അവളുടെ കണ്ണിമകൾകൂടി അനങ്ങുന്നില്ല. വായിൽനിന്ന് ഒരക്ഷരംപോലും പുറത്തുവരുന്നില്ല. ഇടയ്ക്കിടയ്ക്ക് നേരിയ ഞരക്കങ്ങൾമാത്രം. ചിലപ്പോൾ ശ്വാസോച്ഛ്വാസം വളരെ ധൃതഗതിയിലാകും.

"വ്യക്തമായി മനസ്സിലാക്കാൻ കഴിയാത്തൊരു കോമാസ്റ്റേജാണ്. എത്ര ദിവസമായി ഈ കിടപ്പ് തുടങ്ങിയിട്ട് എന്ന് നമുക്കറിയില്ലല്ലോ. നല്ലതുമാത്രം പ്രതീക്ഷിച്ച് നമുക്ക് ശ്രമിച്ചുനോക്കാം. ചിലപ്പോൾ കുറച്ചധികം സമയമെടുത്തേക്കും." ഡോക്ടർ ശുഭപ്രതീക്ഷ മാത്രം നൽകിക്കൊണ്ട് തിരിച്ചുപോയി.

ഇനി എത്ര ദിവസം കാത്തിരിക്കണമോ ആവോ? എഴുന്നേറ്റുകഴിഞ്ഞാൽ ഊർമ്മിള പറയാൻ പോകുന്നതെന്തൊക്കെ ആയിരിക്കും? സ്റ്റേറ്റ്സ്മാന്റെ താളുകളിലേക്കായി അവർ എന്തൊക്കെയാണു കരുതിവച്ചിരിക്കുക.

അടുത്തമുറിയിൽ ചെന്നപ്പോൾ ഞാനത്ഭുതപ്പെട്ടുപോയി. സന്തോഷ് കിടക്കയിലിരുന്ന് ചുറ്റും പകച്ചുനോക്കുന്നു. ഞാനെന്താണ് അയാളോടു ചോദിക്കേണ്ടത്. വേണ്ട, സന്തോഷ് തന്നെ സംസാരിക്കട്ടെ. കുറച്ചുസമയത്തേക്ക് ആരുമൊന്നും മിണ്ടിയില്ല. അതിനുശേഷം സന്തോഷ് മടിച്ചുമടിച്ച് എന്നോടു ചോദിച്ചു:

"നിങ്ങൾ ആരാണ്? ഞാനിപ്പോൾ എവിടെയാണ്?"

"സന്തോഷ്, ഞാൻ അവിനാശ്. സതീഷ്ചന്ദ്ര ബാനർജിയുടെ ശിഷ്യൻ. നിങ്ങളുടെ പ്രൊഫസ്സർ എന്റെ ഗുരുവിനെയാണ് എല്ലാം ഏല്പിച്ചിരുന്നത്. നിർഭാഗ്യമെന്നു പറയട്ടെ, അദ്ദേഹത്തിന് അനാരോഗ്യംമൂലം ദ്വീപിലേക്ക് വരാൻ കഴിഞ്ഞില്ല. ഞാനാണ് നിങ്ങളെ ഇങ്ങോട്ടു കൊണ്ടുവന്നത്. ആൽഫയിൽനിന്നും നിങ്ങൾ ഇവിടെ എത്തിയിട്ട് മൂന്നു ദിവസം കഴിഞ്ഞു. മാലിനി അടുത്ത മുറിയിലുണ്ട്. ഊർമ്മിള ഇനിയും ഉണർന്നിട്ടില്ല. കോമയിലാണ്."

സന്തോഷ് നിശ്ശബ്ദനായി കേട്ടിരുന്നു. അയാളുടെ മുഖത്ത് പ്രതീക്ഷയുടെ നേരിയ പ്രകാശം തെളിഞ്ഞുവരുന്നതുപോലെ. കഴിഞ്ഞ ഇരുപത്തിയഞ്ചു വർഷത്തിന്റെ ഓർമ്മകളിലേക്ക് അയാൾ വഴുതിവീഴുകയായിരുന്നു.

"എനിക്കു കുറച്ചു വെള്ളം വേണം. ഭയങ്കര ദാഹം."

സന്തോഷ് ഭട്നാഗർ പറഞ്ഞ കഥ

"ദ്വീപിൽ കറുത്ത വലിയ പല്ലികളായിരുന്നു. അരണയോളം വലിപ്പമുള്ളവ. മരക്കൊമ്പുകളിൽനിന്നും പെട്ടെന്ന് താഴേക്കു ചാടിവീഴും. അവയ്ക്ക് ഭയങ്കര വിഷമായിരുന്നു. അത്തരത്തിൽ ഒരു പല്ലി കടിച്ചാണ് മെർലിൻ അബോധാവസ്ഥയിലായത്. പിന്നീട് ഞങ്ങൾ ആ പല്ലിയുടെ വിഷത്തിനുള്ള മരുന്ന് കണ്ടെത്തി.

പരിചയമില്ലാത്ത പലതരം ജീവികളായിരുന്നു ആ ദ്വീപ് മുഴുവൻ. പല്ലികൾ, പലതരം ഓന്തുകൾ, ചിത്രശലഭങ്ങൾ അങ്ങനെ പലതും. വലിയ ജീവികൾ പൊതുവെ കുറവായിരുന്നു. പരിണാമത്തിന്റെ ആദ്യത്തെ തട്ടുകളിലേ ആൽഫയിലെ ജൈവ വ്യവസ്ഥ എത്തിയിരുന്നുള്ളൂ. നായയോ പുലിയോ ആനയോ ക്ടുവയോ ഒന്നും അവിടെ ഉണ്ടായിരുന്നില്ല. എനിക്കിഷ്ടം മഞ്ഞനിറവും നീണ്ട കൊക്കുകളുമുള്ള ഒരു തരം കൊച്ചു കുരുവികളോടായിരുന്നു. ഈ കിളികൾക്കുമാത്രമായി ഒരു ദ്വീപുണ്ടായിരുന്നെങ്കിൽ എന്ന് ഒരിക്കൽ ശ്വേത പറഞ്ഞു. ദ്വീപ് നിറയെ മഞ്ഞക്കിളികൾ. എനിക്കത് ഇഷ്ടപ്പെട്ടില്ല. ഒരു ദ്വീപ് മുഴുവൻ ഇത്തരം കിളികളായാൽ തീരെ രസമുണ്ടാവില്ല. മരങ്ങൾക്കും ചെടികൾക്കും ഇടയിൽ പലതരം ജീവികൾക്കിടയ്ക്ക് പെട്ടെന്നു പറന്ന് മറഞ്ഞുപോകുന്ന ഒരു മഞ്ഞക്കിളി, അതായിരുന്നു എനിക്കിഷ്ടം. ആദ്യത്തെ കുറെ ദിവസങ്ങൾ ഞങ്ങൾക്ക് വളരെ സുഖമായിരുന്നു. പരിചയമില്ലാത്ത കാട്ടുപഴങ്ങൾ തിന്ന് മൂന്നാംദിവസം കണ്ടെത്തിയ ഗുഹയുടെ നനുത്ത കല്പടവുകളിൽ ഞങ്ങൾ ഉറങ്ങി. അങ്ങനെ കുറച്ചു ദിവസങ്ങൾകൊണ്ട് ദ്വീപിലെ ജീവിതവുമായി സാവധാനം പൊരുത്തപ്പെട്ടു."

"ആ ജീവിതവുമായി അത്ര എളുപ്പത്തിൽ നിങ്ങൾക്കു പൊരുത്തപ്പെടാൻ കഴിഞ്ഞുവെന്നാണോ? നാഗരികതയുടെ നാട്യങ്ങളും അനുഷ്ഠാനങ്ങളും അത്ര എളുപ്പത്തിൽ ഒഴിവാക്കാൻ കഴിഞ്ഞോ?"

"ഇല്ല, അതത്ര എളുപ്പമായിരുന്നില്ല. തുടക്കംമുതൽക്കുതന്നെ ഓരോ ചരടുകളായി പൊട്ടിക്കുമ്പോഴും ഞങ്ങൾ വല്ലാതെ വിഷമിച്ചു. ബോട്ടിൽ നിന്നിറങ്ങുന്നതുമുതൽ പെൺകുട്ടികൾക്കായി അധികം വിഷമം. സെമിനാറുകളിലും ചർച്ചകളിലും സ്ത്രീ സ്വാതന്ത്ര്യത്തെപ്പറ്റി വാതോരാതെ പ്രസംഗിച്ചവർ ഉടയാടകൾ മാറ്റുന്നതു മുതൽ കടുത്ത മാനസികസംഘർഷത്തിലായി. മാലിനിയാണാദ്യം എല്ലാത്തിനും തയ്യാറായിരുന്നത്. പക്ഷേ, അവൾപോലും പൂർണ്ണമായ നഗ്നതയെ സ്വീകരിക്കാൻ വളരെ വിഷമിച്ചു. നിങ്ങൾക്കറിയില്ലേ നമ്മുടെ സമൂഹം സ്ത്രീക്ക് നൽകിയിരിക്കുന്ന പദവികളും വിലക്കുകളും? അവളുടെ ശരീരത്തിന് മാന്യത കല്പിക്കാനെന്ന പേരിൽ എന്തെല്ലാം അരുതുകളാണ് ഏർപ്പെടുത്തിയിരിക്കുന്നത്? ഇക്കാര്യത്തിൽ പടിഞ്ഞാറൻ രാജ്യങ്ങളാണു ഭേദം. അവർ സൗന്ദര്യത്തെ മൂടിപ്പുതപ്പിച്ച് ആസ്വദിക്കുന്നവരല്ല. നമ്മളോ? അഞ്ചു മീറ്റർ നീളമുള്ള സാരി... പിന്നെ മറ്റെന്തെല്ലാം."

"സന്തോഷ്, നിങ്ങൾക്കെല്ലാവർക്കും ശുദ്ധമായ ഭ്രാന്തുതന്നെയായിരുന്നു. മനുഷ്യന് പ്രയോജനമാക്കേണ്ട കാര്യങ്ങൾക്കുവേണ്ടി ഗവേഷണം നടത്താതെ... രാജ്യത്തെ ബുദ്ധിജീവികൾക്കു തന്നെ ഭ്രാന്ത് പിടിച്ചാൽ...?"

"ഭ്രാന്തോ... നിങ്ങൾ എന്താണിപ്പറയുന്നത്? സമൂഹത്തിൽ നിലനിൽക്കുന്ന നിയമങ്ങൾക്ക് വിരുദ്ധമായി ചിന്തിച്ചവരാണ് മനുഷ്യവംശത്തിനു നേട്ടങ്ങൾ ഉണ്ടാക്കിയിട്ടുള്ളത്. കൊളംബസ് കിഴക്കോട്ടു പോകാതെ പടിഞ്ഞാറോട്ടു പോയതുകൊണ്ടല്ലേ അമേരിക്ക കണ്ടെത്തിയത്? പലപ്പോഴും കുറച്ചുപേരുടെ ഭ്രാന്തിൽനിന്നാണ് മനുഷ്യനേറ്റവും പ്രയോജനമുള്ള നേട്ടങ്ങൾ ഉണ്ടാകുന്നത്."

"എന്നിട്ട് നേടിയതെന്താണ്? ഇരുപത്തിയഞ്ചു വർഷംകൊണ്ട് പത്തു പേരുടെ മരണം. ആരോഗ്യത്തിന്റെ അംശംപോലും ബാക്കിയില്ലാത്ത മൂന്നുപേർ വേറെ. പിന്നെ നാല്പത്തിയേഴു ഭാഷയും സംസ്കാരവും അറിയാത്ത... നിങ്ങൾ അവരോട് എത്ര ക്രൂരമായാണ് പെരുമാറിയത്! അറിവിന്റെ വെളിച്ചം അവരിൽനിന്നും മറച്ചുപിടിച്ചു. അവരെ ഒന്നുമറിയാത്ത മൃഗങ്ങളെപ്പോലെ വളർത്തി. അവർ നിങ്ങളുടെ രക്തത്തിന്റെയും മാംസത്തിന്റെയും അംശം. മനുഷ്യവംശം യുഗങ്ങളോളം പരിശ്രമിച്ചു കണ്ടെത്തിയ നേട്ടങ്ങൾ അവർക്കു കൂടി അവകാശപ്പെട്ടതല്ലേ? അത് അവരിൽനിന്നും ഒളിപ്പിച്ചുവയ്ക്കാൻ നിങ്ങൾക്കെന്താണ് അവകാശം? എന്നിട്ടിപ്പോൾ അവർ കാട്ടുമൃഗങ്ങളെപ്പോലെ പരസ്പരം അലറിവിളിച്ചും കടിച്ചുകീറിയും ജീവിക്കുന്നു. അതിലെത്രപേർ നിങ്ങളുടെ മക്കളാണ്? നിങ്ങൾക്കെങ്ങനെ ധൈര്യം വന്നു ഈ കടുംകൈ ചെയ്യാൻ?"

സന്തോഷ് നിശ്ശബ്ദനായി. അയാൾക്ക് എന്തോ എവിടെയോ നഷ്ടപ്പെട്ടതുപോലെ. സ്വന്തം തീരുമാനങ്ങളെ ന്യായീകരിക്കാൻ ബുദ്ധിമുട്ടുന്നതുപോലെ. അല്ലെങ്കിൽ മനസ്സിലെവിടെയോ ഒരു നേർത്ത വിങ്ങൽ... തന്റെ മകൻ അല്ലെങ്കിൽ മകൾ അവരിലാരെല്ലാമാണ്. ശ്വേതയുടെ ആദ്യത്തെ മകൾ, ഊർമ്മിളയുടെ രണ്ടാമത്തെ മകൻ, അവർക്കു രണ്ടു പേർക്കും തന്റെ വ്യക്തമായ ഛായ ഉള്ളതുപോലെ തോന്നുന്നു. അവർ മാത്രമേയുള്ളൂ? തീർച്ചയായും ആയിരിക്കില്ല. ഇവർതന്നെ സ്വന്തമാണെന്ന് ഉറപ്പിച്ചു പറയാനും വയ്യ. പക്ഷേ ആദ്യത്തെ കുറെ ദിവസം ശ്വേത തന്റെ കൂടെ മാത്രമായിരുന്നു. അവസാനകാലത്ത് ഊർമ്മിള തന്റെകൂടെ മാത്രവും. പക്ഷേ അതെല്ലാം പരീക്ഷണത്തിലെ ചിട്ടവട്ടങ്ങൾക്കെതിരായിരുന്നു. പതിമൂന്നുപേർക്കുള്ളിൽ എല്ലാവരും എല്ലാവർക്കും സ്വന്തമായിരുന്നു.

"അവിനാശ്, നിങ്ങളുടെ വികാരം എനിക്കു മനസ്സിലാക്കാം. പക്ഷേ, പരീക്ഷണങ്ങളിൽ ഇതെല്ലാം അനിവാര്യമാണ്. ഒരു ശാസ്ത്രജ്ഞൻ ഗിനിപ്പന്നികളുടെയും മുയലുകളുടെയും വേദനയെ ഓർത്ത് ദുഃഖിക്കാറില്ല. ഇന്ന് സംസ്കാരത്തിന്റെ നേട്ടമായി നിങ്ങൾ കാണുന്ന പലതും അനേകം ജന്തുക്കളുടെയും വ്യക്തികളുടെയും വേദനയിൽ നിന്നും ത്യാഗത്തിൽനിന്നും നേടിയതാണ്. സ്നേഹത്തിന്റെയും ദയയുടെയും ഭാഷയല്ല ശാസ്ത്രത്തിന്റേത്. ശാസ്ത്രം പലപ്പോഴും വളരെ ക്രൂരമാണ്. മനുഷ്യന്റെ സ്വാർത്ഥതയും ക്രൂരതയും ചേർന്ന അഭിലാഷങ്ങളുടെ നേട്ടമാണ് ശാസ്ത്രത്തിന്റെ നേട്ടങ്ങൾ. അതുകൊണ്ടു തന്നെ ഒരു ശാസ്ത്രജ്ഞൻ ഒരിക്കലും വികാരാധീനനാകാറില്ല. കട്ടക്കിലെ വീട്ടിൽനിന്നും അവസാനമായി ഇറങ്ങുമ്പോൾ എവിടേക്കാണെന്നു പറയാതെ, എപ്പോൾ തിരിച്ചുവരുമെന്നു പറയാതെ, ഭാര്യയെയും രണ്ടു കുഞ്ഞുങ്ങളെയും ഉപേക്ഷിച്ചത് ക്രൂരതയല്ലേ? എന്റെ മക്കളിപ്പോൾ അച്ഛൻ എങ്ങനെയോ മരിച്ചിരിക്കും എന്ന് വിശ്വസിക്കുന്നുണ്ടാകും. അപകടമരണം, ആത്മഹത്യ, കൊലപാതകം അങ്ങനെ എന്തെല്ലാം സാധ്യതകൾ അവർ ചിന്തിച്ചിരിക്കാം. നിർഭാഗ്യമെന്ന് പറയട്ടെ, സത്യാന്വേഷിയായ ഒരു മനുഷ്യന് അത്തരം ക്രൂരതകൾ അനിവാര്യമാണ്."

"അവർക്കെല്ലാം അറിവും വിദ്യാഭ്യാസവുമുണ്ട്. മക്കൾക്ക് സ്വന്തം വഴി കണ്ടെത്താം; വേണമെങ്കിൽ ഭാര്യയ്ക്കും. പക്ഷേ, ആൽഫയിൽ അലയുന്ന നാല്പത്തിയേഴുപേർക്ക് ഒന്നുമില്ല. അവർ ചെയ്യാത്ത തെറ്റുകളുടെ ബലിയാടുകളായി, നിങ്ങളുടെ ഭ്രാന്തമായ പരീക്ഷണത്തിന്റെ ദുഃഖപത്രമായി ജീവിക്കുന്നു. അതു ശരിയാണോ?"

"തീർച്ചയായും ശരിയാണ്. ശരിയും തെറ്റും തമ്മിലുള്ള അന്തരം വിലയിരുത്തുന്നവന്റെ മനസ്സിൽ മാത്രമാണ്. നിങ്ങൾക്കു തോന്നുന്ന ശരി എനിക്കു ശരിയാകണമെന്നില്ല. നിങ്ങൾ ജീവിക്കുന്ന സമൂഹത്തിന്റെ നിയമാവലികൾക്കനുസൃതമായ ഒരു ശരിയെയാണ് കണക്കിലെടുക്കുന്നത്. അല്ലെങ്കിൽ നിങ്ങളുടെ മനസ്സ് സമൂഹത്തിന്റെ നിയമാവലികളുമായി ബന്ധപ്പെടുത്തിക്കൊണ്ടാണു കാര്യങ്ങളെ വിലയിരുത്തുന്നത്. ആ ചട്ടക്കൂടുകൾ തകർത്ത് മറ്റൊരു ബിന്ദുവിൽനിന്നും കുടുംബത്തിന്റെയും സമൂഹത്തിന്റെയും കെട്ടുപാടുകളില്ലാതെ ഈ പ്രശ്നത്തെ വിലയിരുത്തി നോക്കൂ. അപ്പോൾ കുറ്റബോധത്തിന്റെയും ഗതികേടിന്റെയും പ്രശ്നമുദിക്കുന്നില്ല."

"ഭയങ്കരം… മറ്റെന്തു വാക്കുകൊണ്ടാണ് ഞാൻ പ്രതികരിക്കുക."

"അവിനാശ്, ഭയങ്കരംതന്നെ. നിങ്ങളെ സംബന്ധിച്ചിടത്തോളം. പക്ഷേ, ഞങ്ങൾക്കത് ഇരുപത്തിയഞ്ചു വർഷം കൊണ്ട് ഒരു സാധാരണരീതിയായി മാറി. പക്ഷേ നമ്മൾ പറഞ്ഞു തുടങ്ങിയത് മറ്റെന്തോ ആയിരുന്നു. അതെ, വസ്ത്രങ്ങളോട് വിടപറയുമ്പോൾ അനുഭവപ്പെടുന്ന മാനസികസംഘർഷം അതെനിക്കുപോലും അനുഭവപ്പെട്ടു. മുപ്പതിലേറെ വർഷം പലതരം വസ്ത്രങ്ങളാൽ പൊതിഞ്ഞുസൂക്ഷിച്ച ശരീരം പ്രപഞ്ചത്തിലേക്ക് തുറന്നുവിടുക. വളരെ വിഷമമായിരുന്നു. ഓരോരുത്തർക്കും പരസ്പരം നോക്കാൻപോലും വിഷമം. ആദ്യം ഞങ്ങൾ കണ്ണുകളിലൂടെ മാത്രം സംസാരിച്ചു. കണ്ണുകൾക്ക് താഴെ കാഴ്ച പതറാതിരിക്കാൻ ശ്രദ്ധിച്ചു. ഞങ്ങൾ വിദ്യാഭ്യാസമുള്ളവരും മാന്യരും മര്യാദക്കാരുമായിരുന്നല്ലോ. പക്ഷേ എത്ര ദിവസം? ഒരു ദിവസം പോലും പിടിച്ചുനിൽക്കാൻ കഴിഞ്ഞില്ല. മണിക്കൂറുകൾക്കുള്ളിൽ മാന്യതയുടെ മൂടുപടങ്ങൾ പൊഴിഞ്ഞുപോയി. വന്യവും മൃഗീയവുമായ സ്വഭാവസവിശേഷതകൾ മനസ്സിന്റെ—അടിത്തട്ടിൽനിന്നും പുറത്തേക്ക് ഒഴുകി വന്നു. പക്ഷേ, അപ്പോഴും പൂർവ്വജീവിതത്തിലെ സ്നേഹതാത്പര്യങ്ങൾ മുൻഗണന കണ്ടെത്തി. എനിക്ക് ശ്വേത ദാസ് ഗുപ്തയെ ഇഷ്ടമായിരുന്നു."

പരീക്ഷണത്തിന്റെ പൊരുൾ

ഇന്ന് മാലിനി കുറച്ചുകൂടി പ്രസന്നവതിയായിരുന്നു. ഞങ്ങൾ തിരക്കുകുറഞ്ഞ ബീച്ചിൽ കടലിൽനിന്നെല്ലാം ദൂരെയായി മണലിലിരുന്നു. ആദ്യമായിട്ടാണ് ഞങ്ങൾ മൂന്നുപേരുംകൂടിയിരുന്ന് സംസാരിക്കുന്നത്. സന്തോഷ് കുളിച്ച് ഷേവ് ചെയ്തിരുന്നു. തീരെ മെലിഞ്ഞു പോയെങ്കിലും അയാളുടെ കവിളുകളിൽ ഒരു തുടിപ്പുണ്ടായിരുന്നു മാലിനി ഇളം മഞ്ഞനിറമുള്ള ഒരു ഖദർ സാരിയാണുടുത്തിരുന്നത്. അവളാണ് പറഞ്ഞുതുടങ്ങിയത്:

"പരീക്ഷണത്തിന്റെ സകല വിവരങ്ങളും ക്രോഡീകരിച്ച് ഒരു പുസ്തകമാക്കാനാണ് പ്രൊഫസ്സർ എന്നോടു പറഞ്ഞിരുന്നത്. പക്ഷേ എനിക്കതിന് കഴിയുമെന്നു തോന്നുന്നില്ല. അവിനാശ്, നിങ്ങൾക്കൊരു പക്ഷേ കഴിഞ്ഞേക്കാം. മറ്റു പരീക്ഷണങ്ങളിലെപ്പോലെ സ്ഥിതിവിവരക്കണക്കുകൾ ഞങ്ങൾ സൂക്ഷിച്ചിട്ടില്ല. പുതിയ തലമുറ എല്ലാ അറിവുകളും അതിവേഗത്തിൽ സ്വയം നേടിയെടുക്കുമെന്നും അവർ നമ്മളെക്കാൾ ഉയർന്നതരത്തിൽ കാര്യങ്ങൾ വിശകലനം ചെയ്യുമെന്നുമാണ് പ്രൊഫസ്സർ പ്രതീക്ഷിച്ചിരുന്നത്. പക്ഷേ അതൊന്നും സംഭവിച്ചില്ല. ഇപ്പോൾ ഞങ്ങൾക്ക് കണ്ടും അനുഭവിച്ചും അറിഞ്ഞ് ജീവിതത്തെപ്പറ്റി നിങ്ങളോടു പറയാനേ കഴിയൂ. ഞാൻ പണ്ട് ഗവേഷണം നടത്തിയവളാണ്. അതിന്റെ രീതികളും വ്യവസ്ഥകകളും എനിക്കറിയുകയുംചെയ്യാം. പക്ഷേ, ഇനി അതിനൊന്നും കഴിയില്ല. എന്റെ ബുദ്ധിയാകെ മരവിച്ചതുപോലെ. നിങ്ങളോടിതെല്ലാം പറയാൻവേണ്ടിയാണ് ജീവിക്കുന്നതുതന്നെ."

"അവിനാശ്, എനിക്കും അതുതന്നെയാണ് പറയാനുള്ളത്. ഞാനും ഒരു ശാസ്ത്രജ്ഞനായിരുന്നു. ടി.ഐ.എഫ്.ആറിൽ ഭൗതികശാസ്ത്രജ്ഞൻ. പക്ഷേ എന്റെ അത്തരം കഴിവുകൾ നഷ്ടപ്പെട്ടു പോയി ഞങ്ങൾക്കിപ്പോൾ നടന്നതെല്ലാം ഓർത്തോർത്ത് നിങ്ങളോടു പറയാനേ കഴിയൂ..."

"ശരി... നിങ്ങളെല്ലാം തുറന്നു പറയുക... ഞാൻ കേട്ടിരിക്കാം. മുഖംമൂടികളില്ലാതെ സത്യം മുഴുവനുമായിത്തന്നെ എനിക്കറിയണം. വെറുമൊരു പുസ്തകമെഴുതാനല്ല, മനുഷ്യവംശത്തിന്റെ ചില അടിസ്ഥാനസ്വഭാവങ്ങളെപ്പറ്റി അറിയാൻ. അവ മാറ്റിമറിക്കാൻ നിങ്ങൾ ശ്രമിച്ചതിന്റെ ഫലമറിയാൻ."

"ഞങ്ങൾ പുറകോട്ടു പോകാനാണല്ലോ ശ്രമിച്ചത്. ഒന്നുമില്ലായ്മയിലേക്ക്. പക്ഷേ, ഞങ്ങൾക്കൊരിക്കലും ഞങ്ങളുടെ മനസ്സ് ശൂന്യമാക്കാൻ കഴിഞ്ഞില്ല. ഞങ്ങൾ ആദിയിലെത്തിയെന്ന് അഭിനയിക്കുകയായിരുന്നു; സ്വയം സംവിധാനം ചെയ്യുന്ന നാടകത്തിലെ കഥാപാത്രങ്ങളായി. ഞങ്ങളുടെ മനസ്സിൽ എല്ലാ അറിവുകളും നിറഞ്ഞുനിന്നു. അതിലുപരി ഒരു പരീക്ഷണത്തിൽ പങ്കെടുക്കുകയാണെന്ന ബോധം ഞങ്ങളെ ഒരു പ്രത്യേക മാനസികാവസ്ഥയിലാക്കി. പിന്നെ, മാലിനിയെപ്പോലെ പരീക്ഷണഫലത്തെപ്പറ്റി ചിന്തിക്കാതെ പരീക്ഷണം ഒരനുഭവമാക്കി മാറ്റിയെടുത്ത ചിലർക്കു മനസ്സിന്റെ പിരിമുറുക്കം കുറഞ്ഞു."

"ഇല്ലില്ല. ഞാനനുഭവിച്ചിരുന്ന ടെൻഷൻ നിങ്ങൾക്കറിയില്ല. എന്റെ ഭ്രാന്തമായ ആവേശത്തിനുള്ളിൽ ഒളിപ്പിച്ചുവച്ച നിഗൂഢമായ ചില ആഗ്രഹങ്ങളുണ്ടായിരുന്നു. മനുഷ്യജീവിതത്തിലെ വന്യമായ യാഥാർത്ഥ്യങ്ങളറിയാനുള്ള ത്വര, ഒന്നിലും ഉറച്ചുനിൽക്കാതെ പാറിപ്പറന്നു നടക്കാനുള്ള ആഗ്രഹം, സമൂഹം പറയുന്ന ഏതൊരു നിയമത്തെയും ധിക്കരിക്കാനുള്ള മനസ്സിന്റെ വെമ്പൽ, അങ്ങനെ പലതും. ഒരാളെങ്ങനെ ജീവിക്കണമെന്ന് തീരുമാനിക്കുന്നതു മറ്റുള്ളവരായിരിക്കരുതെന്ന് എനിക്കു ചെറുപ്പത്തിലേ നിർബന്ധമായിരുന്നു. നമ്മുടെ ലോകം നമ്മൾ സൃഷ്ടിക്കുന്നതാകണം. പക്ഷേ എല്ലാം ഉപേക്ഷിച്ച് ശൂന്യതയിലേക്കു മടങ്ങിയപ്പോൾ അനിർവ്വചനീയമായ ഒരു ഭാരമില്ലായ്മയാണ് എനിക്ക് അനുഭവപ്പെട്ടത്. എന്റെ വ്യക്തിത്വത്തിൽനിന്നും എല്ലാം ചോർന്നു പോയതുപോലെ. ഉള്ള് പൊള്ളയായ ഒരവസ്ഥ. ഒരു വ്യക്തിയെപ്പറ്റി സമൂഹത്തിനുണ്ടാകുന്ന ധാരണയാണ് ആ വ്യക്തിയുടെ സാമൂഹികാസ്തിത്വം. കുടുംബം, വിദ്യാഭ്യാസം, ജോലി, സുഹൃത്തുക്കൾ, സ്വഭാവസവിശേഷതകൾ എന്നിവയുമായി ബന്ധപ്പെടുത്തി സമൂഹം വ്യക്തിയുടെ ഒരു ഇമേജ് സൃഷ്ടിക്കുന്നു. ആ വ്യക്തിയെപ്പറ്റി പരാമർശിക്കുമ്പോൾ മറ്റുള്ളവർ ഈ ഇമേജിലൂടെയാണ് അയാളെ മനസ്സിലാക്കുന്നത്. ഓരോ വ്യക്തിയും ജീവിച്ച കാലംകൊണ്ട് രൂപപ്പെടുത്തിയെടുത്ത ഇമേജ് ആയിട്ടാണ് സമൂഹത്തിൽ നിലനിൽക്കുന്നതുതന്നെ. ഞങ്ങൾ ആ ഇമേജുകളെയാണ് തകർത്തെറിഞ്ഞത്. അതിനുശേഷം പ്രൊഫസ്സറും വിദ്യാർത്ഥിയും പത്രപ്രവർത്തകനും സാഹിത്യകാരനുമൊന്നുമില്ല. ബംഗാളിയും മറാഠിയും തമ്മിൽ വ്യത്യാസമില്ല. ഞങ്ങളെ തിരിച്ചറിയാനുള്ള പേരുകൾപോലും ഉപേക്ഷിച്ചിരുന്നു."

"അവിനാശ്, ഇമേജുകളുമായി ബന്ധപ്പെട്ട വിലയിരുത്തലുകൾ പലപ്പോഴും യാഥാർത്ഥ്യത്തിൽനിന്നും അകന്നു പോകാറുണ്ട്. പക്ഷേ, സത്യമെന്ന് നമ്മൾ വിശ്വസിക്കുന്നത് നമ്മുടെ മനസ്സിൽ പരമ്പരാഗതമായി രൂപംകൊണ്ടിട്ടുള്ള ഇമേജുകളെ ആശ്രയിച്ചാണ് ഇരിക്കുന്നതും. അവ തകർത്തെറിയുമ്പോഴുള്ള ശൂന്യത ശൂന്യാകാശത്തിലെ ഭാരമില്ലായ്മ എന്ന അവസ്ഥയ്ക്ക് തുല്യമാണ്. ഒരു വ്യക്തിയിൽ ഭൂമി പ്രയോഗിക്കുന്ന ഗുരുത്വാകർഷണംപോലെയാണ് സമൂഹം സാമൂഹികാചാരങ്ങളുടേതായ ബലം പ്രയോഗിക്കുന്നത്. അതു തകർക്കുമ്പോൾ പ്രപഞ്ചത്തിന്റെ പരമമായ സ്വാതന്ത്ര്യത്തിലേക്കു വലിച്ചെറിയപ്പെടുന്ന അവസ്ഥയാണു നമുക്ക്. നമ്മൾ സത്യത്തിനോട് വളരെ കൂടുതൽ അടുക്കുന്നത് അപ്പോഴാണ്."

"സന്തോഷ്, നിങ്ങൾ പറയുന്ന പരമമായ സ്വാതന്ത്ര്യത്തിൽത്തന്നെ ഒരു വലിയ അസ്വാതന്ത്ര്യത്തിന്റെ വലയുണ്ടായിരുന്നില്ലേ? നിങ്ങളേറ്റവും ഇഷ്ടപ്പെട്ടിരുന്ന ഭാഷ, നിങ്ങൾ വായിച്ചും പഠിച്ചും പരീക്ഷിച്ചും നേടിയെടുത്ത അപാരമായ അറിവ്, അതെല്ലാം ഉപയോഗിക്കാനുള്ള സ്വാതന്ത്ര്യം നിങ്ങൾ സ്വയം നഷ്ടപ്പെടുത്തുകയായിരുന്നില്ലേ? യഥാർത്ഥത്തിൽ നിങ്ങൾ നേടിയെന്ന് കരുതുന്നതിനെക്കാൾ എത്രയോ കൂടുതലാണ് നിങ്ങൾക്കു നഷ്ടപ്പെട്ടത്. എന്നിട്ടവസാനം നിങ്ങളെത്തിച്ചേർന്ന അവസ്ഥ ഞാൻ നേരിട്ടു കണ്ടതല്ലേ. അതിനെ ഗുണപരമായ മാറ്റമെന്ന് നിങ്ങൾക്കു വിശേഷിപ്പിക്കാമോ?"

"ഗുണപരമായ മാറ്റംതന്നെ. അത് നേരിട്ടനുഭവിച്ച ഞങ്ങൾക്കേ അറിയൂ. പക്ഷേ, ചില പൊള്ളുന്ന യാഥാർത്ഥ്യങ്ങൾക്ക് മുൻപിൽ കീഴടങ്ങേണ്ടിവന്നു എന്നുമാത്രം."

"അതെന്തായിരുന്നു? എവിടെയാണു പിഴച്ചത്?"

"തെറ്റുപറ്റിയെന്ന് ഞാനിന്നും വിശ്വസിക്കുന്നില്ല. ചില അനിവാര്യമായ സംഭവങ്ങൾ. ചരിത്രത്തിന്റെ പുനഃസൃഷ്ടിയിൽ അങ്ങനെയൊക്കെ സംഭവിച്ചേ പറ്റൂ. രോഗങ്ങൾ, പ്രകൃതിയുടെ അപ്രതീക്ഷിതമായ മാറ്റങ്ങൾ, മൃഗീയമായ കലാപങ്ങളെ തുടർന്നുള്ള നാശം, സമൂഹം ഒരു രീതിയിൽനിന്നും മറ്റൊരു രീതിയിലേക്കു മാറുമ്പോഴുണ്ടാകുന്ന മാനസികശൈഥില്യങ്ങൾ— ഇതൊക്കെ ഞങ്ങൾ മുൻകൂട്ടി കാണേണ്ടതായിരുന്നു."

"പ്രതീക്ഷിക്കാഞ്ഞിട്ടല്ല." മാലിനി ഇടയ്ക്കുകയറി പറഞ്ഞു.

"പ്രൊഫസ്സർ ഇതെല്ലാം മുൻകൂട്ടി കണ്ടിരുന്നു. ആ യാഥാർത്ഥ്യങ്ങളിൽനിന്നും പിന്മാറാതെ എല്ലാം സ്വാഭാവികമായി സംഭവിക്കണമെന്നായിരുന്നു അദ്ദേഹത്തിന്റെ നിർബന്ധം. ഒരു പ്രത്യേക പരീക്ഷണശാലയിൽ പ്രത്യേകസാഹചര്യങ്ങൾ സൃഷ്ടിച്ചെടുത്തു ചെയ്യുന്ന കാര്യങ്ങളല്ലല്ലോ."

"പക്ഷേ, മനുഷ്യരിൽ മറ്റു ജീവികളിൽനിന്നും വ്യത്യസ്തമായി ഉണ്ടെന്ന് കരുതപ്പെടുന്ന സ്നേഹത്തിന്റെയും നന്മയുടെയും അംശം കണ്ടെത്തുന്നതിൽ നിങ്ങൾ പരാജയപ്പെടുകയല്ലേ ചെയ്തത്?"

"ഞങ്ങൾ പരാജയപ്പെട്ടതല്ല. സമൂഹത്തിന്റെ മുന്നിൽ പ്രകടിപ്പിക്കുന്ന കപടമായ നാട്യങ്ങളിൽ കവിഞ്ഞ് അത്തരം ഗുണങ്ങളൊന്നും മനുഷ്യനിൽ ഇല്ലെന്നതാണ് സത്യം. സ്വാർത്ഥതയിലും സുഖത്തിലും അധിഷ്ഠിതമായ ഒരു മാനസികഘടനയാണ് മനുഷ്യനെന്ന മൃഗത്തിന്റേത്. പക്ഷേ ഇതെല്ലാം ഭംഗിയായി മറച്ചുവച്ച് മാന്യനും സ്നേഹസമ്പന്നനുമൊക്കെയായി അഭിനയിക്കാനുള്ള അവന്റെ കഴിവ് അപാരമാണ്. തികഞ്ഞ കാപട്യത്തിലൂന്നി നിൽക്കുന്ന മനുഷ്യനെ നന്മയിലേക്കു നയിക്കാനായി വ്യാസൻമുതൽ മാർക്സ്വരെയുള്ളവർ ശ്രമിച്ചതെല്ലാം പരാജയപ്പെടാനും കാരണമിതാണ്. മനുഷ്യമനസ്സിലെ തിന്മയുടെയും സ്വാർത്ഥതയുടെയും അംശം മനസ്സിലാക്കാതെ സാമ്പത്തിക സാമൂഹികനീതി ലഭിച്ചാൽ സമത്വസുന്ദരമായ ഒരു സമൂഹം നിലവിൽ വരുമെന്ന് തെറ്റിദ്ധരിച്ചതാണ് എല്ലാ തത്ത്വശാസ്ത്രങ്ങളുടെയും പോരായ്മ. അതു മനസ്സിലാക്കാൻ ഞങ്ങൾക്ക് കഴിഞ്ഞു."

സൂര്യൻ അസ്തമിച്ചു കഴിഞ്ഞു. ഊർമ്മിള ഉണർന്നിരിക്കുമോ? ഞങ്ങൾ പതുക്കെ തിരിച്ചുനടന്നു. സന്തോഷും മാലിനിയും മറ്റു മനുഷ്യരെ കാണുമ്പോൾ പകയ്ക്കുന്നതുപോലെ തോന്നി. ഇവർക്ക് ഇനി എങ്ങനെയാണ് ജീവിക്കാൻ കഴിയുക. ഊർമ്മിളയ്ക്ക് യാത്ര ചെയ്യാറായാൽ മൂന്നു പേരേയുംകൊണ്ട് ദില്ലിക്ക് പോകണം. അവിടെ പ്രൊഫസ്സർ ബാനർജി ഉത്കണ്ഠാകുലനായി ഇവരെ പ്രതീക്ഷിച്ച് കഴിയുകയാണല്ലോ. അദ്ദേഹം എന്നോടു പറഞ്ഞതിലും കൂടുതലായി മറ്റെന്തെങ്കിലും ഈ കളികളിലുണ്ടോ എന്നാർക്കറിയാം!

"സന്തോഷ്, ദ്വീപിലെ വലിയ ചിലന്തികളെയും വിഷമുള്ള പല്ലികളെയുംപറ്റി പറഞ്ഞിരുന്നല്ലോ? നിങ്ങളെങ്ങനെയാണ് അവയുടെ ഇടയിൽ ഇത്രയും കാലം ജീവിച്ചത്? കാട്ടുചെടികൾക്കിടയിൽനിന്നും വല്ല മരുന്നുകളും കണ്ടെത്താനായോ?"

"പുതിയ മരുന്നുകളൊന്നും കണ്ടെത്തിയെന്ന് പറയാൻ വയ്യ. പക്ഷേ ചില പച്ചിലകൾ പിഴിഞ്ഞ നീര് മുറിവിൽ പുരട്ടുമ്പോൾ അവ പെട്ടെന്ന് ഉണങ്ങുന്നുണ്ടായിരുന്നു. ചില കാട്ടുപഴങ്ങൾ തിന്നാൽ പറഞ്ഞറിയിക്കാൻ കഴിയാത്ത ഒരുതരം ലഹരിയുണ്ടായിരുന്നു. പക്ഷേ, ആ ലഹരിയുടെ അവസാനത്തിൽ അസഹനീയമായ ഒരു തളർച്ച, സന്ധികളിൽ ഭയങ്കര വേദന എന്നിവയുണ്ടാകും. തീയില്ലാത്തതിനാൽ ആഹാരമെല്ലാം പച്ചയായിട്ടാണ് കഴിച്ചിരുന്നത്. മത്സ്യങ്ങളെവരെ പച്ചയായി കടിച്ചു തിന്നിട്ടുണ്ട്. പല്ലികളുടെ വിഷത്തിനൊരു മരുന്നു കണ്ടുപിടിക്കാനായില്ല. നൂലട്ടകളെ ഉപയോഗിച്ച് വിഷം വലിച്ചെടുത്താണ് പലപ്പോഴും ജീവൻ രക്ഷിച്ചിരുന്നത്. ദ്വീപിൽ അട്ടകൾ സുലഭമായിരുന്നു— ചെറുതും വലുതും."

"ദ്വീപിലെത്തിയതിനുശേഷമാണ് ഞാൻ അട്ടകളെ അടുത്തു കാണുന്നതുതന്നെ. വെറുപ്പു തോന്നുന്ന വികൃതജീവികൾ. നമ്മളറിയാതെ എത്ര സമർത്ഥമായാണവ ദേഹത്തിൽ അരിച്ചുകയറുന്നത്. ഒടുവിൽ കടിച്ചുകഴിയുമ്പോഴേ അറിയൂ. കാൽവണ്ണയിൽ കടിച്ച അട്ടകൾ പിടിവിടുന്നതും കാത്ത് വേദനകൊണ്ട് പുളഞ്ഞിരുന്നപ്പോൾ എനിക്ക് മരിച്ചാൽ മതിയെന്നു തോന്നിയിട്ടുണ്ട്. അങ്ങനെയിരിക്കെ രാജേഷാണ് ഈ അട്ടകൾക്ക് ഒരു ഉപയോഗം കണ്ടെത്തിയത്. ഒരിക്കൽ മെർലിൻ പല്ലികടിച്ച് അബോധാവസ്ഥയിൽ കിടന്നപ്പോൾ രാജേഷ് ഒരു ചെറിയ അട്ടയെയും കൊണ്ടുവന്നു. മുറിവായിൽ അട്ടയെക്കൊണ്ട് കടിപ്പിച്ച് ഞങ്ങൾ കാത്തിരുന്നു. പത്തുമിനിട്ടിനകം അട്ട വിഷരക്തം കുടിച്ച് താഴെ വീഴുകയും മെർലിൻ ഉണരുകയും ചെയ്തു. അപ്പോൾ രാജേഷ് അവളെ കെട്ടിപ്പിടിച്ചു കരഞ്ഞു. ഞാനാദ്യമേ പറഞ്ഞില്ലേ പരീക്ഷണത്തിന് എന്തൊക്കെ നിയമങ്ങൾ ഉണ്ടായിരുന്നെങ്കിലും ദ്വീപിലേക്ക് വരുന്നതിനുമുമ്പ് ഞങ്ങൾക്ക് ഉണ്ടായിരുന്ന ഇഷ്ടാനിഷ്ടങ്ങൾക്ക് അവിടത്തെ ജീവിതത്തിൽ വ്യക്തമായ സ്വാധീനമുണ്ടായിരുന്നു."

"ഒടുവിൽ അവർക്കു രണ്ടുപേർക്കും എന്തു സംഭവിച്ചു?"

"അവർ മരിച്ചു. അവർ മാത്രമല്ല ഞങ്ങൾ മൂന്നുപേരൊഴിച്ച് മറ്റു പത്തുപേരും പരീക്ഷണത്തിന്റെ വിവിധ കാലങ്ങളിൽ പലതരത്തിൽ മരിച്ചു. എല്ലാവരും മരിച്ചു എന്നു പറഞ്ഞാലും ശരിയല്ല. ചിലർ കൊല്ലപ്പെട്ടു. ചിലർ ആത്മഹത്യ ചെയ്തു, ചിലർ അപകടങ്ങളിൽ പെട്ടു. ഒരാൾ മാത്രം, ഞങ്ങളുടെ പ്രൊഫസ്സർ, വളരെ സ്വാഭാവികമായി മലമ്പനി പിടിച്ചു മരിച്ചു."

"സന്തോഷ് പറഞ്ഞതുപോലെയല്ല. ചിലരെ മരണം അന്വേഷിച്ചു വരികയായിരുന്നു; മറ്റു ചിലർ അതിനെ തേടി പോവുകയും. പ്രതീക്ഷ നശിച്ച രാജേഷ് അവസാനം മരണത്തെ അന്വേഷിച്ചു പോവുകയായിരുന്നു. ഒന്നിലും ഒരിക്കലും തൃപ്തിവരാത്ത പ്രകൃതിക്കാരൻ. ഇരുപതാമത്തെ വർഷം പരീക്ഷണത്തിന്റെ എല്ലാ പൊരുളും നേടിയമട്ടിൽ അയാൾ കടലിലേക്കിറങ്ങി അനന്തതയിലേക്ക് നീന്തിപ്പോയി. രാജേഷ് മരിച്ചെന്നാണ് ഞങ്ങളുടെ വിശ്വാസം. എഴുന്നൂറു കിലോമീറ്റർ ചുറ്റളവിൽ കരയില്ല. രക്ഷപ്പെട്ടിരിക്കാൻ വഴിയില്ല, തീർച്ച."

എട്ട്

യജ്ഞം

ദ്വീപിൽ ചെന്ന ആദ്യദിവസംതന്നെ എല്ലാവരുടെയും പെരുമാറ്റത്തിൽ മാറ്റം അനുഭവപ്പെട്ടുതുടങ്ങിയിരുന്നു. മുമ്പ് ശീലിച്ച ഔപചാരികതയുടെയും മാന്യതയുടെയും മുഖംമൂടി ഉപേക്ഷിച്ചപ്പോഴേ അംഗചലനങ്ങളിലും ഭാവപ്രകടനങ്ങളിലും പ്രകടമായ മാനങ്ങൾ വരാൻ തുടങ്ങി. പക്ഷേ അപ്പോഴും അവർക്ക് തങ്ങളുടെ വ്യക്തിത്വം നഷ്ടപ്പെടുത്താനും മറ്റുള്ളവരെ അവരുടെ വ്യക്തിത്വത്തിൽനിന്നും വേർതിരിച്ചു കണ്ട് പെരുമാറാനും കഴിഞ്ഞിരുന്നില്ല. പ്രൊഫസ്സറോടുള്ള ബഹുമാനം എല്ലാവരെയും അദ്ദേഹത്തിൽനിന്നും അകറ്റി നിർത്തി. അദ്ദേഹത്തെ സമീപിക്കാനൊരു മടി. ഉപലേന്ദു ചാറ്റർജി എന്ന മഹാനായ ശാസ്ത്രജ്ഞനെ സാധാരണമനുഷ്യനായി കാണാനുള്ള വിഷമം. ഊർമ്മിള പരീക്ഷണം തുടങ്ങുന്നതിനുമുമ്പേ ഒരു കാര്യം തീരുമാനിച്ചുറച്ചിരുന്നു. തനിക്ക് ജനിക്കുന്ന ആദ്യത്തെ കുഞ്ഞ് പ്രൊഫസ്സറുടേതായിരിക്കണം. എന്നാൽ പ്രൊഫസ്സറാകട്ടെ അല്പം അകലെനിന്ന് മറ്റുള്ളവരെ നിരീക്ഷിക്കുന്നതിനാണ് താത്പര്യം പ്രകടിപ്പിച്ചത്. പക്ഷേ അവസാനം ഊർമ്മിള തന്നെ ജയിച്ചു.

ഇളംചൂടുള്ള സായാഹ്നങ്ങളിലൊന്നിൽ കുറച്ച് കാട്ടുപഴങ്ങളുമായി അവൾ പ്രൊഫസ്സറുടെ അടുത്തു വന്നു. അപ്പോൾ അവളുടെ മുഖം അനുസരണശീലയായ ഒരു വിദ്യാർത്ഥിനിയുടേതായിരുന്നില്ല. കാമത്തിന്റെ തീയുള്ള നോട്ടവും സ്നേഹത്തിന്റെ പുഞ്ചിരിയുമായി അവൾ പഴങ്ങളോരോന്നായി അദ്ദേഹത്തിന് നല്കി. അവളുടെ കണ്ണുകളിൽ അദമ്യമായ അഭിലാഷത്തിന്റെ പ്രകാശം നിറഞ്ഞുനിന്നു. അയാൾക്കൊരിക്കലും നിഷേധിക്കാനാകാത്ത, താൻതന്നെ ചിട്ടപ്പെടുത്തിയ നിയമങ്ങൾക്കനുസരിച്ച് സ്വയം പ്രതികരിക്കാതിരിക്കാൻ കഴിയാത്ത അവസ്ഥ. ഊർമ്മിളയുടെ സുന്ദരമായ മുലകളിലും നാഭീതടത്തിലും നിതംബത്തിലുമെല്ലാം അദ്ദേഹത്തിന്റെ കൈകൾ സാവധാനം ഇഴഞ്ഞുനടന്നു. അദ്ദേഹത്തിനത് തികച്ചും ആത്മീയമായ ഒരു പ്രവൃത്തിയായിരുന്നു; വ്യക്തമായ ചിട്ടവട്ടങ്ങളും താളക്രമങ്ങളുമുള്ള ഒരു അനുഷ്ഠാനകല പോലെ. പിന്നീടത് പല ദിവസങ്ങളിലും ആവർത്തിച്ചു. ഒരു ഋഷിവര്യന്റെ മന്ത്രോച്ചാരണംപോലെ പവിത്രമായ ചലനങ്ങളിലൂടെ രാത്രിയുടെ വിവിധ യാമങ്ങളിലൂടെ നീങ്ങി പുലരിയിലവസാനിക്കുന്ന ഒരു യജ്ഞം. ഹവിസ്സ് യാഗാഗ്നിയിലേക്കെന്നപോലെ പ്രോഫസ്സറിൽനിന്നും ജീവകണങ്ങൾ ഊർമ്മിളയുടെ യോനീമുഖത്തിലേക്കൊഴുകി. മറ്റാരുടെ കാര്യത്തിലും അതിത്രയും ആത്മീയമായ ഔന്നത്യത്തിലേക്ക് ഉയർന്നിരുന്നില്ല.

ഊർമ്മിളയ്ക്കൊഴികെ മറ്റാർക്കും ആ യജ്ഞത്തിന്റെ ആത്മീയത മുഴുവനായി ആസ്വദിക്കാൻ കഴിഞ്ഞിരുന്നില്ല. മാലിനിക്ക് ലഹരി നിറഞ്ഞ താളക്രമവും മെർലിൻ ഫെർണാണ്ടസിന് കൊടുങ്കാറ്റിന്റെ വേഗതയുമായിരുന്നു. അവർക്കെല്ലാം പ്രൊഫസ്സറുടെ രതി ഹിന്ദുസ്ഥാനി സംഗീതത്തിലെ ഏതോ ദുർഗ്രഹമായ രാഗവിസ്താരംപോലെ വിരസമായാണ് അനുഭവപ്പെട്ടത്. എന്നിട്ടും എല്ലാവരും ഒരനുഷ്ഠാനംപോലെ അദ്ദേഹത്തിനടുത്ത് എത്തിക്കൊണ്ടിരുന്നു. ഗുഹയിലെ ചെറിയ മുറികളിലൊന്ന് പ്രൊഫസ്സറുടേതായിരുന്നു. മറ്റുള്ളവർ ആരും അദ്ദേഹത്തെ ശല്യപ്പെടുത്താൻ അങ്ങോട്ടു പോകാറുമില്ല. ഏകദേശം ഇരുപതു വർഷത്തിന്റെ വിടവ് പ്രായത്തിലും ചിന്തയിലുമുള്ള മറ്റുള്ളവർക്ക് അതൊരു സൗകര്യവുമായിരുന്നു.

ദ്വീപിൽ വന്നതിനുശേഷം മൂന്നാമത്തെ ആഴ്ച ഒരു സന്ധ്യയ്ക്ക് പ്രൊഫസ്സറും ഊർമ്മിളയും കടൽത്തീരത്ത് നടക്കുകയായിരുന്നു. തികച്ചും അപ്രതീക്ഷിതമായി ഒരു വന്യമായ ആവേശത്തോടെ പ്രദീപ് അവരുടെയടുത്തേക്ക് ഓടിവന്നു. അയാൾ പ്രൊഫസ്സറെ തട്ടിമാറ്റിക്കൊണ്ട് ഊർമ്മിളയെയും പിടിച്ച് മുന്നോട്ടു കുതിച്ചു. അവൾ കുതറിമാറാൻ ശ്രമിച്ചെങ്കിലും പ്രദീപിന്റെ ബലത്തിനു മുന്നിൽ പരാജയപ്പെട്ടു. പ്രൊഫസ്സറാകട്ടെ എന്താണു സംഭവിച്ചതെന്നറിയാതെ പകച്ചുനിന്നുപോയി. ആദ്യം പ്രദീപിനെ എതിർക്കാനായി മുന്നോട്ടാഞ്ഞ അദ്ദേഹത്തെ പെട്ടെന്ന് എന്തോ ഒരു ചിന്ത പിടിച്ചുനിർത്തി. പരീക്ഷണത്തിലെ നിയമമനുസരിച്ച് ആരും ആരുടെയും സ്വന്തമല്ലല്ലോ. കഴിവുള്ളവൻ കഴിവില്ലാത്തവനെ തോല്പിച്ച് വിജയം നേടുന്നു. മറ്റുള്ളവരുടെ ഇഷ്ടാനിഷ്ടങ്ങളെ മാനിക്കാനുള്ള ബാദ്ധ്യതയൊന്നും ആർക്കുമില്ല. പക്ഷേ, ഊർമ്മിളയ്ക്കും സ്വന്തം ഇഷ്ടാനിഷ്ടങ്ങളില്ലേ? അവളുടെ താത്പര്യത്തിനു വിപരീതമായി അവളെ ബലം പ്രയോഗിച്ച് കീഴ്പ്പെടുത്താൻ പ്രദീപിനെന്തവകാശം? അത് പ്രദീപിനെന്നപോലെ ഊർമ്മിളയ്ക്കും അവകാശപ്പെട്ട പരമമായ സ്വാതന്ത്ര്യത്തിന് എതിരല്ലേ? അപ്പോൾ എല്ലാവർക്കും സമൂഹത്തിന്റെ എല്ലാ കെട്ടുപാടുകളിൽനിന്നും സ്വാതന്ത്ര്യമെന്ന പരീക്ഷണത്തിന്റെ അടിസ്ഥാനതത്ത്വം തകർക്കപ്പെടുകയല്ലേ? വ്യക്തമായ ഒരുത്തരം കണ്ടെത്താനാകാതെ പ്രൊഫസ്സർ നിശ്ശബ്ദനായി മണൽത്തിട്ടയിൽ ഒരിടത്തിരുന്നു. അയാൾക്ക് കാണാവുന്നത്ര ദൂരത്തിൽ ഒരു മരത്തിനു താഴെ പ്രദീപിന്റെ വന്യമായ ശക്തിക്കു മുമ്പിൽ ഊർമ്മിള കീഴടങ്ങുന്നത് അയാൾക്കു കാണാമായിരുന്നു. അദ്ദേഹത്തിന്റെ ഓർമ്മയിൽ മൂന്നു വർഷങ്ങൾക്കുമുമ്പ് പെൻസിൽവാനിയ യൂണിവേഴ്സിറ്റി കാമ്പസ്സിൽവെച്ച് ഒരു അമേരിക്കൻ പെൺകുട്ടി പറഞ്ഞ വാക്കുകൾ തെളിഞ്ഞുവന്നു:

'പരമമായ സ്വാതന്ത്ര്യം എന്നൊന്നില്ല സാർ. അങ്ങു കരുതുന്നതുപോലെ സാമൂഹികവും സാമ്പത്തികവുമായ അമിതസ്വാതന്ത്ര്യം മാത്രമല്ല ഞങ്ങളുടെ ഉയർന്ന വളർച്ചയുടെ അടിസ്ഥാനം. കുടുംബത്തിന്റെയും സമൂഹത്തിന്റെയും കെട്ടുപാടുകൾ പൊട്ടിച്ചെറിഞ്ഞപ്പോൾ ലഭിച്ച ഊർജ്ജം ശാസ്ത്രസാങ്കേതികവിദ്യകളിൽ ഉയർന്ന നേട്ടങ്ങളുണ്ടാക്കാൻ ഉപയോഗപ്പെടും എന്നതു ശരിതന്നെ. പക്ഷേ, ഭൗതികവും ആത്മീയവുമായ വളർച്ചയെയും ലക്ഷ്യങ്ങളെയും പറ്റി അങ്ങയുടെ രാജ്യത്തുള്ളവരും ഞങ്ങളും തമ്മിലുള്ള അടിസ്ഥാനപരമായ ചില വ്യത്യാസങ്ങളാണ് കൂടുതൽ പ്രധാനമെന്ന് തോന്നുന്നു. ഭൗതികനേട്ടങ്ങൾ നശ്വരവും അപ്രസക്തവുമാണെന്ന് വിശ്വസിച്ച് ഭോഗത്തിനെക്കാളേറെ ത്യാഗത്തിനു മാന്യത നൽകുന്ന സമൂഹമാണ് യഥാർത്ഥത്തിൽ വളർച്ചയ്ക്കു തടസ്സം നിൽക്കുന്നത്. പരമമായ സ്വാതന്ത്ര്യം ഇത്തരം സമൂഹത്തെ കൂടുതൽ അലസരാക്കാനും ഉത്തരവാദിത്വമില്ലാത്തവരാക്കാനുമാണ് സാധ്യത.'

അവളന്നു പറഞ്ഞത് ശരിയാവുകയാണോ? ആകാം. പക്ഷേ, ഒരു തിരിച്ചുപോക്ക് ഇനി അസാധ്യം. പ്രതീക്ഷയോടെ മുന്നോട്ടു പോവുകതന്നെ.

ഒൻപത്

രാജേഷ് മേനോൻ എന്ന ചരിത്ര അദ്ധ്യാപകൻ

"പതിമൂന്നുപേരിൽ ഓരോരുത്തരും വ്യത്യസ്തരായിരുന്നെങ്കിലും അവരെ പരസ്പരം ബന്ധിപ്പിക്കുന്ന ചില ഘടകങ്ങൾ ഉണ്ടായിരുന്നു. പരീക്ഷണത്തിൽ പങ്കെടുക്കാനുള്ള ആഗ്രഹം, അതിനുവേണ്ടി ഒരു ജീവിതം മുഴുവൻ വലിച്ചെറിയാനുള്ള തന്റേടം എന്നിങ്ങനെ പലതും. എങ്കിലും അവരോരോരുത്തരെയും മറ്റുള്ളവരിൽനിന്ന് വ്യത്യസ്തമാക്കുന്ന ഒരുപാട് ഘടകങ്ങൾ ഉണ്ടായിരുന്നു. രാജേഷ് മേനോനായിരുന്നു അതിലേറ്റവും വ്യത്യസ്തൻ. ബോട്ടിൽ യാത്ര തിരിച്ചപ്പോഴേ ഞങ്ങൾ അത് ശ്രദ്ധിച്ചിരുന്നു. 'എനിക്കിതൊരു ത്രിൽ മാത്രമാണ്. എന്തു വരുമെന്നറിയാനുള്ള ആകാംക്ഷ, അത്രയേ ഉള്ളൂ.' അയാൾ ഒരിക്കൽ എന്നോട് പറഞ്ഞിരുന്നു. ഒരു തികഞ്ഞ സാഹസികൻ. ജീവിതം മുഴുവൻ അപ്രതീക്ഷിതമായി എന്തും പ്രതീക്ഷിച്ച് മുന്നോട്ടു പോകുന്നവൻ. സത്യത്തിൽ അയാളെ എനിക്കിഷ്ടമായിരുന്നു." മാലിനി പറഞ്ഞു നിർത്തി.

ഒരു പുതിയ കഥാപാത്രംകൂടി കടന്നു വരികയാണ്. മുപ്പത്തിയൊന്ന് വയസ്സ് പ്രായമുള്ള രാജേഷ് മേനോൻ എന്ന ചരിത്ര അദ്ധ്യാപകൻ. ജീവചരിത്രക്കുറിപ്പുകളിൽനിന്നും ലഭിച്ച ഒരേകദേശചിത്രം ഞാനോർത്തെടുത്തു. മധ്യകേരളത്തിലെ ഒരഭിജാതകുടുംബത്തിൽ ജനിച്ച രാജേഷ് ദൽഹി യൂണിവേഴ്സിറ്റിയിലെ ചരിത്ര അദ്ധ്യാപകനായിരുന്നു. നാട്ടിലെ കുടക്കല്ലുകളെയും നന്നങ്ങാടികളെയുംപറ്റി ഗവേഷണം നടത്തി ഡോക്ടറേറ്റ് നേടിയ രാജേഷ് അവിവാഹിതനായിരുന്നു. പെട്ടെന്ന് അടുക്കുകയും അതിലും വേഗം അകലുകയും ചെയ്യുന്ന പ്രകൃതം. കോളേജിലെ സമർത്ഥനായ ചതുരംഗക്കളിക്കാരൻ. ഇളം ബ്രൗൺ ഫ്രെയിമുള്ള കണ്ണട, ചുണ്ടിൽ സദാ എരിയുന്ന സിഗററ്റ്, ഒതുങ്ങാത്ത മുടി. അയാൾക്ക് പഠിപ്പിക്കാൻമാത്രം അശേഷം

താത്പര്യമില്ലായിരുന്നു. ചരിത്രത്തിന്റെ ആവർത്തനവിരസമായ താളുകളിൽ നിന്നും സ്വാതന്ത്ര്യത്തിന്റെ വിഹായസ്സിലേക്ക് പറന്നുയരാൻ കൊതിച്ച ഒരു ചിത്രശലഭംജോൺ റൊസാരിയോ എന്ന ബ്രസീലുകാരന്റെ കൂടെ കാഞ്ചൻജംഗയുടെ പകുതിവരെ കയറി തിരിച്ചുവരികയും മധ്യപ്രദേശിലെ ഗോണ്ടുകളെപ്പറ്റി ഗവേഷണം നടത്താൻ പോയി ഒരു മാസം നക്സലൈറ്റുകളുടെ തടവുകാരനായി കഴിയുകയും ചെയ്ത എടുത്തുചാട്ടക്കാരൻ. അയാൾക്കെല്ലാം പുതിയ രസകരമായ അന്വേഷണങ്ങൾ മാത്രമായിരുന്നു. അത്തരം ഒരു അന്വേഷണത്തിലാണ് രാജേഷ്, മെർലിൻ ഫെർണാണ്ടസിനെ പരിചയപ്പെടുന്നത്; ഒറീസ്സയിലെ കോരാപ്പുട്ടിൽവെച്ച് ഒരു പഠനയാത്രയുമായി രാജേഷ് അവിടെ വന്നപ്പോൾ മെർലിൻ അവിടത്തെ സബക്ളക്ടറായിരുന്നു. പരിചയപ്പെട്ട അന്നുമുതൽ രാജേഷിന് മെർലിനോട് ഒരടുപ്പം തോന്നി. അയാൾ ഭരണയന്ത്രത്തിൽ വലിച്ച ചരടുകളിൽ പിടിച്ചാണ് മെർലിൻ കോരാപ്പുട്ടിൽനിന്നും ദില്ലിയിലെത്തിയത്. അതിനുശേഷം അവർ ഒരിക്കലും വേർപിരിഞ്ഞിട്ടില്ല. പക്ഷേ, മെർലിന്റെ അച്ഛൻ ഫെർണാണ്ടസിന് അതൊരിക്കലും ഇഷ്ടമായിരുന്നില്ല. ജീവിതത്തിലും പ്രവൃത്തിയിലും സായ്പിന്റെ ശൈലി പുലർത്തുന്ന റിട്ടയേർഡ് കേണലിന്റെ തോക്കിന്റെ ലക്ഷ്യം താനാണെന്നറിഞ്ഞപ്പോഴാണ് രാജേഷ് മെർലിനെയും കൂട്ടി പ്രൊഫസ്സറുടെ സംഘത്തിൽ ചേർന്നത്.

"ആദ്യത്തെ കുറച്ചു കാലം അവരിരുവരും മറ്റാരോടും യാതൊരു ബന്ധവുമില്ലാത്തപോലെയാണ് ആൽഫയിൽ കഴിഞ്ഞത്. ഹണിമൂണാഘോഷിക്കാനെത്തിയ ദമ്പതികളെപ്പോലെ അവർ ചുറ്റും നടക്കുന്നതൊന്നുമറിയാതെ ജീവിച്ചു. പരസ്പരം സംസാരിച്ചിരുന്നോ എന്നുപോലും സംശയമുണ്ട്. ഒരുപക്ഷേ, സമൂഹത്തിൽനിന്നും സമർത്ഥമായ ഒരു ഒളിച്ചോട്ടം മാത്രമായിരിക്കാം അവർ ആഗ്രഹിച്ചിരുന്നത്."

"അത്തരത്തിലുള്ള രണ്ടുപേരെ പ്രൊഫസ്സർ എങ്ങനെ സംഘത്തിൽ ഉൾപ്പെടുത്തി? വിശദമായ ചർച്ചകൾക്കും വിലയിരുത്തലുകൾക്കും ശേഷം മാത്രമല്ലേ സംഘത്തിലേക്ക് ആളുകളെ തിരഞ്ഞെടുത്തിരുന്നത്?" "ശരിയാണ്. പക്ഷേ, പരീക്ഷണത്തിന്റെ പൊരുൾ അറിഞ്ഞ ഒരാൾക്ക് തങ്ങളുടെ ഗൂഢലക്ഷ്യങ്ങൾ സമർത്ഥമായി മറച്ചുവച്ചുകൊണ്ട് ചർച്ചകളിൽ പങ്കെടുക്കാൻ കഴിയും. ഇവരും അങ്ങനെതന്നെ ചെയ്തിരിക്കണം. മാലിനി ഓർക്കുന്നില്ലേ, ആദ്യത്തെ കുറെ ദിവസങ്ങളിൽ മെർലിനെ ആരെങ്കിലും ശ്രദ്ധിക്കുന്നതുപോലും രാജേഷിന് ഇഷ്ടമായിരുന്നില്ല. ഒടുവിൽ മാലിനിയാണ് അതു തകർത്തത്.

"എല്ലാം ഒരു ഭ്രാന്തായിരുന്നു. ദ്വീപിൽ വന്ന് ഒരു മാസമായിട്ടും ഇവർ മാത്രം ഇതിലൊന്നും ബന്ധമില്ലാത്തതുപോലെ... എനിക്കത് സഹിക്കാൻ കഴിഞ്ഞില്ല. ഒരു ദിവസം ഞാനാണ് രാജേഷിനെ ബലമായി ഗുഹയ്ക്കുള്ളിലേക്കു കൊണ്ടുപോയത്. അയാളതുവരെ ഗുഹയ്ക്കകത്തു കയറിയിരുന്നില്ല. രാജേഷിന് ഇരുട്ടിനെ ഭയമായിരുന്നു. വെളിച്ചത്തോടുള്ള അമിതമായ ദാഹംകൊണ്ട് കറുത്ത രാത്രികളിൽ നക്ഷത്രങ്ങളിൽനിന്നു വീഴുന്ന പ്രകാശത്തിനായി രാജേഷ് മണൽത്തിട്ടയിൽ മലർന്നു കിടക്കാറുണ്ടായിരുന്നു."

"അങ്ങനെ ദ്വീപിലെ നിയമങ്ങൾക്കനുസൃതമായി അയാളും പതുക്കെ മാറി. അല്ലെങ്കിൽ സാഹചര്യങ്ങൾ അയാളെ മാറ്റി മെർലിന് ആദ്യം ഭയങ്കര എതിർപ്പായിരുന്നു. മറ്റുള്ളവരോട് അടുക്കാനൊരു മടി. അവളുടെ മനസ്സിൽ നിറയെ അച്ഛൻ ചെറുപ്പത്തിൽ നിറച്ച ഭയത്തിന്റെ തീനാളങ്ങളും വേദപുസ്തകം അടിച്ചേല്പിച്ച പാപഭീതിയും ആയിരുന്നു. സംഘത്തിലെ ഏറ്റവും ഭംഗിയും വലിപ്പവുമുള്ള മുലകളുള്ള മെർലിന് കൂട്ടുകാരുമൊത്ത് സുഖം പങ്കിടുന്നതിൽ പാപമില്ലെന്നറിയാൻ കുറെ ദിവസങ്ങളെടുത്തു. പ്രൊഫസ്സറും ഹരിയും ചേർന്നാണ് മെർലിനെ അല്പാല്പമായി ഭയത്തിൽനിന്നും മോചിപ്പിച്ച് സ്നേഹത്തിന്റെ ലഹരിയിലേക്കെത്തിച്ചത്. അവസാനമായപ്പോഴേക്കും കളിയുടെ നിയമങ്ങൾ നിശ്ശബ്ദമായി അനുസരിക്കുന്ന ഒരു പാവയായി അവൾ.

"കണ്ണട ഉപേക്ഷിക്കാനായിരുന്നു രാജേഷിന് ഏറ്റവും വിഷമം. അയാളുടെ കണ്ണുകൾക്ക് ഒരു ചെറിയ തകരാറേ ഉണ്ടായിരുന്നുള്ളൂ. ചിലപ്പോൾ രണ്ടു കണ്ണുകളുടെയും ഏകാത്മകത നഷ്ടപ്പെട്ട് ഒരേ സമയം ഒരു വസ്തുവിനെ രണ്ടു വസ്തുക്കളായി കാണും. ഒന്ന് യാഥാർത്ഥ്യവും മറ്റേത് മിഥ്യാപ്രതിബിംബവും. പലപ്പോഴും പ്രവൃത്തി മിഥ്യാപ്രതിബിംബങ്ങളെ അടിസ്ഥാനമാക്കിയാകുമ്പോൾ പഴത്തിനുപകരം തൊലി തിന്നുകയും ചുണ്ടിനു പകരം മൂക്കിൽ ചുംബിക്കുകയുംചെയ്യും. ബോട്ടിൽനിന്നും കടലിലേക്കിറങ്ങുമ്പോൾ വളരെ വൈകാരികമായ വേദനയോടെയാണ് രാജേഷ് കണ്ണട വലിച്ചെറിഞ്ഞത്."

"എന്നിട്ട് ഒന്നായതെല്ലാം രണ്ടെന്നു കണ്ടാണോ ഇരുപതു കൊല്ലവും അയാൾ ജീവിച്ചത്?"

"ആയിരിക്കാം. പിന്നീടെപ്പോഴെങ്കിലും അസുഖം മാറിയോ എന്ന് ഞങ്ങൾക്കറിയില്ല. ആംഗ്യഭാഷയിലൂടെ സംസാരിക്കുമ്പോഴൊക്കെ രാജേഷിനൊരു തപ്പൽ ഉണ്ടായിരുന്നു."

"ഞാനൊരു കാര്യം ചോദിക്കാൻ മറന്നുപോയി. നിങ്ങൾ കണ്ടുപിടിച്ചെന്നു പറഞ്ഞ ആംഗ്യഭാഷയിലൂടെ വിശദമായ ചർച്ച നടന്നിരുന്നോ? അതോ അത്യാവശ്യ ആശയവിനിമയം മാത്രമോ?"

"ദീർഘമായ സംഭാഷണത്തിന് വഴങ്ങുന്നതായിരുന്നില്ല ആ ഭാഷ. അതുകൊണ്ട് അത്യാവശ്യ ആശയവിനിമയം മാത്രമേ ഉദ്ദേശിച്ചിരുന്നുള്ളൂ. ദീർഘമായ ചർച്ചകളെല്ലാം അർത്ഥവത്തായ മൗനത്തിലൂടെ ആയിരുന്നു. കണ്ണുകളിലൂടെ ആശയവിനിമയം നടത്തുന്ന വിദ്യയെപ്പറ്റി ഞാനാദ്യമേ പറഞ്ഞിരുന്നല്ലോ... അങ്ങനെ..."

"എന്തോ, എനിക്കസംഭാവ്യമായി തോന്നുന്നു. കണ്ണുകളിലൂടെ ചർച്ചയോ? വികാരത്തിന്റെ തീവ്രമായ ഭാഷയല്ലാതെ കണ്ണുകൾക്ക് മറ്റെന്താണു സംവദിക്കാൻ കഴിയുക? അതോ നിങ്ങളുടെ ചർച്ചകളെല്ലാം അത്തരത്തിലുള്ള വികാരപ്രകടനങ്ങളിലൊതുങ്ങി നിന്നിരുന്നുവെന്നോ?"

"അതെ. ഞങ്ങൾ വികാരസാന്ദ്രമായ ഒരു ജീവിതമാണു നയിച്ചിരുന്നത്. ഭൗതികലോകത്തിലെ തർക്കങ്ങളിൽനിന്നും സമസ്യകളിൽനിന്നും അകന്ന് ശാന്തമായ ജീവിതം. ആൽഫയിൽ പ്രത്യയശാസ്ത്രപരമായ തർക്കങ്ങൾക്ക് യാതൊരു സ്ഥാനവുമില്ലായിരുന്നു. മൃഗീയമായ ചാപല്യങ്ങളും അവകാശത്തർക്കങ്ങളുംമാത്രം. അവിടെ മനുഷ്യനിൽനിന്നും മനുഷ്യത്വം പറിച്ചുമാറ്റിയ അവസ്ഥയായിരുന്നു. ആ അവസ്ഥയിലാണ് മെർലിൻ ഫെർണാണ്ടസ് ആത്മഹത്യ ചെയ്തത്."

പത്ത്

മെർലിൻ ഫെർണാണ്ടസിന്റെ മരണം

മംഗലാപുരത്തെ സാമാന്യം ഭേദപ്പെട്ട ആംഗ്ലോ-ഇന്ത്യൻ കുടുംബങ്ങളിലൊന്നായിരുന്നു മെർലിൻ ഫെർണാണ്ടസിന്റേത്. അവളുടെ മുത്തച്ഛൻ എഡ്വിൻ ഫെർണാണ്ടസ് സ്കോട്ട്ലണ്ടുകാരനായിരുന്നു. ഇപ്പോഴും ജീവിതത്തിലും പെരുമാറ്റത്തിലും ആഭിജാത്യം നിലനിർത്താൻ ശ്രദ്ധിച്ചിരുന്ന കുടുംബം. ബാംഗ്ലൂരിലും ബോംബെയിലുമായാണ് അവൾ വിദ്യാഭ്യാസം പൂർത്തിയാക്കിയത്. പൊളിറ്റിക്കൽ സയൻസിൽ ഒന്നാം റാങ്കോടെ ബോംബെ യൂണിവേഴ്സിറ്റിയിൽനിന്നും എം. എ. പാസായ മെർലിൻ അടുത്തവർഷംതന്നെ സിവിൽ സർവ്വീസിൽ ചേർന്നു. പഠനത്തിലും ജോലിയിലും എല്ലായ്പോഴും ഒന്നാംസ്ഥാനം വേണമെന്ന് വാശിയുള്ള പ്രകൃതക്കാരി. ഒരിക്കലും ഒന്നും വിട്ടുകൊടുക്കാത്ത സ്വഭാവം. കോരാപ്പുട്ടിലെ സബക്ളക്ടറായിട്ടായിരുന്നു ആദ്യത്തെ പോസ്റ്റിങ്. ഒറീസ്സയിലെ ഏറ്റവും അവികസിതമായ ജില്ല. അവിടെ അവൾക്ക് ഒരുപാട് കാര്യങ്ങൾ ചെയ്യാനുണ്ടായിരുന്നു. ഭക്ഷണം, ആരോഗ്യം, വിദ്യാഭ്യാസം, പാർപ്പിടം എന്നിങ്ങനെ എല്ലാ രംഗങ്ങളിലും ഒരുപോലെ പിന്നോക്കമായിരുന്നു കോരാപ്പുട്ട്. പട്ടിണിമരണങ്ങളും പകർച്ചവ്യാധികളും സുലഭം. ജില്ലാ ആസ്ഥാനത്തൊഴികെ എവിടെയും ആശുപത്രിയില്ല്. മൂന്നോ നാലോ സ്കൂളുകൾ. തികഞ്ഞ ഫ്യൂഡൽ സമ്പ്രദായത്തിൽ വികസനം അസംഭാവ്യവും അസാധ്യവുമായിരുന്നു. സ്ഥിതിവിവരക്കണക്കിലെ കള്ളക്കളികൾകൊണ്ട് സർക്കാരിനെ തൃപ്തിപ്പെടുത്തുന്ന ഉദ്യോഗസ്ഥവൃന്ദത്തിന്റെ ഭാഗമാകാൻ കഴിയാതെ മെർലിൻ വളരെ ബുദ്ധിമുട്ടി. ഓഫീസിനകത്തെ വീർപ്പുമുട്ടലിൽനിന്നു പുറത്തേക്കിറങ്ങിയാൽ ഒരു വിചിത്രജീവിയെ കണ്ടപോലെ തുറിച്ചുനോക്കുന്ന ജനങ്ങൾ.

അവളുടെ ബോബ് ചെയ്ത മുടിയും ലിപ്സ്റ്റിക്കും റൂഷും ആധുനിക വസ്ത്രവിധാനങ്ങളും ആ നാട്ടുകാർക്ക് അപരിചിതമായിരുന്നു. ആ വീർപ്പുമുട്ടലിന്റെ കാലത്താണ് രാജേഷ് മേനോനെന്ന ചരിത്ര അദ്ധ്യാപകൻ കോരാപ്പുട്ടിലെത്തുന്നത്. വികസനം നടത്താൻ കഴിയാതെ ഉഴലുന്നവളും വികസനമില്ലായ്മയുടെ കാരണങ്ങൾ പഠിക്കാൻ ഇറങ്ങിത്തിരിച്ചവനും തമ്മിലുള്ള കണ്ടുമുട്ടൽ.

"മെർലിൻ, ഈ കാടന്മാരെയൊക്കെ നല്ലവരാക്കി മാറ്റാമെന്ന് നീ പ്രതീക്ഷിക്കുന്നുണ്ടോ?"

"തീർച്ചയായും. ഇവരെ അല്പാല്പമായി നല്ലവരാക്കാൻ കഴിയുമെന്നുതന്നെയാണു ഞാൻ വിശ്വസിക്കുന്നത്."

"ഇല്ല, ഒരിക്കലുമില്ല. ഇവിടത്തെ ഫ്യൂഡലിസത്തിന്റെ തായ്വേരുകളെ തൊടാൻപോലും നിനക്ക് കഴിയില്ല. ഞാനിവരെക്കുറിച്ച് പഠിക്കാനിറങ്ങിയത് ഇവരോടുള്ള സ്നേഹംകൊണ്ടൊന്നുമല്ല. കുറെ ഡോളർ, ഒരു റോക്ക് ഫെല്ലർ ഫെല്ലോഷിപ്പ്, അതിനെന്തെങ്കിലുമൊക്കെ ചെയ്യേണ്ടേ. പിന്നെ ഇതൊക്കെ വിദേശജേർണലുകളിൽ പ്രസിദ്ധീകരിക്കുമ്പോൾ കിട്ടുന്ന പണം, പ്രശസ്തി അതൊക്കെയാണെന്റെ ലക്ഷ്യം."

ആദ്യമൊന്നും മെർലിനത് അംഗീകരിച്ചില്ല. അവൾക്കൊരുപാട് ചെയ്യാൻ കഴിയുമെന്ന് വിശ്വസിച്ചു. ഒടുവിൽ നാട്ടിലെ ജന്മിമാരുടെ ചരടുവലികളും രാഷ്ട്രീയക്കാരുടെ സ്ഥാപിതതാത്പര്യങ്ങളുംകൊണ്ട് അവൾക്ക് രാജേഷ് പറഞ്ഞത് സത്യമാണെന്നു ബോദ്ധ്യപ്പെട്ടു. അങ്ങനെയാണ് മെർലിൻ കോരാപ്പുട്ടിൽനിന്നും ദില്ലിയിലേക്കെത്തിയത്, ആർക്കിയോളജിക്കൽ ഡിപ്പാർട്ടുമെന്റിൽ. ആർക്കും വേണ്ടാത്ത വകുപ്പായതുകൊണ്ട് ധാരാളം ഒഴിവുസമയം. പുരാവസ്തുസ്മാരകങ്ങളെ സംബന്ധിക്കുന്ന നിർജ്ജീവമായ ഫയലുകൾ. അവയ്ക്കുവേണ്ടി സമ്മർദ്ദം ചെലുത്താൻ ആളുകളില്ലാത്തതിനാൽ ഓഫീസിൽ തിരക്കേ ഇല്ലായിരുന്നു. രാജേഷിനെപ്പോലെ ചില ചരിത്രഗവേഷകരോ സിൽബന്ദികളോ വരും. മെർലിൻ അക്കാലത്താണ് ധാരാളം വായിക്കാൻ തുടങ്ങിയത്; സകല വിഷയങ്ങളെയും പറ്റി. വായിച്ച പുസ്തകങ്ങളിൽ നിന്നും കുറിപ്പെടുത്തു സൂക്ഷിച്ചു. അവയെക്കുറിച്ച് രാജേഷുമായി തർക്കിച്ചു. അങ്ങനെ വിഷയം നരവംശശാസ്ത്രത്തിലെത്തിയപ്പോഴേക്കും അവൾ രാജേഷിനെ അഗാധമായി പ്രണയിക്കാൻ തുടങ്ങിയിരുന്നു. അപ്പോളവൾക്ക് മറ്റു വിഷയങ്ങളിലില്ലാതിരുന്ന താത്പര്യം നരവംശശാസ്ത്രത്തിലും രാജേഷിലും ഒരുപോലെ തോന്നിത്തുടങ്ങി. അവളൊരിക്കൽ രാജേഷിനോട് ചോദിച്ചു:

"ലോകത്തിലേറ്റവും അത്ഭുതകരമായ വസ്തു മനുഷ്യനല്ലേ? ഇത്രയ്ക്ക് വിചിത്രവും വിശകലനാതീതവുമായ നമ്മളെപ്പറ്റി നമുക്കെന്തറിയാം? നമ്മുടെ തലച്ചോറിൽ നിറഞ്ഞിരിക്കുന്ന അറിവ് ചരിത്രാതീതകാലംമുതൽ നമ്മൾ കണ്ടും കേട്ടും പഠിച്ചും പരിശീലിച്ചറിഞ്ഞതുമായ വസ്തുതകളാണ്. ഇവയെല്ലാം തലച്ചോറിലെ കോടാനുകോടി സെല്ലുകളിലായി സൂക്ഷിച്ചുവച്ചിരിക്കുകയാണ്. എത്ര പെട്ടെന്നാണ് എനിക്ക് ഓർമ്മയുടെ ഇതളുകളിൽനിന്നും നിയാൻഡർതാൽ മനുഷ്യന്റെ ജീവിതരീതികളും ആൽബർട്ട് ഐൻസ്റ്റീന്റെ ആപേക്ഷികതാസിദ്ധാന്തവും വേർതിരിച്ചെടുക്കാനാകുന്നത്."

രാജേഷ് അതിനു മറുപടി പറഞ്ഞില്ല. അതിനുപകരം ഒരു ദിവസം അവളെയുംകൂട്ടി പ്രൊഫസ്സർ ഉപലേന്ദു ചാറ്റർജിയുടെ വീട്ടിലെത്തി.

"പ്രൊഫസ്സർ ഇത് മെർലിൻ ഫെർണാണ്ടസ് ഐ. എ. എസ്. ഇഷ്ടപ്പെട്ട വിഷയം ആന്ത്രപ്പോളജി. എന്തുകൊണ്ടാണ് ആ വിഷയം ഇഷ്ടപ്പെടുന്നത് എന്ന് അവൾക്കറിയില്ല. അതുകൊണ്ടുതന്നെ, മെർലിനെ സാറിന് പരിചയപ്പെടുത്തുന്നില്ലെങ്കിൽ ഞാൻ നിങ്ങളോടു രണ്ടുപേരോടും ചെയ്യുന്ന ഏറ്റവും വലിയ തെറ്റായിരിക്കുമത്."

അവർ ഒരുപാട് സംസാരിച്ചു. പിന്നീട് പല ദിവസങ്ങളിലും... ഒടുവിൽ മറ്റു സംഘാംഗങ്ങളോടെന്നപോലെ മെർലിനോടും പ്രൊഫസ്സർ അതേ ചോദ്യം ചോദിച്ചു: "ഈ പരീക്ഷണത്തിൽ പങ്കെടുക്കാൻ തയ്യാറാണോ?" പരീക്ഷണത്തിന്റെ വിശദാംശങ്ങൾ രാജേഷുമായി ചർച്ചചെയ്തപ്പോൾ അവൾക്കൊരു വെളിച്ചം കിട്ടി. പരീക്ഷണം എന്ന തരത്തിൽ പരീക്ഷണം അല്ലെങ്കിൽ ജീവിതംകൊണ്ടൊരു പരീക്ഷണം. അച്ഛൻ കേണൽ ഫെർണാണ്ടസിൽനിന്നും രക്ഷപ്പെടാൻ ഇതിലും നല്ല മറ്റൊരു വഴിയും ഇല്ലായിരുന്നു. ആദിയിലേക്ക് മടങ്ങുമ്പോൾ ലഭിക്കാൻ പോകുന്ന പരമമായ സ്വാതന്ത്ര്യത്തെപ്പറ്റി അവൾക്ക് വലിയ പ്രതീക്ഷയുണ്ടായിരുന്നു.

ദ്വീപിലേക്കുള്ള യാത്രയിൽ മുഴുവനും മെർലിനും രാജേഷും വാതോരാതെ സംസാരിച്ചുകൊണ്ടിരുന്നു—അവരെപ്പറ്റി, ലോകത്തെപ്പറ്റി, പിന്നെ മനസ്സിൽ വന്ന എല്ലാത്തിനെയുംപറ്റി. അവർക്ക് പരീക്ഷണത്തിന്റെ ഫലത്തെക്കാളുപരി പരീക്ഷണത്തിൽ പങ്കെടുക്കുക എന്നതിനോടായിരുന്നു കൂടുതൽ താത്പര്യം. നഗരജീവിതത്തിലെ കാപട്യങ്ങളും നാട്യങ്ങളും വലിച്ചെറിഞ്ഞ്, സമയത്തെക്കുറിച്ചും ഉത്കണ്ഠയില്ലാതെ, തികച്ചും ശാന്തവും സമാധാനപരവുമായി ജീവിക്കാനുള്ള കൊതി. പക്ഷേ അവരുടെ കണക്കുകൂട്ടലുകളിൽ ഒരു വലിയ തെറ്റ് സംഭവിക്കുകയായിരുന്നു. ആദിയിലേക്കു തിരിച്ചുപോയാൽ മനുഷ്യന്റെ മാന്യതയുടെ മൂടുപടം പൊഴിഞ്ഞുപോകുമെന്നും മറ്റുള്ളവരുടെ ഇഷ്ടാനിഷ്ടങ്ങളെയും സ്വാതന്ത്ര്യത്തെയും ബഹുമാനിക്കാനുള്ള മനഃസ്ഥിതി നഷ്ടപ്പെടുമെന്നും അവരോർത്തില്ല.

ആൽഫയിലെ വലിയ ചിലന്തിവലകളിൽ കുടുങ്ങിപ്പോയ ചെറുപ്രാണികളെ നിർവികാരയായി നോക്കിനിൽക്കാൻ മെർലിന് കഴിഞ്ഞില്ല. അവൾ ആരുമറിയാതെ കരഞ്ഞു. ദ്വീപിലെ ജൈവവ്യവസ്ഥിതിയെ ഒരു തരത്തിലും നശിപ്പിക്കരുതെന്നും അതിന്റെ ഒരു ഭാഗമായി മാത്രം ജീവിക്കണമെന്നും പ്രൊഫസ്സർ ആദ്യമേ പറഞ്ഞിരുന്നു. അതിനാൽ ഓന്തുകളെയും പാമ്പുകളെയും പല്ലികളെയും വേദനിപ്പിക്കാതെ, ചിലന്തിവലകൾ തകർത്തെറിയാതെ, മഞ്ഞക്കിളിയുടെയും കുയിലിന്റെയും പാട്ടു കേട്ട്, രാത്രിയിൽ ചീവീടുകളുടെ നിർത്താത്ത ശബ്ദം കേട്ട് തിന്നും കുടിച്ചും ഇണചേർന്നും അവരവിടെ ജീവിച്ചു. പരീക്ഷണത്തിന്റെ ഭാഗമായി മനുഷ്യബന്ധത്തിന്റെയും സ്നേഹത്തിന്റെയും കണ്ണികൾ അല്പാല്പം അകറ്റിയപ്പോൾ മനുഷ്യത്വം നഷ്ടപ്പെട്ട് തികച്ചും മൃഗീയമായ ജീവിതരീതിയിലേക്ക് അവൾക്കു മാറേണ്ടി വന്നു. ശക്തനിൽനിന്നും കൂടുതൽ ശക്തൻ തട്ടിയെടുത്ത് ഇണചേരുമ്പോൾ എതിർക്കാനാവാതെ ആണിന്റെ കരുത്തിന്റെ മുമ്പിൽ കീഴടങ്ങേണ്ടിവന്നപ്പോൾ ഈ സ്വാതന്ത്ര്യം ഒരു വലിയ നുണയായി അവൾക്കു തോന്നി. പക്ഷേ അപ്പോഴും അവളുടെ അബോധമനസ്സിന്റെ അടിത്തട്ടിൽ വേദപുസ്തകം നൽകിയ പാപബോധം ഒരു കനൽപോലെ എരിഞ്ഞു. ആ തീക്കനലുകളാണ് മെർലിനെ അവസാനം ആത്മഹത്യ ചെയ്യാൻ നിർബന്ധിച്ചത്.

ഒന്നാലോചിച്ചുനോക്കൂ... അവളുടെ സാഹചര്യത്തിൽ ആരായാലും അതുതന്നെ ചെയ്യുമായിരുന്നു. ദ്വീപിൽ ചെന്ന് ആദ്യത്തെ വർഷംതന്നെ രാജേഷിനെപ്പോലെ സുന്ദരനായ ഒരു ആൺകുട്ടിയെ മെർലിൻ പ്രസവിച്ചു. നാട്ടിലായിരുന്നെങ്കിൽ അവരവന് എന്തെല്ലാം നൽകുമായിരുന്നു. ആൽഫയിൽ അവനൊന്നുമറിയാതെ, ഭാഷയുടെയും സംസ്കാരത്തിന്റെയും ഒരു കണികകൂടി ലഭിക്കാതെ മണലിലും ചെളിയിലും കളിച്ച് വളർന്നു. എല്ലാവരും എല്ലാ കുട്ടികളെയും ഒന്നുപോലെയാണു കണ്ടത്. അവർ മണൽത്തിട്ടയിലും കുറ്റിക്കാടുകളിലും അലഞ്ഞ് കയ്യിൽക്കിട്ടിയതെന്തും തിന്ന് വളർന്നു. ജനിച്ചു ഒന്നുരണ്ടു വർഷം മുല കുടിക്കുന്ന കാലത്തുമാത്രമേ കുട്ടികൾ അമ്മമാരോടൊത്ത് കഴിഞ്ഞിരുന്നുള്ളൂ. അപ്പോഴേക്കും അമ്മമാർ വീണ്ടും ഗർഭിണികളാവുകയും മുലപ്പാൽ വറ്റുകയുംചെയ്യും. അവസാനം പത്തിരുപതു വർഷങ്ങൾ കഴിഞ്ഞപ്പോൾ സ്വന്തം മക്കൾ മൃഗങ്ങളെപ്പോലെ...ആർക്കും അത് സഹിക്കാൻ കഴിയുമായിരുന്നില്ല. പരീക്ഷണത്തിലെ കണക്കുകൂട്ടലുകൾക്കു വിപരീതമായി ബുദ്ധിപരമായ വളർച്ചയുടെ യാതൊരു ലക്ഷണവും അവർ കാണിച്ചില്ല. പക്ഷേ അവർ കരുത്തരായിരുന്നു. പ്രതികൂലസാഹചര്യങ്ങളിൽ വളർന്നു വലുതായ അവർക്ക് നല്ല സഹന ശക്തിയും ആരോഗ്യവും ഉണ്ടായിരുന്നു. അവരുടെ ജീവിതം ആഹാരസമ്പാദനവും മൃഗീയമായ ലൈംഗികതയുമായി ഒതുങ്ങിനിന്നു. അതിനുവേണ്ടിയുള്ള തർക്കങ്ങളും കലാപങ്ങളും സംഘർഷവുമായി അവർ ജീവിച്ചു. അവർക്ക്

അച്ഛനമ്മമാരെന്നോ സഹോദരീസഹോദരന്മാരെന്നോ ഉള്ള വ്യത്യാസങ്ങളൊന്നുമില്ലായിരുന്നു. മെർലിന് പല തവണ തന്റെ മകനോട് 'ഞാൻ നിന്റെ അമ്മയാണ്' എന്ന് പറയണമെന്ന് തോന്നി. പല തവണ ശ്രമിച്ചു. കഴിഞ്ഞില്ല. പരസ്പരം മനസ്സിലാക്കാനുള്ള കഴിവുപോലും അവർക്കില്ലാതെപോയി.

അവസാനം ഒരു ദിവസം തന്റെ മകൻ... തന്റെ എതിർപ്പും കരച്ചിലും വകവയ്ക്കാതെ... അവൾക്കത് സഹിക്കാൻ കഴിയുന്നതിനപ്പുറമായിരുന്നു. പരീക്ഷണത്തിലെ നിയമങ്ങളനുസരിച്ച് അതിൽ തെറ്റൊന്നുമില്ലെങ്കിലും അവളുടെ മനസ്സിലെ പാപബോധത്തിന്റെ തീക്കനലുകൾ ആളിക്കത്താൻ അതു മതിയായി. അന്ന് രാത്രി മെർലിൻ ഫെർണാണ്ടസ് ആത്മഹത്യ ചെയ്തു. രാജേഷൊഴികെ ആരും കരഞ്ഞതുപോലുമില്ല. മരണവും ജനനവും തികച്ചും സ്വാഭാവികകാര്യങ്ങളായി കണക്കാക്കാനും അതിനോടു പ്രതികരിക്കാതിരിക്കാനുമുള്ള മാനസിക നിസ്സംഗത അവർ നേടിക്കഴിഞ്ഞിരുന്നു. രാജേഷ്മാത്രം കരഞ്ഞു; വളരെയധികം. ഒടുവിൽ എല്ലാം നഷ്ടപ്പെട്ടവനെപ്പോലെ കടലിലേക്കിറങ്ങി ലക്ഷ്യമില്ലാതെ മുന്നോട്ട് പോയി. രാജേഷിന്റെ ശവം കടൽത്തീരത്ത് എവിടെയും അടിഞ്ഞില്ല. അയാളെ ആരെങ്കിലും രക്ഷപ്പെടുത്തിക്കാണുമോ? അതോ ഏതെങ്കിലും നരഭോജിയായ സ്രാവിന്റെ ആഹാരമായിക്കാണുമോ? അല്ലെങ്കിൽ ഇതിനടുത്തെവിടെയെങ്കിലും മറ്റൊരു ദ്വീപ്... ആൽഫയെപ്പോലെ... ഒരു ബീറ്റ... അവിടെ ഒരു സംസ്കാരം...ഒന്നും വ്യക്തമാകുന്നില്ല.

കടലിലേക്കിറങ്ങുന്നതിനുമുമ്പ് രാജേഷ് കടൽത്തീരത്തെ പാറക്കല്ലിൽ കുത്തിവരച്ച വാക്കുകൾമാത്രം ഞങ്ങളെ നോക്കി വിതുമ്പി നിന്നു:

'ഇതൊരു സ്വർഗ്ഗമായിരുന്നു... മനുഷ്യർ വന്ന് നരകമാക്കി.'

പതിനൊന്ന്

ജനിമൃതികൾ

"ദ്വീപിൽ ചെന്ന് കുറെ ദിവസം കഴിഞ്ഞപ്പോൾ ഞങ്ങൾക്ക് സമയബോധം നഷ്ടപ്പെട്ടു. രാത്രിയും പകലും മാറിമാറി വരുന്നതൊഴിച്ചാൽ ആഴ്ചകളും മാസങ്ങളും ഞങ്ങൾ മറന്നു. വേനലും വർഷവും വസന്തവും ഹേമന്തവും മാറിമാറി വന്നു. ആൽഫയിലെ കൊച്ചു മരങ്ങളും ചെടികളും തളിർക്കുകയും പൂക്കുകയുംചെയ്തു. ഞങ്ങൾക്ക് കാലം ഒരു അവ്യക്തമായ സമസ്യയായി അനുഭവപ്പെട്ടു. ഇരുട്ടു നിറഞ്ഞ രാത്രികളിൽ നക്ഷത്രങ്ങളുടെ അരണ്ട പ്രകാശത്തിൽ നിഴലുകളും മനുഷ്യരും തമ്മിലുള്ള വ്യത്യാസം നേർത്തതായി അനുഭവപ്പെട്ടു. എവിടെവെച്ചാണെന്നറിയില്ല ഞങ്ങൾ സ്വന്തം പേരുകൾപോലും മറന്നുതുടങ്ങി. അല്ല പേരുകളിലെന്തിരിക്കുന്നു, അവ സമൂഹത്തിൽ തിരിച്ചറിയാനുള്ള ഉപാധികൾ മാത്രമല്ലേ?"

"എനിക്ക് യോജിക്കാൻ കഴിയുന്നില്ല. പേരുകൾ തിരിച്ചറിയാനുള്ള ഉപാധികൾ മാത്രമല്ല. അങ്ങനെയായിരുന്നെങ്കിൽ പേരുകൾക്കു പകരം അക്കങ്ങളോ ജ്യാമിതീയ സംജ്ഞകളോ ഉപയോഗിക്കാമായിരുന്നു. ഓരോ പേരിനും ജൈവപരമായ ഒരസ്തിത്വമുണ്ട്. ഉപലേന്ദു ചാറ്റർജി എന്ന പേരിനു പകരം മറ്റെന്തെങ്കിലും ഉപയോഗിച്ചാൽ ഒരിക്കലും ശരിയാകില്ല. ആ പേര് ഉച്ചരിക്കുമ്പോൾ നമ്മുടെ മനസ്സിൽ പ്രൊഫസ്സറുടെ രൂപം തെളിഞ്ഞു വരും. അതൊരു സാധാരണ ചിത്രസദൃശമായ രൂപമല്ല, അദ്ദേഹത്തെപ്പറ്റി നമുക്കറിയാവുന്നതെല്ലാം ചേർന്ന പ്രതിരൂപമാണ്."

"അവിനാശ്, അത് പേരിന്റെ ഗുണംകൊണ്ടല്ല; മറിച്ച്, ആ പേരുള്ള വ്യക്തിയെപ്പറ്റി നാം ചില മാനസിക മുൻധാരണകളിൽ എത്തുന്നതുകൊണ്ടാണ്. പേരുകളുപേക്ഷിക്കുമ്പോൾ നമുക്ക് മുൻവിധികളില്ലാതെ വ്യക്തികളെ സമീപിക്കാൻ കഴിയും. ഭാഷയെ നൂറു ശതമാനം ഉപേക്ഷിച്ചതിനു ശേഷവും ഹരി കവിതകൾ ചൊല്ലിയിരുന്നു. അക്ഷരങ്ങളില്ലാത്ത താളാത്മകമായ ചില ശബ്ദവിന്യാസങ്ങൾ. അവയ്ക്കു പിന്നിലെ ചടുലമായ വികാരം നമുക്ക് തീർച്ചയായും മനസ്സിലാക്കാമായിരുന്നു. അവിടെ പേരുകൾക്കോ ഭാഷയ്ക്കോ അല്ല കളങ്കമില്ലാത്ത മനുഷ്യത്വത്തിനായിരുന്നു സ്ഥാനം. സത്യത്തിൽ ദ്വീപ് സ്നേഹിക്കുന്നവരുടെ സ്വർഗ്ഗമായിരുന്നു."

"സന്തോഷ്, മനുഷ്യത്വത്തിനെന്നു പറയരുത്. അതിനുപകരം മറ്റെന്തു പേരു വേണമെങ്കിലും നിങ്ങൾക്ക് ഉപയോഗിക്കാം. മനുഷ്യവംശം ലക്ഷക്കണക്കിനു വർഷംകൊണ്ട് നേടിയെടുത്തതെല്ലാം ഉപേക്ഷിച്ച് തനി മൃഗങ്ങളെപ്പോലെ ജീവിക്കാനാരംഭിച്ചപ്പോൾ നഷ്ടപ്പെട്ടത് നിങ്ങളുടെ മനുഷ്യത്വം ആണ്. സ്നേഹം, കോപം തുടങ്ങിയ വികാരങ്ങൾ അടിസ്ഥാനപരമായി മൃഗീയമാണ്."

"ഞാനുദ്ദേശിച്ചത് അതല്ല. ആധുനിക ലോകത്തിന്റെ കാപട്യങ്ങളില്ലാതെ, സ്വന്തം മനഃസാക്ഷിയോടുമാത്രം സത്യസന്ധത പുലർത്തിക്കൊണ്ടുള്ള ജീവിതം, അതിന് ഭാഷയോ പേരുകളോ ആവശ്യമില്ലെന്നായിരുന്നു."

ഇളം നീലനിറത്തിലുള്ള സാരിയുടുത്ത്, മുടിയൊതുക്കി നഷ്ടപ്പെട്ട പ്രസന്നത അല്പം വീണ്ടെടുത്തുകൊണ്ടാണ് മാലിനി മുറിയിലേക്കു കടന്നു വന്നത്. അവളുടെ ആരോഗ്യനില മേച്ചപ്പെട്ടിട്ടുണ്ടെങ്കിലും മുഖത്തെ കരിവാളിപ്പും സ്ഥായിയായ ക്ഷീണവും മാറിയിരുന്നില്ല. പോരെങ്കിൽ ശബ്ദത്തിലെ സ്ഥിരമായ പതർച്ചയും. ഞങ്ങൾക്കടുത്ത ചൂരൽക്കസേരയിൽ നിശ്ശബ്ദയായി ഇരിക്കുമ്പോൾ അവളെന്തോ ആലോചിക്കുകയായിരുന്നു. അത് ആൽഫയെപ്പറ്റിയോ അവിടത്തെ മക്കളെപ്പറ്റിയോ അതോ അവിടെവച്ച് അവൾക്ക് നഷ്ടപ്പെട്ട ബന്ധങ്ങളെയും കൂട്ടുകാരെയും പറ്റിയോ?

"മാലിനി കുറച്ചു ദിവസമായി ഒന്നും സംസാരിക്കുന്നില്ല. എന്തു പറ്റി?"

"അവിനാശ്, ഞാൻ സാവധാനം എല്ലാം ഓർത്തെടുക്കാൻ ശ്രമിക്കുകയാണ്. പലപ്പോഴും ഓർമ്മയുടെ കണ്ണികൾ വിട്ടുപോകുന്നു. ഓർമ്മയിലുള്ള കുറെ സംഭവങ്ങൾ ബന്ധമില്ലാതെ കിടക്കുന്നു."

"എനിക്ക് അതു മതി. ബാക്കി അവയിൽനിന്നും ഞാൻ കൂട്ടിവായിച്ചോളാം."

"ഞങ്ങൾ ദ്വീപിൽ ചെന്ന് ഒരു വർഷത്തോളം ആയിക്കാണും. ഞാൻ പ്രസവിച്ചിട്ട് ഒരാഴ്ചയേ കഴിഞ്ഞിരുന്നുള്ളൂ. വെളുത്ത് ചുരുണ്ട മുടിയുള്ള എന്റെ കുഞ്ഞ് ഉറക്കെ കരയുമായിരുന്നു. ഗുഹയിലെ ചെറുമുറികളിലൊന്നിൽ ഞാനവന് മുലയൂട്ടിക്കൊണ്ട് കിടന്നു. പെട്ടെന്നവൻ നിർത്താതെ കരയാനും വല്ലാതെ വിറയ്ക്കാനും തുടങ്ങി. അവന്റെ ദേഹമാസകലം ഒരു ചുവപ്പുനിറം പടർന്നുകയറി. എനിക്കൊന്നും മനസ്സിലായില്ല. മറ്റുള്ളവരാകട്ടെ ആ കരച്ചിൽ ശ്രദ്ധിച്ചതുപോലുമില്ല. അതായിരുന്നു പരീക്ഷണത്തിന്റെ നിയമവും. എല്ലാം പ്രകൃതിക്ക് വിടുക. ഭാഗ്യവും കഴിവും ഉള്ളവൻ മാത്രം രക്ഷപ്പെട്ടാൽ മതി. നഷ്ടപ്പെടുന്നതിനെക്കുറിച്ച് ദുഃഖിക്കാൻ പാടില്ല. ഞാനവനെയും എടുത്ത് പുറത്തിറങ്ങി. അവനെന്താണ് അസുഖമെന്ന് എനിക്കു മനസ്സിലാക്കാൻ കഴിഞ്ഞില്ല. എന്തോ അസുഖമുണ്ടെന്ന് തീർച്ച്. പരീക്ഷണത്തിന്റെ എല്ലാ നിയമങ്ങളും ഉൾക്കൊണ്ടിട്ടും എനിക്കത് സഹിക്കാനായില്ല്. അവനെന്റെ മകനല്ലേ? ആ കൊച്ചുമുഖത്തിന് ഞങ്ങളുടെ ആരുടെയും ഛായ ഉണ്ടായിരുന്നില്ല. ഞാൻ കുഞ്ഞിനെയുംകൊണ്ട് അഞ്ജലിയുടെ അടുത്തേക്ക് നടന്നു. അവളൊരു ഡോക്ടറായിരുന്നു. എ.ഐ.ഐ.എം.എസ്സിലെ ഹൗസ് സർജൻ. വൈദ്യശാസ്ത്രത്തിൽ അടിസ്ഥാനപഠനം പൂർത്തിയാക്കിയതിനുശേഷമാണ് അവൾ പരീക്ഷണത്തിനു വന്നത്. പരീക്ഷണത്തിലെ നിയമമനുസരിച്ച് എല്ലാവരും പഠിച്ചതെല്ലാം ഉപേക്ഷിച്ചതാണ്. എങ്കിലും അവൾക്കീ കുഞ്ഞിനെ രക്ഷിക്കാൻ കഴിഞ്ഞെങ്കിലോ?

"ഒരു മരത്തണലിൽ തളർന്നു മയങ്ങിയിരുന്ന അഞ്ജലി ഒരു സുരതം കഴിഞ്ഞ തളർച്ചയിലോ കാട്ടുപഴത്തിന്റെ ലഹരിയിലോ ആയിരുന്നു. അവൾ തീർത്തും നിസ്സംഗതയോടെ കുഞ്ഞിനെ നോക്കി ഒന്നും പറയാതെ തിരിഞ്ഞുകിടന്നു. അവളതുവരെ ഗർഭിണിയായിരുന്നില്ല. കുഞ്ഞിന്റെ കരച്ചിൽ അവൾക്കൊരു ശല്യമായി തോന്നിയപ്പോൾ 'കൊണ്ടുപോയി കളയ്' എന്ന് ആംഗ്യം കാണിച്ചു. എന്റെ മനസ്സ് 'എന്റെ കുഞ്ഞ്, എന്റെ കുഞ്ഞ്' എന്ന് പിടയ്ക്കാൻ തുടങ്ങി. ഈ സന്തോഷ് പോലും എന്നെയും കുഞ്ഞിനെയും തിരിഞ്ഞുനോക്കാതെ നടന്നു പോവുകയാണുചെയ്തത്. ആൽഫയിൽ പുരുഷന്മാർ ഞങ്ങളെ ഇണചേരാൻ പറ്റാത്ത സമയങ്ങളിൽ തീർത്തും അവഗണിക്കുകയായിരുന്നു. ഞാൻ മുന്നിൽ കണ്ട പച്ചിലകളെല്ലാം പിഴിഞ്ഞ് നീരെടുത്ത് അവന്റെ മേൽ പുരട്ടി. കുറച്ചു കഴിഞ്ഞപ്പോൾ കരച്ചിൽ കുറഞ്ഞു. കൂടെയുള്ള ഏഴുപേരിൽ ആരോ ഒരാൾ ഇവന്റെ അച്ഛനായിരിക്കും. പക്ഷേ, ആൽഫയിൽ അച്ഛന്മാർക്ക് യാതൊരു ഉത്തരവാദിത്വവുമില്ലായിരുന്നു. അവരാരും ഈ കുഞ്ഞിനെ സ്വന്തമെന്ന് കണക്കാക്കാത്തതിനാൽ അവർക്ക് ദുഃഖമോ വേദനയോ തോന്നിയില്ല. സ്ത്രീകളുടെ കാര്യം അങ്ങനെയല്ലല്ലോ. ഇണചേർന്ന പുരുഷന്റെ ശുക്ലമായി ഉള്ളിലേക്കൊഴുകിയെത്തി, പത്തു മാസം ഗർഭപാത്രത്തിൽ കിടന്നു വളർന്ന് വലുതായി, ഒടുവിൽ യോനി പിളർന്ന് പുറത്തേക്കു വന്ന കുഞ്ഞ് അവളുടെ ശരീരത്തിന്റെ ഒരു ഭാഗംതന്നെയാണ്. അന്നു രാത്രി മുഴുവൻ ഞാൻ കുഞ്ഞിനെയും നോക്കി ഉറങ്ങാതിരുന്നു. അവന് എന്താണു സംഭവിക്കുന്നതെന്നു മനസ്സിലാക്കാൻ കഴിയാത്ത വിധത്തിൽ കണ്ണിലെ കൃഷ്ണമണികൾ മറഞ്ഞുപോവുകയും തിരിച്ചു വരികയും ചെയ്തു. പിന്നെ അല്പാല്പമായി എല്ലാം സാധാരണഗതിയിലായി. മൂന്നുനാല് ദിവസംകൊണ്ട് എല്ലാം മാറി."

"നിങ്ങൾ പരസ്പരം സഹായിക്കാതെ ഒറ്റപ്പെട്ടു ജീവിക്കുകയായിരുന്നോ? പ്രസവസമയത്തും മറ്റും ആരുടെയും സഹായമില്ലാതെ…"

"പരസ്പരം സഹായിച്ചുതന്നെയാണു ജീവിച്ചിരുന്നത്. പക്ഷേ, പ്രകൃതിയുടെ സ്വാഭാവികമായ പ്രവർത്തനങ്ങളെ ഞങ്ങളുടെ മുൻജീവിതത്തിലെ അറിവുകളുപയോഗിച്ച് നേരിടാൻ ശ്രമിച്ചില്ലെന്നു മാത്രം. പ്രസവം വളരെ സാധാരണമായ ഒരു ജീവശാസ്ത്രപ്രക്രിയയാണ്. അതിന് വൈദ്യസഹായവും പരസഹായമൊന്നും ആവശ്യമില്ല. അതിനു തെളിവാണല്ലോ

ആൽഫയിൽ ജീവിക്കുന്ന നാല്പത്തിയേഴുപേർ. കൂടാതെ ജീവിതത്തിന്റെ ബാല്യകാലങ്ങളിൽത്തന്നെ പ്രകൃതിനിയമമനുസരിച്ച് മരിച്ചുപോയ പതിനൊന്നുപേരും. ഊർമ്മിളയാണ് പ്രസവസമയത്ത് എന്നെ സഹായിച്ചിരുന്നത്. മരുന്നുകളും ആശുപത്രിയും ഇല്ലെന്നൊഴിച്ചാൽ മറ്റു ബുദ്ധിമുട്ടുകളൊന്നും അനുഭവപ്പെട്ടിരുന്നില്ല. പരിചയംകൊണ്ട് കുറച്ചുകാലത്തിനുള്ളിൽ അത് ആൽഫയിലെ ഒരു സ്വാഭാവികരീതിയായി മാറി. പക്ഷേ പുരുഷന്മാരുടെ നിസ്സഹകരണമായിരുന്നു പ്രധാന പ്രശ്നം. അവർ തീരെ ബുദ്ധിമുട്ടുള്ള സമയങ്ങളിൽപോലും ലൈംഗികബന്ധത്തിന് നിർബന്ധിക്കുകയും സമ്മതിച്ചില്ലെങ്കിൽ ബലം പ്രയോഗിക്കുകയും ചെയ്യുമായിരുന്നു. പക്ഷേ, മരണം പലപ്പോഴും വളരെ വേദനാജനകമായിരുന്നു. അപ്പോൾ വൈദ്യശാസ്ത്രത്തിലെ അറിവുകൾ ഉപയോഗിക്കാതിരിക്കുന്നതിലെ കുറ്റബോധം ഞങ്ങളെ വേദനിപ്പിച്ചു."

"മരിക്കുമെന്നുറപ്പായ സന്ദർഭങ്ങളെയും നിങ്ങളുടെ ബുദ്ധിയിൽ ഒളിഞ്ഞുകിടക്കുന്ന അറിവിന്റെ അംശം ഉപയോഗിച്ചാൽ രക്ഷപ്പെടുത്താമെന്നിരുന്നിട്ടും അതു ചെയ്യാത്ത സന്ദർഭങ്ങളുണ്ടായിരുന്നോ?"

"അങ്ങനെ പറയാൻ വയ്യ. ഞങ്ങളുടെ ബുദ്ധിയിലെ അറിവല്ലാതെ ഞങ്ങൾക്ക് പ്രയോഗിക്കാൻ മറ്റു സാമഗ്രികൾ ഉണ്ടായിരുന്നില്ല. പ്രൊഫസ്സർ മലമ്പനി പിടിച്ച് കിടക്കുമ്പോൾ ഞങ്ങൾക്കെല്ലാവർക്കും അദ്ദേഹത്തെ രക്ഷിക്കണമെന്നുണ്ടായിരുന്നു. ഞങ്ങൾ നിസ്സഹായരായിരുന്നു. ആ കാട്ടുചെടികൾക്കിടയിൽ മലമ്പനി നേരിടാൻ കഴിവുള്ള എന്തെങ്കിലും ഉണ്ടായിരുന്നോ എന്ന് ഞങ്ങൾക്ക് അറിയില്ലായിരുന്നു."

മാലിനി ഒന്നു നിർത്തി, സന്തോഷിനോട് ആംഗ്യഭാഷയിലെന്തോ പറഞ്ഞു. എനിക്കത് മനസ്സിലായില്ല. അവരുടെ ഭാഷയിലെ ആംഗ്യങ്ങൾ പോലും എനിക്കജ്ഞാതമായിരുന്നു. പിന്നീട് ഒന്നും പറയാതെ അവർ രണ്ടുപേരും ഇറങ്ങിപ്പോയി. എനിക്കെന്താണ് സംഭവിക്കുന്നതെന്ന് മനസ്സിലായില്ല. അവരെ പ്രകോപിപ്പിക്കുന്ന പെരുമാറ്റം ഒന്നും എന്നിൽനിന്നും ഉണ്ടായിട്ടില്ല. പിന്നെന്തു പറ്റി?

പലപ്പോഴും എന്നോടു സംസാരിക്കുന്നതിനിടയിൽ ഇവർ ഞാനറിയാതെ പരസ്പരം അവരുടെ ഭാഷയിൽ ആശയവിനിമയം നടത്തുന്നുണ്ടെന്ന് എനിക്കു സംശയം തോന്നിയിരുന്നു. ഇവരെന്നോടു പറയുന്നതിലുപരിയായി മറ്റെന്തെങ്കിലും ഉണ്ടോയെന്ന സംശയം എന്നിൽ ബലപ്പെട്ടു വന്നു. സത്യത്തിൽ ആദ്യംമുതൽക്കുതന്നെ ഇവർ പറയുന്നതിൽ എന്തൊക്കെയോ തകരാറുകൾ ഉണ്ട്. എന്നിൽനിന്നും കുറെ കാര്യങ്ങൾ മറച്ചുപിടിച്ച് അവരാഗ്രഹിക്കുന്ന തരത്തിലുള്ള ഒരു ചിത്രം അവതരിപ്പിക്കുന്നതുപോലെ. ഊർമ്മിള സംസാരിച്ചു തുടങ്ങിയാലേ ഇതിന്റ മറുവശം പിടികിട്ടൂ. അഞ്ജലി ശർമ്മ എന്ന ഡോക്ടർ എങ്ങനെയാണ് ഇവരുടെ കൂടെ വന്നുപെട്ടത്. വെളുത്തു മെലിഞ്ഞ് വളരെക്കുറച്ചുമാത്രം സംസാരിക്കുന്ന വാരണാസിക്കാരി അഞ്ജലി ശർമ്മയ്ക്ക് ഈ കഥയിലെ പങ്കെന്താണ്?

പന്ത്രണ്ട്

അഞ്ജലിയുടെ കഥ

അഞ്ജലി വാരണാസിയിലാണു ജനിച്ചത്. മണികർണികാഘട്ടിലേക്ക് പോകുന്ന വഴിയിൽ ഇടുങ്ങിയ ഗലികളിലൊന്നിലായിരുന്നു അവളുടെ പഴയ വീട്. അച്ഛൻ വിശ്വനാഥക്ഷേത്രത്തിലെ ഒരു പൂജാരിയായിരുന്നു. അഞ്ജലി മൂത്തമകൾ. ബനാറസ് ഹിന്ദു യൂണിവേഴ്സിറ്റിയിൽനിന്നും സുവോളജിയിൽ ബിരുദമെടുത്തതിനുശേഷമാണ് അവൾ ദില്ലിയിലെ എ.ഐ.ഐ.എം.എസ്സിൽ എം.ബി.ബി.എസ്സിനു ചേർന്നത്. മാസത്തിലൊരുതവണ കാശി വിശ്വനാഥ് എക്സ്പ്രസ്സിൽ കയറി അവൾ നാട്ടിലെത്തും. മന്ത്രോച്ചാരണത്തിന്റെയും ഹിന്ദുസ്ഥാനി സംഗീതത്തിന്റെയും രാഗലയങ്ങളിൽ അച്ഛൻ മകളോടു പറയും: "നീ ഒരു മടയി ആണ്. ലോകത്തിന്റെ സിരാകേന്ദ്രം കാശിയാണ്. നീ ഇവിടെനിന്നും ദൂരേക്കു പോകുന്തോറും ദൈവത്തിൽനിന്നും സത്യത്തിൽനിന്നും അകലുകയാണ്. നമുക്കെല്ലാം വിശ്വനാഥനിൽനിന്നും പഠിക്കാവുന്നതേയുള്ളൂ. അത് സംഗീതമോ സാഹിത്യമോ ശാസ്ത്രമോ എന്തായാലും. നീ ദില്ലിയിലെ ക്ലാസ്സ് മുറികളിലും ആശുപത്രിയിലും ഇരുന്ന് നേടുന്ന അറിവ് അത്ര മഹത്തരമൊന്നുമല്ല." അഞ്ജലി എല്ലാം നിശ്ശബ്ദയായി നിന്ന് കേൾക്കും. ഇടയ്ക്ക് ചെറുതായി മന്ദഹസിക്കും. അച്ഛനെപ്പോഴും അങ്ങനെയാണ്. വളരെ വിചിത്രമായ ആശയങ്ങളുമായി ജീവിക്കുന്ന ഒരാൾ. ജീവിതം മുഴുവൻ വിശ്വനാഥനുവേണ്ടി ഉഴിഞ്ഞുവച്ച് അതിൽ കവിഞ്ഞൊന്നുമില്ലെന്നു വിശ്വസിച്ച് ജീവിതംതന്നെ സ്നേഹത്തിന്റെ ഗംഗയാക്കിയ മനുഷ്യൻ.

സന്തോഷ് ഒരിക്കൽ അവളോടു പറഞ്ഞു:

"ഞാൻ പല തവണ കാശിയിൽ വന്നിട്ടുണ്ട്. ഒരു വൃത്തികെട്ട പട്ടണം. നീ പറയുന്ന മഹത്ത്വമൊന്നും എനിക്കവിടെ കാണാനായില്ല. ദശാശ്വമേധിലും മണികർണ്ണികയിലും പാതിയെരിഞ്ഞ ചുടലകളിലെ ശവങ്ങൾക്ക് കണക്കു പറയുന്നവരല്ലേ നിങ്ങളുടെ ആളുകൾ. മന്ത്രവും പൂജയും ഈശ്വരനുമെല്ലാം പണം നേടിയെടുക്കാനുള്ള വഴി മാത്രമാണു നിങ്ങൾക്ക്."

അഞ്ജലി മറുപടി പറഞ്ഞില്ല. എവിടെ ചെന്നാലും കേൾക്കാറുള്ള സ്ഥിരം ആരോപണങ്ങൾമാത്രം. കാശിയുടെ പവിത്രതയെയും സ്ഥായിയായ സംഗീതത്തെയുംപ്പറ്റി ആരറിയാൻ! പുറമേ കാണുന്ന വൃത്തികേടുകൾക്കും പിടിച്ചുപറിക്കുമിടയിൽ ദൈവികവും പവിത്രവുമായ മറ്റൊരു തലമുണ്ടെന്ന് എങ്ങനെയാണു ബോദ്ധ്യപ്പെടുത്തുക. ഗംഗയുടെ ശാന്തമായ ഒഴുക്കിനിടയിൽ വിശ്വനാഥന്റെ അനിർവചനീയമായ സ്നേഹംപോലെ സകല ചരാചരങ്ങളെയും കാശിയിലേക്ക് ആകർഷിക്കുന്ന ഒരു ശക്തിയുണ്ടെന്ന് മറ്റുള്ളവരെ എങ്ങനെ വിശ്വസിപ്പിക്കും? അഞ്ജലിക്ക് രണ്ടനുജന്മാരേ ഉണ്ടായിരുന്നുള്ളൂ. അവരും അച്ഛനെപ്പോലെ ക്ഷേത്രത്തോടു ബന്ധപ്പെട്ടു ജീവിച്ചു. അവൾമാത്രം കേന്ദ്രസർക്കാരിന്റെ സ്കോളർഷിപ്പോടെ പഠിച്ചു വളർന്നു. സാധാരണ സമൂഹത്തിന് ഉൾക്കൊള്ളാൻ വയ്യാത്ത വിധം ഒരുപാട് വളർന്നു.

എ.ഐ.എം.എസ്സിൽ രോഗങ്ങളുടെയും മരുന്നുകളുടെയും ലോകത്ത് ചെറുപ്പത്തിൽ പഠിച്ച 'ഹമീർ കല്യാണി' മൂളിക്കൊണ്ടു നടന്ന അഞ്ജലിയെ ദില്ലിയുടെ കാപട്യത്തിന്റെ ബഹുവർണ്ണങ്ങൾ നിറഞ്ഞ മാസ്മരികത ഒരിക്കലും ആകർഷിച്ചില്ല. മനുഷ്യശരീരത്തെപ്പറ്റി പഠിച്ചതിനുശേഷം വിവിധ രോഗങ്ങളുടെ കാര്യകാരണങ്ങളെ വിശകലനം ചെയ്യുമ്പോൾ അവൾ പലപ്പോഴും അപ്രസക്തങ്ങളായ ചോദ്യങ്ങൾ ചോദിക്കാൻ തുടങ്ങി: "ദൈവം മനുഷ്യർക്കെന്തിനാണ് രോഗങ്ങൾ നല്കിയത്? സുഖത്തോടും സന്തോഷത്തോടുമൊപ്പം വേദനയും ദുഃഖവുമെന്തിനു നല്കി?" അവൾക്ക് ആ ചോദ്യങ്ങൾക്ക് ഉത്തരം കണ്ടെത്താനായില്ല. മനുഷ്യശരീരത്തെ ആക്രമിക്കാനെത്തുന്ന കോടാനുകോടി സൂക്ഷ്മജീവികളുടെ മുഖങ്ങളവൾ സ്വപ്നം കണ്ടു. അമീബകൾ, വർഗ്ഗീകരിക്കപ്പെടാത്ത മറ്റു പലതും. അവളാദ്യം ഭയപ്പെട്ടു. പിന്നെ അവയിൽ തൊണ്ണൂറ്റിയൊൻപതു ശതമാനത്തെയും നേരിടാനുള്ള പ്രതിരോധശക്തി മനുഷ്യശരീരത്തിനുണ്ടല്ലോ എന്നോർത്തപ്പോൾ അത്ഭുതപ്പെട്ടു. പഠനത്തിന്റെ മൂന്നാംവർഷം ക്ലാസ്സിൽ ഒരു ചർച്ചയ്ക്കിടയിൽ അവൾ അദ്ധ്യാപകനോടു ചോദിച്ചു:

"സാർ, പല മരുന്നുകളും ചില പ്രത്യേക സാഹചര്യങ്ങളിൽ രോഗികളിൽ നിഷ്ഫലമാകുന്നുവെന്ന് പറഞ്ഞല്ലോ? അതെന്തുകൊണ്ടാണ്?"

"അതിന് പ്രത്യേകിച്ചു കാരണമൊന്നുമില്ല. ശരീരം ചിലപ്പോൾ നമ്മളുടെ അറിവുകൾക്കതീതമായാണു പ്രവർത്തിക്കുന്നത്. അപ്പോൾ അത് മരുന്നുകളെ നിരാകരിക്കും."

"അപ്പോൾ മരുന്നും വൈദ്യനും അനുകൂലപരിതസ്ഥിതികളിൽ മാത്രം വിജയിക്കുന്നവരാണ്. അല്ലെങ്കിൽ ചില അനുകൂലപരിതസ്ഥിതികളിൽ ശരീരം രോഗങ്ങളിൽനിന്നും രക്ഷപ്പെടുമ്പോൾ മരുന്നും വൈദ്യനും അതിന് നിമിത്തങ്ങളായിത്തീരുന്നുവെന്നുമാത്രം. അനുകൂലമല്ലാത്ത അവസ്ഥയിൽ പരാജയപ്പെടുന്ന ഒരു ചികിത്സാരീതിക്ക് പ്രസക്തിയെന്താണു സാർ?"

"മരുന്നുകൊണ്ടും ചികിത്സകൊണ്ടും രോഗത്തിൽനിന്നും രക്ഷപ്പെടാനായി നമ്മൾ ഒരു മനുഷ്യനെ പരമാവധി സഹായിക്കുകയാണു ചെയ്യുന്നത്. ചില പ്രത്യേക സാഹചര്യങ്ങളിൽ പരാജയപ്പെടുന്നതുകൊണ്ട് അവയുടെ പ്രസക്തി നഷ്ടപ്പെടുന്നില്ല. ഭാഗ്യമുള്ളപ്പോഴാണ് മരുന്നും ചികിത്സയും സാർത്ഥകമാകുന്നത്."

അഞ്ജലി കൂടുതൽ തർക്കിച്ചില്ല. പക്ഷേ അവസാനത്തെ വാചകം അവളുടെ മനസ്സിൽ തറഞ്ഞുകിടന്നു. പിന്നെ ജീവിതത്തിന്റെ പല വഴിത്തിരിവുകളിൽവെച്ച് അവളതിനെ സ്വല്പം തിരുത്തിയെഴുതി: 'ഭാഗ്യമുള്ളപ്പോൾമാത്രമാണ് മരുന്നും ചികിത്സയും സാർത്ഥകമാകുന്നത്.'

അവൾ ഹൗസ് സർജൻസി ചെയ്യുമ്പോഴാണ് പ്രൊഫസ്സർ ഉയർന്ന രക്തസമ്മർദ്ദവുമായി അവിടെ അഡ്മിറ്റ് ചെയ്യപ്പെട്ടത്. പ്രൊഫസ്സറുടെ വിചിത്രമായ പെരുമാറ്റരീതികളും സംഭാഷണവും അഞ്ജലിക്കിഷ്ടപ്പെട്ടു. മൂന്നുനാലു ദിവസത്തിനുശേഷം രക്തസമ്മർദ്ദം സാധാരണനിലയിലെത്തിയപ്പോൾ അവളദ്ദേഹത്തോട് പറഞ്ഞു: "അങ്ങൊരു ഭാഗ്യശാലിയാണ്."

പ്രൊഫസ്സർക്കൊന്നും പിടികിട്ടിയില്ല. ഭാഗ്യത്തിലും വിധിയിലുമൊന്നും വിശ്വാസമില്ലാത്ത ശാസ്ത്രജ്ഞനായിരുന്നല്ലോ അദ്ദേഹം. അയാൾ നരച്ചതാടിയിൽ തടവിക്കൊണ്ട് പതുക്കെ ചോദിച്ചു:

"അതെന്താണു കുട്ടി അങ്ങനെ പറഞ്ഞത്?"

"സാർ, ഭാഗ്യമുള്ളപ്പോൾ മാത്രമാണ് മരുന്നും ചികിത്സയും സാർത്ഥകമാകുന്നത്." അങ്ങനെ ദീർഘസംഭാഷണങ്ങളായി, ചർച്ചകളായി, ഒടുവിൽ പരീക്ഷണത്തിന് ഏറ്റവും കൂടുതൽ താൽപര്യമെടുത്ത വ്യക്തി അവളായി മാറി. അങ്ങനെ അഞ്ജലി ശർമ്മ മരുന്നുകളുടെ ലോകത്തിൽനിന്നും നരവംശശാസ്ത്രഗവേഷണത്തിലെത്തി. ആൽഫയിലെ ആദ്യദിവസങ്ങളിൽ ഏറ്റവുമധികം ഉത്സാഹവതിയായിരുന്നത് അഞ്ജലിയായിരുന്നു. ഒരു അന്വേഷകയുടെ ഔത്സുക്യത്തോടെ തന്നെയും മറ്റുള്ളവരെയും അവൾ നിരീക്ഷിച്ചു. മാന്യതയുടെ മൂടുപടങ്ങൾ മാറ്റി സംഘത്തിലെ എല്ലാവരും പുതിയ ജീവിതവുമായി പൊരുത്തപ്പെട്ടപ്പോൾ അവളാണ് അവർക്കിടയിൽ വന്യജീവിതത്തിന്റെ സമസ്ത സൗഭാഗ്യങ്ങളും പകുത്തുകൊടുത്തത്. അവൾ ഓരോ ദിവസവും പലതരം ആഹാരം കഴിച്ചും പലരുടെ കൂടെ ഉറങ്ങിയും പുതുമതേടി അലഞ്ഞു. അവളാണ് ദ്വീപിന്റെ കിഴക്കേയറ്റത്തെ ഗുഹ കണ്ടെത്തിയത്. അത് സത്യത്തിലൊരു ഗുഹയായിരുന്നില്ല. പരൽപ്പാറകളിൽ ഉപ്പുവെള്ളം അടിച്ചുണ്ടായ വലിയ പോടുകളായിരുന്നു. ഒരു വലിയ തളവും രണ്ട് കൊച്ച് മുറികളുംപോലെ. അത് കണ്ടെത്തിയപ്പോൾ അവൾക്ക് വലിയ സന്തോഷമായിരുന്നു. ആകാശം കാണാതെ ഉറങ്ങാനൊരിടം. പുറത്തു നിന്നുള്ള ചെറിയ കവാടത്തിലൂടെ അകത്തേക്കു വരുന്ന അരണ്ട വെളിച്ചത്തിൽ വ്യക്തികളുടെ ഏകദേശ ആകൃതിമാത്രമേ മനസ്സിലായിരുന്നുള്ളൂ. ചെറുമുറികളിലൊന്ന് എപ്പോഴും പ്രൊഫസ്സറുടെ ഉപയോഗത്തിനായി നീക്കിവച്ചു.

പ്രായവ്യത്യാസവും അദ്ദേഹമാണ് പരീക്ഷണം നടത്തുന്നതെന്നും തങ്ങളെല്ലാം പരീക്ഷണത്തിലെ കരുക്കൾമാത്രമാണെന്ന ബോധവും മറ്റുള്ളവർക്ക് പ്രൊഫസ്സറോട് വിലക്കുകളില്ലാതെ ബന്ധപ്പെടാൻ വിഷമം സൃഷ്ടിച്ചു. പ്രൊഫസ്സർക്ക് പലപ്പോഴും താൻ ചെയ്തതെല്ലാം ശരിയാണോ എന്ന് സംശയമുണ്ടായിരുന്നു. ഈ ഭ്രാന്തൻപരീക്ഷണംമൂലം പന്ത്രണ്ട് മനുഷ്യജീവിതങ്ങൾ നശിപ്പിക്കപ്പെടുകയാണോ എന്നദ്ദേഹം ഭയപ്പെട്ടു. പ്രൊഫസ്സറെ അത്തരം ചിന്തകളിൽനിന്നും മോചിപ്പിച്ച് പ്രതീക്ഷയിലേക്കും യാഥാർത്ഥ്യത്തിലേക്കും എത്തിക്കാറുള്ളത് അഞ്ജലിയുടെ വശ്യമായ ചിരിയും ആഹ്ലാദവുമായിരുന്നു. മൂന്നു വർഷത്തിനുള്ളിൽ ആൽഫയിൽ ആറു കുഞ്ഞുങ്ങൾ ജനിച്ചപ്പോൾ അദ്ദേഹത്തിന് വലിയ പ്രതീക്ഷയായിരുന്നു. മനുഷ്യവംശം ലക്ഷോപലക്ഷം വർഷങ്ങൾകൊണ്ട് നേടിയെടുത്തെന്ന് അഭിമാനിക്കുന്ന അറിവും കഴിവും ഇരുപത്തിയഞ്ചു വർഷംകൊണ്ട് പുതിയ തലമുറയ്ക്ക് നേടാവുന്നതേ ഉള്ളൂ എന്നദ്ദേഹം വിശ്വസിച്ചു. മനുഷ്യമസ്തിഷ്കം വളർച്ചയുടെ പാരമ്യതയിൽ എത്തിയിരിക്കയാണെന്നും വസ്തുതകളെ കൂടുതൽ വേഗത്തിൽ ഗ്രഹിക്കാനും അപഗ്രഥിക്കാനുമുള്ള കഴിവുണ്ടെന്നും അദ്ദേഹം കരുതി. ആ സിദ്ധാന്തം ആദ്യകാലത്ത് ശരിയാണെന്ന് തോന്നുകയും ചെയ്തു. മാലിനിയുടെയും ഊർമ്മിളയുടെയും കുഞ്ഞുങ്ങൾ വളരെ വേഗത്തിലാണു നടക്കാൻ പഠിച്ചത്. എന്നാൽ തുടർന്നുള്ള വളർച്ച വ്യക്തമായ പരിരക്ഷണമില്ലാത്തതിനാൽ മുരടിക്കുകയാണു ചെയ്തത്. നടക്കാൻ പഠിച്ച കുട്ടികൾ സംസാരിക്കാനോ മറ്റ് മാനസിക പ്രവർത്തനങ്ങൾക്കോ തയ്യാറായില്ല. അമ്മമാരപ്പോഴേക്കും വീണ്ടും ഗർഭിണികളാവുകയും അടുത്ത കുഞ്ഞിനെ പ്രസവിക്കാനുള്ള തയ്യാറെടുപ്പിലെത്തുകയുംചെയ്തു. കുട്ടികൾ മണൽത്തിട്ടയിലും കുറ്റിക്കാടുകളിലും കിടന്നു കളിച്ചും കയ്യിൽ കിട്ടിയതെന്തും തിന്നും എവിടെയെങ്കിലും ഉറങ്ങിയും വളർന്നു.

അഞ്ജലി പലപ്പോഴും മാതൃസഹജമായ സ്നേഹത്തെ പരീക്ഷണനിയമങ്ങളുടെ വിട്ടുവീഴ്ചയില്ലായ്മയിൽ അടക്കിനിർത്തിയിരുന്നു. കുട്ടികളുടെ വളർച്ചയ്ക്കുവേണ്ട സാഹചര്യങ്ങളെപ്പറ്റി അവൾ പഠിച്ചതെല്ലാം ലംഘിക്കപ്പെടുന്നതു കണ്ട് അവൾ വേദനിച്ചു. അവർക്ക് രോഗങ്ങൾ വരുമ്പോഴും അവർ മരിക്കുമ്പോഴും അവൾ അറിയാതെ തേങ്ങി. താൻ ജീവിതത്തിൽ കഷ്ടപ്പെട്ടു നേടിയ അറിവ് അതുപയോഗിക്കേണ്ട സന്ദർഭങ്ങളിൽ മനഃപൂർവ്വം ഉപയോഗിക്കാൻ കഴിയാതെ മനുഷ്യനെ വേദനിക്കാനും മരിക്കാനും വിടേണ്ടിവന്നപ്പോൾ അവൾ പരീക്ഷണത്തെ വെറുത്തു. അവൾ ചിലപ്പോഴൊക്കെ ആംഗ്യഭാഷയിൽ പ്രൊഫസ്സറോടു ചോദിച്ചു: "വേദനയിൽനിന്നും മരണത്തിൽനിന്നും രക്ഷിക്കാനെങ്കിലും എന്നെ അനുവദിച്ചുകൂടേ?" അദ്ദേഹം നിഷേധാർത്ഥത്തിൽ തലയാട്ടുക മാത്രം ചെയ്തു. ഒടുവിൽ അഞ്ജലിയുടെ മകൾ കടുത്ത പനിപിടിച്ച് അവളുടെ മടിയിൽ കിടന്ന് മരിച്ച രാത്രിയിൽ അഞ്ജലി അവൾക്ക് തുണയായി പെട്ടെന്നു നിലച്ച ഹൃദയവുമായി ദ്വീപിനോട് യാത്രപറഞ്ഞു. ആൽഫ ശാന്തയായി, മൂകയായി ആ

പതിമൂന്ന്

ഹരികൃഷ്ണ സർക്കാർ എന്ന കവി

ഹരിക്ക് കവിതകൾ സ്നേഹഗീതകങ്ങളോ പ്രകടനപത്രികകളോ ആയിരുന്നില്ല; മനസ്സിന്റെ അഗാധതയിൽനിന്നും ഒഴുകിയെത്തുന്ന താളാത്മകമായ സത്യദർശനങ്ങളായിരുന്നു. വാക്കുകളിൽ വളരെയധികം മിതത്വം പാലിച്ച് വായനക്കാരനോട് കൂടുതൽ പങ്കാളിത്തം ആവശ്യപ്പെടുന്ന രചനകൾ. കവി വായനക്കാരനെ തന്നിലേക്കടുപ്പിക്കുകയും അവരൊന്നായി മറ്റൊരു ബിന്ദുവിലേക്ക് നീങ്ങുകയും ചെയ്യുകയായിരുന്നു ഹരിയുടെ കവിതകളിൽ. ആ കവിതകൾക്ക് മനോഹാരിതയെക്കാളേറെ ചിന്തോദ്ദീപനപരമായ മാസ്മരികതയായിരുന്നു. പാറ്റ്നയിലെ ഒരു പ്രാദേശികപത്രത്തിന്റെ ദില്ലി റിപ്പോർട്ടറായിരുന്നു ഹരികൃഷ്ണ സർക്കാർ. ജോലി വെറും പേരിനു മാത്രം. അധിക സമയവും കവിതകളും ചർച്ചകളുമായി അലഞ്ഞു നടന്നു. യൂണിവേഴ്സിറ്റി കാമ്പസ്സുകളിലും നഗരത്തിലെ അസംതൃപ്തരായ യുവാക്കൾക്കിടയിലും ഹരിയുടെ കവിതകൾക്ക് വലിയ പ്രിയമായിരുന്നു. സുഹൃദ്സദസ്സുകളിൽ ഹരി അധികം സംസാരിക്കാറില്ല. മറ്റുള്ളവരെല്ലാം സംസാരിച്ചുകഴിയുന്നതുവരെ നിശ്ശബ്ദനായി കേട്ടിരിക്കും. അവസാനം മുമ്പെഴുതിയതോ അപ്പോൾ തോന്നിയതോ ആയ ഒരു കവിത ചൊല്ലും. ഹരിക്ക് പറയാനുള്ളതെല്ലാം അതിലുണ്ടാകും. അയാളൊരിക്കലും സ്വന്തം കവിതകളെപ്പറ്റി സംസാരിക്കാറില്ല. കവിതകളാണ് ഹരിയെപ്പറ്റി സംസാരിക്കുന്നത്. പാറ്റ്നയിൽ അയാൾക്ക് ബന്ധുക്കളായി ആരുമുണ്ടായിരുന്നില്ല. പത്രമോഫീസുമായുള്ള ബന്ധം ഇടയ്ക്കയയ്ക്കുന്ന റിപ്പോർട്ടുകളിലും വല്ലപ്പോഴും വരുന്ന പ്രതിഫലത്തിലുമൊതുങ്ങി നിന്നു. രണ്ടിനും വ്യക്തമായ ചിട്ടയുണ്ടായിരുന്നില്ല.

ഹരി വളരെയധികം മദ്യപിക്കുന്ന പ്രകൃതക്കാരനായിരുന്നു. ഒരിക്കൽ മദ്യപിച്ച് അർദ്ധബോധാവസ്ഥയിൽ ചാണക്യപുരിയിലെ ഒരുയർന്ന പത്രപ്രവർത്തകന്റെ വീട്ടിൽവെച്ചാണ് മാലിനിയെ പരിചയപ്പെട്ടത്. അയാൾ വായിച്ച കവിതയെപ്പറ്റി അവളെന്തൊക്കെയോ ചോദിച്ചു. മറുപടി ബന്ധമില്ലാത്ത മറ്റു ചില കവിതാശകലങ്ങളായിരുന്നു. ഒടുവിലവൾ ദേഷ്യംവന്ന് അയാളെ ഭ്രാന്തനെന്നു വിളിച്ചു. ഹരിയാകട്ടെ ഒന്നും പറയാതെ ചിരിച്ചുകൊണ്ടിറങ്ങിപ്പോയി.

പിന്നീടൊരിക്കൽ ജെ.എൻ.യുവിലെ നീണ്ട ഇടനാഴികളിലൊന്നിൽ വെച്ച് കണ്ടപ്പോൾ ഒരു സിഗററ്റ് പായ്ക്കറ്റിനുള്ളിലെഴുതിയ ഒരു കവിത എടുത്തുകൊടുത്തു.

"സ്വസ്ഥമായി എവിടെയെങ്കിലും ഇരുന്ന് വായിക്കുക. വായിച്ചതിനു ശേഷം നശിപ്പിക്കുക. നിനക്കുവേണ്ടി മാത്രം എഴുതിയതാണിത്."

ഹോസ്റ്റലിലെ തന്റെ മുറിയിലിരുന്ന് രാത്രി മുഴുവൻ ആ കവിത അവൾ പലവട്ടം വായിച്ചു. വായിക്കുന്തോറും ജീവിതത്തിന്റെ പുതിയ അർത്ഥതലങ്ങളിലേക്ക്, പൂരിപ്പിക്കാനാകാത്ത പുതിയ സമസ്യകളിലേക്ക് വഴുതി വീണു. അവൾക്ക് ഒരേ സമയം ചിരിക്കാനും കരയാനും തോന്നി. പിന്നെ മാലിനി വളരെ ദിവസം ഹരിയെത്തേടി നടന്നു. മാസങ്ങൾക്കു ശേഷം ന്യൂദൽഹി റെയിൽവേ സ്റ്റേഷനിലെ തിരക്കിനിടയിൽ ഹരിയെ കണ്ടുമുട്ടിയപ്പോൾ അവൾ പറഞ്ഞു:

"ഞാനെത്ര ദിവസമായി അലയുന്നു നിന്നെയൊന്ന് കാണാൻ. നമുക്കൊരുപാട് സംസാരിക്കാനുണ്ട്."

അയാൾ ഒന്നും പറയാതെ അവളുടെകൂടെ നടന്നു. തിരക്കൊഴിഞ്ഞ കോഫീഹൗസിലെ മേശയ്ക്കിരുവശവും ഇരുന്നു: "നിനക്കു പറയാനുള്ളതൊക്കെ പറയൂ… ഞാൻ കേൾക്കട്ടെ."

അവൾക്കെങ്ങനെ തുടങ്ങണമെന്നറിയില്ലായിരുന്നു. സാധാരണയിൽനിന്നും വ്യത്യസ്തമായി ചിന്തിക്കുകയും പ്രവർത്തിക്കുകയും ചെയ്യുന്നവരെ അവരുടെ പ്രവൃത്തികൾ സമൂഹത്തിന്റെ മാനദണ്ഡങ്ങൾക്കുള്ളിൽ ഒതുങ്ങാതെ വരുമ്പോൾ ഭ്രാന്തരെന്നു വിളിക്കുന്നു. അത്തരത്തിലുള്ളവരാണ് സമൂഹത്തെ മുന്നോട്ടു കൊണ്ടുപോകുന്നത്.

"ഹരീ, കവിത നന്നായി എന്നു പറഞ്ഞാൽ മുഖസ്തുതിയാകും. പക്ഷേ, നിനക്ക് ഭ്രാന്തുപിടിക്കാൻമാത്രം സുന്ദരിയാണോ ഞാൻ?"

"തീർച്ചയായും... നീയെന്നെ ഭ്രാന്തുപിടിപ്പിച്ച സുന്ദരിയാണ്. നിന്റെ വശീകരിക്കുന്ന കണ്ണുകളും കാമം പൂക്കുന്ന ചുണ്ടുകളും മനോഹരമായ മാറിടവും പിന്നെ അതിനു താഴോട്ടുള്ള എല്ലാ ഭാഗങ്ങളും എന്നെ ഭ്രാന്തുപിടിപ്പിക്കുന്നു. അതുകൊണ്ടാണ് ആ കവിത നിനക്ക് മാത്രമാണെന്നു പറഞ്ഞത്."

മാലിനി ആ പ്രശംസയിലൊന്നും ശ്രദ്ധിക്കാതെ ഗൗരവമായിത്തന്നെ ചോദിച്ചു:

"പക്ഷേ, ഈ ഭ്രാന്തൻകവിതകൾകൊണ്ട് ആർക്കാണു പ്രയോജനം?"

"മാലിനീ, കവിത പ്രയോജനം ലക്ഷ്യമാക്കി എഴുതുന്നതല്ല. എനിക്ക് കവിത മനസ്സിന്റെ വൈകാരികസംവേദനം മാത്രമാണ്. മറ്റു ലക്ഷ്യപ്രാപ്തികളൊന്നും ഞാനുദ്ദേശിക്കുന്നില്ല. വായിക്കുന്ന ആളുടെ മനസ്സിൽ ചലനമുണ്ടാക്കുന്നതിലൂടെ ഞാനും വായനക്കാരനും ഒന്നായിത്തീരുകയും ഒരുമിച്ച് ചിന്തിക്കുകയും ചെയ്യാനാണ് ഞാൻ ആഗ്രഹിക്കുന്നത്."

മാലിനിയുടെ കണ്ണുകളിൽ ഒരു പുതിയ തിളക്കം അയാൾ കണ്ടു. അതു പ്രണയത്തിന്റേതായിരുന്നു. അവൾ അയാളുടെ കണ്ണുകളിലേക്കു നോക്കിപ്പറഞ്ഞു.

"ഇനി നമ്മൾ ഒരുമിച്ചാണു ചിന്തിക്കുന്നത്. തികച്ചും ഭ്രാന്തമായിത്തന്നെ."

പിന്നെ അവർ വളരെയധികം സംസാരിച്ചു. പല ദിവസങ്ങളിൽ, പല സ്ഥലങ്ങളിൽ അവരൊരുമിച്ച് സഞ്ചരിച്ചു, ചിന്തിച്ചു, ഉറങ്ങി. ഹരി തന്റെ ഭ്രാന്തിൽ മാലിനിയുടെ സൗന്ദര്യത്തിന്റെ അവസാനത്തെ തുള്ളിവരെ അലിയിച്ചെടുത്തു. അങ്ങനെ ഹരികൃഷ്ണ സർക്കാർ മാലിനി ദേശായിയുടെ ജീവിതത്തിലെ ഒരവിഭാജ്യഘടകമായി മാറി. പരീക്ഷണത്തിനു പുറപ്പെടുന്നതിനുമുമ്പുള്ള ചർച്ചകളിലൊന്നിൽ ഹരി പ്രൊഫസ്സറോട് ഒരു കാര്യത്തിൽമാത്രം വിയോജിപ്പു പ്രകടി പ്പിച്ചു.

"അങ്ങു പറഞ്ഞ കാര്യങ്ങളെല്ലാം ഞാൻ അംഗീകരിക്കാം. പക്ഷേ, ഭാഷയെ എന്തിനാണ് ഉപേക്ഷിക്കുന്നത്? ആദിയിലേക്കു തിരിച്ചു പോകുന്നതിന് ഭാഷ എങ്ങനെയാണു തടസ്സമാവുക?"

"മൈ ഡിയർ പോയറ്റ്, മനുഷ്യപുരോഗതിയുടെ അടിസ്ഥാനംതന്നെ ഭാഷയാണ്. വാമൊഴിയും വരമൊഴിയുമായി ലോകത്തിലാകെ ഏഴായിരത്തോളം ഭാഷകളുണ്ട്. മനുഷ്യൻ ഇതുവരെ നേടിയ അറിവുകളെല്ലാം ഈ ഭാഷകളിലാണ് സൂക്ഷിച്ചിരിക്കുന്നത്. ഗണിതമായാലും ശാസ്ത്രമായാലും അറിവ് ഭാഷാപരമായ രൂപത്തിലേ ഉപയോഗിക്കപ്പെടുന്നുള്ളൂ. അതിനാൽ ഭാഷ നിലനിർത്തിക്കൊണ്ടൊരിക്കലും ആദിയിലേക്ക് മടങ്ങാൻ കഴിയില്ല."

"പക്ഷേ, ഞാനെങ്ങനെയാണ് ഭാഷകളുപേക്ഷിക്കുക. ഭക്ഷിക്കുന്നതും ചിന്തിക്കുന്നതും എന്തിന് ശ്വസിക്കുന്നതുപോലും ഭാഷയാണ്; എനിക്കറിയാവുന്ന ആറേഴു തരം ഭാഷകൾ. വാക്കുകളുടെ താളത്തിലും കാവ്യാത്മകതയിലുമാണ് ഞാൻ ആനന്ദം കണ്ടെത്തുന്നത്. എനിക്കെങ്ങനെ ഇരുപത്തിയഞ്ചു വർഷം ഇതെല്ലാം ഉപേക്ഷിക്കാനാകും?"

"ഹരിയെ ഞാനൊരിക്കലും നിർബന്ധിക്കുകയില്ല. നൂറു ശതമാനം സമ്മതമാണെങ്കിൽമാത്രം ഞങ്ങളുടെകൂടെ വരിക. പക്ഷേ, ഒരു കാര്യം. നിങ്ങൾക്കറിയാവുന്ന ഈ ഏഴു ഭാഷകളുമല്ലാത്ത, ലോകത്തിതുവരെ ഉരുത്തിരിഞ്ഞിട്ടില്ലാത്ത ഒരു പുതിയ ഭാഷ കണ്ടെത്താനുള്ള അപൂർവ്വ അവസരമാണിത്. പുതിയ ശബ്ദങ്ങളും അക്ഷരങ്ങളും വാക്കുകളുമുള്ള ഒരു ഭാഷ. അതു കണ്ടെത്തണമെന്ന് ഹരിക്കാഗ്രഹമില്ലേ?"

ഹരിക്ക് പുതുമ തേടിയുള്ള ആ യാത്രയിൽനിന്നും ഒഴിഞ്ഞുമാറാനായില്ല. ഇതുവരെ മറ്റുള്ളവർ ഉപയോഗിച്ച് ചതഞ്ഞൊടിഞ്ഞ വാക്കുകളാണ് താനുപയോഗിച്ചത്. ഇനി തികച്ചും സ്വന്തമായ ഒരു ഭാഷ. അതിൽ മൗലികമായ രചനകൾ. ബോട്ടിൽ മറ്റുള്ളവർക്കിടയിൽ ഏകാകിയായിരുന്ന് പുതിയ ഭാഷയുടെ ശബ്ദശാസ്ത്രം രൂപപ്പെടുത്തുകയായിരുന്നു ഹരി.

ദ്വീപിലെത്തിയപ്പോൾ ചെറിയ ജന്തുക്കളുടെ ശബദ്ങ്ങളെ അടിസ്ഥാനമാക്കി ഹരി ഒരു ഭാഷയ്ക്ക് രൂപം കൊടുത്തു. അണ്ണാനും കുയിലിനും മഞ്ഞക്കിളിക്കും മനുഷ്യനും ഒരുപോലെ ഉപയോഗിക്കാവുന്ന ഭാഷ. പ്രഭാതത്തെയും സന്ധ്യയെയും പറ്റി, കിളികളെയും കടലിനെയും പറ്റി, ഊർമ്മിളയെയും മാലിനിയെയും പറ്റി അയാളാ ഭാഷയിൽ കവിതകൾ രചിച്ചു. മറ്റുള്ളവരെല്ലാം അയാളുടെ കവിതകൾ ശ്രദ്ധിച്ചു കേട്ടു. അവർ കേൾക്കാത്ത ഭാഷയിൽ, പരിചയമില്ലാത്ത താളക്രമത്തിൽ ഹരി ഉറക്കെ പാടിയപ്പോൾ ആ ശബ്ദവീചികൾ അവരുടെ ആത്മാവിലേക്ക് ഇറങ്ങിച്ചെന്നു. അപ്പോൾ അവർക്ക് കവിതയെന്നാൽ ഭാഷയെ അതിജീവിക്കുന്ന തികച്ചും ആത്മീയമായ ഒരു സംവേദപ്രക്രിയയാണെന്ന് മനസ്സിലായി. സ്വന്തം ഹൃദയത്തോട് ആരോ കൂടുതലടുത്തെത്തുന്ന പ്രതീതി. പലരും ആ കവിതകൾ ഉരുവിട്ടു പഠിക്കാനും ഒറ്റയ്ക്കിരിക്കുമ്പോൾ പാടിനോക്കാനും ശ്രമിച്ചു. അപ്പോഴാണ് ആ ഭാഷയുടെ ബുദ്ധിമുട്ട് അവർക്കു മനസ്സിലായത്. ഒരിക്കൽ പാടിയ കവിതകൾ ഹരിക്കുപോലും ആവർത്തിക്കാൻ കഴിഞ്ഞില്ല. കവിതകൾ ചൊല്ലുന്ന സാഹചര്യമനുസരിച്ച് അർത്ഥം മാറുന്നതുപോലെ വരികളും മാറാൻ തുടങ്ങി. എങ്കിലും ഒരനുഷ്ഠാനംപോലെ മിക്ക സായാഹ്നങ്ങളിലും കടൽത്തീരത്ത് മണൽത്തിട്ടയിൽ കിടന്ന് ഹരി ആകാശത്തേക്കു നോക്കി കവിത ചൊല്ലി. മറ്റുള്ളവരിൽ ആരെങ്കിലും ചിലർ ചുറ്റും നിന്നതേറ്റു ചൊല്ലി.

ശബ്ദത്തിന്റെ പുതിയ താളക്രമവും അർത്ഥവിന്യാസവും കണ്ടെത്തിയതിലൂടെ ഹരിക്ക് പിടിച്ചുനിൽക്കാൻ കഴിഞ്ഞുവെന്ന് കരുതിയെങ്കിൽ തെറ്റി. കാലം ചെല്ലുന്തോറും കൂടെയുള്ളവരുടെയിടയിൽ കലാത്മകമായ പ്രതികരണങ്ങൾ കുറഞ്ഞുവന്നു. കാമം, ക്രോധം, സ്വാർത്ഥത മുതലായ വികാരങ്ങൾ കൂടുതൽ തീക്ഷ്ണമായി പുറത്തുവരാൻ തുടങ്ങി. ചുറ്റും കേൾക്കാനിരിക്കുന്നവരുടെ എണ്ണം കുറഞ്ഞ് ആരുമില്ലാതെ ആയപ്പോൾ ഹരി കവിത ചൊല്ലാതെയായി. പത്തു മനുഷ്യനാണെന്ന് വിശ്വസിക്കാൻപോലും ഹരിക്ക് കഴിയാതെയായി. കടലിൽനിന്നും സമർത്ഥമായി മീൻപിടിക്കുകയും എതിരാളികളെ സമർത്ഥമായി ഇടിച്ചുവീഴ്ത്തുകയും ചെയ്യുന്ന കരുത്തനായി മാറി അയാൾ. ആദ്യം കാമം അയാൾക്ക് ഒരു കലയായിരുന്നെങ്കിൽ ക്രമേണ മൃഗീയമായ ആവേശത്തോടെയുള്ള കീഴടക്കലായി അധഃപതിച്ചു. മാലിനി പലപ്പോഴും കരഞ്ഞു. അവളാദ്യമായി കണ്ട ഹരി, അവളേറ്റവും കൂടുതൽ ഇഷ്ടപ്പെട്ട ഹരികൃഷ്ണ സർക്കാർ എന്ന കവി, ഒരു കാട്ടുമനുഷ്യനെപ്പോലെ വന്യമായി ആർത്തിയോടെ പെരുമാറുന്നത് അവൾക്ക് സഹിക്കാനായില്ല.

എല്ലാവരിലും അത്തരത്തിലുള്ള മാറ്റങ്ങൾ ഉണ്ടായിരുന്നു. പലരിലും പല അളവിലായിരുന്നെന്നുമാത്രം.

പ്രൊഫസ്സറിൽമാത്രം അടിസ്ഥാനസ്വഭാവങ്ങളിൽ കാര്യമായ മാറ്റം ഉണ്ടായില്ല. വന്യചാപല്യങ്ങൾക്ക് പെട്ടെന്നു കടന്നുകയറാനാകാത്ത ഒരു ഉയർന്ന മനോനില അദ്ദേഹത്തിനുണ്ടായിരുന്നു.

പതിനാല്

അൻവർ സെയ്തിന്റെ കൊലപാതകം

അൻവർ സെയ്ത് ജനിച്ചത് അലിഗഢിലായിരുന്നു. അയാളുടെ അച്ഛൻ അലിഗഢ് മുസ്ലീം യൂണിവേഴ്സിറ്റിയിലെ പ്രൊഫസ്സറായിരുന്നു. ഒരു ഉറുദു പണ്ഡിതൻ. ചെറുപ്പംമുതലേ മതത്തെക്കാളേറെ ശാസ്ത്രപഠനത്തിൽ കൂടുതൽ താൽപര്യം കാണിച്ച അൻവർ താൻ വിശ്വസിക്കാത്ത എന്തിനെയും എതിർക്കുന്ന പ്രകൃതക്കാരനായിരുന്നു. അവസാന വർഷം ബിരുദം പൂർത്തിയാക്കുന്നതിനു മുമ്പേ ഇടതുപക്ഷ രാഷ്ട്രീയപ്രവർത്തനങ്ങളുടെ പേരിൽ അയാൾ യൂണിവേഴ്സിറ്റിയിൽനിന്നും പുറത്താക്കപ്പെട്ടു. പിന്നീട് അലിഗഢിലെ വായിക്കുകയും ചിന്തിക്കുകയും ചെയ്യുന്ന കുറച്ച് ചെറുപ്പക്കാരുടെ പ്രതീക്ഷയായി മാറി. അൻവർ പത്തൊൻപതാമത്തെ വയസ്സിനുശേഷം വീട്ടിലുറങ്ങിയിട്ടില്ല. കൽക്കത്തയിൽനിന്നെത്തുന്ന ലഘുലേഖകളും രഹസ്യസർക്കുലറും വിതരണം ചെയ്ത് മതാന്ധതയിൽ മയങ്ങിക്കിടന്ന അലിഗഢിനെ ഉണർത്തുകയായിരുന്നു. അവസാനം ഇന്തോ-പാക്കിസ്ഥാൻ യുദ്ധകാലത്ത് അലിഗഢിലെ തീവ്രവാദികളായ ചെറുപ്പക്കാരെയെല്ലാം അറസ്റ്റ് ചെയ്യാൻ തുടങ്ങിയപ്പോൾ അൻവർ ദില്ലിയിലേക്ക് രക്ഷപ്പെട്ടു. ദില്ലിയിൽ പല തൊഴിലുകളിലും ഏർപ്പെട്ടതിനുശേഷം ഉപലേന്ദു ചാറ്റർജിയുടെ വീട്ടിലെ വേലക്കാരനായി ചേർന്നു. അലിഗഢിൽനിന്നും തൊഴിൽ തേടി ദില്ലിയിൽ വന്ന വിദ്യാഭ്യാസമില്ലാത്ത ചെറുപ്പക്കാരനായിട്ടാണ് അയാളവിടെ അറിയപ്പെട്ടത്. വളരെക്കാലത്തേക്ക് പ്രൊഫസ്സറോടൊന്ന് സംസാരിക്കാൻപോലും അൻവറിന് അവസരം കിട്ടിയില്ല. വീട്ടിലെ അടുത്ത അംഗങ്ങളോടുപോലും വളരെക്കുറച്ചു മാത്രം സംസാരിച്ചിരുന്ന പ്രൊഫസ്സർ വേലക്കാരെയൊന്നും

ശ്രദ്ധിച്ചതേയില്ല. ഒരു രാത്രി ഏകദേശം രണ്ടു മണിക്ക് തന്റെ എഴുത്തുമുറിയിലിരുന്ന് എന്തൊക്കെയോ കുത്തിക്കുറിക്കുമ്പോഴാണ് പ്രൊഫസ്സർ കാർഷെഡ്ഡിനരികിലെ ചെറിയ മുറിയിലിരുന്ന് അൻവർ രഹസ്യമായി എന്തൊക്കെയോ വായിക്കുന്നതു കണ്ടത്. തന്റെ ജോലിക്കാരൻ ഒരു സാധാരണക്കാരനല്ലെന്ന് മനസ്സിലാക്കിയ ഉപലേന്ദു ചാറ്റർജി പിറ്റേ ദിവസം കാലത്ത് അൻവറിനെ മുറിയിലേക്കു വിളിപ്പിച്ചു:

"സത്യം പറയൂ, നീ ആരാണ്? എന്തിനാണിവിടെ വന്നിരിക്കുന്നത്?"

അൻവർ എതിർക്കാൻ ശ്രമിച്ചില്ല. എല്ലാം തുറന്നു പറഞ്ഞു. "നിനക്ക് നിന്റെ വഴി ശരിയാണെന്ന് തോന്നുന്നുണ്ടോ? ചൈനയിലെപ്പോലെ ഗ്രാമങ്ങൾ ഇളക്കി നഗരങ്ങൾ പിടിച്ചടക്കുന്ന ഒരു വിപ്ലവം ഇവിടെ പ്രായോഗികമാണോ?"

"ഇവടിത്തെ സാഹചര്യങ്ങൾ വ്യത്യസ്തമാണ്. എന്നാൽ അടിസ്ഥാനപരമായ വസ്തുതകൾക്ക് മാറ്റമുണ്ടാകുന്നില്ല. കാലം പലപ്പോഴും ഒരു ഘടകമായേക്കാം. തിരഞ്ഞെടുക്കുന്ന മാർഗ്ഗം ലക്ഷ്യത്തെ സാധൂകരിക്കുന്ന അവസ്ഥയാണിവിടെ. നമുക്ക് ഒരുപാട് പരിമിതികൾ ഉണ്ട്. വ്യക്തമായി വികസിച്ചിട്ടില്ലാത്ത ഫ്യൂഡൽ വ്യവസ്ഥിതിയിൽനിന്നും അപക്വമായ മുതലാളിത്തത്തിലേക്കുള്ള മാറ്റമാണ് നമ്മുടേത്. രണ്ടും അതിന്റെ യഥാർത്ഥ രൂപത്തിലെത്തിയിട്ടില്ലാത്തതിനാൽ അവയ്ക്കെതിരായുള്ള ജനങ്ങളുടെ പ്രതികരണങ്ങളിലും വ്യതിയാനങ്ങളുണ്ടായി. പീഡിതനും ചൂഷിതനും അവർ അതിന് വിധേയമാകുന്നതിനെപ്പറ്റി അറിയുന്നില്ല. ഇന്ത്യയിൽ അടിമകൾക്ക് അതൊരാശ്വാസമാണ്, ഉടമകളോട് അതിരറ്റ ബഹുമാനവും. എല്ലാം വിധിയാണെന്ന് വിശ്വസിച്ച് സ്വന്തം ജീവിതത്തിന് യാതൊരു അർത്ഥവും കല്പിക്കാത്ത കുറെ മനുഷ്യർ. ഇവരെ ഉപയോഗിച്ച് എങ്ങനെ ഒരു വിപ്ലവം നടത്താനാകും?"

"വിപ്ലവം നടത്തേണ്ടത് ചില വ്യക്തികളുടെ വ്യക്തിപരമായ ആവശ്യമാകരുത്. ഒരു ജനതയുടെ അഭിലാഷമാകണം. ജനങ്ങളതാഗ്രഹിക്കുന്നില്ലെങ്കിൽ പിന്നെ ആ വിപ്ലവത്തിന് എന്താണു പ്രസക്തി?"

"ചരിത്രത്തിലെ ചില അനിവാര്യമായ മാറ്റങ്ങൾ ചില വ്യക്തികളുടെയോ അല്ലെങ്കിൽ ഒരു ജനതയുടെതന്നെയോ ആഗ്രഹങ്ങൾ അനുസരിച്ചല്ല നടക്കുന്നത്. വിശ്വാസങ്ങളും പ്രത്യയശാസ്ത്രങ്ങളും കാട്ടുതീ പോലെ പടർന്നുപിടിച്ച് ചരിത്രത്തെ കീഴടക്കുകയാണു പതിവ്. അവിടെ വ്യക്തികൾക്ക് ചരിത്രത്തിന്റെ ഭാഗമാകാനല്ലാതെ ചരിത്രത്തെ തങ്ങൾക്കിഷ്ടമുള്ള രീതിയിൽ മാറ്റിമറിക്കാൻ കഴിയാറില്ല. ഇന്ത്യയിലെ ഇന്നത്തെ സാഹചര്യം വിപ്ലവത്തെക്കുറിച്ചുള്ള സാധാരണ ധാരണകൾക്കനുസരിച്ച് പ്രതികൂലമായിരിക്കാം. പ്രതികരണശേഷി കുറഞ്ഞ ജനത, വിദ്യാഭ്യാസമില്ലായ്മ, വിധിയിലും ദൈവത്തിലുമുള്ള അമിത വിശ്വാസം ഇവയൊക്കെ ഒരു തുറന്ന ഏറ്റുമുട്ടലിന്റെ സാധ്യത ഇല്ലാതാക്കുന്നു. എങ്കിലും ഞങ്ങൾക്ക് പ്രതീക്ഷയുണ്ട്, എന്നെങ്കിലും അനുകൂലസാഹചര്യങ്ങൾ ഒത്തുവരുമെന്ന്."

"ശരിയാണ് അൻവർ, നിങ്ങൾക്കു പ്രതീക്ഷിക്കാനുള്ള അവകാശമുണ്ട്. പക്ഷേ നിങ്ങൾ ഉദ്ദേശിക്കുന്ന മാറ്റത്തിനു ശേഷം ഉണ്ടാകുന്ന സാമൂഹ്യവ്യവസ്ഥ എത്രകണ്ട് ആശാസ്യമാണ്? ചൂഷണം ചെയ്യാനുള്ള അധികാരം ഫ്യൂഡൽ പ്രഭുവിന്റെയും മുതലാളിയുടെയും കയ്യിൽനിന്നും പാർട്ടിഭാരവാഹികളിലേക്കു മാറുമെന്നല്ലാതെ, കഴിവു കൂടിയവൻ കുറഞ്ഞവനെ കീഴ്പ്പെടുത്തുന്ന അവസ്ഥയ്ക്ക് മാറ്റം ഉണ്ടാകുമോ? ചോദ്യം ചെയ്യുന്നവരെ കോൺസെൻട്രേഷൻ ക്യാമ്പുകളിലയച്ച് പീഡിപ്പിച്ചാൽ സത്യത്തെ മറച്ചുവയ്ക്കാൻ കഴിയുമോ? നിങ്ങൾ ആഗ്രഹിക്കുന്ന സമത്വവും സ്വാതന്ത്ര്യവും ഈ പ്രത്യയശാസ്ത്രം നടപ്പിലാക്കിയിട്ടുള്ള ഏതെങ്കിലും രാജ്യത്ത് നിലവിലുണ്ടോ?"

അൻവറിനുത്തരം മുട്ടിപ്പോയി.

"അൻവർ, പറയുന്നതുകൊണ്ട് തെറ്റിദ്ധരിക്കരുത്. ഞാനും നിങ്ങളുടെ പ്രായത്തിൽ നിങ്ങളെപ്പോലെ ചിന്തിച്ചിരുന്നു. പിന്നീട് കൂടുതൽ പഠിച്ചപ്പോൾ, കൂടുതൽ വായിച്ചപ്പോൾ സോഷ്യലിസത്തിന്റെ പേരിൽ പ്രദർശിപ്പിക്കപ്പെടുന്ന പലതും സത്യമല്ലെന്ന് മനസ്സിലായി. റഷ്യയിലും ഹംഗറിയിലും നടക്കുന്ന സംഭവങ്ങളുടെ യഥാർത്ഥചിത്രം നിങ്ങളറിയുന്നുണ്ടോ? ചിന്തിക്കുന്നവരെയും എഴുതുന്നവരെയും സൈബീരിയയിലെ ലേബർ ക്യാമ്പുകളിലേക്ക് നിർബന്ധമായി അയയ്ക്കുന്നു. സാഹിത്യം പഠിപ്പിക്കുന്ന പ്രൊഫസ്സറെ ട്രാക്ടർ ഡ്രൈവറായും സാധാരണകർഷകനായ പാർട്ടിസെക്രട്ടറിയുടെ ബന്ധുവിനെ യൂണിവേഴ്സിറ്റി വൈസ്ചാൻസലറായും നിയമിക്കുന്നു. ബുദ്ധിപരമായ കഴിവിന് അംഗീകാരമില്ലാത്ത എല്ലാം പാർട്ടിയുടെ തീരുമാനങ്ങൾക്കനുസരിച്ച് നീങ്ങുന്ന ആ സമൂഹത്തിൽ എവിടെയാണ് സമത്വം? എവിടെയാണ് സ്വാതന്ത്ര്യം?"

"ശരിയാണ്. ഞാൻ മനസ്സിലാക്കുന്നു. സ്വപ്നവും സാക്ഷാത്കാരവും തമ്മിൽ വലിയ അന്തരങ്ങൾ സംഭവിച്ചേക്കും. പക്ഷേ മറ്റെന്താണൊരു വഴി? ഉള്ളതിൽ നല്ലത് എന്നു കരുതി ഇതു സ്വീകരിക്കുകയല്ലേ നിവൃത്തിയുള്ളൂ."

"വേറെയും വഴികളുണ്ട്. ഞാൻ അത്തരത്തിലുള്ള വഴികൾ അന്വേഷിക്കുന്ന ഒരുവനാണ്. സകലവിധ കെട്ടുപാടുകളും പൊട്ടിച്ചെറിഞ്ഞ് പരമമായ സ്വാതന്ത്ര്യത്തിലേക്കുള്ള വഴി. ആ വഴി സ്വീകരിക്കാൻ നിങ്ങൾ തയ്യാറാണോ?"

തുടർന്ന് പരീക്ഷണത്തിന്റെ വിശദാംശങ്ങളെപ്പറ്റി അവർ ഏറെ നേരം ചർച്ച ചെയ്തു. അത് ദ്വീപിലേക്കു പുറപ്പെടുന്നതിനു മൂന്നു ദിവസം മുൻപായിരുന്നു. അങ്ങനെ അൻവർ സെയ്ത് സംഘത്തിലെ അവസാനത്തെ അംഗമായി മാറി.

ആൽഫയിലെത്തിയ ആദ്യദിവസംതന്നെ മറ്റുള്ളവരുടെ ഇടയിൽ അൻവറിന് ഒരപകർഷതാബോധം തോന്നി. വിദ്യാഭ്യാസക്കുറവും സാമൂഹികമായ താഴ്ന്ന നിലയും കാരണം തന്നെ മറ്റുള്ളവർ തുല്യനായി കണക്കാക്കുന്നില്ലെന്ന് തോന്നി. ഓരോരുത്തരും ഇണകളുമായി പിരിഞ്ഞപ്പോൾ അൻവർ ഒറ്റയ്ക്കായി. അപ്പോൾ ദ്വീപിലേക്കു വന്നതേ ഒരബദ്ധമായെന്ന് അയാൾക്കു തോന്നി. ഇതാണു സ്വാതന്ത്ര്യമെങ്കിൽ എത്ര വിരസം. അലിഗഢിലെ തെരുവുകളിൽ ധാരാളംപേർ അയാളുടെ വാക്കുകൾ കേൾക്കാൻ കാതോർത്തു നിന്നിരുന്നു. താത്ത്വികമായി എതിർക്കുന്നവർപോലും കണ്ടാൽ ബഹുമാനിച്ചിരുന്നു.

അയാൾ എന്തെങ്കിലും ആഹാരമന്വേഷിച്ച് മരങ്ങൾക്കിടയിലൂടെ നടന്നു. ഒടുവിൽ കിട്ടിയ ചില കാട്ടുപഴങ്ങളും തിന്ന് ഒരു പാറപ്പുറത്ത് തളർന്നുറങ്ങി. നാലഞ്ചു ദിവസങ്ങൾക്കു ശേഷമാണ് അയാൾക്കൊരു പെണ്ണിനെ കൂട്ടുകിട്ടിയത്—അഞ്ജലിയെ. പൂമ്പാറ്റയെപ്പോലെ പാറിനടന്ന അവൾ അഞ്ചാം ദിവസം അൻവറിനടുത്തെത്തി. അതിനുശേഷം അൻവർ മറ്റുള്ളവരെപ്പോലെ എല്ലാവരോടും ഇടപെടാൻ തുടങ്ങി.

ഒരു ദിവസം കാട്ടുപഴത്തിന്റെ അമിതലഹരിയിൽ ബോധം നഷ്ടപ്പെട്ട അൻവറിനെ ചുവന്ന ഉറുമ്പുകൾ വന്ന് മൂടി. ഒരു രാത്രി മുഴുവൻ അങ്ങനെ കിടന്ന അൻവറിനെ അരുണ കൃപലാനിയാണ് അബദ്ധവശാൽ കണ്ടെത്തി രക്ഷപ്പെടുത്തിയത്. അരുണ അയാളുടെ ശരീരത്തിൽനിന്നും ഉറുമ്പുകളെ മുഴുവൻ എടുത്തുകളഞ്ഞ് തേൻ പുരട്ടി കുളിപ്പിക്കുകയാണു ചെയ്തത്. മേലാസകലം തടിച്ചു തിണർത്ത അൻവർ സാധാരണ നിലയിലാകാൻ ഒരാഴ്ചയോളമെടുത്തു. അരുണ അവളുടെ ചൂടുള്ള ചുംബനങ്ങൾകൊണ്ട് അയാളുടെ വേദന ഒപ്പിയെടുക്കുകയായിരുന്നു. അവസാനം എല്ലാം സാധാരണ നിലയിലായപ്പോൾ അരുണയ്ക്ക് അൻവറും അൻവറിന് അരുണയും ഏറ്റവും പ്രിയപ്പെട്ടവരായി. പക്ഷേ പരീക്ഷണത്തിലെ നിയമങ്ങൾ തെറ്റിക്കാതെ അവരത് സമർത്ഥമായി ഒളിപ്പിക്കുകയും എല്ലാവരുടെയും കൂടെ സാധാരണ പോലെ പെരുമാറുകയുംചെയ്തു.

ആൽഫയിൽ വന്നിട്ട് അഞ്ചു വർഷത്തിനുശേഷം മനുഷ്യത്വത്തിന്റെ അംശങ്ങളെല്ലാം നഷ്ടപ്പെട്ട് എല്ലാവരും മൃഗങ്ങളായി മാറിയപ്പോൾ ഒരു ദിവസം ഹരി, അൻവർ സെയ്തിനെ കൊല്ലുകയായിരുന്നു; എല്ലാവരും കണ്ടുനിൽക്കെ തികച്ചും പൈശാചികമായി. നിസ്സാരമായ തർക്കത്തിൽനിന്നും തുടങ്ങിയ ഏറ്റുമുട്ടൽ ഒരു കരിങ്കല്ലെടുത്ത് അൻവറിന്റെ തല ഇടിച്ചു ചതയ്ക്കുന്നതുവരെയെത്തി. ഹരിക്കത് ക്ഷമിക്കാമായിരുന്നു. പക്ഷേ, ക്ഷമിക്കാനും മനസ്സിലാക്കാനുമുള്ള കഴിവ് അപ്പോഴേക്കും അവർക്കെല്ലാം നഷ്ടപ്പെട്ടിരുന്നു.

അരുണ... അവളായിരുന്നു എല്ലാത്തിനും കാരണം. അരുണ പലപ്പോഴും പരീക്ഷണത്തിന്റെ നിയമങ്ങൾ തെറ്റിച്ചിരുന്നു. ആ നിയമങ്ങൾ തെറ്റിക്കുന്നതിലായിരുന്നു അവൾ സ്വാതന്ത്ര്യം കണ്ടെത്തിയത്. അന്ന് അരുണ അവളുടെ രണ്ടു കുട്ടികളെയും പരീക്ഷണത്തിന്റെ ബാക്കി ഭാഗത്തെയും ഉപേക്ഷിച്ച് അൻവറിന്റെകൂടെ എങ്ങനെയെങ്കിലും രക്ഷപ്പെടാൻ തീരുമാനിച്ചു. അഞ്ചു വർഷംകൊണ്ട് ദ്വീപിലെ ജീവിതം അവൾക്കത്രയ്ക്ക് മടുത്തുപോയിരുന്നു. രക്ഷപ്പെടാനുള്ള വഴികളെക്കുറിച്ച് വ്യക്തമായ ധാരണയൊന്നും ഉണ്ടായിട്ടല്ല. എങ്ങനെയെങ്കിലും ദ്വീപിൽനിന്നും പുറത്തു കടക്കുക. പിന്നെ ഏതെങ്കിലും കപ്പലോ ബോട്ടോ രക്ഷപ്പെടുത്തിയാൽ നഷ്ടപ്പെട്ട പുറംലോകത്തിലേക്ക് തിരിച്ചു പോകാം. അൻവറിനും അത് സമ്മതമായിരുന്നു. അരുണയൊഴികെ മറ്റാരും അയാളോട് തുല്യനിലയിൽ ഇടപെട്ടിരുന്നില്ല. ശ്വേതയും അഞ്ജലിയുമൊക്കെ പരീക്ഷണത്തിലെ ഒഴിവാക്കാനാകാത്ത ഘടകമെന്നപോലെയാണ് അയാളുടെകൂടെ വല്ലപ്പോഴുമൊരിക്കൽ ഉറങ്ങിയിരുന്നത്. പുരുഷന്മാരാകട്ടെ അയാളെ ഒരു ജോലിക്കാരനെപ്പോലെ കാണുകയും പരമാവധി അയാളിൽനിന്നകന്നു നിൽക്കുകയും ചെയ്തു. അൻവറാണ് നാലഞ്ച് മരത്തടികൾ ചേർത്ത് ഒരു ചങ്ങാടമുണ്ടാക്കിയത്. എന്നിട്ടൊരു പുലരിയിൽ സൂര്യനുദിച്ചുയരുന്നതിനുമുമ്പ് അരുണയെയും കൂട്ടി കടലിലേക്കിറങ്ങി. ആ കൊച്ചു ചങ്ങാടത്തിൽ അവർക്കധികം മുന്നോട്ടു പോകാനായില്ല. ആഞ്ഞടിച്ച തിരകളിൽ ചങ്ങാടം തകർന്നുപോയപ്പോൾ കരയിലേക്ക് നീന്തിക്കയറുകയല്ലാതെ രക്ഷപ്പെടാൻ മറ്റു മാർഗ്ഗങ്ങളില്ലായിരുന്നു. പരീക്ഷണത്തിന്റെ ലക്ഷ്യം നശിപ്പിക്കാൻ ശ്രമിച്ച അവരെ എല്ലാവരും വെറുത്തു. ആദ്യം എതിർത്തുനിന്ന അൻവർ പിന്നീട് എല്ലാവരോടും ക്ഷമ ചോദിച്ചു കരഞ്ഞു. പക്ഷേ ഹരിക്ക് ക്ഷമിക്കാൻ കഴിഞ്ഞില്ല. ഭ്രാന്തു പിടിച്ച കാട്ടുപോത്തിനെപ്പോലെ ഹരി, അൻവറിനെ ഒരു കരിങ്കല്ലെടുത്ത് ഇടിച്ചുകൊന്നു. ആൽഫയുടെ കടൽത്തീരത്ത് ആദ്യമായി

ചോരയൊഴുകി. ദിവസങ്ങളോളം ആരും ആരെയും ശ്രദ്ധിച്ചില്ല. അരുണാ കൃപലാനി അവർക്കിടയിൽ ഒരു ഒറ്റുകാരിയെപ്പോലെ പുറന്തള്ളപ്പെട്ടു. അവളൊറ്റയ്ക്ക് അലഞ്ഞലഞ്ഞ് ഭ്രാന്തുപിടിച്ച് അഞ്ചാറു വർഷങ്ങൾക്കുശേഷം മരിച്ചു.

പതിനഞ്ച്

അരുണ കൃപലാനി

അരുണ കൃപലാനി ജാദവ്പൂർ യൂണിവേഴ്സിറ്റിയിലെ അസിസ്റ്റന്റ് ലൈബ്രേറിയനായിരുന്നു. കൽക്കത്തയിലെ തിരക്കുപിടിച്ച ജീവിതത്തിൽനിന്നും ഒഴിഞ്ഞുമാറി യൂണിവേഴ്സിറ്റിക്കടുത്ത് ഒരകന്ന അമ്മാവന്റെ വീട്ടിലാണ് അവൾ താമസിച്ചിരുന്നത്. ആ വീട്ടിൽ അവൾക്കൊരു പേയിങ് ഗസ്റ്റിന്റെ സ്ഥാനമേ ഉണ്ടായിരുന്നുള്ളൂ. അമ്മായിയാകട്ടെ അവളുടെ കാര്യങ്ങളിലൊന്നും ഒരു താൽപര്യവും കാണിക്കാതെ എല്ലാ മാസവും കൃത്യമായി പണം വാങ്ങുന്നതിലായിരുന്നു ശ്രദ്ധിച്ചിരുന്നത്. അരുണയുടെ അമ്മ വളരെ ചെറുപ്പത്തിലേ മരിച്ചുപോയി. അച്ഛൻ സൂറത്തിലെ ഒരു ഗുജറാത്തി ബിസിനസ്സുകാരന്റെ അക്കൗണ്ടന്റ് ആയിരുന്നു. ചെറുപ്പത്തിൽ കന്യാസ്ത്രീകൾ നടത്തുന്ന ഒരു കോൺവെന്റിലാണ് അവൾ പഠിച്ചത്.

അരുണ ചെറുപ്പത്തിലേ വളരെയധികം വായിക്കുമായിരുന്നു. ടാഗോറും ബങ്കിംചന്ദ്രനും തുടങ്ങി ബംഗാളിയിലെ പ്രധാന പുസ്തകങ്ങളെല്ലാം ഹൈസ്കൂൾ ക്ലാസ്സുകളിലേ വായിച്ചുകഴിഞ്ഞു. പിന്നെ പടിഞ്ഞാറോട്ടായി വായന. കോളേജ് ലൈബ്രറിയിൽ കൂടുതൽ സമയം ഇരുന്നിരുന്ന് അവൾക്ക് ലൈബ്രറിയോട് മറ്റൊന്നിനോടുമില്ലാത്ത ഒരടുപ്പം തോന്നി. അവൾക്ക് ലൈബ്രറി സ്വന്തം വീടുപോലെയായി. ഭാഗ്യമെന്നു പറയട്ടെ അവൾക്കവിടെത്തന്നെ ജോലിയും കിട്ടി.

ലൈബ്രറിജോലി തുടങ്ങിയപ്പോൾ അവളുടെ വായന സാഹിത്യത്തിൽനിന്നും തത്ത്വശാസ്ത്രത്തിലേക്കു കടന്നു. കഥകളും കവിതകളെക്കാളുമുപരി അരുണ സമൂഹത്തിന്റെ സമസ്യകളെക്കുറിച്ച് വായിക്കാനും പഠിക്കാനുമാണ് ഇഷ്ടപ്പെട്ടത്. അന്ന് ജാദവ്പൂരിൽ കമ്മ്യൂണിസം കത്തിപ്പടരുന്ന കാലമായിരുന്നു. പുതിയ തലമുറയ്ക്ക് ജനാധിപത്യസർക്കാരിന്റെ പ്രവർത്തനങ്ങളിൽ തൃപ്തിയും വിശ്വാസവും നഷ്ടപ്പെട്ടിരുന്നു. ഒരു കൊടുങ്കാറ്റിന്റെ വേഗമുള്ള മാറ്റം, അതാണെല്ലാവരും ആഗ്രഹിച്ചത്. അരുണ അവരുടെ സഹയാത്രികയായിരുന്നു. ജോലി കിട്ടി മൂന്നാമത്തെ വർഷം അവൾ വിവാഹിതയായി. മി. കൃപലാനി യൂണിവേഴ്സിറ്റിയിലെ ഒരു ഗണിതാദ്ധ്യാപകനായിരുന്നു. പക്ഷേ വിവാഹം കഴിഞ്ഞ് മൂന്നുമാസത്തിനുള്ളിൽ അവർ പിരിഞ്ഞു. അരുണയുടെ രാഷ്ട്രീയത്തോടും ജീവിതരീതിയോടും പൊരുത്തപ്പെടാൻ അയാൾക്ക് കഴിഞ്ഞില്ല. അങ്ങനെ അവൾ വീണ്ടും വായനയും ചിന്തയും ലൈബ്രറിയുമായി കഴിഞ്ഞു.

അരുണയുടെ അമ്മാവൻ പ്രൊഫസ്സറുടെ നാട്ടുകാരനായിരുന്നു. ഖരക്പൂരിനടുത്ത ഒരു ബംഗാളി ഗ്രാമം. അവരിരുവരും ഒരുമിച്ചാണ് സ്കൂളിൽ പഠിച്ചിരുന്നത്. ഉപലേന്ദു അന്നേ പഠിക്കാൻ മിടുക്കനായിരുന്നു. ദില്ലിയിൽ താമസമുറപ്പിച്ചതിനുശേഷവും അയാൾ വല്ലപ്പോഴും നാട്ടിൽ വരാറുണ്ടായിരുന്നു. അങ്ങനെയൊരിക്കൽ വീട്ടിൽ വന്നപ്പോഴാണ് അരുണയെ കണ്ടത്. പ്രൊഫസ്സർക്കെന്തോ അവളോടൊരു പ്രത്യേകത തോന്നി. സംഭാഷണത്തിലെ ഋജുവായ സമീപനവും തന്റേടവും അവളെ മറ്റുള്ളവരിൽനിന്നും വ്യത്യസ്തയാക്കി. അരുണ ഇടയ്ക്കൊക്കെ പ്രൊഫസ്സർക്ക് കത്തയയ്ക്കാറുണ്ടായിരുന്നു. കൂടുതൽ വായിക്കുമ്പോൾ അവളുടെ സംശയങ്ങളും കൂടുകയായിരുന്നു. ഒരു സംശയം തീരുമ്പോൾ അടുത്തത് കൂടുതൽ ശക്തമാവുകയും. വായിച്ച പുസ്തകങ്ങളിൽനിന്നൊന്നും അവൾക്കൊരു തൃപ്തി ലഭിച്ചില്ല. പ്രൊഫസ്സറുടെ മറുപടികൾ പലതും അവൾക്ക് സ്വീകാര്യമായതുമില്ല. ഈ ലോകം മുഴുവൻ പലതരക്കാരായ, പല മതങ്ങളിൽ വിശ്വസിക്കുന്ന, പല ഭാഷ സംസാരിക്കുന്ന മനുഷ്യർ. പക്ഷേ എല്ലാവരുടെയും ജീവശാസ്ത്രപരമായ പ്രവർത്തനങ്ങൾ ഒന്ന്. അവർക്ക് വേണമെങ്കിൽ എത്ര സമാധാനപരമായി, സന്തോഷമായി ജീവിക്കാം. പക്ഷേ, യഥാർത്ഥത്തിൽ നടക്കുന്നതോ, യുദ്ധം, കലാപം... ശക്തികൂടിയവൻ കുറഞ്ഞവന്റെമേൽ ആധിപത്യം സ്ഥാപിക്കാൻ സകല

തന്ത്രങ്ങളും ഉപയോഗിക്കുന്നു. മാന്യത, മര്യാദ, സ്നേഹം തുടങ്ങിയവ ചില ഔപചാരിക പ്രയോഗങ്ങളായി അധഃപതിക്കുകയും മൃഗീയമായ സ്വാർത്ഥതയ്ക്ക് ആധിപത്യം ലഭിക്കുകയും ചെയ്യുന്നു. നിലനിൽക്കുന്ന മതങ്ങളോ, മറ്റു പ്രത്യയശാസ്ത്രങ്ങളോ മനുഷ്യനിലെ ഈ മൃഗീയതയെ വിശദീകരിക്കുന്നതിൽ വിജയിക്കുന്നുമില്ല. പലപ്പോഴും ധർമ്മപുനഃസ്ഥാപനം എന്ന ന്യായത്തിന്റെ പേരിൽ ചതിയും വഞ്ചനയും ദൈവകല്പനകളാകുന്നു. എവിടെയാണ് തെറ്റുപറ്റുന്നത്? എന്താണ് പരമമായ സത്യം? ആ ചോദ്യം അവളുടെ പല കത്തുകളിലും ആവർത്തിച്ചുകൊണ്ടിരുന്നു. ഒരിക്കൽ പ്രൊഫസ്സർ അവൾക്കെഴുതി:

'അരുണ, നീ വളരെയധികം വായിക്കുന്നു. പലരും അവരുടേതായ കഴിവുകൾവച്ച് നേടിയ വിജ്ഞാനംകൊണ്ട് എഴുതിയവയാണ് പുസ്തകങ്ങൾ. അവയൊരിക്കലും നിന്നെ പരമമായ സത്യത്തിലേക്കെത്തിക്കുന്നില്ല. നിന്നെപ്പോലെ അല്ലെങ്കിൽ നിന്നെക്കാൾ മോശമായി ചിന്തിച്ചവരുടെ പുസ്തകങ്ങൾ നീയിനി വായിക്കണമെന്നില്ല. വായിക്കേണ്ടതിലേറെ നീ വായിച്ചു കഴിഞ്ഞിരിക്കുന്നു. ഇനി മനസ്സ് ശൂന്യമാക്കി കണ്ണുകളടച്ച് കിടക്കുക. അപ്പോൾ കണ്ടെത്തുന്നതിനെ ദൈവമെന്നോ ആത്മാവെന്നോ നിനക്കെന്തു വേണമെങ്കിലും വിളിക്കാം.'

അവൾ കുറെ നാളത്തേക്ക് പ്രൊഫസ്സർക്ക് കത്തയച്ചില്ല. അദ്ദേഹത്തിന്റെ ഉപദേശം സ്വീകരിച്ചുമില്ല. പുസ്തകങ്ങളെ ഉപേക്ഷിക്കാൻ അരുണയ്ക്കു കഴിയുമായിരുന്നില്ല. പക്ഷേ വായന ബൈബിളിലേക്കും ഗീതയിലേക്കും തിരിഞ്ഞു. പാപത്തെയും ധർമ്മത്തെയും പറ്റിയുള്ള ചിന്തകളുമായി അവൾ തന്റെ ലൈബ്രറിജീവിതം തള്ളിനീക്കി.

'നീയൊന്നത്യാവശ്യമായി ദില്ലിയിലേക്കു വരണം. വളരെ പ്രധാനപ്പെട്ട ചില കാര്യങ്ങൾ സംസാരിക്കാനാണ്.' പ്രൊഫസ്സറുടെ ഫോൺ വന്നപ്പോൾ അരുണയ്ക്കുടനേ പുറപ്പെടാതിരിക്കാൻ കഴിഞ്ഞില്ല. അവൾ ഒരാഴ്ചത്തെ ലീവിൽ ദില്ലിയിലെത്തി. പ്രൊഫസ്സർ പറഞ്ഞതു മുഴുവൻ ആൽഫയിലെ പരീക്ഷണത്തെപ്പറ്റിയായിരുന്നു. തുടക്കത്തിലേ അവൾക്കു വലിയ താത്പര്യം തോന്നി.

"പക്ഷേ, എല്ലാം പുനരാരംഭിക്കുന്നതിലൂടെ അങ്ങ് എന്താണ് അർത്ഥമാക്കുന്നത്? നമ്മുടെ അറിവിനെയും സംസ്കാരത്തെയും മനഃപൂർവ്വം ഉപേക്ഷിക്കാൻ കഴിയുമോ? അഥവാ അങ്ങനെ ചെയ്താൽതന്നെ അതൊരു നാട്യം മാത്രമല്ലേ ആകൂ. നമ്മുടെ ഓരോരുത്തരുടെയും അബോധമനസ്സിൽനിന്നും സംസ്കാരത്തിന്റെ തനിമ എങ്ങനെ മാറ്റാൻ കഴിയും?"

"ബുദ്ധിമുട്ടുള്ള കാര്യമാണ്. കടുത്ത മാനസികസംഘർഷം ഉണ്ടാകും. നമുക്കിപ്പോൾ തെറ്റെന്നു തോന്നുന്ന പല കാര്യങ്ങളും ശരിയാകും. അല്ലെങ്കിൽ ശരിയെയും തെറ്റിനെയും വേർതിരിക്കുന്ന നമ്മുടെ മനോനിലയ്ക്കുതന്നെ മാറ്റം വരുത്തേണ്ടിവരും."

"രസതന്ത്രത്തിലെ പരീക്ഷണംപോലെ ചെയ്യാവുന്നതാണോ മനുഷ്യരുടെ കാര്യം. നമ്മൾക്കെല്ലാം നമ്മൾ ഉദ്ദേശിക്കുന്നതുപോലെ പെരുമാറാൻ കഴിയണമെന്നില്ല; നമ്മൾ നമ്മൾക്കുമേൽ അടിച്ചേല്പിക്കുന്ന തീരുമാനങ്ങൾ ചില കുറഞ്ഞ കാലയളവുകളിൽ എളുപ്പത്തിൽ നടപ്പാക്കാൻ കഴിഞ്ഞേക്കാം. പക്ഷേ ഇത്ര ദീർഘമായ ഒരു കാലയളവ് പിടിച്ചു നിൽക്കാൻ പറ്റുമോ എന്നാണെന്റെ സംശയം."

"കഴിയണം. അതിനുള്ള മനക്കരുത്തുള്ളവരെയാണ് എനിക്കാവശ്യം. അരുണാ ഞാനാവശ്യപ്പെടുന്നത് മനുഷ്യരുടെ സ്വാഭാവികവികാരങ്ങളെ തളച്ചിടാനല്ല, വളരെ സ്വാഭാവികമായി തുറന്നു വിടാനാണ്. മനുഷ്യൻ സ്വയം നിയന്ത്രിക്കാൻ ശ്രമിക്കുമ്പോഴാണ് ചില ഘട്ടങ്ങളിൽ പരാജയപ്പെടുന്നത്. ഞാൻ പറയുന്നത് ആ നിയന്ത്രണങ്ങളെ ഉപേക്ഷിക്കാനാണ്. ഈ സമൂഹത്തിൽ മാന്യമായി ജീവിക്കുന്നതിന് നിങ്ങളനുഭവിക്കുന്ന പിരിമുറുക്കത്തിനെക്കാൾ കുറവായിരിക്കും അത്തരത്തിൽ ജീവിക്കുമ്പോഴുണ്ടാകുക."

"എനിക്ക് വിശ്വസിക്കാൻ കഴിയുന്നില്ല."

"അത് നിന്റെ മനസ്സ് അത്തരത്തിൽ രൂപപ്പെടുത്തിയെടുത്തതുകൊണ്ടാണ്. നിന്റെ മാത്രമല്ല ഈ ലോകത്തിന്റെ മുഴുവനും മാനസിക നില അത്തരം ആചാരങ്ങളുടെയും ജീവിതരീതികളുടെയും അടിസ്ഥാനത്തിൽ രൂപപ്പെട്ടിരിക്കുകയാണ്. അവയെല്ലാം ഒഴിവാക്കി ചിന്തിക്കാനോ ജീവിക്കാനോ കഴിയുമെന്ന വിശ്വാസംപോലും നിങ്ങൾക്ക് നഷ്ടപ്പെട്ടിരിക്കുന്നു. അതിൽനിന്നാണ് ഞാനൊരു മാറ്റം പ്രതീക്ഷിക്കുന്നത്."

അരുണയ്ക്ക് അംഗീകരിക്കാതിരിക്കാൻ കഴിഞ്ഞില്ല. അവൾ യൂണിവേഴ്സിറ്റിയിലേക്ക് ഒരു രാജിക്കത്തുപോലും അയയ്ക്കാതെ ആൽഫയിലേക്ക് പോന്നു. അപ്പോൾ അവളുടെ കയ്യിൽ നാലാം ക്ലാസ്സിൽ പഠിക്കുമ്പോൾ കോൺവെന്റിലെ മദർ കൊടുത്തിരുന്ന കൊച്ചു ബൈബിൾ മാത്രമേ ഉണ്ടായിരുന്നുള്ളൂ. അവളതിലെ ഒരു വരി കൂടെക്കൂടെ വായിച്ചു:

""Blessed is he whose transgression is forgiven whose sin is cured." അവസാനം എല്ലാവരുടെയുംകൂടെ ആൽഫയിലേക്കിറങ്ങുമ്പോൾ അവളത് ബോട്ടിലുപേക്ഷിച്ചു. അങ്ങനെയാണ് അരുണയ്ക്ക് വായനയുടെ അവസാന കണ്ണിയും നഷ്ടമായത്.

ദ്വീപിലെ ആദ്യദിവസങ്ങൾ അരുണയ്ക്കേറെ വിരസമായിരുന്നു. ശലഭങ്ങളെയും ഓന്തുകളെയും ശ്രദ്ധിച്ച് ചിലന്തിവലകളിൽ കുരുങ്ങിപ്പോയ പ്രാണികളുടെ പിടച്ചിൽ കണ്ട് അവളൊരുവിധം കഴിച്ചുകൂട്ടി. പിന്നെ പ്രദീപിന്റെയും ക്രിസ്റ്റഫറിന്റെയുംകൂടെ മാറിമാറി ഇണചേർന്ന് അവൾ പുതിയ ജീവിതക്രമത്തിലേക്ക് മാറി. പക്ഷേ അവൾക്കൊരിക്കലും ആ ജീവിതം ആസ്വദിക്കാനായില്ല. മാലിനിയെപ്പോലെ സ്വാതന്ത്ര്യം ഒരു ലഹരിയായി ഉൾക്കൊള്ളാൻ അരുണയ്ക്ക് കഴിയാതെ പോയി. പരീക്ഷണത്തിനുവേണ്ടി മാറ്റങ്ങളെ അംഗീകരിച്ചുവെങ്കിലും അവളുടെ മനസ്സ് ഗൗരവമായി ചിന്തിക്കുന്ന ഒരു ബംഗാളി പെൺകുട്ടിയുടേതായിരുന്നു.

അൻവറിനെ ഉറുമ്പുകളിൽനിന്നും രക്ഷപ്പെടുത്തിയതിനുശേഷം അവൾക്കയാളോട് ഒരു പ്രത്യേക അടുപ്പം തോന്നി. അൻവറില്ലാതെ ജീവിക്കാൻ കഴിയാത്തതുപോലെ. ഔപചാരികതയ്ക്കായി മറ്റുള്ളവരുടെകൂടെ ഇണചേരുമ്പോഴെല്ലാം അവളുടെ മനസ്സിൽ അൻവറായിരുന്നു. അവസാനം തനിക്കു ജനിച്ച രണ്ടു കുട്ടികളിലും പ്രതീക്ഷിച്ചത്ര ബുദ്ധിയും വളർച്ചയും കാണാതെ വന്നപ്പോൾ അവൾക്കീ പരീക്ഷണത്തോടുതന്നെ വെറുപ്പു തോന്നി. പരീക്ഷണത്തിന്റെ അന്തിമമായ ഫലത്തെക്കുറിച്ചുള്ള ആശങ്ക അവളെ വിഷമിപ്പിച്ചു. അരാജകമായ സ്വാതന്ത്ര്യം അടിമത്തത്തെക്കാൾ അപകടമാണെന്നും ഈ കെണിയിൽനിന്നും എത്രയും വേഗം രക്ഷപ്പെട്ടേ പറ്റൂ എന്നുമവൾ തീരുമാനിച്ചു. അക്കാര്യത്തിൽ അൻവറിനായിരുന്നു കൂടുതൽ നിർബന്ധം. ഒടുവിൽ എല്ലാം പരാജയപ്പെട്ടപ്പോൾ നിരാശയായി അവൾ ദ്വീപിലൂടെ അലഞ്ഞു. അരുണ ചെറിയ ചുള്ളിക്കമ്പുകൾകൊണ്ട് വാശിയോടെ മണൽത്തിട്ടയിലെഴുതി: 'പരമമായ സ്വാതന്ത്ര്യം മിഥ്യയാണ്.' ഒരു ഭാഷയിലെഴുതിയ വരികൾ കടൽ വന്ന് മായ്ക്കുമ്പോൾ മറ്റൊരു ഭാഷയിലെഴുതി. മൂന്നുനാലു വർഷങ്ങൾക്കുശേഷം എല്ലാവരിൽനിന്നും ഒറ്റപ്പെട്ട് ഒരു മുഴുഭ്രാന്തിയായി ദ്വീപിലെ ഏതോ ഒരു കോണിൽ കിടന്നു മരിച്ചു. മരിക്കുമ്പോൾ അരുണയ്ക്ക് മുപ്പത്തിയെട്ട് വയസ്സായിരുന്നു.

പതിനാറ്

ശ്വേത ദാസ്ഗുപ്ത

ആൽഫ സത്യത്തിന്റെയും സ്നേഹത്തിന്റെയും പ്രതീകമായിരുന്നു. സൂര്യനും ചന്ദ്രനും നക്ഷത്രങ്ങളും മാറിമാറി തങ്ങളുടെ പ്രകാശം കൊണ്ട് ആ കൊച്ചു ദ്വീപിനെ ധന്യമാക്കി. പല വർണ്ണങ്ങളിലുള്ള ചിത്രശലഭങ്ങൾ പൂക്കളിൽനിന്നും പൂക്കളിലേക്കു പാറിപ്പറന്നപ്പോൾ പരീക്ഷണസംഘത്തിലെ ഏറ്റവും സുന്ദരിയായ പെൺകുട്ടി അവയെ നോക്കി ഒരു കൊച്ചുകുട്ടിയെപ്പോലെ നിന്നു. കഥകിന്റെ ദ്രുതചലനങ്ങളും ഒഡീസ്സിയുടെ വശ്യതയും സ്വാംശീകരിച്ചെടുത്ത ശ്വേത, ഭാരതീയ നാട്യദർശനത്തെപ്പറ്റി ഒരു യൂറോപ്യൻ ഫെല്ലോഷിപ്പോടെ ഗവേഷണം നടത്തുകയായിരുന്നു. നൃത്തം വെറും അംഗചലനങ്ങളും ഭാവപ്രകടനങ്ങളും മാത്രമല്ലെന്നും സമൂഹത്തിന്റെ സാംസ്കാരികദർശനത്തിന്റെ

ശ്വേത ഇന്ത്യയിലെ പ്രധാന നഗരങ്ങളിലെല്ലാം തന്റെ നൃത്തപരിപാടികൾ നടത്തിയിരുന്നു. ശാസ്ത്രീയമായ നൃത്തകലയെ അതിന്റെ അനുഷ്ഠാനങ്ങളിൽനിന്നും മോചിപ്പിച്ച് തന്റേതായ രീതിയിൽ അവതരിപ്പിക്കുന്നതിലായിരുന്നു അവൾക്ക് താത്പര്യം. കല ചില പരമ്പരാഗത സങ്കേതങ്ങളിലുറച്ചുനിന്ന് അതുപോലെ ആവർത്തിക്കാനുള്ള കഴിവല്ലെന്നും പുതിയ സങ്കേതങ്ങൾ വികസിപ്പിച്ചെടുക്കാനുള്ള ബുദ്ധിവൈഭവമാണെന്നും ആ ബുദ്ധിപരമായ അംശമാണ് കലയെ അനുഷ്ഠാനത്തിൽനിന്നും വേർതിരിക്കുന്നതെന്നും അവൾ കരുതി.

ചിലങ്കയുടെ കിലുക്കംപോലെ, ശ്വേത സംസാരിക്കുമ്പോൾ വിഷയത്തെക്കാളേറെ പറയുന്ന രീതിയുടെ ആകർഷണീയതയാണ് ശ്രദ്ധിക്കപ്പെടുക. സന്തോഷ് അതു

കേട്ടിരുന്ന് അവൾ ചിന്തിക്കുകപോലും ചെയ്യാത്ത വ്യാഖ്യാനങ്ങൾ നല്കി തർക്കിക്കാറുണ്ട്. കലാരൂപങ്ങളിൽ അനുക്രമമായുണ്ടാകുന്ന വളർച്ച ശാസ്ത്രത്തിന്റെ മുന്നേറ്റംപോലെതന്നെ മനുഷ്യസംസ്കാരത്തിന്റെ പുരോഗതിയുടെ ലക്ഷണമാണെന്നായിരുന്നു ശ്വേതയുടെ സിദ്ധാന്തം. ആഫ്രിക്കൻ കാട്ടുവർഗ്ഗക്കാരുടെ പ്രാകൃതമായ പ്രചണ്ഡതാളങ്ങളിൽനിന്നും വളർന്ന് ഭാവലോലമായ രവീന്ദ്രസംഗീതത്തിലെത്തുമ്പോൾ ലാറ്റിനമേരിക്കയിലെ ഉസാഭ നൃത്തങ്ങളിൽനിന്നും ലാസ്യപ്രധാനമായ ഭാരതീയ നൃത്ത സങ്കേതങ്ങളിലേക്കെത്തുമ്പോൾ സാംസ്കാരികമായ പുരോഗതിയാണുണ്ടാകുന്നത്. നൃത്തത്തിൽ ദ്രുതചലനങ്ങളിൽനിന്നും ലോലചലനങ്ങളിലേക്കും കണ്ണിനും മുഖത്തിനും പ്രാധാന്യമേറുന്ന അഭിനയരീതിയിലേക്കുമുള്ള വളർച്ച അതുപോലെതന്നെയാണ്. പക്ഷേ, സന്തോഷിനതൊന്നും അംഗീകരിക്കാനായില്ല. ശാസ്ത്രവളർച്ചയുമായി താരതമ്യം ചെയ്യുമ്പോൾ കലാരൂപങ്ങളിലുള്ള വളർച്ചയെ വെറും വ്യതിയാനങ്ങൾ മാത്രമായി കാണാനേ അയാൾക്ക് കഴിഞ്ഞുള്ളൂ. അവരുടെ തർക്കത്തിന്റെ അടിസ്ഥാനവും അതായിരുന്നു. സന്തോഷിന്റെ ശാസ്ത്രീയവിശകലനത്തിന് ഒരിക്കലും ഉൾക്കൊള്ളാൻ കഴിയാത്തതായിരുന്നു ശ്വേതയുടെ കലാസങ്കല്പം.

പരീക്ഷണത്തിനു പുറപ്പെടുന്നതിനു തലേദിവസം മാത്രമാണ് സന്തോഷ് ശ്വേതയെ പ്രൊഫസ്സറുടെ അടുത്തെത്തിക്കുന്നത്. അതുവരെ കത്തുകളിലൂടെയും ഫോണിലൂടെയും മാത്രമേ അവർ ബന്ധപ്പെട്ടിരുന്നുള്ളൂ. സന്തോഷിന്റെ സുഹൃത്ത്, നർത്തകി, കൂടുതൽ ചിന്തിക്കുന്നവൾ എന്നീ നിലയിലാണ് ശ്വേത പ്രൊഫസ്സറുടെ അടുത്തെത്തിയത്. എന്നാൽ ആദ്യദിവസംതന്നെ ശ്വേത ഇപ്പറഞ്ഞതൊന്നുമല്ലെന്നും അതിനെക്കാളുപരി മറ്റെന്തൊക്കെയോ ആണെന്നും വിശ്വസിപ്പിക്കാൻ അവൾക്കു കഴിഞ്ഞു.

"ഞാൻ ശ്വേത, ചിലങ്കയുടെ താളത്തിലൂടെ ജീവിതത്തിന് അർത്ഥം കണ്ടെത്താൻ ശ്രമിക്കുന്നവൾ. സാർ പറയുന്ന സത്യം ഭൂതക്കണ്ണാടിയുടെ ഒരു വശത്തുനിന്നും നോക്കുമ്പോൾ വളരെ വലുതും മറുവശത്തുനിന്ന് തീരെ ചെറുതുമായി കാണുന്ന ഒരു മിഥ്യയല്ലേ?"

"അത് ഭൂതക്കണ്ണാടിയിൽക്കൂടി നോക്കുന്നതുകൊണ്ടാണ്. കണ്ണിനു മുന്നിൽ തൂക്കിയിട്ടിരിക്കുന്ന എല്ലാ കണ്ണാടികളും വലിച്ചെറിഞ്ഞാലേ നമുക്ക് യാഥാർത്ഥ്യം കാണാനാകൂ."

"പക്ഷേ നാമെല്ലാം കണ്ടുകൊണ്ടിരിക്കുന്നതും കാണാൻ പഠിച്ചതും പലതരം കണ്ണാടികളിൽകൂടിയല്ലേ? കണ്ണാടികളില്ലാതെ കാഴ്ചയെപ്പറ്റി ചിന്തിക്കാൻപോലും കഴിയാത്ത അവസ്ഥയിലാണല്ലോ നമ്മൾ. ജനനം മുതലേ ജീവിതത്തിന്റെ പല രംഗങ്ങളിൽവച്ച് കണ്ണിലെ കൃഷ്ണമണിക്ക് മേലേ പലതരം കോൺടാക്ട് ലെൻസ് ഒട്ടിച്ചുചേർത്ത മാതിരി. നമുക്കെല്ലാം കാഴ്ച ഒരാവശ്യം എന്നതിനെക്കാളേറെ ഒഴിവാക്കാനാവാത്ത ഒരാഗ്രഹമായി തീർന്നിരിക്കുന്നു."

"കാഴ്ച കാണുന്നവന്റെ കണ്ണുകളിലാണ്. കണ്ണുകളിലെ റെറ്റിനയിൽനിന്നും തലച്ചോറിലേക്ക്. അവിടെയാണല്ലോ മനസ്സെന്ന മറ്റൊരു മിഥ്യ. റെറ്റിനയിൽ പതിയുന്ന പ്രതിബിംബങ്ങൾ നമുക്കു നൽകുന്ന അറിവ് സത്യമാണെന്ന് നമ്മളെ വിശ്വസിപ്പിക്കാൻ പ്രേരിപ്പിക്കുന്ന അനേകായിരം സെല്ലുകളിവിടെയാണുള്ളത്. ഈ കാഴ്ചയാണ് നമുക്ക് സാമൂഹികബോധം ഉണ്ടാക്കുന്നത്. നമുക്കു ചുറ്റുമുള്ള വസ്തുക്കളെക്കുറിച്ച്, വ്യക്തികളെക്കുറിച്ച്, അവരുടെ പെരുമാറ്റരീതികളെക്കുറിച്ച് അതെല്ലാം നാം കാഴ്ചയിലൂടെയാണറിയുന്നത്. പക്ഷേ ആ കാഴ്ചപോലും പലപ്പോഴും സത്യത്തിൽനിന്നകന്നതും ഭ്രമാത്മകവും ആകുന്നു. അമ്മയുടെ മനോഹരമായ മുലകൾ കൊച്ചുകുഞ്ഞിന് ആഹാരമാണെങ്കിൽ ഭർത്താവിന് കാമോദ്വീപനത്തിന്റെ സ്ഥാനചിഹ്നമാണ്. മനുഷ്യന് ഈ വൈരുദ്ധ്യത്തിൽനിന്നൊരിക്കലും മോചനമില്ല. എല്ലാ കണ്ണാടിച്ചില്ലുകളും ഒഴിവാക്കിയാലും കണ്ണിലെ കൃഷ്ണമണി ഒരു കണ്ണാടിച്ചില്ലായി സത്യത്തെ ഒരു മിഥ്യാപ്രതിബിംബമാക്കിയാണ് റെറ്റിനയിൽ പതിപ്പിക്കുന്നത്."

"നർത്തകിയുടെ അംഗചലനങ്ങൾ എല്ലായ്പ്പോഴും വ്യക്തമായ അർത്ഥം ഉൾക്കൊള്ളാൻ ശ്രമിക്കുന്നുണ്ട്. മാനിന്റെയും താമരയുടെയും മുദ്രകൾക്ക് കാടിനെയും പ്രഭാതത്തെയും വ്യഞ്ജിപ്പിക്കാൻ കഴിയുന്നതുപോലെ, വിവിധ മുദ്രകൾക്ക് സന്ദർഭാനുസരണം അർത്ഥവ്യത്യാസങ്ങൾ കെവരിക്കുന്നതിലും അവയെ കൂടുതൽ സങ്കീർണ്ണമാക്കി പ്രയോഗിക്കുന്നതിലും നമ്മൾ നേടിയ വളർച്ച മനുഷ്യപുരോഗതിയിലെ ഒരു പ്രധാന നേട്ടംതന്നെയാണ്. ശാസ്ത്രപുരോഗതിപോലെ കലാപുരോഗതിയെയും അംഗീകരിക്കാതിരിക്കാനാവില്ല. അങ്ങയുടെ പരീക്ഷണത്തിൽ പറയുന്നതുപോലെ നാം കലാപരമായി നേടിയ എല്ലാ അറിവുകളും ഉപേക്ഷിച്ച് ആദിയിലേക്കു പോയാൽ അത് വ്യക്തമായി നിർവ്വചിക്കാൻ കഴിയാത്ത ശബ്ദക്രമങ്ങളും അംഗചലനങ്ങളുമായി അർത്ഥശൂന്യങ്ങളായിത്തീരും."

"അങ്ങനെ സംഭവിക്കണം. ഇതുവരെ രൂപപ്പെടുത്തിയ അർത്ഥക്രമങ്ങളിൽനിന്നും വ്യത്യസ്തമായ ഒരു കലാരീതി അങ്ങനെയാണ് ഉരുത്തിരിയുക."

"തീർച്ചയായും. ദ്വീപിലിറങ്ങുന്ന നിമിഷംമുതൽ നീയെല്ലാം മറക്കുക. വളരെ സാധാരണക്കാരിയായി സ്വാഭാവികമായി ജീവിക്കുക. ചിലപ്പോൾ പുതിയ കലയുടെ പൊരുൾ കണ്ടെത്തുന്നത് കലയോടു ബന്ധമില്ലാത്ത ഞാനും ശാസ്ത്രസത്യങ്ങൾ കണ്ടെത്തുന്നത് ശ്വേതയുമായിരിക്കും."

ശ്വേതയ്ക്ക് കലയെ ഉപേക്ഷിക്കാൻ കഴിഞ്ഞില്ല. മനസ്സുകൊണ്ട് അവളെല്ലാം മറക്കാൻ ശ്രമിച്ചെങ്കിലും അവളുടെ നില്പിലും നടത്തത്തിലും ഓരോ അംഗചലനങ്ങളിൽപോലും നൃത്തത്തിന്റെ സ്വാധീനം പ്രകടമായിരുന്നു. അവൾ ചെറിയ ഭംഗിയുള്ള മുലകളും ഒതുങ്ങിയ അരക്കെട്ടുമുള്ള സുന്ദരിയായിരുന്നു. പൊക്കം കുറഞ്ഞൊതുങ്ങിയ അവളുടെ നഗ്നസൗന്ദര്യം പ്രൊഫസ്സറൊഴികെ സംഘത്തിലെ മറ്റെല്ലാ പുരുഷന്മാരെയും വല്ലാതെ പ്രകോപിപ്പിച്ചു. ആദ്യകാലത്ത് അവൾ പലപ്പോഴും ദിവസേന ഒന്നിൽ കൂടുതൽ പേരോട് ബന്ധപ്പെടാൻ നിർബന്ധിതയായി. ലൈംഗികതയിൽ മറ്റെല്ലാവരെക്കാളും മുന്നിലായിരുന്ന അവൾ ഓരോ പുരുഷനെയും ആനന്ദത്തിന്റെ

പരമകോടിയിലെത്തിച്ചു. മനോഹരമായ കണ്ണുകളുടെയും കവിളുകളുടെയും നേരിയതെങ്കിലും അർത്ഥസമ്പൂർണ്ണമായ ഭാവഭേദങ്ങൾകൊണ്ടും ചുണ്ടിൽനിന്നും വിടരുന്ന ചിരിയുടെ ബുദ്ധിപരമായ വ്യതിയാനങ്ങൾകൊണ്ടും ഒരു ഭാഷയുടെ സഹായമില്ലാതെതന്നെ അവൾക്ക് മറ്റുള്ളവരുമായി ആശയവിനിമയം നടത്താൻ കഴിഞ്ഞു. പക്ഷേ കാട്ടുപഴത്തിന്റെ ലഹരിയോടുള്ള അമിതമായ ആസക്തിയാണ് അവളെ തകർത്തത്. അമിതഭോഗവും ലഹരിയും അവളുടെ ആരോഗ്യത്തെ കവർന്നെടുത്തു. ജീവിതത്തിന്റെ മൃഗീയമായ വശ്യതയിൽ മുങ്ങിത്താഴ്ന്ന അവൾ കലയെ പാടേ മറന്നു. പക്ഷേ അമിതമായ ആസക്തി മാത്രം അവളിൽ അണയാതെ നിന്നു. മൂന്നു കുട്ടികളെ പ്രസവിച്ച്, മുലകൾ തൂങ്ങിനിൽക്കുന്ന ഒരസ്ഥികൂടമായി പതിനൊന്നാമത്തെ വർഷം മരിച്ചപ്പോൾ അവൾക്കരികിൽ പത്തുവയസ്സുള്ള മൂത്തമകൾ മാത്രമേ ഉണ്ടായിരുന്നുള്ളൂ അവൾക്കാകട്ടെ അമ്മ മരിക്കുകയാണെന്ന സത്യം മനസ്സിലായില്ല. ഉറക്കവും മരണവും തമ്മിലുള്ള വ്യത്യാസം തിരിച്ചറിയാനുള്ള കഴിവ് ആ കുഞ്ഞിന് ഇല്ലായിരുന്നു.

പതിനേഴ്

പ്രദീപ് മേത്തയുടെ ചിത്രങ്ങൾ

പ്രദീപ് ബറോഡയിലെ ഒരു ഇടത്തരം കുടുംബത്തിലാണു ജനിച്ചത്. തൊഴിൽ ഫ്രീലാൻസ് ജേർണലിസമായിരുന്നെങ്കിലും അയാൾ ഒരു ചിത്രകാരനായിരുന്നു. വളരെ ചെറുപ്പത്തിൽതന്നെ ആധുനിക ഭാരതചിത്രകലയ്ക്ക് പുതിയ മാനങ്ങൾ നൽകിയ പ്രദീപിന്റെ ചിത്രങ്ങൾ ലോകത്തിലെ പല പ്രമുഖ ഗാലറികളിലുമെത്തി. ഇളംനിറങ്ങളിൽ ഇംപ്രഷനിസത്തിന്റെ മുദ്രയുള്ള ചിത്രങ്ങൾക്ക് പലതിനും എല്ലോറയിലെ ഗുഹാചിത്രങ്ങളോടായിരുന്നു സാമ്യം. എന്നാൽ അവയെല്ലാം ആധുനികലോകത്തിന്റെ പൊള്ളത്തരങ്ങളെ തുറന്നുകാട്ടുന്നവയും കപടസദാചാരത്തെ വെല്ലുവിളിക്കുന്നവയുമായിരുന്നു. ഒരിക്കൽ ദില്ലിയിലെ പാർലമെന്റ് മന്ദിരത്തിനു മുന്നിൽ 6'X 4' വലിപ്പ്ത്തിൽ പ്രധാനമന്ത്രിയുടെ ലിംഗത്തിൽ ദേശീയപതാക പറക്കുന്ന ഓയിൽ പെയിന്റിങ്ങുമായി സ്വാതന്ത്ര്യദിനം ആഘോഷിക്കാൻ വന്ന പ്രദീപിനെ പോലീസ് അറസ്റ്റു ചെയ്ത് ജയിലിലടച്ചു. ലൈംഗികസ്വാതന്ത്ര്യത്തെ കപടസദാചാരംകൊണ്ട് മൂടിവച്ചിട്ടുള്ള ഇന്ത്യയിൽ വികസനം അസാദ്ധ്യമാണെന്നു വിശ്വസിച്ച പ്രദീപ്, ഹരിയുടെ സുഹൃത്തായിരുന്നു. ഹരിയുടെ കവിതകളും പ്രദീപിന്റെ ചിത്രങ്ങളും ഒരുമിച്ചു നടത്തിയ ഒരു പ്രദർശനത്തിലാണ് പ്രദീപിനെ ആദ്യമായി പ്രൊഫസ്സർ കാണുന്നത്.

ആദിമമനുഷ്യന്റെ ഗുഹാചിത്രങ്ങൾ കണ്ട പ്രതീതിയാണ് പ്രൊഫസ്സർക്ക് പ്രദീപിന്റെ ചിത്രങ്ങൾ കണ്ടപ്പോൾ തോന്നിയത്. "നിങ്ങളെന്തിനാണ് പതിനായിരക്കണക്കിന് വർഷങ്ങൾക്കുമുമ്പ് മനുഷ്യർ വരച്ചപോലെ വരയ്ക്കുന്നത്?" "അന്ന് മനുഷ്യന് കാപട്യമില്ലാതെ ചിന്തിക്കാനും പ്രവർത്തിക്കാനും കഴിഞ്ഞിരുന്നു. ഇപ്പോൾ നമുക്കു ചുറ്റും കാണുന്നതെല്ലാം വ്യാജമാണ്. വ്യാജമായ സ്നേഹം, വ്യാജമായ ദുഃഖം, വ്യാജമായ സന്തോഷം, അങ്ങനെ എല്ലാം കാപട്യമാണ്. നമ്മുടെ കണ്ണുകളെപ്പോലും വിശ്വസിക്കാനാകുന്നില്ല. അതുകൊണ്ടാണ് ഞാൻ ആദിമനുഷ്യൻ ചിന്തിച്ചതുപോലെ ചിന്തിക്കാനും വരയ്ക്കാനും തുടങ്ങിയത്."

"നിങ്ങൾക്ക് ആദിമനുഷ്യരെപ്പോലെ ചിന്തിക്കാൻ കഴിയുമോ?"

"തീർച്ചയായും. ആ കഴിവാണ് എന്റെ കല."

"എങ്കിൽ നമുക്ക് വളരെയധികം സംസാരിക്കാനുണ്ട്."

അങ്ങനെ ഹരിയും പ്രദീപും പ്രൊഫസ്സറോടൊത്ത് വളരെയധികം സംസാരിക്കുകയും അവർ പരീക്ഷണത്തിന്റെ ഒരു ഭാഗമാവുകയും ചെയ്തു.

ദ്വീപിൽ വന്ന അയാൾ ആദ്യം കണ്ടെത്തിയത് ചായം തരുന്ന ചെടികളെയാണ്. പച്ചയും ചുവപ്പും നിറം തരുന്ന ഇളം ചെടിത്തണ്ടുകളുമായി പ്രദീപ് മരങ്ങളിലും ഇലകളിലും ഗുഹകളിലുമൊക്കെ വരച്ചുകൊണ്ടിരുന്നു. മറ്റെല്ലാവരും എല്ലാ അറിവുകളും ഉപേക്ഷിച്ചിരുന്നുവെങ്കിലും പ്രദീപ് മാത്രം തന്റെ ചിത്രകലയെ കൂടെ കൊണ്ടുനടന്നു. അത് പരീക്ഷണത്തിന്റെ നിയമങ്ങൾക്ക് എതിരായിരുന്നില്ലെന്നാണ് അയാളുടെ വാദം. തന്റെ ചിത്രകല ആദിമമനുഷ്യരുടേതാണ്. അതിലേക്കു നൂറു ശതമാനം തിരിച്ചെത്തുക മാത്രമാണ് താൻ ചെയ്തത്.

അങ്ങനെയിരിക്കെ പ്രദീപ് കടലിൽനിന്നും ഒരുതരം ചെറിയ ഞണ്ടിനെ കണ്ടെത്തി. ജീവനുള്ള ആ ഞണ്ടിന്റെ മുൻകാലുകൊണ്ട് പോറലുണ്ടാക്കിയാൽ ശരീരത്തിൽ പച്ചകുത്തിയതുപോലെ ഇളം തവിട്ടുനിറത്തിലുള്ള മാഞ്ഞുപോകാത്ത പാടുകൾ വരും. പ്രദീപ് ആ ഞണ്ടിനെ ഉപയോഗിച്ച് അരുണയുടെയും ശ്വേതയുടെയും ശരീരത്തിൽ ചിത്രങ്ങൾ വരച്ചു. മറ്റുള്ളവർക്കെല്ലാം പേടിയായിരുന്നു. ശ്വേതയുടെ മുലകൾക്കു ചുറ്റും മുന്തിരിക്കുലകളുടെയും പൊക്കിളിനു താഴെ താമരപ്പൂവിന്റെയും മായാത്ത ചിത്രം വരച്ചു. അരുണയുടെ പുറത്ത് പത്തു ദിവസംകൊണ്ടാണ് ആൽഫയുടെ ചിത്രം വരച്ചുതീർത്തത്. പക്ഷേ, കാലക്രമേണ പ്രദീപിന് ചിത്രങ്ങളിലുള്ള താൽപര്യം കുറഞ്ഞു. ക്രിസ്റ്റഫറിന്റെകൂടെ മീൻ പിടിക്കുന്നതിലും രാത്രിയിലേക്ക് ശ്വേതയെ മറ്റുള്ളവരിൽനിന്നും തട്ടിയെടുക്കുന്നതിലുമായിരുന്നു അയാളുടെ താൽപര്യം. പ്രൊഫസ്സറോടുപോലും മര്യാദയില്ലാതെ പെരുമാറാൻ തുടങ്ങി. ഒരു ദിവസം പ്രൊഫസ്സറെ മുറിയിൽനിന്നും പുറത്താക്കി ആ കൊച്ചു മുറിയുടെ ചുമരിൽ ഒരു ചിത്രം വരയ്ക്കാൻ തുടങ്ങി. മാസങ്ങളോളമെടുത്ത് വരച്ച ആ ചിത്രം ആദ്യമൊന്നും ആർക്കും മനസ്സിലായില്ല. അവസാനം പൂർത്തിയായപ്പോൾ അമീബമുതൽ മനുഷ്യൻവരെയുള്ള എല്ലാ ജീവികളെയും ഒരുമിച്ചുചേർത്ത ഒരു ചിത്രമായിരുന്നു അത്. ആ ചിത്രം കണ്ട് അത്ഭുതപ്പെട്ടുനിന്ന പ്രൊഫസ്സറെ നോക്കി കളിയാക്കുന്ന വണ്ണം പൊട്ടിച്ചിരിച്ച് പുറത്തേക്കിറങ്ങിപ്പോയ പ്രദീപ് പിന്നീടൊരിക്കലും ഗുഹയിലേക്കു

പ്രദീപിന് കുട്ടികളെ വെറുപ്പായിരുന്നു. തങ്ങളുടെ സുഖത്തിനും സന്തോഷത്തിനുമെല്ലാം തടസ്സം കുട്ടികളും സ്ത്രീകളുടെ പ്രസവവുമാണെന്നയാൾ വിശ്വസിച്ചു. ആൽഫയിലെ കുട്ടികൾക്കയാളെ ഭയമായിരുന്നു. ഒരിക്കൽ ശ്വേതയുമായി ബന്ധപ്പെടാൻവേണ്ടി അവളുടെ ഒന്നരമാസംമാത്രം പ്രായമായ പിഞ്ചുകുഞ്ഞിനെ മണലിലേക്കു വലിച്ചെറിഞ്ഞിട്ടുണ്ട്. ആൽഫയിലെ ഏതെങ്കിലുമൊരു സ്ത്രീ ഗർഭിണിയാണെന്നറിഞ്ഞാൽ അയാൾക്ക് ദേഷ്യമായിരുന്നു. ഒരിക്കൽ ഊർമ്മിള രണ്ടുമാസം ഗർഭിണിയായിരുന്നപ്പോൾ അവളെ ക്രൂരമായി മർദ്ദിച്ച് ഗർഭമലസിപ്പിച്ചു.

ക്രിസ്റ്റഫർ മാത്രമായിരുന്നു അവസാനംവരെ പ്രദീപിനു കൂട്ട്. അവർ കാട്ടുപഴങ്ങളുടെ ലഹരിയിൽ പച്ചമീനും കിളികളുടെ മാംസവും തിന്നു ജീവിച്ചു. കാലം ചെല്ലുന്തോറും അവരുടെ ക്രൂരത കൂടിവരികയായിരുന്നു. പ്രൊഫസ്സർ മരിച്ചതിനുശേഷം ആൽഫയുടെ സമ്പൂർണ്ണാധികാരവും തങ്ങളുടെ കയ്യിലാണെന്ന മട്ടിലാണ് അവർ പെരുമാറിയിരുന്നത്. മറ്റുള്ളവരെല്ലാം അവരെ ഭയന്നും അവർ പറയുന്നതനുസരിച്ചും ജീവിക്കണം. പുതിയ തലമുറ വളർന്നു വന്നപ്പോൾ അതിലെ പെൺകുട്ടികളോടായി അവർക്കു പ്രിയം. പതിനഞ്ചും പതിനാറും വയസ്സാകുമ്പോഴേക്കും പെൺകുട്ടികൾ ഗർഭിണികളാകാനും പ്രസവിക്കാനും തുടങ്ങി.

തങ്ങൾ ഒരു പരീക്ഷണം നടത്തുകയാണെന്നും ഈ ജീവിതം അതിന്റെ ഭാഗമാണെന്നും അവർ മറന്നു. അവരുടെ ആ ഭരണം ഇരുപത്തിനാലാം വർഷംവരെ തുടർന്നു. അപ്പോഴാണ് ആൽഫയിലാദ്യമായി ഒരു കലാപമുണ്ടായത്. ദ്വീപിലെ പുതിയ തലമുറ പ്രദീപിനും ക്രിസ്റ്റഫറിനുമെതിരായി ഒന്നുചേർന്നു. അവർ ഒരു രാത്രിയിൽ രഹസ്യമായി ഗുഹ ആക്രമിച്ചു. പഴയകാല തലമുറയിലെ കയ്യിൽ കിട്ടിയവരെയെല്ലാം കരിങ്കൽകഷണങ്ങൾകൊണ്ട് ചതച്ചു കൊന്നു. പ്രായമായ സ്ത്രീകളോട് ബലമായി ഇണചേർന്നു. വളരെ ക്രൂരരായ അവർ പ്രദീപിന്റെ ലിംഗത്തിൽ ഞണ്ടിനെക്കൊണ്ട് കടിപ്പിച്ച് കൊല്ലുകയായിരുന്നു. ഊർമ്മിളയെ നാലുപേർ മാറിമാറി ബലാൽസംഗം ചെയ്തു. മാലിനിയെ മാത്രമാണ് ആരും ഉപദ്രവിക്കാതിരുന്നത്. എന്തോ അവളെ എല്ലാവർക്കും ഇഷ്ടമായിരുന്നു; ബഹുമാനവും.

പ്രദീപിന്റെയും ക്രിസ്റ്റഫറിന്റെയും ഹരിയുടെയും ശവം പിറ്റേന്ന് രാവിലെ കടലിലേക്കെറിഞ്ഞു. രക്തത്തിൽ കുളിച്ച് അബോധാവസ്ഥയിലായ ഊർമ്മിളയെയും സന്തോഷിനെയും പരിചരിച്ചുകൊണ്ട് മാലിനി ആ ഗുഹയിൽ കഴിഞ്ഞു. അമീബമുതൽ മനുഷ്യൻവരെയുള്ള എല്ലാ ജീവികളെയും ചേർത്ത് പ്രദീപ് വരച്ച ചിത്രത്തിനു താഴെ അയാളുടെ ചോര കട്ടപിടിച്ചുകിടന്നു.

പതിനെട്ട്

പ്രൊഫസ്സറുടെ മരണം

ആൽഫയിൽ ഇടയ്ക്കിടയ്ക്ക് മഴ പെയ്യുമായിരുന്നു. ഭൂമദ്ധ്യരേഖയോട് വളരെ അടുത്തുകിടക്കുന്നതിനാൽ പകൽ ചുട്ടുപൊള്ളുന്ന വെയിലും സന്ധ്യാസമയങ്ങളിൽ മഴയും. ഈ കാലാവസ്ഥ ദ്വീപിനെ സദാ പച്ചപ്പുകൊണ്ടു മൂടി. മഴ പെയ്യുമ്പോഴായിരുന്നു സംഘത്തിലുള്ളവർക്ക് വളരെ വിഷമം. ഗുഹയല്ലാതെ മറ്റു പാർപ്പിടങ്ങളൊന്നും ഉണ്ടായിരുന്നില്ല. ഓരോരുത്തരും അവരുടെ സ്വന്തം ആവശ്യത്തിനായി പല സ്ഥലങ്ങളിൽ ഉണ്ടാക്കിയെടുത്ത കൊച്ചു വള്ളിക്കുടിലുകൾക്ക് മഴയെ നേരിടാനുള്ള സൗകര്യമുണ്ടായിരുന്നില്ല. ഗുഹയിൽത്തന്നെ ശക്തമായ മഴ പെയ്യുമ്പോൾ മുകളിൽനിന്നും വെള്ളത്തുള്ളികൾ ഇറ്റിറ്റുവീഴുമായിരുന്നു. ഇരുട്ടിൽ തെറിച്ചുവീഴുന്ന മഴത്തുള്ളികൾക്കു താഴെ തന്റെ മഹത്തായ പരീക്ഷണത്തിന്റെ വേദനാജനകമായ പുരോഗതിയോർത്ത് പ്രൊഫസ്സർ ഇരുന്നു. അദ്ദേഹത്തിന്റെ മുന്നിൽ പ്രതീക്ഷയുടെ വഴികളൊന്നും ഉണ്ടായിരുന്നില്ല. തികച്ചും ശൂന്യമായ അവസ്ഥ. ആദിയിൽ നിന്നുമുള്ള പുരോഗതിയുടെ വേഗം കണക്കുകൂട്ടിയതിൽനിന്നും വളരെ കുറവായിരുന്നു. പരീക്ഷണം തികച്ചും ഒരസംബന്ധമായ പരിസമാപ്തിയിലേക്കു നീങ്ങുകയാണെന്ന് അദ്ദേഹത്തിനു തോന്നി. മാസങ്ങളും വർഷങ്ങളുമെല്ലാം തികച്ചും അപ്രസക്തമാവുകയാണ്. ഒരു കുഞ്ഞ് എഴുന്നേൽക്കാനും നടക്കാനും പഠിക്കുന്നതുപോലെ എല്ലാത്തിനും വേഗം കുറഞ്ഞു.

പുതിയ തലമുറയെക്കുറിച്ച് താൻ പ്രതീക്ഷിച്ചിരുന്ന കണക്കുകൂട്ടലുകൾ വളരെ വലുതായിരുന്നു. ഉയർന്ന നിലവാരത്തിലെത്തിക്കഴിഞ്ഞ മസ്തിഷ്കം കൂടുതൽ വേഗത്തിൽ കാര്യങ്ങൾ അപഗ്രഥിക്കുകയും അതനുസരിച്ച്

പ്രവർത്തിക്കുകയും ചെയ്യുമെന്നു കരുതിയത് ശരിയാകുന്നില്ല. പുതിയ തലമുറ, വിജ്ഞാനം സ്വാഭാവികമായി കൈമാറ്റം ചെയ്യപ്പെടാത്ത അവസ്ഥയിൽ, ചെടികളെയും ജന്തുക്കളെയും കുറിച്ചും കാലത്തെയും പരിസ്ഥിതിയെയും കുറിച്ചും ഉള്ള വിവരങ്ങൾ അല്പാല്പമായി കണ്ടെത്തുകയാണ്. ഒരു തലമുറ അടുത്ത തലമുറയിലേക്ക് അനൗപചാരികമായി കൈമാറ്റം ചെയ്യേണ്ട വിജ്ഞാനം, അമ്മയിൽനിന്നും കൂട്ടുകാരിൽനിന്നും അദ്ധ്യാപകരിൽനിന്നും പല രീതിയിലും പല സമയങ്ങളിലുമായി ലഭിക്കേണ്ട അടിസ്ഥാനപരമായ അറിവ്, അത് നിഷേധിക്കപ്പെടുമ്പോൾ, വളരെ വേഗവും പ്രവർത്തനക്ഷമതയുമുള്ള ഒരു കമ്പ്യൂട്ടർ അതിനാവശ്യമായ അടിസ്ഥാനവിവരങ്ങൾ ലഭ്യമല്ലാത്തതിനാൽ ഉപയോഗശൂന്യമാകുന്നതുപോലെ, മനുഷ്യമസ്തിഷ്കം അതിന്റെ യഥാർത്ഥ കഴിവിനെക്കാൾ വളരെ താഴ്ന്നനിലയിൽ പ്രവർത്തിക്കാൻ നിർബന്ധിതമാവുകയാണ്. എല്ലാ വിവരങ്ങളും സ്വയം കണ്ടെത്തേണ്ടി വരുമ്പോൾ നേടിയെടുക്കുന്ന അറിവ് തീരെ പ്രാഥമികവും അടിസ്ഥാനപരവുമാകുന്നു. വളർച്ച പ്രായോഗികമാണെങ്കിൽക്കൂടി അതിനു വേണ്ടിവരുന്ന സമയദൈർഘ്യം വളരെ വലുതാകുന്നു. മനുഷ്യസമൂഹം ആദിമദശയിൽ വളർന്നതിനെക്കാൾ കൂടിയ വേഗം ലഭിക്കുന്നുണ്ടോ എന്നതു സംശയമാണ്. പുതിയ തലമുറയ്ക്കുണ്ടെന്നു കരുതുന്ന അമിതമായ ബുദ്ധിശക്തി മറ്റു തലമുറകൾ പകർന്നുകൊടുത്ത അടിസ്ഥാനവിജ്ഞാനത്തിന്റെ ഫലമാണെന്നും അവയെ മാറ്റിനിർത്തിയാൽ തലച്ചോറെന്ന അസംസ്കൃതവസ്തുവിന് കാര്യമായ രൂപപരിണാമങ്ങൾ സംഭവിച്ചിട്ടില്ലെന്നുമുണ്ടോ?

പക്ഷേ, അത്തരം നിഗമനങ്ങളിലേക്ക് എത്താൻവേണ്ട ഒരു കാലയളവായിട്ടില്ല. ഒരു കുട്ടിക്ക് പന്ത്രണ്ടു വയസ്സിനു ശേഷമാണ് ബുദ്ധി വ്യക്തമായ രീതിയിൽ വിശകലനപ്രാപ്തി നേടുന്നത്. അതിനിനിയും അഞ്ചാറ് വർഷങ്ങൾകൂടിയുണ്ട്. പക്ഷേ ഏഴുവയസ്സുകാരനിൽനിന്നും പ്രതീക്ഷിക്കുന്ന ബുദ്ധിസാമർത്ഥ്യത്തിന്റെ അംശംപോലും ഇവരിലില്ല. ചെറിയ കുഞ്ഞുങ്ങളെപ്പോലെ മണലിലുരുണ്ട് ആഹാരത്തിനായി കരയുകയും ചില വികൃതശബ്ദങ്ങൾ പുറപ്പെടുവിക്കുകയും ചെയ്യുന്നതല്ലാതെ അവരൊന്നും ചെയ്യുന്നില്ല. വിശക്കുമ്പോൾ കരയുകയും ആഹാരം കിട്ടിയാൽ തളർന്നുറങ്ങുകയും ചെയ്യുന്ന കുട്ടികൾ. അവർ ശരിക്ക് കളിക്കുന്നുപോലുമില്ല. സൂര്യനെയും ചന്ദ്രനെയും ശലഭങ്ങളെയും തുമ്പികളെയും നോക്കിനിന്നും പതുക്കെ നടന്നും ഏഴുവയസ്സായിട്ടും മൂന്നുവയസ്സായതുപോലെ അവർ ജീവിച്ചു. കൂടെയുള്ളവരാകട്ടെ മനുഷ്യത്വത്തിന്റെ അംശം അല്പാല്പം നഷ്ടപ്പെട്ട് സാവധാനം മൃഗതുല്യരായിത്തീരുന്നു. ശാസ്ത്രജ്ഞനും കവിയും നർത്തകിയുമൊക്കെ ബുദ്ധിശക്തി നഷ്ടപ്പെട്ട് കാട്ടുമൃഗങ്ങളെപ്പോലെ ഇരപിടിച്ചും ഇണചേർന്നും ഏറ്റുമുട്ടിയും ജീവിക്കുന്നു.

ഇനി പുറകോട്ടേക്ക് പോകാനാകില്ല. എല്ലാവർക്കും എല്ലാം നഷ്ടപ്പെട്ടുകഴിഞ്ഞു. കുടുംബം, ജോലി, സമൂഹത്തിലെ സ്ഥാനം —എന്തിന് ആരോഗ്യംപോലും. പ്രൊഫസ്സർ ഉപലേന്ദു ചാറ്റർജി ഇനി ജെ. എൻ. യു. കാമ്പസ്സിലേക്ക് ചെന്നാൽ ആളുകൾ ഒരു പ്രേതത്തെയെന്ന പോലെ തുറിച്ചുനോക്കും. ആൽഫയിലേക്കു വരുമ്പോൾ സുന്ദരികളായിരുന്ന പെൺകുട്ടികൾ അമിതഭോഗംകൊണ്ട് ഇടിഞ്ഞുവീണ മുലകളും ഉലഞ്ഞ ശരീരവുമായി പേക്കോലങ്ങളെപ്പോലെ ഭയപ്പെടുത്തും. വയ്യ അതാലോചിക്കാനേ വയ്യ. വിശപ്പായിരുന്നു പ്രൊഫസ്സറുടെ പ്രധാന പ്രശ്നം. സസ്യാഹാരംമാത്രം കഴിച്ചു ശീലിച്ചിട്ടുള്ള അദ്ദേഹം കാട്ടുപഴങ്ങളും കിഴങ്ങുകളും കഴിച്ചാണു ജീവിച്ചത്. അവയിൽ ചിലതൊക്കെ കടുത്ത ലഹരിയുള്ളതായിരുന്നു. പരിശീലനംകൊണ്ട് വിശപ്പിനെ നേരിടാനുള്ള കഴിവും ശരീരം നേടിക്കഴിഞ്ഞിരുന്നു. കൂട്ടുകാരൊക്കെ പക്ഷികളെയും മത്സ്യങ്ങളെയും പിടിച്ച് പച്ചയായി ഭക്ഷിക്കുമ്പോൾ വിശന്നിരുന്ന പ്രൊഫസ്സർക്ക് ഒരിക്കലും ഒരു മാംസഭുക്കായിമാറാൻ കഴിഞ്ഞില്ല. വിശപ്പിനെ നിയന്ത്രിക്കാൻ കഴിയുന്നതിന്റെ പരിധിയെക്കുറിച്ച് പുതിയ ധാരണകളുണ്ടാകാൻ ഇതുകൊണ്ട് കഴിഞ്ഞു. ദിവസങ്ങളും ആഴ്ചകളും ആഹാരമില്ലാതെ പിടിച്ചു നിൽക്കാൻ കഴിയുമെന്ന് ബോദ്ധ്യമായി. വിശപ്പ് അടിസ്ഥാനപരമായി വൈകാരികമാണെന്നും അതിന്റെ ജീവശാസ്ത്രപരമായ വശം അത്ര വലുതല്ലെന്നും മനസ്സിലായി.

കൂടുതൽ ബുദ്ധിയും കഴിവുമുള്ള ജീവിയായതുകൊണ്ട് നല്ല ആഹാരം ആവശ്യത്തിലധികം ഭക്ഷിച്ചും സൂക്ഷിച്ചും സഹജീവികളെ ദാരിദ്ര്യത്തിലേക്കു തള്ളിവിടുകയാണ് മനുഷ്യൻ. അതിൽത്തന്നെ കൂടുതൽ കഴിവുള്ള രാജ്യങ്ങളും ഓരോ രാജ്യത്തിലെയും കൂടുതൽ കഴിവുള്ള മനുഷ്യരും കഴിവു കുറഞ്ഞ രാജ്യങ്ങളെയും മനുഷ്യരെയും ദാരിദ്ര്യത്തിലേക്ക് വലിച്ചെറിയുന്നു. മനുഷ്യന്റെ മനസ്സിലെ സ്വാർത്ഥതയും ആർത്തിയുമാണ് ഭൂമിയിലെ ദാരിദ്ര്യത്തിനും മറ്റെല്ലാ ദുരിതങ്ങൾക്കും കാരണം. ആഹാരം മനുഷ്യജീവിതം നിലനിർത്തുന്ന ഘടകങ്ങളിലൊന്നുമാത്രമേ ആകുന്നുള്ളൂ. അത്രത്തോളമോ അതിലേറെയോ പ്രാധാന്യമുള്ള മറ്റു പല ഘടകങ്ങളുമുണ്ട്.

ഭൂമിയിലെ അരണ്ട വെളിച്ചത്തിൽ പ്രൊഫസ്സർ തന്റെ ശരീരത്തിലേക്ക് നോക്കി. വളരെയേറെ മാറിയിരിക്കുന്നു. വികൃതമായിരിക്കുന്നു. ശ്രദ്ധയോടെ ഒതുക്കിവച്ചിരുന്ന താടിയും അഴുക്കു പുരളാതെ സൂക്ഷിച്ചിരുന്ന നഖങ്ങളും വളർന്നുവലുതായി വൃത്തികേടായി. ചർമ്മം ചുളിഞ്ഞു. വളരെ വേഗത്തിൽ പ്രായം കൂടിയതുപോലെ. പിന്നെ എന്തുകൊണ്ടാണെന്നറിയാത്ത നിർത്താൻ കഴിയാത്ത ചുമ. ഈ പരീക്ഷണം മുഴുവനാക്കുന്നതുവരെ താൻ ജീവിക്കുമോ അതോ വഴിയിലെവിടെയെങ്കിലുംവെച്ച് എല്ലാം മറ്റുള്ളവരെ ഏല്പിച്ച് വിടപറയേണ്ടിവരുമോ?

അന്നു രാത്രി വളരെ വൈകിയാണ് പ്രൊഫസ്സർ ഉറങ്ങിയത്. ഉണർന്നപ്പോൾ കടുത്ത പനിയായിരുന്നു. എവിടെനിന്നാണെന്നറിയാതെ രാത്രിയിലോടിയെത്തി കൂട്ടിക്കൊണ്ടു പോകാൻ വന്ന പനി. അതു പിന്നെ കുറഞ്ഞില്ല. ഒരാഴ്ചയ്ക്കു ശേഷം ഒരു മഴ തോരാത്ത സന്ധ്യയിൽ എല്ലാവരും നോക്കിനില്ക്കെ ആരോടും ഒന്നും പറയാതെ ആ കണ്ണുകൾ അടഞ്ഞു. ലക്ഷ്യം നഷ്ടപ്പെട്ട മറ്റുള്ളവർ മറ്റുവഴികളൊന്നുമില്ലാതെ ആ പരീക്ഷണം തുടർന്നു.

പത്തൊൻപത്

ഗുരു

വളരെ ഇരുട്ടിയിട്ടും അവർ തിരിച്ചെത്തിയില്ല. ഞാൻ അക്ഷമനായി ഗേററ്റിൽതന്നെ കാത്തുനിന്നു. ഇവർക്കെന്തു പറ്റി? ഇവിടെ വന്നതിനുശേഷം അവർ ആദ്യമായാണ് ഇങ്ങനെ പുറത്തുപോകുന്നത്. അവർ കഥ മുഴുവനാക്കാതെ പിൻവാങ്ങുകയാണോ? അതും ഒരക്ഷരം ഉരിയാടാതെ എന്റെ അടുത്തുകിടക്കുന്ന ഊർമ്മിളയെ ഇവിടെ തനിച്ചാക്കിയിട്ട്. ഞാൻ അവർ പറഞ്ഞതെല്ലാം കൂട്ടിവായിക്കാൻ ശ്രമിക്കുകയായിരുന്നു. പക്ഷേ ആൽഫയിലെ നാല്പത്തിയേഴു പേരുടെ ജീവിതം ഇതൊന്നുമറിയാതെ ഗിനിപ്പന്നികളെപ്പോലെ...സാധാരണജീവിതത്തിലും മനുഷ്യൻ മറ്റുള്ളവരുടെ കളിപ്പാട്ടമാവുകയല്ലേ? പുതുതായി കണ്ടെത്തുന്ന മരുന്നുകളും ചികിത്സാവിധികളും ഇന്ത്യ പോലുള്ള മൂന്നാം ലോകരാജ്യങ്ങളിലല്ലേ ആദ്യമായി പരീക്ഷിക്കപ്പെടുന്നത്. കൂടുതൽ അധികാരവും തന്ത്രവും ഉള്ളവരുടെ കെണിയിൽ വീണ് ഇരയാകാനുള്ള നിയോഗം എല്ലാ തലമുറയ്ക്കുമുണ്ട്. അവരെക്കുറിച്ചോർത്തു ദുഃഖിക്കാതെ എല്ലാം പ്രകൃതിനിയമമാണെന്ന് കരുതുക. മനുഷ്യന്റെ സ്വാർത്ഥതയും പ്രകൃതിയെ കീഴടക്കാനും അതിജീവിക്കാനുമുള്ള ശ്രമങ്ങളെല്ലാംതന്നെ ആ പ്രകൃതിനിയമത്തിന്റെ ഭാഗംമാത്രം.

അവർ രാത്രി പത്തുമണിയോടെ തിരിച്ചെത്തി. ഞാനവരോടൊന്നും ചോദിച്ചില്ല — എവിടെപ്പോയിരുന്നെന്നോ? എന്തു ചെയ്തിരുന്നെന്നോ? അന്നു രാത്രി ബാൽക്കണിയിലെ കസേരയിലിരുന്ന് മാലിനി പറഞ്ഞു:

"അവിനാശ്, ഞങ്ങളിന്ന് ഈ നഗരത്തിൽ പലയിടത്തും അലഞ്ഞു. വളരെയധികം മനുഷ്യരെ കണ്ടു. കടൽത്തീരത്തിരുന്ന് ഒരുപാട് സംസാരിച്ചു. ഇരുപത്തിയഞ്ചു വർഷത്തെ വീർപ്പുമുട്ടലിൽ നഷ്ടപ്പെട്ടു പോയ ഒരുപാട് കാര്യങ്ങൾ. അവസാനം ഞങ്ങളൊരു തീരുമാനമെടുത്തു — ദ്വീപിലേക്ക് തിരിച്ചുപോകാൻ. ഈ കഥ മുഴുവൻ പറഞ്ഞുകഴിഞ്ഞാൽ പിന്നെ ഞങ്ങൾക്കെന്താണു പ്രസക്തി. ഇത് നിങ്ങളോടു പറയാൻവേണ്ടിമാത്രമാണല്ലോ ഞങ്ങളിത്രയും കാലം എല്ലാം സഹിച്ചുജീവിച്ചത്. പക്ഷേ, അതിനുമുമ്പ് ഞങ്ങൾക്ക് ബാനർജി സാറിനെ ഒന്നു കാണണം. അദ്ദേഹത്തെയാണല്ലോ പ്രൊഫസ്സർ എല്ലാം ഏല്പിച്ചിരുന്നത്."

"നമുക്കു പോകാം. പക്ഷേ അദ്ദേഹത്തിന് സംസാരിക്കാൻ കഴിയില്ല. ഒരു വശം തളർന്നു കിടക്കുകയാണ്. എഴുതിക്കൊടുത്താൽ വായിക്കും. തിരിച്ചു പറയാനുള്ളത് എഴുതാൻപോലും വയ്യ."

മാലിനി പെട്ടെന്നെന്തോ ഓർത്തപോലെ പറയാൻ തുടങ്ങി:

"അവിനാശ്, പുതിയ തലമുറ വലുതാകാൻ തുടങ്ങിയതോടെയാണ് പ്രശ്നങ്ങൾ രൂക്ഷമായത്. പതിനഞ്ചു വർഷമായതോടെ മിക്ക കുട്ടികളും കരുത്തന്മാരായിത്തീർന്നു. പ്രതികൂല പരിതസ്ഥിതികളും ആഹാരരീതികളും അവർക്ക് സാധാരണയിൽ കവിഞ്ഞ പ്രവർത്തനശേഷിയും പ്രതിരോധശക്തിയും നൽകി. പക്ഷികളെയും ചെറിയ ജന്തുക്കളെയും അവരുടെ ആഹാരത്തിലുൾപ്പെടുത്താൻ കഴിഞ്ഞു. മത്സ്യം, തവള, ഞണ്ട് എന്നുവേണ്ട കിട്ടിയതെന്തും പച്ചയോടെ തിന്നു. ചോരപുരണ്ട മാംസക്കഷണങ്ങൾ യാതൊരറപ്പുമില്ലാതെ സ്വാദോടെ ചവച്ചുതിന്നുന്നതു കണ്ടപ്പോൾ ഇവർ പരസ്പരം കൊന്നുതിന്നാൻകൂടി തയ്യാറാകില്ലേയെന്ന് ഞാൻ ഭയപ്പെട്ടു. പക്ഷേ ഇതുവരെ അതുമാത്രം സംഭവിച്ചില്ല. ഞങ്ങൾക്ക് അവരുടെ പ്രവൃത്തികൾ കാണുമ്പോൾ അറപ്പും വെറുപ്പും അതോടൊപ്പം അത്ഭുതവുമാണു തോന്നിയത്. എത്ര സാമർത്ഥ്യത്തോടെയാണ് ഒരുവൻ മറ്റൊരുവനിൽനിന്നും സാധനങ്ങൾ തട്ടിപ്പറിക്കുന്നത്. ആരും ആർക്കും ഒന്നും വിട്ടുകൊടുക്കുന്നില്ല. എന്നാൽ പലപ്പോഴും പങ്കുവയ്ക്കുന്നുണ്ടുതാനും. പറക്കുന്ന കിളികളെ കല്ലെറിഞ്ഞു വീഴ്ത്താനും കടലിൽ മുങ്ങി മത്സ്യങ്ങളെ പിടിക്കാനും അവരെളുപ്പം പഠിച്ചു. പുതിയ തലമുറ ഒരു

പ്രത്യേകതയോടെയാണ് ഞങ്ങളെ സമീപിച്ചിരുന്നത്. അവർക്കില്ലാത്ത എന്തോ ചില കഴിവുകൾ ഞങ്ങൾക്കുണ്ട് എന്നവർ വിശ്വസിച്ചു. എന്നാൽ ആ കഴിവുകൾ ഞങ്ങൾക്കെവിടെനിന്നു കിട്ടിയെന്ന് അവർക്കറിയില്ലായിരുന്നു. അതിപ്പോഴും അവരുടെ മനസ്സിലെ ഒരു ഉത്തരം കിട്ടാത്ത ചോദ്യമായിരിക്കണം. ചിലപ്പോൾ ദ്വീപിൽനിന്നും വളരെ അകലെയായി കപ്പലുകൾ കടന്നുപോകാറുണ്ട്. തങ്ങൾക്കു മനസ്സിലാക്കാൻ കഴിയാത്ത ഒരത്ഭുതവസ്തുവായിട്ടാണ് അവർ അതിനെ കണ്ടിരുന്നത്. പുകക്കുഴലുകൾ സാവധാനം ദൃശ്യമായി വരുമ്പോഴും അവസാനം അകന്നകന്ന് പോകുമ്പോഴും അവർ ഉത്കണ്ഠയോടെ നോക്കിനിൽക്കാറുണ്ട്. സൂര്യനെയും ചന്ദ്രനെയും ബഹുമാനത്തോടെ നോക്കിയിരുന്ന അവർ ഇടിവെട്ടുമ്പോഴും മിന്നൽപ്പിണരുകൾ കാണുമ്പോഴും ഭയന്നുവിറച്ചിരുന്നു. അവർക്ക് ഋതുക്കളുടെ ആവർത്തനസ്വഭാവത്തെപ്പറ്റിയോ ഭക്ഷ്യവസ്തുക്കളുടെ കൃഷിസാധ്യതയെക്കുറിച്ചോ അറിയില്ലായിരുന്നു. കയ്യിൽ കിട്ടുന്ന കാട്ടുപഴങ്ങൾ തിന്നുകയെന്നല്ലാതെ അവ ശേഖരിച്ച് സൂക്ഷിക്കാനോ ഉപയോഗിക്കാനോ ശ്രമിച്ചിരുന്നില്ല. ചുരുക്കത്തിൽ ആദിമനുഷ്യരുടെ വളരെ പ്രാകൃതമായ രീതിയിലായിരുന്നു അവർ ജീവിച്ചിരുന്നത്. മൂർച്ചയുള്ള കരിങ്കൽകഷണങ്ങൾ ഉപയോഗിച്ച് ചില ആയുധങ്ങൾ ഉണ്ടാക്കിയിരുന്നതല്ലാതെ മറ്റ് ആയുധങ്ങൾ കണ്ടെത്താനോ അവ ഉപയോഗിച്ചു വേട്ടയാടാനോ അവർക്കു കഴിഞ്ഞിരുന്നില്ല. അമ്പും വില്ലും, വലച്ചൂണ്ട മുതലായവ പോലും അവർക്ക് കണ്ടെത്താനായില്ല."

മാലിനി നിർത്തിയിടത്തുനിന്നും സന്തോഷ് തുടങ്ങി:

"പുരോഗതി ലഘുവായിരുന്നെങ്കിൽപോലും കണ്ടെത്തിയതെല്ലാം സമർത്ഥമായി ഉപയോഗിക്കാനുള്ള കഴിവ് അവർ നേടിയിരുന്നു. കല്ലെറിയുന്നതിൽ മിക്കവരും അസാധാരണമായ കഴിവാണു പ്രകടിപ്പിച്ചിരുന്നത്. നിങ്ങൾക്കു വിശ്വസിക്കാൻ വിഷമം തോന്നാം, പുതിയ തലമുറയിലെ പലർക്കും പറന്നുപോകുന്ന കിളികളെ കല്ലെറിഞ്ഞു വീഴ്ത്താനുള്ള കൃത്യതയുണ്ടായിരുന്നു. കൈകാലുകളുടെ ചലനങ്ങളിലും സ്വാഭാവിക പ്രതികരണങ്ങളിലും അവർ നേടിയ അസാമാന്യ വേഗം കൃത്യതയും പ്രൊഫസ്സർ വിശ്വസിച്ചിരുന്നതുപോലെ മനുഷ്യമസ്തിഷ്കം നേടിയ ഉയർന്ന വളർച്ചയുടെ ഫലമായിരുന്നിരിക്കാം. പക്ഷേ ആ പ്രവർത്തനങ്ങൾക്കുവേണ്ട അടിസ്ഥാനപരമായ വിവരങ്ങളുടെ അഭാവം അവയുടെ സാധ്യതകളെ പ്രതികൂലമായി ബാധിച്ചു. നമ്മൾ മനഃപൂർവ്വം പുതിയ തലമുറയിൽനിന്നും മറച്ചുവച്ച വിജ്ഞാനം ഉയർന്ന കഴിവുകളുണ്ടായിരുന്നിട്ടും അവരുടെ മസ്തിഷ്കപ്രവർത്തനങ്ങൾക്കു വേണ്ട അസംസ്കൃതവസ്തുക്കൾ ഇല്ലാതാക്കിയതായിരിക്കാം."

"സന്തോഷ്, അപ്പോൾ നമുക്ക് പ്രൊഫസ്സറുടെ സിദ്ധാന്തത്തിന് പരീക്ഷണാനുഭവങ്ങളുടെ അടിസ്ഥാനത്തിൽ ചില്ലറ ഭേദഗതികൾ വരുത്തേണ്ടിയിരിക്കുന്നു. മനുഷ്യമസ്തിഷ്കത്തിന്റെ വളർച്ച അത്ഭുതാവഹമായിരുന്നെങ്കിലും അതിന്റെ പ്രവർത്തനം അടിസ്ഥാനവിവരങ്ങളുടെ ലഭ്യതയുമായി നേരിട്ട് ബന്ധപ്പെട്ടിരിക്കുന്നു."

"ശരിതന്നെ. പക്ഷേ, നാം നേടിയ അടിസ്ഥാനപരമായ അറിവുകളെല്ലാം ജീനുകളിലൂടെ അടുത്ത തലമുറയിലേക്ക് കൈമാറ്റം ചെയ്യപ്പെടേണ്ടതാണല്ലോ. മൃഗീയമായ എല്ലാ സ്വഭാവങ്ങളും അത്തരത്തിൽ കൈമാറ്റം ചെയ്യപ്പെടുമ്പോൾ ധൈഷണികാംശത്തിന് എന്തുകൊണ്ടാണങ്ങനെ സംഭവിക്കാത്തത്?"

"അത് മനുഷ്യന്റെ ധൈഷണിക നേട്ടങ്ങളുടെ വ്യാപ്തി വളരെ കൂടുതലായതുകൊണ്ടാണ്. മനുഷ്യസമൂഹം വിവിധ രംഗങ്ങളിലായി നേടിയ അറിവിന്റെ നേരിയ ഒരംശം മാത്രമേ ഓരോ വ്യക്തിയുടെയും തലച്ചോറിൽ നിലനിൽക്കുന്നുള്ളൂ. പലർക്കും അവരവരുടെ പ്രവർത്തനമേഖലയുമായി ബന്ധപ്പെട്ട വിവരങ്ങൾ മാത്രം. അതുപോലും ആ മേഖലയിലെ മൊത്തം അറിവിന്റെ ഒരു ചെറിയ ശതമാനം മാത്രമേ ആകുന്നുള്ളൂ. അതിബുദ്ധിമാനായ ഭൗതികശാസ്ത്രജ്ഞനും ഭിഷഗ്വരനുപോലും അവരുടെ രംഗങ്ങളിലെ അറിവിന്റെ നേരിയ അംശം മാത്രമേ ഉൾക്കൊള്ളാനുള്ളൂ. മറ്റുള്ളതെല്ലാം അനേകായിരം

പുസ്തകങ്ങളിലും കമ്പ്യൂട്ടറുകളിലുമായി ശേഖരിച്ചുവച്ച് ആവശ്യാനുസരണം ഉപയോഗിക്കുകയാണ്. കാറോടിക്കുന്ന അച്ഛന്റെ മകനും കാറോടിക്കാൻ പഠിക്കേണ്ടിവരുന്നതുപോലെ ഗുരുമുഖത്തിൽനിന്നുള്ള അഭ്യാസം വളർച്ചയുടെ കാര്യത്തിൽ അനിവാര്യമാകുന്നു. മനുഷ്യമസ്തിഷ്കത്തിന്റെ ഈ പരിമിതിയാണ് പരീക്ഷണത്തിൽ സംശയാതീതമായി തെളിയിക്കപ്പെട്ടത്. ജനിതകശാസ്ത്രത്തിന്റെ മുന്നിലെ ഒരു പ്രധാന സമസ്യയാണിത്. അതിബുദ്ധിമാനായ ഒരു മനുഷ്യന്റെ ശരീരത്തിലെ സെല്ലുകളുപയോഗിച്ച് ഒരു കുഞ്ഞിനെ സൃഷ്ടിച്ചാൽപോലും ഗുരുവിനെ ഒഴിവാക്കാനാകാതെ വരുന്നു. മനുഷ്യമസ്തിഷ്കം ലഭ്യമായ ഡാറ്റയുടെ അടിസ്ഥാനത്തിൽ അതിവേഗത്തിലും കൃത്യതയിലും പ്രവർത്തിക്കുന്ന സൂപ്പർ കമ്പ്യൂട്ടർ ആയിരിക്കാം. നമ്മൾ മനഃപൂർവ്വം ആ കമ്പ്യൂട്ടറിലേക്ക് ഡാറ്റയൊന്നും കടത്തിവിടാതിരുന്നാൽ, അല്ലെങ്കിൽ കമ്പ്യൂട്ടറിന്റെ ഭാഷയിൽ ഫീഡു ചെയ്യാതിരുന്നാൽ, നിസ്സഹായനായി ആദിമനുഷ്യനായി അധഃപതിക്കാനേ കഴിയൂ."

അതെനിക്ക് വളരെ നന്നായി തോന്നി. പരീക്ഷണത്തിന്റെ അടുത്ത ഘട്ടത്തിലേക്ക് എങ്ങനെ കടക്കണം എന്നതാണ് അടുത്ത പ്രശ്നം. ആൽഫയിലെ നാല്പത്തിയേഴുപേർക്കും വിജ്ഞാനത്തിന്റെയും സംസ്കാരത്തിന്റെയും അംശങ്ങൾ അല്പാല്പമായി പകർന്നുകൊടുത്താൽ എന്തു സംഭവിക്കുമെന്ന് നോക്കാം. അതിന്റെ അടിസ്ഥാനത്തിൽ മസ്തിഷ്കവളർച്ചയുടെ പുതിയ മാനങ്ങൾ കണ്ടെത്തുകയുമാവാം. പക്ഷേ ഇവർ അതിനൊക്കെയിനി സഹകരിക്കുമോ? ഇരുപത്തിയഞ്ചു വർഷത്തിന്റെ നിരാശയും നഷ്ടബോധവുമായി കഴിയുന്ന ഇവരോട് അതൊക്കെ പറഞ്ഞിട്ടെന്തു പ്രയോജനം?

"മാലിനീ, ഊർമ്മിള ഉണർന്നതിനുശേഷം നമുക്ക് ബാനർജി സാറിന്റെ അടുത്തു പോകാം. അതിനുശേഷം മറ്റു കാര്യങ്ങളെല്ലാം തീരുമാനിക്കാം."

ഇരുപത്

ഊർമ്മിള

അവസാനം ഇവിടെ വന്നതിന്റെ ഏഴാം ദിവസം കാലത്ത് ഊർമ്മിള സാവധാനം കണ്ണുകൾ തുറന്നു. തികച്ചും അപരിചിതമായ സ്ഥലത്തെത്തിയതുപോലെ അവൾ വളരെ പരിഭ്രമത്തോടെയാണ് ചുറ്റും നോക്കിയത്. മുറിയിലെ പ്രകാശം അവളെ ഭയപ്പെടുത്തുന്നതുപോലെ തോന്നി. ഊർമ്മിള കണ്ണുകൾ കൂടെക്കൂടെ അടയ്ക്കുകയും എന്തിനെന്നറിയാതെ തേങ്ങുകയും ചെയ്തു. എന്തൊക്കെയോ പറയാൻ ശ്രമിക്കുന്നുണ്ടെങ്കിലും ചില അപരിചിതശബ്ദങ്ങളല്ലാതെ മറ്റൊന്നും പുറത്തു വന്നില്ല. കേട്ട ശബ്ദങ്ങൾക്കാവട്ടെ അർത്ഥം കല്പിച്ചെടുക്കാൻ എനിക്ക് കഴിഞ്ഞുമില്ല. എന്നാൽ മാലിനിയെന്തോ മനസ്സിലാക്കിയിട്ടെന്നപോലെ മുറിയിലെ ലൈറ്റണച്ച് പുറത്തേക്കു വരാൻ ആവശ്യപ്പെട്ടു.

"അവൾക്കു വെളിച്ചത്തെ ഭയമായിരുന്നു. ആൽഫയിലെ ജീവിതത്തിന്റെ അവസാനത്തെ ഒരു വർഷത്തോളം അവൾ ഗുഹയിലെ ഇരുട്ടിലാണു കഴിഞ്ഞിരുന്നത്. വെളിച്ചം കണ്ടാൽ പെട്ടെന്ന് അസ്വസ്ഥയാകും. രണ്ടു കൈകൊണ്ടും കൈപൊത്തി കരയും. പ്രദീപിനും ഹരിക്കുമെതിരേ ദ്വീപിലെ പുതിയ തലമുറ നടത്തിയ ആക്രമണത്തിനു ശേഷമാണിത്. ആ രാത്രിയിൽ അവൾ പല തവണ ബലാൽസംഗം ചെയ്യപ്പെട്ടു. സ്വന്തം മക്കളുടെ പ്രായത്തിലുള്ള നാലഞ്ചുപേർ മാറിമാറി അതും വളരെ മൃഗീയമായി... അവൾക്കൊന്നെതിർക്കാൻപോലും കഴിഞ്ഞില്ല. അല്പനേരം സമാധാനമായി കിടക്കട്ടെ. കുറച്ച് നോർമ്മലായതിനുശേഷം നമുക്ക് സംസാരിക്കാം."

അന്നു രാത്രി ഞങ്ങൾ ഒന്നും സംസാരിച്ചില്ല. പിറ്റേദിവസം ഉച്ചയ്ക്ക് മാലിനി ഊർമ്മിളയുമായി മുറിയിൽ വന്നു. അപ്പോഴേക്കും അവളൊരുവിധം സാധാരണനിലയിൽ ആയിക്കഴിഞ്ഞിരുന്നു. എന്നെ ഒരത്ഭുതജന്തുവിനെപ്പോലെ കണ്ണിമയ്ക്കാതെ നോക്കാൻ തുടങ്ങിയപ്പോൾ ഞാൻ പറഞ്ഞു: "എനിക്ക് ഊർമ്മിളയിൽനിന്നും ഒരുപാടു കാര്യങ്ങൾ അറിയാനുണ്ട്. തിരക്കൊന്നുമില്ല… സാവകാശം… പറഞ്ഞാൽ മതി."

കുറച്ചു സമയത്തിനുശേഷം അവൾ പതിഞ്ഞ ശബ്ദത്തിൽ പറയാൻ തുടങ്ങി:

"ആൽഫ തുടക്കത്തിലെനിക്ക് വളരെ ഇഷ്ടപ്പെട്ട സ്ഥലമായിരുന്നു. അവിടത്തെ ചെടികളും പക്ഷികളും കാറ്റുമെല്ലാം എനിക്കിഷ്ടമായി. ദ്വീപിൽ മറ്റൊന്നിനെയും കുറിച്ച് ചിന്തിക്കാതെ ഒരു തുമ്പിയെപ്പോലെ പാറി നടന്ന കാലം. പിന്നെയെല്ലാം കൂടുതൽ സങ്കീർണ്ണമായി. നേടിയെന്നു കരുതിയ പരമമായ സ്വാതന്ത്ര്യം അല്പാല്പമായി നഷ്ടമായി തുടങ്ങി. അച്ഛനമ്മമാരുടെ സ്നേഹത്തിനും സഹായത്തിനും വേണ്ടി കരഞ്ഞ കുഞ്ഞുങ്ങളെ പിച്ചവെച്ചു നടക്കാൻപോലും പഠിപ്പിച്ചില്ല. ഓരോരുത്തരും തങ്ങളുടെ പരമമായ സ്വാതന്ത്ര്യത്തിനുവേണ്ടി മറ്റുള്ളവരുടെ ഇഷ്ടാനിഷ്ടങ്ങളെ മാനിക്കാതെയായി. ഇത് എല്ലാവരുടെയും സ്വാതന്ത്ര്യത്തിന് അല്പാല്പമായി എതിരായിത്തീരുകയും കൂടുതൽ കായികമായ കരുത്തുള്ള പുരുഷന്മാർ സ്ത്രീകളുടെ മേൽ ആധിപത്യം നേടാനിടയാക്കുകയുംചെയ്തു. കൂടുതൽ ശക്തിയുള്ള പുരുഷന്മാർതന്നെ ശക്തി കുറഞ്ഞ പുരുഷന്മാരുടെ മേൽ തങ്ങളുടെ അധികാരം നടപ്പാക്കുകയും ലൈംഗികതയിലും ആഹാരത്തിലും മുൻതൂക്കം നേടുകയുംചെയ്തു. കാമം ആക്രമണത്തിന്റെയും കീഴ്പ്പെടുത്തലിന്റെയും രൂപത്തിലേക്ക് അധഃപതിച്ചപ്പോൾ സ്നേഹത്തിന്റെ കാലം പൊഴിഞ്ഞുപോയി. എനിക്ക് വളരെ വേഗം എന്നോടുതന്നെ വെറുപ്പ് തോന്നിത്തുടങ്ങി. എങ്ങനെയെങ്കിലും കരയിലേക്കു മടങ്ങിയാലെന്തെന്ന് പലവട്ടം ചിന്തിച്ചു. പക്ഷേ, ഒരിക്കലും അതിനു കഴിഞ്ഞില്ലെന്നുമാത്രം."

"ഞങ്ങൾക്കും അങ്ങനെയൊക്കെ തോന്നിയിരുന്നു. പക്ഷേ ഊർമ്മിളയുടെ കാര്യത്തിൽ ഒരു വ്യത്യാസമുണ്ടായിരുന്നെന്നുമാത്രം. അവൾക്കൊരിക്കലും തന്റെ സ്വാതന്ത്ര്യത്തിലും വ്യക്തിപരമായ പ്രശ്നങ്ങളിലും ഇടപെടുന്നത് ഇഷ്ടമായിരുന്നില്ല. വളരെ വേഗത്തിൽ അതിനെതിരായി പ്രതികരിക്കുകയുംചെയ്യും. ആ പ്രതികരണങ്ങൾ ഉൾക്കൊള്ളാനുള്ള മാനസികനില മറ്റുള്ളവർക്ക് നഷ്ടപ്പെട്ടിരുന്നതുകൊണ്ടാണ് ഊർമ്മിളയ്ക്ക് ഈ പരീക്ഷണത്തിലെ കഠിനമായ പ്രശ്നങ്ങൾ നേരിടേണ്ടി വന്നതും."

"സമൂഹത്തിന്റെ സ്വാതന്ത്ര്യത്തിനുവേണ്ടി വ്യക്തിപരമായ സ്വാതന്ത്ര്യത്തിൽ പലപ്പോഴും വിട്ടുവീഴ്ചകൾ ചെയ്യേണ്ടിവരും. എന്നാൽ നമ്മളിലോരോരുത്തരിലുമുള്ള ഇഷ്ടാനിഷ്ടങ്ങളിതിനെതിരായി നിൽക്കും. എനിക്ക് പലപ്പോഴും അത്തരം വിട്ടുവീഴ്ചകൾക്ക് കഴിയാതെ വന്നു. പ്രദീപിന്റെ അധികാരസ്വഭാവവും ക്രിസ്റ്റഫറിന്റെ വൃത്തികെട്ട രതിയും എനിക്കിഷ്ടമായിരുന്നില്ല. എന്തു കാര്യത്തിലും എന്നോടു തുല്യമായ രീതിയിൽ പെരുമാറാൻ തയ്യാറാകാത്തവരെ എനിക്കിഷ്ടമായിരുന്നില്ല. സത്യത്തിൽ പ്രൊഫസ്സറോടും സന്തോഷിനോടും മാത്രമേ മാനസികമായ അടുപ്പം തോന്നിയിരുന്നുള്ളൂ. മറ്റുള്ളവരുമായി ബന്ധപ്പെടുന്ന സമയത്തെല്ലാം ഞാനൊരു ശരീരവില്പനക്കാരിയുടെ

"ഞാനിത് പല തവണ ചോദിക്കാൻ തുടങ്ങിയതാണ്. അനിയന്ത്രിതമായ ലൈംഗികത വ്യഭിചാരത്തിന്റെ നിലയിലേക്ക് അധഃപതിക്കുകയില്ലേ?"

"ഇല്ല." മാലിനിയാണ് മറുപടി തുടങ്ങിയത്: "വ്യഭിചാരം പണത്തിനോ മറ്റ് ഭൗതികനേട്ടങ്ങൾക്കോ വേണ്ടി ശരീരം വിൽക്കുന്നതാണ്. ഞങ്ങളിലാരും അത്തരം നേട്ടങ്ങളെ കണക്കാക്കിയിരുന്നില്ല."

"അതു ശരിയല്ല. അധികാരത്തിന്റെ മുന്നിൽ കീഴടങ്ങുന്നവളുടെ ലൈംഗികവിധേയത്വം തന്റെ ജീവനും ജീവിതവും നിലനിർത്താനായിട്ടുള്ളതാണ്. ആ ജീവനും ജീവിതവും ഭൗതികനേട്ടങ്ങളായ സ്ഥിതിക്ക് വ്യഭിചാരം തന്നെ. കമ്പോളത്തിൽ സ്വയം വിൽക്കാതെ ജീവിക്കാൻ കഴിയാതെവരുന്ന അവസ്ഥ. വില നിശ്ചയിക്കാനുള്ള അവകാശം വാങ്ങുന്നവനാവുകയും അത് പലപ്പോഴും പൂജ്യത്തിലോ അതിലും താഴെയോ ആകുകയും ചെയ്യുന്നു എന്നുമാത്രം." ഞാൻ പറഞ്ഞു.

"എന്റെ അഭിപ്രായം കുറച്ചു വ്യത്യസ്തമാണ്. മാലിനിയും അവിനാശും കരുതുന്നതുപോലെ വെറുമൊരു കച്ചവടമല്ല വ്യഭിചാരം. അത് സ്വന്തം മനഃസാക്ഷിയോട് ചെയ്യുന്ന വഞ്ചനയാണ്. തനിക്ക് ഇഷ്ടമില്ലാത്ത ഇണയോടൊത്ത് മറ്റു ലക്ഷ്യങ്ങൾ സാധിക്കാനായി ചെയ്യുന്ന ലൈംഗികതപോലെതന്നെ സ്വാർത്ഥതയുടെ ഗൂഢലക്ഷ്യങ്ങൾ വച്ച് മനസ്സുകൊണ്ടും ശരീരംകൊണ്ടും ചെയ്യുന്ന എല്ലാ പ്രവൃത്തികളും വ്യഭിചാരമാകുന്നു. പക്ഷേ എന്റെ പല ഇഷ്ടങ്ങൾക്കും അത്തരം ഗൂഢലക്ഷ്യങ്ങളൊന്നും ഇല്ലായിരുന്നു. ഏകാകിയായിരുന്നു പാട്ടു പാടാനും കടൽത്തീരത്തെ മണൽത്തിട്ടയിൽ കന്നഡത്തിലും ഇംഗ്ലീഷിലും കൊച്ചു കൊച്ചു വാചകങ്ങളെഴുതിവയ്ക്കാനും എനിക്കിഷ്ടമായിരുന്നു. തിരകൾ ഓടിവന്ന് അത് മായ്ച്ചുകളയുമ്പോൾ ആരും കാണാതെ മറ്റൊരു വാക്ക് അല്ലെങ്കിൽ ഒരു ചിത്രം... പണ്ടേ കളിയിലെ നിയമങ്ങൾ തെറ്റിക്കുന്നതിലായിരുന്നു എനിക്ക് താത്പര്യം. കാരം ബോർഡിലെ കരുക്കളെ എതിരാളി അറിയാതെ തള്ളിനീക്കുമ്പോഴും ആത്മാർത്ഥമായി സ്നേഹിച്ചിരുന്ന കാമുകനെ വഞ്ചിച്ച് മറ്റൊരുത്തന്റെകൂടെ അന്തിയുറങ്ങുമ്പോഴും എനിക്ക് രസമായിരുന്നു. സത്യം പറയാമല്ലോ, ഞാനെഴുതിയ പരീക്ഷകളിലെല്ലാം കുറുക്കുവഴികൾ ഉപയോഗിച്ചാണ് ഉയർന്ന മാർക്ക് നേടിയത്. നിങ്ങൾക്കറിയാമോ? പ്രൊഫസ്സർ പരീക്ഷണത്തിലെ നിയമങ്ങൾ പറഞ്ഞുകൊണ്ടിരുന്നപ്പോൾ അവയെങ്ങനെ മറികടക്കാമെന്നായിരുന്നു ഞാൻ ചിന്തിച്ചിരുന്നത്. രാത്രിയുടെ ഇരുട്ടിനെ വിളക്കിന്റെ പ്രകാശംകൊണ്ട് നമ്മൾ തോല്പിക്കുന്നതുപോലെ."

കഥ കൂടുതൽ സങ്കീർണ്ണമാകുന്നതുപോലെ എനിക്കു തോന്നി. നിലനിൽക്കുന്ന എല്ലാ വ്യവസ്ഥകളും ലംഘിച്ചുകൊണ്ടൊരു പരീക്ഷണത്തിനു പുറപ്പെടുക, എന്നിട്ട് അതിലേർപ്പെടുന്നവർതന്നെ പുതിയ വ്യവസ്ഥകളെ രഹസ്യമായി മറികടക്കുക. അപ്പോൾ വീണ്ടും ആരംഭിച്ച രീതിയിൽതന്നെ തിരിച്ചെത്തുകയല്ലേ ചെയ്യുക. എന്തൊരസംബന്ധം! പറഞ്ഞതെല്ലാം കൂട്ടിവായിക്കുമ്പോൾ സത്യവും മിഥ്യയും അവ്യക്തമായി ഇടകലരുന്നു.

"പ്രൊഫസ്സറുടെ മരണശേഷം എനിക്ക് എല്ലാം നഷ്ടപ്പെട്ടൂവെന്ന് തോന്നലായിരുന്നു. എനിക്ക് മറ്റാരെയും ബഹുമാനിക്കാനോ കുറഞ്ഞത് തുല്യവ്യവസ്ഥയിൽ പെരുമാറാനോ കഴിഞ്ഞില്ല. എന്നിട്ടും പ്രദീപിന്റെയും ഹരിയുടെയും ക്രിസ്റ്റഫറിന്റെയുമൊക്കെക്കൂടെ കഴിയാൻ ഞാൻ നിർബന്ധിതയായി. അക്കാലത്ത് മറ്റുള്ളവരുടേതിൽനിന്നും കൂടുതൽ മുഴുപ്പും മാദകത്വവുമുള്ള എന്റെ ശരീരഘടനയും പ്രൊഫസ്സറുടെകൂടെ നടന്നെനിക്കുണ്ടായി എന്നവർ വിശ്വസിക്കുന്ന അഹങ്കാരം ശമിപ്പിക്കാനുള്ള ആഗ്രഹവുമാണ് അവരെ എന്നിലേക്കാകർഷിച്ചത്. പക്ഷേ, എനിക്കവരോടൊരിക്കലും സ്വാഭാവികമായി പെരുമാറാൻ കഴിഞ്ഞില്ല. അവരുടെ ശക്തിക്കു മുമ്പിൽ കീഴടങ്ങിയിരുന്നു എങ്കിലും എനിക്കവരെ വെറുപ്പായിരുന്നു എന്നവർക്കറിയാമായിരുന്നു. അതുകൊണ്ടുതന്നെ അവരെന്നെ കൂടുതൽ വേദനിപ്പിക്കുകയും അറപ്പിക്കുന്ന പല പ്രവൃത്തികളും ചെയ്യിപ്പിക്കുകയും ചെയ്തു. ഇതെല്ലാം കണ്ടു വളർന്ന പുതിയ തലമുറയ്ക്ക് ഞാൻ ലൈംഗികതയുടെ പരീക്ഷണശാലയായി മാറി. ഇരുപത്തിയഞ്ചു വർഷം കഴിയുന്ന ദിവസം കരയിൽനിന്നും വരുന്ന അജ്ഞാതനെക്കാത്ത് ആ അസംബന്ധ ജീവിതം തുടരാൻ എനിക്കിഷ്ടമല്ലായിരുന്നു. പക്ഷേ, രക്ഷപ്പെടാനുള്ള വഴികളെല്ലാം അടഞ്ഞുപോയിരുന്നു. അപ്പോഴേക്കും കൂടെയുള്ളവരെല്ലാം പരീക്ഷണത്തിന്റെ ഭാഗമായി മാറി സ്വയം പരീക്ഷണവസ്തുവാണെന്ന സത്യം മറന്നുപോയിരുന്നു. പലർക്കും അത് വളരെ സ്വാഭാവികജീവിതമായി. അവർ ഭാഷയുടെ ഭംഗിയും അറിവിന്റെ വെളിച്ചവും ഭംഗിയായി മറന്നു. കവിയും പത്രപ്രവർത്തകനും ശാസ്ത്രജ്ഞനുമെല്ലാം സാധാരണ ആദിമനുഷ്യരെപ്പോലെ ജീവിച്ചു. എനിക്ക് ആരോടെങ്കിലും തുറന്ന് സംസാരിക്കണമെന്ന് വളരെ ആഗ്രഹം തോന്നി. എല്ലാവരും എല്ലാം മറന്നപോലെയാണ് പെരുമാറിയിരുന്നത്. അവരിലും എന്നിലുണ്ടായ അതേ വികാരങ്ങൾ ഉണ്ടായിരിക്കാം. പക്ഷേ, ആരുമൊന്നും സംസാരിക്കാൻ ധൈര്യപ്പെട്ടില്ല.

പരീക്ഷണത്തിന്റെ നിയമമെന്ന പേരിൽ ഒരു അദൃശ്യശക്തി ഞങ്ങൾക്കിടയിൽ പ്രവർത്തിച്ചിരുന്നതു കൊണ്ടാകാം ആരും ആരോടും ഒന്നും ചർച്ചചെയ്യാൻ ധൈര്യപ്പെട്ടില്ല."

"ഊർമ്മിള പറഞ്ഞപോലെ എനിക്കും ആരോടെങ്കിലും സംസാരിക്കണമെന്നു തോന്നിയിരുന്നു. പക്ഷേ, എല്ലാവരും പരീക്ഷണത്തിന്റെ അലിഖിത നിയമങ്ങൾ അനുസരിക്കുകയാണെന്ന തോന്നൽ, അല്ലെങ്കിൽ മറ്റുള്ളവരിൽനിന്നും മനുഷ്യത്വം പൂർണ്ണമായും നഷ്ടപ്പെട്ടു കഴിഞ്ഞുവെന്നും തന്നിൽമാത്രമാണ് അല്പമെങ്കിലും അവശേഷിക്കുന്നത് എന്ന ഒരു ചിന്ത ഞങ്ങളെ നിശ്ശബ്ദരാക്കി."

"അപ്പോൾ സത്യത്തിൽ ആർക്കും വ്യത്യാസമില്ലായിരുന്നുവെന്നാണോ ഞാൻ മനസ്സിലാക്കേണ്ടത്? എല്ലാം ഒരുതരം തെറ്റിദ്ധാരണയായിരുന്നുവെന്നുവേണം കരുതാൻ. എന്നാൽ കൂട്ടായ ചർച്ചകളിലൂടെ അതൊന്നും ശരിയായതുമില്ല. നമ്മളെത്ര ആത്മാർത്ഥമായി ശ്രമിച്ചാലും നമ്മളിലോരോരുത്തരിലുമുള്ള സാംസ്കാരികമായ സ്വഭാവസവിശേഷതകൾ ഒഴിവാക്കാനാവില്ല എന്നല്ലേ അതു തെളിയിക്കുന്നത്."

"തീർച്ചയായും. എല്ലാം ഉപേക്ഷിച്ചു എന്നതൊരു നാട്യമായിരുന്നു. യഥാർത്ഥത്തിൽ ആരുടെ മനസ്സിലും ഒന്നും ഉപേക്ഷിക്കപ്പെട്ടിരുന്നില്ല. ഒരു വലിയ പരീക്ഷണത്തിന്റെ ഭാഗമാണെന്ന ബോധത്തോടെ പലരും അതിന്റെ നേട്ടത്തെയും പ്രശസ്തിയെയുംപ്പറ്റിയാണു ചിന്തിച്ചിരുന്നത്."

"എന്റെ കാര്യത്തിൽ അതത്ര ശരിയല്ല. ഞാൻ പ്രശസ്തിയെക്കാളേറെ പരീക്ഷണത്തിലെ അനിയന്ത്രിതമായ ലൈംഗിക അനുഭവങ്ങളെയാണ് ഇഷ്ടപ്പെട്ടിരുന്നത്. പക്ഷേ, മറ്റു പലർക്കും പ്രശസ്തിയിലായിരുന്നു താൽപര്യം. എന്തിന് പ്രൊഫസ്സർവരെ ആത്യന്തികമായി ആഗ്രഹിച്ചത് പ്രശസ്തിയും അന്താരാഷ്ട്ര അംഗീകാരവുമായിരുന്നു." മാലിനി പറഞ്ഞു.

എല്ലാം ഉപേക്ഷിച്ച് ആൽഫയിലാരംഭിച്ച ഈ പരീക്ഷണം യഥാർത്ഥത്തിൽ എല്ലാം നേടുന്നതിനും അതുവഴി കൂടുതൽ ഉയരങ്ങളിലേക്കു പറന്നെത്താനുള്ള ആഗ്രഹത്തിന്റെയും

ഫലമായിരുന്നു. അമേരിക്ക തുടങ്ങിയ പാശ്ചാത്യനാടുകളിലെ ജീവിതരീതിക്കും അഭൂതപൂർവ്വമായ വളർച്ചയ്ക്കും ഒരു ശാസ്ത്രീയമായ അടിത്തറ ഉണ്ടാക്കിയെടുക്കാനും മറ്റ് മൂന്നാംലോകരാജ്യങ്ങളിൽ അതിന് ബൗദ്ധികമായ അംഗീകാരം നേടിയെടുക്കാനുമായിരുന്നു അദ്ദേഹത്തിന്റെ ആഗ്രഹം. ഉപേക്ഷിക്കുകയെന്നത് വ്യാജവും അയഥാർത്ഥവുമായ ഒരു സങ്കല്പമായിരുന്നു. എല്ലാവർക്കും നേടുന്നതിലായിരുന്നു താൽപര്യം. ആൽഫ അതിലേക്കുള്ള ഒരു വഴിമാത്രം. പക്ഷേ, പരീക്ഷണത്തിന്റെ ഉപോത്പന്നമായി ഈ കഥയുടെ പൊരുളറിയാതെ ജീവിക്കേണ്ടിവരുന്ന ആൽഫയിലെ പുതിയ തലമുറയുടെ കാര്യമോ? അവർക്ക് പ്രശസ്തിയോ അംഗീകാരമോ പോയിട്ട് ഒരു സ്വാഭാവികമായ ജീവിതംപോലും നിഷേധിക്കപ്പെടുന്നു. ഇടിമിന്നലിനെയും സൂര്യചന്ദ്രന്മാരെയും കണ്ട് പകച്ച് പതിനായിരക്കണക്കിനു വർഷങ്ങൾക്കു പിന്നിൽ ജീവിക്കുന്ന അവരാണ് അറിവിന്റെ വെളിച്ചം കാണാൻ കഴിയാതെപോയ ഹതഭാഗ്യർ. ഉയർന്ന നിലവാരമുള്ള അവരുടെ മസ്തിഷ്കത്തിലേക്ക് പ്രാഥമികമായ അറിവുപോലും മനഃപൂർവ്വം നിഷേധിച്ച ക്രൂരതയ്ക്ക് ആരാണ് മാപ്പു കൊടുക്കുക?

ഇരുപത്തിയൊന്ന്

പ്രൊഫസ്സറുടെ കുറിപ്പുകൾ

സൗത്ത് ദില്ലിയിലെ ഒരു ശാന്തമായ പഴയ കെട്ടിടത്തിലാണ് പ്രൊഫസ്സർ ബാനർജി താമസിച്ചിരുന്നത്. ഞങ്ങൾ കാലത്ത് പത്തു മണിയോടെ അവിടെ ചെല്ലുമ്പോൾ അദ്ദേഹം ഉറക്കമായിരുന്നു. മധ്യവയസ്കയായ പരിചാരിക ഞങ്ങളെ സ്വീകരിച്ചിരുത്തുമ്പോൾത്തന്നെ "അദ്ദേഹത്തിന് തീരെ സുഖമില്ല", "ശല്യപ്പെടുത്തരുതെന്ന് പറഞ്ഞിട്ടുണ്ട്" എന്നൊക്കെ പറഞ്ഞ് അവരുടെ നീരസം വ്യക്തമാക്കി. ഞാൻ അദ്ദേഹത്തിന്റെ ഒരു ശിഷ്യനാണെന്നും അവിനാശ് ആൽഫയിൽനിന്നും തിരിച്ചെത്തിയെന്നുമാത്രം അദ്ദേഹത്തോടു പറഞ്ഞാൽ മതിയെന്ന് പറഞ്ഞു. ഏകദേശം ഒരു മണിക്കൂർ നേരത്തെ കാത്തിരിപ്പിനു ശേഷമാണ് അവർ ഞങ്ങളെ അകത്തേക്കു വിട്ടത്. കൂടുതൽ സംസാരിച്ച് ബുദ്ധിമുട്ടിക്കരുതെന്ന അപേക്ഷയോടെയാണ് അവർ ആ കൂടിക്കാഴ്ച അനുവദിച്ചതുതന്നെ.

പാതി തളർന്നുകിടക്കുന്ന പ്രൊഫസ്സർക്ക് എന്നെ തിരിച്ചറിയാൻ ബുദ്ധിമുട്ടുണ്ടായില്ല. കുറച്ചുകൂടെ ആരോഗ്യവാനായിരിക്കുന്നു. എഴുന്നേല്ക്കാൻ വയ്യെങ്കിലും പതിഞ്ഞ ശബ്ദത്തിൽ സംസാരിക്കാം. നമ്മൾ പറയുന്നതു മനസ്സിലാവുകയുംചെയ്യും.

> "അവിനാശ് ഉപലേന്ദുവിനെ കണ്ടുവോ?" ഞാൻ ഇല്ലയെന്ന് നിഷേധാർത്ഥത്തിൽ തലയാട്ടി. "മരിച്ചോ?"

"മരിച്ചു. പതിനെട്ടു വർഷങ്ങൾക്കുമുമ്പ്."

പിന്നീട് ഞാൻ എനിക്കറിയാവുന്ന വിവരങ്ങൾ മുഴുവൻ അദ്ദേഹത്തോട് പറഞ്ഞു. എല്ലാം പ്രതീക്ഷിച്ചതെന്നപോലെ മൂളിക്കേട്ടതിനു ശേഷം പറഞ്ഞു: "മാലിനിയെ വിളിക്കൂ. അവൾ എന്റെ സ്റ്റുഡന്റായിരുന്നു." ഞാൻ മാലിനിയെ വിളിച്ചു. അന്നത്തെ ദിവസം മുഴുവൻ മാലിനിയും ഞാനും പ്രൊഫസ്സറുടെ കൂടെയിരുന്നു. വല്ലപ്പോഴുമായി ചോദിച്ച ചെറുചോദ്യങ്ങൾക്കെല്ലാം മാലിനി ദീർഘവും വിശദവുമായി മറുപടി പറഞ്ഞു. അവസാനം സന്ധ്യയ്ക്ക് ഹോട്ടൽമുറിയിലേക്ക് തിരിക്കുമ്പോൾ അദ്ദേഹം പറഞ്ഞു:

"നാളെ രാവിലെ വരൂ. ഉപലേന്ദുവിന്റെ ചില കുറിപ്പുകൾ എന്റെ കൈവശം ഉണ്ട്. നമുക്കവകൂടി ചേർത്ത് വായിക്കാം. അപ്പോൾ മാത്രമേ ഈ പരീക്ഷണത്തിന്റെ പൂർണ്ണരൂപം മനസ്സിലാകൂ. ഉപലേന്ദു ഒരു സാധാരണ ആന്ത്രപ്പോളജിസ്റ്റ് ആയിരുന്നില്ല. മനുഷ്യപുരോഗതിയെക്കുറിച്ചും സാമൂഹികനീതിയെക്കുറിച്ചും വ്യക്തമായ കാഴ്ചപ്പാടുള്ള ഒരു ദാർശനികൻ ആയിരുന്നു."

തുടർച്ചയായ ആയുർവ്വേദചികിത്സകൊണ്ട് അല്പം ആരോഗ്യം വീണ്ടെടുത്ത ബാനർജിയുടെ മുറിക്ക് എണ്ണയുടെയും കുഴമ്പിന്റെയും ഗന്ധമായിരുന്നു.

പിറ്റേദിവസം അദ്ദേഹം ഞങ്ങൾക്ക് പ്രൊഫസ്സർ എഴുതിയ കുറെ കുറിപ്പുകൾ തന്നു. പലതും വ്യക്തമായ അടുക്കും ചിട്ടയും ഇല്ലാത്തതായിരുന്നു. പോരാത്തതിന് അവയ്ക്കുള്ളിൽ പരസ്പരബന്ധവും ഉണ്ടായിരുന്നില്ല. ആൽഫയിലേക്ക് തിരിക്കുന്നതിനുമുമ്പ് ഏല്പിച്ചിരുന്ന ഫയലിലെ കുറെ കടലാസ്സുകൾമാത്രമായിരുന്നു അവ. മാലിനി അവ ഓരോന്നായി വായിക്കാൻ തുടങ്ങി.

ഒന്ന്

ജനനം, മരണം അവയുടെ ചാക്രികസ്വഭാവം എന്നിവ എന്നെ വല്ലാതെ അത്ഭുതപ്പെടുത്തുന്നുണ്ട്. മനുഷ്യർക്ക് അറുപതോ എഴുപതോ കൊല്ലങ്ങൾ കഴിയുമ്പോഴും, മറ്റു ജീവികൾക്ക് അവയ്ക്കനുസരിച്ചും ആവർത്തനസ്വഭാവത്തോടെ ഇതു സംഭവിക്കുന്നതെന്തിനാണ്? ഇവയെ നിയന്ത്രിക്കുന്ന ശക്തി എന്താണ്? എന്തുകൊണ്ടാണ് മുപ്പതു വയസ്സുവരെ ക്രമേണ വളരുന്ന മനുഷ്യൻ അമ്പതുകൾക്കുശേഷം അല്പാല്പമായി

ക്ഷീണിച്ച് ഒടുവിൽ മരിക്കുന്നത്? എന്തിന് മനുഷ്യജീവിതത്തിന്റെ വളർച്ചയും തളർച്ചയും അല്ലെങ്കിൽ വയസ്സാവുക എന്ന പ്രക്രിയ ഒരു പാരബോളിക് ഗ്രാഫ്പോലെ ചാക്രികമാകുന്നു? മനുഷ്യജീവിതത്തിനു മുമ്പിൽ അനിവാര്യമായി നിറഞ്ഞുനില്ക്കുന്ന മരണത്തെ എങ്ങനെ ഒഴിവാക്കാം? മനുഷ്യശരീരം ഒരിക്കൽ പൂർണ്ണവളർച്ച പ്രാപിച്ചുകഴിഞ്ഞാൽ ക്ഷീണിക്കാതെ സ്ഥിരമായി അതുപോലെ നിലനിർത്തിക്കൊണ്ടുപോകാൻ നമുക്ക് കഴിയില്ലേ? ഞാനീ ചോദിക്കുന്നത് മടയത്തരമാണെന്നു തോന്നാം. അതൊക്കെ ദൈവത്തിന്റെ പൂർവ്വനിശ്ചയമനുസരിച്ച് നടക്കുന്നതാണെന്ന് വിശ്വസിക്കുന്നവരുണ്ടാകാം. കൺമുന്നിൽ കാണുന്നതിനെ വിശ്വാസയോഗ്യമായ തെളിവുകളുടെ അടിസ്ഥാനത്തിൽ വിശകലനം ചെയ്ത് സത്യത്തെ കണ്ടെത്തുകയാണല്ലോ എന്റെ ലക്ഷ്യം. എന്തു കാര്യവും എന്തുകൊണ്ടങ്ങിനെ ആയിക്കൂടാ എന്നേ ഞാൻ ചോദിക്കൂ. അതെല്ലാം അങ്ങനെയൊക്കെയാണ് എന്നു വിശ്വസിക്കാൻ പാടില്ല. മരണം അനിവാര്യമാകരുത്. നമ്മുടെ ഇഷ്ടത്തിനനുസരിച്ച് മരണത്തെ നിയന്ത്രിക്കാനുള്ള കഴിവ് നമുക്കു കിട്ടണം. നചികേതസ്സ് യമനോടു ചോദിച്ച അതേ ചോദ്യമാണ് എനിക്കും ശാസ്ത്രത്തിനോടു ചോദിക്കാനുള്ളത്.

നമ്മളും ശരീരവും തമ്മിലുള്ള വ്യത്യാസമെന്താണ്? ബുദ്ധി അല്ലെങ്കിൽ മനസ്സിനെ ഒഴിച്ചു നിർത്തിക്കൊണ്ട് ശരീരത്തിനൊരു പ്രവർത്തനമുണ്ടോ? അപ്പോൾ മറ്റൊരു ചോദ്യംകൂടി വരുന്നു— ശരീരത്തിൽ എവിടെയാണു ബുദ്ധി? തലച്ചോറിലെ അനേകായിരം കോശങ്ങളിലെന്ന് ശാസ്ത്രം പറയുന്നു. എന്തോ എല്ലാം എനിക്കുതന്നെ അവ്യക്തമാകുന്നു.

രണ്ട്

യുദ്ധങ്ങൾ മനുഷ്യചരിത്രത്തിലെ അനിവാര്യതയാണ്. മനുഷ്യൻ പുരോഗതിയുടെ ഓരോ പടവുകളും ആക്രമണങ്ങളിലൂടെയും കീഴടക്കലിലൂടെയുമാണു ചവുട്ടിക്കയറിയിട്ടുള്ളത്. എതിരാളികളെ തോല്പിക്കാൻ വേണ്ടിയാണ് മനുഷ്യനെന്നും പുതിയ സാങ്കേതികവിദ്യകൾ വികസിപ്പിച്ചെടുത്തിട്ടുള്ളത്. കൂടുതൽ ശക്തിയുള്ളവൻ ശക്തി കുറഞ്ഞവനെ തന്റെ വരുതിക്കു നിർത്താൻ വേണ്ടി ആവിഷ്കരിക്കുന്ന തന്ത്രങ്ങളാണ് യുദ്ധശാസ്ത്രം. നമ്മൾ വളരെ സമാധാനപ്രിയരും മാന്യരുമായി കഴിഞ്ഞിരുന്നെങ്കിൽ ഇക്കാണുന്ന പുരോഗതിയുടെ നൂറിലൊരംശംപോലും ഉണ്ടാകില്ലായിരുന്നു. സ്വാർത്ഥതയുടെയും ചതിയുടെയും വഞ്ചനയുടെയും പാഠങ്ങളിലൂടെ പഠിച്ചെടുത്തതാണ് ഈ പുരോഗതിയുടെ തത്ത്വശാസ്ത്രം. ഹിരോഷിമ കരയുന്നതെന്തിനാണ്? മറ്റുള്ള ഒരുപാടുപേർക്ക് ചിരിക്കാൻ വേണ്ടി മാത്രം.

മൂന്ന്

ഞാനൊരു ഭ്രാന്തനാണെന്നു തോന്നുന്നു. ജെ.എൻ.യുവിലെ നരവംശശാസ്ത്രാദ്ധ്യാപകൻ പഠിച്ചും ചിന്തിച്ചും ഒരു ശുദ്ധ ഭ്രാന്തനായിപ്പോയാൽ എത്ര കഷ്ടമാണ്. എനിക്ക് ലോകത്തെ കൊച്ചുകൊച്ചു രാജ്യങ്ങളായി കാണാൻ ഇഷ്ടമല്ല. രാജ്യങ്ങളെ സംസ്ഥാനങ്ങളായും ജില്ലകളായും തിരിച്ച് പടം വരയ്ക്കുന്നതിനോട് എനിക്ക് എതിർപ്പാണ്. നേഫയിലെ കൊടുംതണുപ്പത്ത് മക്മോഹൻ ലൈൻ കാത്തുരക്ഷിക്കാനായി തോക്കെടുത്തു നില്ക്കുന്നവൻ ആരുടെ നെഞ്ചത്തേക്കാണു നിറയൊഴിക്കുന്നത്? രാജ്യങ്ങളും അതിർത്തികളും പാടില്ല. അധികാരവും സിംഹാസനങ്ങളും പാടില്ല. ലോകത്തിലെല്ലാ മനുഷ്യർക്കും സ്വതന്ത്രമായി സ്നേഹത്തോടെ ജീവിക്കാൻ കഴിയണം. സ്വാതന്ത്ര്യം ലഭിച്ചപ്പോൾ ഇന്ത്യയിലെന്തിനാണ് ഇത്രയധികം ചോരയൊഴുകിയത്? അതിർത്തിയെന്ന അസംബന്ധത്തിൽനിന്നും അവ സംരക്ഷിക്കുകയെന്ന കൂടിയ അസംബന്ധത്തിലേക്ക് നീങ്ങുമ്പോൾ ഈ ലോകത്തിന് നഷ്ടപ്പെടുന്നത് ലക്ഷക്കണക്കിന് നിരപരാധികളുടെ ജീവനാണ്.

നാല്

ഞാനിന്നലെ ഒരു സ്വപ്നം കണ്ടു: മറ്റേതോ ഗ്രഹത്തിലെ ചില ജീവികൾ ഭൂമിയിലെത്തിയിരിക്കുന്നു. അവർ നടക്കുകയും സംസാരിക്കുകയുംചെയ്യുന്നുണ്ട്. എന്നാൽ ആ നടത്തവും സംസാരവുമെല്ലാം നമുക്ക് അപരിചിതമായി തോന്നുന്നു. ഭൂമിയിലെതന്നെ പല ഭാഗത്തുള്ളവർ പല ഭാഷകൾ സംസാരിക്കുന്നതുപോലെ ഇവർ അഭൗമമായ ഒരു ഭാഷയിൽ സംസാരിക്കുകയും അപരിചിതമായ ചലനങ്ങളിലൂടെ മുന്നോട്ടു നീങ്ങുകയും ചെയ്യുന്നു. അവർക്ക് കാലെന്നോ കയ്യെന്നോ വേർതിരിച്ചു പറയാൻ കഴിയാത്ത ചില അവയവങ്ങളാണു ഉള്ളത്. തല ശരീരത്തിന്റെ മുകളിൽതന്നെ വേണമെന്ന് എന്തിനാണിത്ര നിർബന്ധം പിടിക്കുന്നത് അതൊരു വശത്തോ താഴത്തോ ആയിക്കൂടെ? സ്വപ്നത്തിൽനിന്നും യാഥാർത്ഥ്യത്തിലേക്കു വരുമ്പോൾ നീണ്ടുകൂർത്ത ഒരാണി നെറ്റിയിലടിച്ചുതാഴ്ത്തിയപോലെയാണെനിക്കു തോന്നിയത്. എന്താണെന്റെ ചിന്തകളിത്ര വിചിത്രമായി പോകുന്നത്? ഒരിക്കൽ ഗോപാൽപൂർ ബീച്ചിൽവെച്ചുകണ്ട സന്ന്യാസി പറഞ്ഞതുപോലെ ശരീരത്തിലെ ഏറ്റവും പ്രധാനപ്പെട്ട ഭാഗം നെറ്റിയാണ്. അവിടെയാണ് ദൈവചിഹ്നമായ തിലകം ചാർത്തുന്നത്. നമ്മുടെ ശ്രദ്ധയെല്ലാം ഒരു പ്രത്യേകബിന്ദുവിൽ കേന്ദ്രീകരിക്കുകയും മാനസികോർജ്ജം മുഴുവൻ ആ ബിന്ദുവിൽ തറപ്പിച്ച് നിർത്തുകയും ചെയ്താൽ മനുഷ്യന് വിശദീകരിക്കാനാവാത്ത ഒരു ശക്തി ലഭിക്കുമെന്ന് ചിലർ പറയുന്നതിൽ സത്യമുണ്ടെന്നു തോന്നുന്നു.

അഞ്ച്

ഇന്ന് സൂര്യഗ്രഹണമാണ്. ലോകത്തിലെ നാനാഭാഗങ്ങളിലുള്ള ശാസ്ത്രജ്ഞന്മാർ ആകാംക്ഷയോടെ ദൂരദർശിനികളുമായി പഠനം നടത്താൻ ഇറങ്ങിയിരിക്കുകയാണ്. ഇതിനു മുമ്പ് എത്ര ഗ്രഹണങ്ങൾ നടന്നിരിക്കുന്നു. അത് ലോകത്തിന്റെ ആദിയെക്കുറിച്ചോർക്കുന്നതുപോലെ അസംബന്ധമാകുന്നു. ഗ്രഹണസമയത്ത് ഭൂമിയിലെത്തുന്ന അപൂർവ്വമായ ചില കോസ്മിക് രശ്മികൾ ഭൂമിയിലെ ജൈവവ്യവസ്ഥയെ വ്യക്തമായി സ്വാധീനിക്കുമത്രെ. ഓരോ ഗ്രഹണവും മനുഷ്യന്റെ ബുദ്ധിക്ക് എന്തെങ്കിലും പുതിയ നേട്ടങ്ങളുണ്ടാക്കുന്നുണ്ടോ? അത്തരമൊരു സാദ്ധ്യതയും തള്ളിക്കളയാൻ വയ്യ. ഓരോ ഗ്രഹണങ്ങളിലും കൂടുതൽ ശക്തിനേടുന്ന മനുഷ്യബുദ്ധി അല്ലെങ്കിൽ കൂടുതൽ വൈവിധ്യമാർജ്ജിക്കുന്ന

ആറ്

മരണപത്രം എഴുതിവയ്ക്കുന്നതിനോട് എനിക്കു യോജിപ്പില്ല. ജീവിതത്തിലിതുവരെ നേടിയ വസ്തുക്കളൊന്നും സ്വന്തമല്ലെന്നെനിക്കറിയാം. ചില പ്രത്യേക സാഹചര്യങ്ങളിൽ എന്റെ സ്വാർത്ഥവും ബാലിശവുമായ ആഗ്രഹപൂർത്തീകരണത്തിലൂടെ അവ എനിക്ക് സ്വന്തമായെന്നു മാത്രം. സ്വന്തമല്ലാത്തവ എങ്ങനെ മറ്റുള്ളവർക്കായി പങ്കുവയ്ക്കണമെന്ന് നിർദ്ദേശിക്കാൻ എനിക്കധികാരമില്ലല്ലോ. ഇങ്ങനെയൊരാൾ ജീവിച്ചിരുന്നുവെന്ന ഓർമ്മ മറ്റുള്ളവരുടെ മനസ്സിൽ കുറച്ചുകാലം നിലനിന്നതിനുശേഷം എല്ലാം അവസാനിക്കുകയല്ലേ. എന്റെ മുത്തച്ഛനെ ഞാൻ കണ്ടിട്ടില്ല. മുത്തച്ഛന്റെ അച്ഛന്റെ പേരുപോലും ഞാനോർക്കുന്നില്ല. അതിനു മുമ്പുള്ള എത്രയോ തലമുറകൾ. അവരെല്ലാം ജീവിച്ചിരുന്നുവെന്നതിന് ഒരടയാളംപോലും അവശേഷിപ്പിക്കാതെ കടന്നുപോയില്ലേ. മരണം തികച്ചും സാധാരണവും സ്വാഭാവികവുമാകുമ്പോൾ മരണപത്രം തികച്ചും അപ്രസക്തമാകുന്നു.

ഏഴ്

തീ കണ്ടെത്തിയതെന്നാണ്? ശിലായുഗത്തിന്റെ ഏതോ ചരിത്രസന്ധിയിലാണെന്ന് നരവംശശാസ്ത്രം പറയും. അത് മനുഷ്യൻ തീയുണ്ടാക്കാനുള്ള വിദ്യ കണ്ടുപിടിച്ചതാണ്. അഗ്നി പ്രപഞ്ചത്തിന്റെ തുടക്കത്തിലേ വിവിധ രൂപങ്ങളിൽ നിലനിന്നിരുന്നു. നമ്മുടെ പല കണ്ടുപിടിത്തങ്ങളും പുതിയ നേട്ടങ്ങളല്ല, പ്രപഞ്ചത്തിൽ നിലനിൽക്കുന്നവയെ മനുഷ്യജീവിതത്തിലേക്ക് കൂട്ടിക്കൊണ്ടു വന്നതു മാത്രമാണ്. അമേരിക്ക കണ്ടുപിടിച്ചത് കൊളംബസാണെന്നു പറയുന്നത് അതുവരെ അമേരിക്കയിൽ ജീവിച്ചിരുന്ന റെഡ് ഇന്ത്യക്കാർ മനുഷ്യരല്ലെന്നു പറയുന്നതുപോലെ മടയത്തരമാണ്.

എട്ട്

കനു ഇന്നലെ വന്നു കണ്ടിരുന്നു; വളരെ രഹസ്യമായി. അയാളെ പോലീസ് തിരയുകയാണ്. കുറച്ചുകാലം ഒളിച്ചുതാമസിക്കാനൊരിടം വേണം. ചൈനയിലേക്കു രക്ഷപ്പെടാനുള്ള വഴികളെല്ലാം തല്ക്കാലം അടഞ്ഞുകിടക്കുകയാണ്. ഒരു നല്ല മാറ്റത്തിനുവേണ്ടി അതിനെതിരു നില്ക്കുന്ന കുറച്ചുപേരെ കൊല്ലുന്നതിൽ തെറ്റൊന്നുമില്ല എന്നാണ് കനുവിന്റെ വിശ്വാസം. സമൂഹത്തിന് പ്രയോജനമില്ലാത്തവർ ജീവിച്ചിരിക്കരുത്. "നിങ്ങൾക്കെന്നെ തൊഴിലാളിവർഗ്ഗവിപ്ലവസിദ്ധാന്തമനുസരിച്ച് ഇപ്പോൾത്തന്നെ കൊല്ലാവുന്നതാണ്. സമൂഹവളർച്ചയ്ക്കും നിലനില്പിനും യാതൊരുവിധ പ്രയോജനവുമില്ലാത്ത ഒരു നരവംശശാസ്ത്രജ്ഞനാണ് ഞാൻ. പാടത്തു പണിയെടുക്കുന്ന കർഷകനോ, ഖനിയിൽ കരി ചുമക്കുന്ന തൊഴിലാളിയോ എന്നെക്കാൾ എത്ര ഭേദമാണ്." കനു ചിരിച്ചുകൊണ്ട് മറുപടി പറയാതെ ഇരുന്നു. വിപ്ലവപ്രസ്ഥാനക്കാർക്ക് വെടിവെച്ചു കൊല്ലാനുള്ള മൂല്യംപോലും എനിക്കില്ല. നിരുപദ്രവിയും നിർഗുണനുമായ ഒരദ്ധ്യാപകൻ, എന്തിന് യൂണിവേഴ്സിറ്റിയിലെ ഏറ്റവും അവഗണിക്കപ്പെടുന്ന വിഭാഗംപോലും, ആന്ത്രപ്പോളജിയാണ്.

മാലിനി വായന നിർത്തി. ഇനി പ്രത്യേകം അടയാളപ്പെടുത്തിയ രണ്ട് പേപ്പറുകൾകൂടിയുണ്ട്. അവയ്ക്കുമേൽ 'ചരിത്രപേടകം' എന്നും 'ആൽഫ ആൻ എക്സ്പെരിമെന്റ് ഓഫ് ട്രൂത്ത്' എന്നും എഴുതിയിരുന്നു.

ഇരുപത്തിരണ്ട്

ചരിത്രപേടകം

ബംഗ്ലാദേശിലെ വിജയത്തിനുശേഷം പ്രധാനമന്ത്രിയുടെ ഏകാധിപത്യസ്വഭാവം വളരെ കൂടിവരുന്നതായി തോന്നുന്നു. ജനാധിപത്യത്തിനെക്കാളേറെ ഒരു രാജഭരണത്തിന്റെ സ്വഭാവമാണ് വളർന്നുവരുന്നത്. രാജ്യത്തിലെ പ്രബുദ്ധരെന്നവകാശപ്പെടുന്ന ശാസ്ത്രജ്ഞരിലും എഴുത്തുകാരിലുമൊക്കെ ഒരു വലിയ വിഭാഗം അതിനെ പിന്താങ്ങുന്നതാണ് കഷ്ടം. എല്ലാവർക്കും വലിയ പ്രതീക്ഷയാണ്. രാജ്യം വളർച്ചയുടെ ഒരു കുതിച്ചുചാട്ടത്തിലാണെന്നും അതിന് ശക്തമായ ഒരു നേതൃത്വം അനിവാര്യമാണെന്നും അവർ പറഞ്ഞു പരത്തുന്നു. സ്ഥാനമാനങ്ങളുടെയും അധികാരത്തിന്റെയും അപ്പക്കഷണങ്ങൾക്കു മുമ്പിൽ എത്ര പെട്ടെന്നാണ് ബുദ്ധിജീവികൾ സ്തുതിപാഠകരായി അധഃപതിക്കുന്നത്. അംബാസിഡറോ അക്കാദമി ചെയർമാനോ ആകാനായി ആ സ്ത്രീയുടെ ചെയ്തികളെയെല്ലാം നിർലജ്ജം പുകഴ്ത്തുന്നു.

കഴിഞ്ഞാഴ്ച വീട്ടിലേക്കു വിളിപ്പിച്ച് ഒരു മണിക്കൂറോളം എന്നോട് സംസാരിച്ചപ്പോഴാണ് എനിക്കവരുടെ യഥാർത്ഥരൂപം മനസ്സിലായത്. മാന്യതയിലൊളിപ്പിച്ചുവച്ച അധികാരത്തിന്റെ കല്പനകളായിരുന്നു അവ. ഭാരതീയസംസ്കാരം എല്ലാംകൊണ്ടും ലോകത്തിലെ ഏതു സംസ്കാരത്തെക്കാളും മുന്നിലാണ്. ശാസ്ത്രത്തിലും ഗണിതത്തിലും സാഹിത്യത്തിലുമൊക്കെ നമുക്ക് മഹത്തായ പാരമ്പര്യമുണ്ട്. പക്ഷേ, അതെല്ലാം വേണ്ടവിധത്തിൽ ലോകത്തിനു മുന്നിൽ അവതരിപ്പിക്കാനും മറ്റുള്ളവരെക്കൊണ്ട് അംഗീകരിപ്പിക്കാനും നമ്മൾ ശ്രമിക്കാറില്ല. നേട്ടങ്ങളും കഴിവും നമ്മുടെ അശ്രദ്ധകൊണ്ട് പ്രദർശിപ്പിക്കാതിരിക്കുമ്പോൾ നമ്മളെക്കാൾ കഴിവും പാരമ്പര്യവും കുറവുള്ളവർ അവ സമർത്ഥമായി വിപണനം

ചെയ്ത് ലോകത്തിലൊന്നാമനാകുന്നു. ഇതവസാനപ്പിച്ച് നമുക്ക് മറ്റ് ലോകരാജ്യങ്ങളുടെ മുന്നിൽ മാന്യമായി നില്ക്കാൻ കഴിയണം. അതിനു വേണ്ടിയുള്ള ശ്രമങ്ങളെല്ലാം വ്യക്തമായി വിജയത്തിലേക്കു നീങ്ങുന്നുണ്ട്. നമ്മുടെ ശാസ്ത്രവും സാങ്കേതികവിദ്യയും മറ്റു രാജ്യങ്ങളെക്കാൾ വളർന്നു മുന്നേറാൻ വേണ്ട എല്ലാ സൗകര്യവും ചെയ്തു കൊടുത്തിട്ടുണ്ട്. അവ വളരുന്നുമുണ്ട്. പക്ഷേ, ഹാരപ്പായിലും മോഹൻജദാരോയിലും സംഭവിച്ചതുപോലെ നമുക്ക് സംഭവിക്കരുത്. നമ്മുടെ ഈ നേട്ടങ്ങൾ ഇനി വരുന്ന തലമുറകളെ അറിയിക്കാനുള്ള ബാധ്യത നമുക്കുണ്ട്. അഞ്ഞൂറോ ആയിരമോ വർഷങ്ങൾക്കുശേഷം ഭാരതത്തിന്റെ ചരിത്രം വായിക്കപ്പെടുമ്പോൾ ഈ നേട്ടങ്ങൾ അവർ മനസ്സിലാക്കണം. എത്ര വലിയ പ്രകൃതിക്ഷോഭം വന്നാലും നശിക്കാത്ത തരത്തിൽ വളർച്ചയുടെ ചരിത്രം നമുക്ക് രേഖപ്പെടുത്തി വയ്ക്കണം. ഉറച്ച ലോഹത്തകിടുകളിൽ മൂന്നോ നാലോ ഭാഷകളിലായി അവ എഴുതി ഒരു പേടകത്തിലാക്കി തലസ്ഥാനത്തെ ഏതെങ്കിലും പ്രധാന സ്ഥലത്ത് നിക്ഷേപിക്കേണ്ട ചുമതലയാണ് അവർ എന്നെ ഏല്പിക്കാനുദ്ദേശിച്ചത്.

മറ്റു രണ്ട് ചരിത്രകാരന്മാരുടെ കൂടെയാണ് നരവംശശാസ്ത്രജ്ഞനെന്ന നിലയിൽ എന്റെ പേര് ഉൾപ്പെടുത്തിയിരിക്കുന്നത്. ഒരു രാജ്യത്തിന്റെ ചരിത്രം രേഖപ്പെടുത്താനുള്ള അപൂർവ്വ ഭാഗ്യമാണ് എനിക്കു ലഭിച്ചിരിക്കുന്നത് എന്ന് അവർ പറഞ്ഞപ്പോൾ പ്രതികരിക്കാതിരിക്കാൻ കഴിഞ്ഞില്ല.

"മാഡം, ഞാനൊരു ചരിത്രകാരനല്ല. ചരിത്രരചനയിൽ എനിക്ക് പ്രാവീണ്യവുമില്ല. പക്ഷേ, ഒരു സമൂഹത്തിന്റെ ചരിത്രം തകിടുകളിലെഴുതി കുഴിച്ചിടാവുന്നതാണെന്ന് ഞാൻ വിശ്വസിക്കുന്നില്ല. അത് മനുഷ്യരുടെ മനസ്സിലാണ് എഴുതപ്പെടേണ്ടത്. ഹിറ്റ്ലറും ചെങ്കിസ്ഖാനുമൊക്കെ അവരുടെ ചരിത്രം ഏത് സ്വർണ്ണത്തകിടുകളിലെഴുതി സൂക്ഷിച്ചാലും ജനങ്ങളവരെ ക്രൂരരും കൊലയാളികളുമായേ കണക്കാക്കൂ."

അവരുടെ മുഖം പെട്ടെന്ന് ചുവന്നു. കൂടുതലൊന്നും സംസാരിക്കാതെ അവരെഴുന്നേറ്റ് അകത്തേക്കു പോയി. അതിനുശേഷം രാത്രിയും പകലും ഞാൻ പോലീസുകാരുടെ നിരീക്ഷണത്തിലായി.

പ്രധാനമന്ത്രിയോട് മാപ്പു പറഞ്ഞ് അവരെ അനുസരിക്കുന്നതാണ് നല്ലതെന്ന് പലരും എന്നെ ഉപദേശിച്ചു; സഹപ്രവർത്തകരും വീട്ടുകാരുമെല്ലാം. അടുത്ത റിപ്പബ്ലിക് ദിനത്തിലെ 'പത്മഭൂഷൺ' പട്ടികയിൽ എന്റെ പേര് ഉൾപ്പെടുത്താൻ പോകുന്നുണ്ടെന്നും അതിനുമുമ്പേ പ്രധാനമന്ത്രിയെ പോയി കാണണമെന്നും അവരുടെ ഓഫീസിൽ നിന്നും ഫോൺ വന്നു. എനിക്ക് കൂടുതലൊന്നും പറയാനില്ലാത്തതിനാൽ പോയില്ല. അതിനുശേഷം ചരിത്രമെഴുതാൻ മറ്റേതോ പ്രഗല്ഭൻ തയ്യാറായെന്നു കേട്ടു.

മാലിനി വായിച്ചു കഴിഞ്ഞപ്പോൾ പ്രൊഫസ്സർ ബാനർജി ചിരിച്ചു:

"ഉപലേന്ദുവിനെ വിലയ്ക്കെടുക്കാനായിരുന്നു അവരുടെ ആഗ്രഹം. തന്റെ സ്വാതന്ത്ര്യത്തെക്കുറിച്ച് വളരെയധികം ബോധവാനായ അദ്ദേഹമെങ്ങനെ ആ ചതിയിൽ വീഴും?"

"ആ രാഷ്ട്രീയപശ്ചാത്തലമാണോ ഈ പരീക്ഷണം തുടങ്ങാനുള്ള പ്രേരണ?"

"തീർച്ചയായും. തന്റെ സ്വതന്ത്രചിന്തകൾക്കും പ്രവർത്തനങ്ങൾക്കും നിയന്ത്രണമേർപ്പെടുത്തിയത് അദ്ദേഹത്തിനൊരിക്കലും സഹിക്കാനായില്ല. അതിനുശേഷമുള്ള കാലത്താണ് ആൽഫ എന്ന പ്രൊജക്ടിനെപ്പറ്റി ഞങ്ങൾ ചർച്ചചെയ്യുന്നതും അതിന്റെ പ്ലാൻ തയ്യാറാക്കുന്നതും." മാലിനി പറഞ്ഞു.

"പക്ഷേ, ഇതെല്ലാം അടിയന്തരാവസ്ഥ പ്രഖ്യാപിക്കുന്നതിനു വളരെ മുമ്പെയാണല്ലോ? അക്കാലത്തേ പ്രധാനമന്ത്രി ഏകാധിപത്യസ്വഭാവം കാണിച്ചിരുന്നോ?"

"തീർച്ചയായും. അവർ ജന്മനാ ഒരു ഏകാധിപത്യസ്വഭാവമുള്ള സ്ത്രീയായിരുന്നു. ചരിത്രത്തിന്റെ ഭാഗമാകാതെ ചരിത്രത്തെ തനിക്കിഷ്ടമുള്ള തരത്തിൽ സൃഷ്ടിച്ചെടുക്കാനാണ് അവർ ആഗ്രഹിച്ചത്." "അതിനെ എതിർക്കാതെ ഒരു പരീക്ഷണത്തിന്റെ പേരിൽ നാടുവിട്ടത് ശരിയായോ?"

"പ്രൊഫസ്സർ ആദ്യമായിട്ടും അവസാനമായിട്ടും ഒരു ശാസ്ത്രജ്ഞനായിരുന്നു. ഒരു സാമൂഹ്യപ്രവർത്തകന്റെയോ രാഷ്ട്രതന്ത്രജ്ഞന്റെയോ വേഷം അദ്ദേഹം ആഗ്രഹിച്ചിരുന്നില്ല. തനിക്ക് പൊരുത്തപ്പെടാൻ കഴിയാത്ത സാഹചര്യങ്ങളിൽനിന്നും വിട്ടു നില്ക്കുന്നത് അതിനെ അംഗീകരിക്കുന്നതുകൊണ്ടല്ല, ആ സാഹചര്യത്തിൽ തന്റെ പ്രവർത്തനങ്ങൾ തുടർന്നു കൊണ്ടുപോകാൻ സാധിക്കാത്തതുകൊണ്ടാണ്."

"പക്ഷേ, അതുമാത്രമായിരുന്നോ ഈ പരീക്ഷണം തുടങ്ങാനുള്ള കാരണം?"

"അല്ല. അതൊരു നിമിത്തംമാത്രം. വാസ്തവത്തിൽ നരവംശശാസ്ത്രത്തിൽ അക്കാലത്തു നടന്ന ചില നിരീക്ഷണങ്ങളായിരുന്നു ഈ പരീക്ഷണത്തിന്റെ പ്രചോദനം. അതു നിങ്ങൾക്ക് അടുത്ത കുറിപ്പിൽ വായിക്കാം." ബാനർജി സാർ പറഞ്ഞു.

ഇരുപത്തിമൂന്ന്

ആൽഫ ആൻ എക്സ്പെരിമെന്റ് ഓഫ് ട്രൂത്ത്

അരിസോണയിലെ ഹോപി ഇന്ത്യക്കാരുടെ ഭാഷയെപ്പറ്റി ബെഞ്ചമിൻ ലി വോർഫ് എന്ന ശാസ്ത്രജ്ഞൻ നടത്തിയ പഠനങ്ങളാണ് ഭാഷയും ലോകസംസ്കാരവും തമ്മിലുള്ള ബന്ധത്തെപ്പറ്റി എന്നെ കൂടുതൽ ചിന്തിപ്പിച്ചിരുന്നത്. ഭാഷയുടെ വളർച്ചയും പ്രത്യേകതകളും അനുസരിച്ച് സംസ്കാരവും വളർച്ചയും നിശ്ചയിക്കപ്പെടുന്നു എന്ന് വോർഫ് കരുതുന്നു. അദ്ദേഹത്തിന്റെ 'ഭാഷയും ഭാഷാശാസ്ത്രവും' എന്ന ലേഖനത്തിൽ "The background linguistic system(in otherwords grammar) of each language is not merely a reproducing instrument for voicing ideas but rather is itself the chapter of ideas... we dissect nature along alives laid down by our native language." എന്നു പറയുന്നു. ഇന്തോ-യൂറോപ്യൻ ഭാഷകളെപ്പോലെ വ്യവസ്ഥാപിതമായ ഒരു രീതി ഹോപി ഭാഷയിലില്ല. ഇന്നലെ, ഇന്ന്, നാളെ എന്ന ത്രികാലബോധം നിലവിലില്ലാത്ത അവർക്ക് ഭൂതവും ഭാവിയുമില്ലാതെ വർത്തമാനത്തിൽ ഉറഞ്ഞുപോയ ഭാഷയാണ്. ദിവസങ്ങളും ആഴ്ചകളും മാസങ്ങളുമില്ലാത്ത അവർക്ക് മഴവില്ലിൽ തിരിച്ചെടുക്കാൻ കഴിയുന്നത് മൂന്നു നിറങ്ങൾ മാത്രമാണ്. വോർഫ്, എഡ്വേർഡ് സാപ്പിയർ എന്ന സാമൂഹിക നരവംശശാസ്ത്രജ്ഞനുമായി രൂപംകൊടുത്ത വോർഫ് സാപ്പിയർ സിദ്ധാന്തം എന്നെ മറ്റൊരു വഴിയിലേക്കു ചിന്തിക്കാനാണ് പ്രേരിപ്പിച്ചത്. ഈ ഭാഷയെ നഷ്ടപ്പെട്ടാലുള്ള അവസ്ഥ എന്തായിരിക്കും! ഫിലിപ്പൈൻസിലെ ഹാനൂനൂ എന്ന വർഗ്ഗക്കാർ അരിക്ക് അതിന്റെ സ്വഭാവമനുസരിച്ച് തൊണ്ണൂറ്റിരണ്ട് വ്യത്യസ്ത പേരുകൾ നല്കിയിരിക്കുമ്പോൾ ഇംഗ്ലീഷിലത് 'rice' എന്ന ഒറ്റവാക്കിലൊതുങ്ങുന്നു. നമ്മൾ rice എന്ന വാക്കു കൂടി ഉപേക്ഷിച്ചാൽ അതിന് ഭക്ഷണമെന്ന പ്രയോജനത്തിന്റെ അടിസ്ഥാനത്തിൽ നിലനില്ക്കാൻ കഴിയില്ലേ? അത്തരത്തിൽ

നമ്മളെല്ലാ അറിവുകളും ഉപേക്ഷിച്ചാലോ? അപ്പോൾ എന്താണ് സംഭവിക്കുക? തീർച്ചയായും പഴയ ആദിമനുഷ്യരാവുകയില്ല. ലക്ഷക്കണക്കിനു വർഷങ്ങളുടെ വളർച്ചകൊണ്ട് മനുഷ്യമസ്തിഷ്കം കൂടുതൽ സമർത്ഥമായും വേഗത്തിലും ചിന്തിക്കാനും പ്രവർത്തിക്കാനുമുള്ള കഴിവ് നേടിയിരിക്കുന്നു. നരവംശശാസ്ത്രത്തിലെ പരീക്ഷണങ്ങളെല്ലാം വെറും നിരീക്ഷണങ്ങളായി ഒതുങ്ങിയിരിക്കുകയല്ലേ. മറ്റ് ശാസ്ത്രശാഖകളിലേതുപോലെ വ്യക്തമായി ഒരു പരീക്ഷണപദ്ധതിയുമായി ആരും പ്രവർത്തിക്കുന്നില്ല. ചരിത്രത്തിന്റെയും ജീവശാസ്ത്രത്തിന്റെയും ഫോസിൽ പഠനത്തിന്റെയും കൂട്ടിവായനയായാണ് നരവംശശാസ്ത്രം പ്രവർത്തിക്കുന്നത്. ഇവിടെയാണ് സ്വതന്ത്രമായ ഒരു പരീക്ഷണത്തിന്റെ പ്രസക്തി.

ആൽട്ടോ ഡി റോസേരിയോ എന്ന കൊച്ചു ബ്രസീലിയൻ പട്ടണത്തിലെ ഉയർന്ന ശിശുമരണനിരക്കിനെപ്പറ്റി 1965 മുതൽ നാൻസി ഷേപ്പർ നടത്തിവരുന്ന പഠനത്തിൽപോലും നരവംശശാസ്ത്രജ്ഞ ഇടയ്ക്ക് നേരിട്ട് ഇടപെടുന്നുണ്ട്. പരീക്ഷണത്തിൽനിന്നും തികച്ചും സ്വാഭാവികമായ ഫലം ലഭിക്കണമെങ്കിൽ നമ്മളൊരിക്കലും ഇടപെടരുത്. ഈ കാര്യത്തിലാണ് റിച്ചാർഡ് ലീയോട് വിയോജിക്കേണ്ടി വരുന്നത്. കലഹാരി മരുഭൂമിയിലെ നാടോടി നായാട്ടുകാരെപ്പറ്റി പഠിക്കുമ്പോൾ ലീക്ക് അവരിലൊരാളായി മാറാൻ കഴിയാതെ വരുകയും നരവംശശാസ്ത്രജ്ഞന്റെ ഇടപെടൽ പരീക്ഷണഫലത്തെ പ്രതികൂലമായി ബാധിക്കുകയും ചെയ്യുന്നു. ദക്ഷിണഅമേരിക്കയിലെ പരാഗ്വേയിൽ പനാമ നദീതീരത്ത് താമസിക്കുന്ന ഗൗരാനി ഇന്ത്യക്കാർ കാടിനോടു ചേർന്ന് കാടിന്റെ ഭാഗമായി പുറംലോകത്തിന്റെ ഒരു അറിവും പങ്കുവയ്ക്കാതെ നല്ല നിലയിൽ ജീവിക്കുന്നില്ലേ? നമ്മുടെ എല്ലാ അറിവുകളെയും പറിച്ചു മാറ്റി ഒരു കാട്ടിലേക്ക് വലിച്ചെറിഞ്ഞാലും സുമാർ ഇരുപത്തിയഞ്ചു വർഷംകൊണ്ട് എല്ലാം തിരിച്ചുപിടിക്കാനും ഏകദേശം ഗൗരാനി വർഗ്ഗക്കാരുടേതിനു തുല്യമായ ഒരു ജീവിതനിലവാരത്തിലേക്ക് എത്തിച്ചേരാൻ കഴിയുമെന്നും എനിക്കു തോന്നുന്നു.

ആൽഫ എന്ന പ്രൊജക്ടിനെപ്പറ്റി ചിക്കാഗോയിൽവച്ച് ചില സുഹൃത്തുക്കളുമായി ചർച്ചചെയ്തപ്പോൾ അവർക്കത്ഭുതമായിരുന്നു. കുറച്ചുപേർ എല്ലാമുപേക്ഷിച്ച് ഇരുപത്തിയഞ്ചു വർഷം ജീവിക്കുക തികച്ചും കഠിനമായിരിക്കുമെന്നാണ് അവരുടെ അഭിപ്രായം. പക്ഷേ എനിക്ക് പ്രതീക്ഷയുണ്ട്... ശുഭപ്രതീക്ഷമാത്രം.

Yes Alpha is an experiment of truth, I believe." അവസാനത്തെ കുറിപ്പും വായിച്ചുകഴിഞ്ഞപ്പോൾ എല്ലാവരും നിശ്ശബ്ദരായി. പ്രൊഫസ്സർ കണ്ണടച്ചുറങ്ങുകയാണ്. ഞങ്ങൾ കുറച്ചു കഴിഞ്ഞപ്പോൾ പുറത്തിറങ്ങി.

പിറ്റേ ദിവസം കാലത്ത് ഞാനുണർന്നപ്പോൾ അവർ മൂന്നുപേരെയും കാണാനില്ലായിരുന്നു. 'ഞങ്ങൾ തിരിച്ചുപോകുന്നു. ദയവായി പിന്തുടരരുത്.' എന്ന കുറിപ്പ് മേശപ്പുറത്തിരുന്നു. കൂടെ ഹരികൃഷ്ണ സർക്കാർ മാലിനിക്കെഴുതിയ മൂന്ന് കവിതകളും.

ഇരുപത്തിനാല്

ഭരതവാക്യം

ആദിയിൽ വെള്ളമുണ്ടായി. വെള്ളത്തിൽനിന്നും കൊച്ചുകൊച്ചു ജീവികളും. അമീബമുതൽ മുകളിലോട്ട്. ലക്ഷക്കണക്കിനു വർഷങ്ങൾകൊണ്ട് വളർന്ന ആ ജൈവവ്യവസ്ഥ ചെടികളും മരങ്ങളും പക്ഷികളും മൃഗങ്ങളും മനുഷ്യനുമുള്ള ഒരു വലിയ ജീവശൃംഖലയായി. രാത്രികൾ പകലുകളെയും പകലുകൾ രാത്രികളെയും ആദരിച്ചും ആനയിച്ചും മുന്നോട്ടു പോയപ്പോൾ മനുഷ്യൻ മറ്റു ജീവികളിൽനിന്നും വ്യത്യസ്തനായി. ബുദ്ധി എന്ന അത്ഭുതസിദ്ധി അവനെ പ്രപഞ്ചത്തെ നിയന്ത്രിക്കാൻ കഴിവുള്ളവനാക്കി. പ്രകൃതിയെ മുഴുവൻ അവൻ സ്വന്തം ആവശ്യത്തിനായി ഉപയോഗിച്ചു. അനുസരിച്ചവരെ അടിമകളാക്കിയും എതിർത്തവരെ നശിപ്പിച്ചും അവൻ ഈ

ഭൂമിയുടെ വിവിധ ഭാഗങ്ങളിൽ പലതരം ഭാഷകളും സംസ്കാരവുമായി, കോട്ടയും കൊത്തളങ്ങളും കെട്ടി, സമാധാനത്തെക്കാളേറെ യുദ്ധത്തിലൂടെ അവർ പുരോഗമിച്ചു. ചോരപ്പുഴകളിൽ വളർച്ചയുടെ കഥകളെഴുതി, സത്യത്തെക്കാളേറെ അഹന്തയിലൂടെയും ചതിയിലൂടെയും ഒരു വംശം വളർന്നു. ഒന്നായിരുന്ന ഭൂമി പല രാജ്യങ്ങളായി അവയുടെ അതിർത്തികളായി, അതിർത്തിത്തർക്കങ്ങളായി ചിന്നിച്ചിതറി. അടിമത്തവും കോളനിവാഴ്ചയും അതിനെതിരേയുള്ള സമരങ്ങളും സംഹാരരുദ്രമായ ആയുധങ്ങളും നിരായുധീകരണചർച്ചകളും അതെല്ലാം വളർച്ചയുടെ പടവുകളായിരുന്നു.

അവനെ നല്ലവനും സമാധാനപ്രിയനും മാന്യനുമാക്കാനായി അനേകം മതങ്ങളും പ്രത്യയശാസ്ത്രങ്ങളും ഉടലെടുത്തു. യേശുവും ബുദ്ധനും നബിയും ഗാന്ധിയുമൊക്കെ അവന് രക്ഷയുടെയും സ്നേഹത്തിന്റെയും വഴി ഉപദേശിച്ചു. ശ്രീകൃഷ്ണൻമുതൽ കാൾ മാർക്സ് വരെ ധർമ്മസംസ്ഥാപനത്തിനായി ആയുധമുപയോഗിക്കാനും അതിനുശേഷം സമത്വപൂർണ്ണമായ ജീവിതം നയിക്കാനും പഠിപ്പിച്ചു. പക്ഷേ, ദ്വാരകയിലെയും സോവിയറ്റ് റഷ്യയിലെയും അനന്തര തലമുറകൾ തമ്മിലടിച്ചു നശിച്ചു. മനുഷ്യനെ നല്ലവനാക്കാൻ ശ്രമിച്ചവർക്കെല്ലാം തെറ്റുപറ്റുകയായിരുന്നു. അവൻ അടിസ്ഥാനപരമായി സ്വാർത്ഥതയും അഹങ്കാരവുമുള്ള ചതിയും വഞ്ചനയും പരിശീലിച്ച, കാമവും ക്രോധവും നിറഞ്ഞ ഒരു ചീത്തമൃഗമായിരുന്നു. അവനു മാത്രമുള്ള ചിരി കാപട്യത്തിന്റെ മൂടുപടമായിരുന്നു.

അനുബന്ധം

ഹരികൃഷ്ണ സർക്കാർ മാലിനിക്കെഴുതിയ മൂന്ന് കവിതകൾ

സ്വാതന്ത്ര്യം

കൊത്തിപ്പിളർക്കും,

സ്വാതന്ത്ര്യം... പരുന്തിന് ആകാശംപോലെ... വിസ്തൃതവും അനന്തവുമാകുമ്പോൾ... വിഷം പുരട്ടിയ അമ്പുകളുമായി ഒളിച്ചിരിക്കുന്ന നരഭോജികൾക്ക്, എന്റെ ശരീരം ആഹാരമായി സമർപ്പിക്കേണ്ടി വരുന്നു. പാട്ടുകൾ മറന്നുപോയ കുയിൽ, കാക്കയെപ്പോലെ അരോചകമായി കരയുന്നു. നിനക്കു വേണ്ടി ഞാൻ പാടാൻ കൊതിച്ച ഗാനം ബംഗാളിലെ ഒരു ഗ്രാമത്തിൽ വെടികൊണ്ടു വീണ സഹോദരന്റെ കരച്ചിലായി മാറുന്നു. എന്റെ സ്വപ്നത്തിന്റെ ക്യാൻവാസിൽ നിനക്കായി ഞാൻ വരച്ചിരുന്ന ചിത്രം അവന്റെ രക്തത്തിൽ കുളിച്ച് അർത്ഥശൂന്യമാകുന്നു. പക്ഷേ, എനിക്കിപ്പോഴും പ്രതീക്ഷയുണ്ട്... ഭാരതത്തിലെ പതിനായിരക്കണക്കിന് ഗ്രാമങ്ങൾ... ഒരു കൂട്ടം കാക്കകളായി... ദില്ലിയിലെ അധികാരത്തിന്റെ തല

ആ ചോരയിൽ മുക്കിയെടുത്ത ഒരു പുതിയ കൊടിയുമായി ആ കാക്കക്കൂട്ടം ആകാശത്തേക്ക് പറന്നുയരുകയുംചെയ്യും സ്വാതന്ത്ര്യം പരുന്തിനാകാശം പോലെ... രാത്രിക്ക് നക്ഷത്രങ്ങളെപ്പോലെ... എനിക്ക് സ്വപ്നങ്ങളെപ്പോലെ...

സ്നേഹം

കൂട്ടുകാരി എനിക്ക് നിന്നെ സ്നേഹിക്കാനറിയില്ല... വേണമെങ്കിൽ സ്നേഹിക്കുന്നു എന്ന് ഭാവിക്കാം. നിന്റെ കണ്ണുകളുടെയും ചുണ്ടുകളുടെയും ഭംഗിയെപ്പറ്റി പ്രശംസിക്കാം. അനേകം ഉപമകളും ഉൽപ്രേക്ഷകളും ഉപയോഗിച്ച് നിന്റെ ശരീരത്തിനെ പ്രപഞ്ചത്തിന് തുല്യമാക്കാം. ചായം തേച്ച നുണകൾകൊണ്ട് കാപട്യത്തിന്റെ കൊട്ടാരം തീർക്കാം. സ്വാർത്ഥതയുടെ കട്ടിക്കുപ്പായവും അഹന്തയുടെ തലപ്പാവുമണിഞ്ഞ എനിക്ക് നിന്നെ സ്നേഹിക്കാൻമാത്രമറിയില്ല. ക്ഷമിക്കുക.

ഭ്രാന്ത്

എനിക്ക് ഭ്രാന്താണ്. ഭ്രാന്ത്... ഭ്രാന്തമായ ഭ്രാന്ത്... പകലിനു വിഷം വിളമ്പുന്ന സന്ധ്യയെപ്പോലെ മരണത്തിന്റെ ജ്വാലയിലേക്ക് പറന്നടുക്കുന്ന ശലഭത്തെപ്പോലെ... വെളിച്ചത്തിൽനിന്നും ഇരുട്ടിലേക്ക്,

സത്യത്തിൽനിന്നും നുണയിലേക്ക്,

അറിവിൽനിന്നും അജ്ഞതയിലേക്ക്, ശൂന്യതയിലേക്ക്....പരമമായ ശൂന്യതയിലേക്ക്... ആ ഭ്രാന്തമായ ഭ്രാന്തിലാണ് ഞാൻ.

പഠനം 1 **ഒരസാധാരണ നോവൽ** രാജൻ ഗുരുക്കൾ

ആൽഫ ഒരസാധാരണ നോവലാണ്. പ്രമേയത്തിലും ഉള്ളടക്കത്തിലും ആവിഷ്കാരഘടനയിലും അസാധാരണം. ആൽഫ ഒരജ്ഞാത ദ്വീപാണ്. ഭൂപടങ്ങളിലെങ്ങും ഇതുവരെ അടയാളപ്പെടുത്തപ്പെട്ടിട്ടില്ലാത്ത, അവ്യക്തവും ആരും അവകാശമുന്നയിക്കാത്തതുമായ ദ്വീപ്. ശ്രീലങ്കയ്ക്ക് 759 കി.മീ. തെക്ക് ഇന്ത്യൻ മഹാസമുദ്രത്തിൽ അത് സ്ഥിതിചെയ്യുന്നു. പതിനേഴേമുക്കാൽ ച.കി.മീ. വിസ്തൃതി. പ്രൊഫ. ഉപലേന്ദു ചാറ്റർജിയാണതിന് ആൽഫയെന്നു പേരിട്ടത്. ആന്ത്രപ്പോളജിയുടെ പ്രൊഫസ്സറാണദ്ദേഹം. ഇരുപത്തഞ്ചു വർഷം നീണ്ടുനിൽക്കുന്ന ഒരു വിചിത്രമായ പരീക്ഷണത്തിന് അദ്ദേഹം തിരഞ്ഞെടുത്ത ഇടമാണ് ആൽഫ. പല രംഗത്തുനിന്നും വന്ന പന്ത്രണ്ടുപേരുമായി 1973 ജനുവരി ഒന്നിന് ഈ ദ്വീപിലേക്ക് യാത്ര തിരിക്കുന്നു. വേഷവും ഭാഷയും വെടിഞ്ഞ് അറിവും പരിചയവും മറന്ന് ഇരുപത്തഞ്ചു വർഷം! ആദിമജീവിതാവസ്ഥയിലേക്ക് സ്വയം പ്രവേശിച്ചുകൊണ്ട് പൂജ്യത്തിൽനിന്നു തുടങ്ങുക! സാമൂഹിക വികാസപരിണാമം ആൽഫമുതൽ വീണ്ടും അനുഭവിക്കുക! സമൂഹം, കുടുംബം, സദാചാരം എന്നിവയുടെ പൊള്ളത്തരം തുറന്നു കാട്ടാനും അവ മനുഷ്യന്റെ സ്വാതന്ത്ര്യത്തെയും പുരോഗതിയെയും എങ്ങനെ പ്രതികൂലമായി ബാധിക്കുന്നുവെന്ന് മനസ്സിലാക്കാനുമാണ് പരീക്ഷണം. ഇന്നോളം മാനവസംസ്കൃതി കൈവരിച്ച നേട്ടങ്ങളത്രയും വീണ്ടും നേടാൻ കാൽനൂറ്റാണ്ടു മതിയെന്ന

പ്രൊഫസ്സറുടെ പരികല്പന സാധുവാണെന്നു തെളിയിക്കാനുള്ള പരീക്ഷണം. യാത്രയ്ക്കുപയോഗിച്ച ബോട്ട് കഴുത്തോളം വെള്ളമുള്ളിടത്തുവച്ച് തീകൊളുത്തി, മടിച്ചുമടിച്ചാണെങ്കിലും പന്ത്രണ്ടു പേരും നഗ്നരായി പ്രൊഫസ്സറെ അനുഗമിച്ച് ആൽഫയിലേക്ക് നടന്നുകയറി. അങ്ങനെ ഒരു വലിയ പരീക്ഷണത്തിന്റെ കഥ ആരംഭിക്കുകയായി.

പ്രൊഫസ്സർ സതീഷ്ചന്ദ്ര ബാനർജിക്കുമാത്രമാണ് ഈ പരീക്ഷണത്തെക്കുറിച്ചറിവുള്ളത്. ഇരുപത്തഞ്ചു വർഷം പൂർത്തിയാവുമ്പോൾ അദ്ദേഹം ആൽഫയിലെത്തണം പരീക്ഷണഫലമറിയാൻ. പക്ഷേ അപ്പോഴേക്കും രോഗാവസ്ഥയിലായ ബാനർജി അദ്ദേഹത്തിന്റെ ശിഷ്യരിലൊരാളായ അവിനാശിനെ ദൗത്യം ഏല്പിച്ചു. മൂന്നു വർഷം മുമ്പേതന്നെ പതിമൂന്നുപേരുടെ ജീവചരിത്രക്കുറിപ്പുകളും ആൽഫയിലെത്താനുള്ള മാപ്പും നൽകി. അങ്ങനെ 1998 ജനുവരി ഒന്നിന് ഒരു സുഹൃത്തിനോടൊപ്പം അവിനാശ് ആൽഫയിലെത്തി ഉപലേന്ദു ചാറ്റർജിക്കും പന്ത്രണ്ടു സഹയാത്രികർക്കും എന്തു സംഭവിച്ചെന്നറിയാൻ. ദ്വീപിൽ ഒരുകൂട്ടം പ്രാകൃത മനുഷ്യരെയാണവർ കണ്ടത്. സ്ത്രീകളും പുരുഷന്മാരും കുട്ടികളുമായി ഇരുപത്തഞ്ചോളം പേർ. ഏറെനേരത്തെ തിരച്ചിലിനുശേഷം അവർ ഒരു ഗുഹയിൽ പന്ത്രണ്ടുപേരിലൊരാളായ മാലിനി ദേശായിയെ കണ്ടെത്തി. അവിടെ അബോധാവസ്ഥയിൽ സന്തോഷ് ഭട്നാഗറും ഊർമ്മിളയും ഉണ്ടായിരുന്നു. മൂന്നു ദിവസത്തെ യാത്രയ്ക്കുശേഷം അവരെയുംകൊണ്ട് കരയിലെത്തി.

മാലിനി ദേശായി മാത്രമായിരുന്നു സംഘത്തിലെ മറ്റൊരു ആന്ത്രപ്പോളജിസ്റ്റ്. ആദ്യം അവരും, പിന്നെ സുഖം പ്രാപിക്കുന്ന മുറയ്ക്ക് ഭട്നാഗറും ഒടുവിൽ ഊർമ്മിളയും ആൽഫയിലെ അനുഭവകഥ പറയുന്നു. അവരുടെ സംഭാഷണശകലങ്ങളും ജീവചരിത്രക്കുറിപ്പുകളും ചേർന്ന് നോവൽ വികസിക്കുന്നു. സമൂഹത്തിനെന്തിനാണിത്രയും ചട്ടക്കൂടുകൾ, നിയമങ്ങൾ, ഒരുപാട് വിലക്കുകൾ? അവയിൽനിന്നെല്ലാം സ്വതന്ത്രമാക്കിവിട്ടാൽ, ഇന്നുള്ളതെല്ലാം കൈവെടിഞ്ഞാൽ അതിനെക്കാളൊക്കെ വലിയ നേട്ടങ്ങളുണ്ടാക്കാൻ മനുഷ്യ മസ്തിഷ്കത്തിന് ഇരുപത്തഞ്ചു വർഷം മതി എന്ന പരികല്പന പൊളിഞ്ഞു. മനുഷ്യജീവിതം പൂജ്യത്തിൽത്തന്നെ നിന്നു. സംസ്കൃതിയിൽനിന്ന് സഹസ്രാബ്ദങ്ങളകലെ.

രാമകൃഷ്ണന്റെ നോവൽ ഏറ്റെടുക്കുന്നത് ഒരു വലിയ സാഹസമാണ്. സ്ഥലകാലങ്ങളുടെയും അനുഭവങ്ങളുടെയും ആശയങ്ങളുടെയും അറിവിന്റെയും ദർശനത്തിന്റെയും തീരാ സമസ്യകളുടെ ആഴക്കടലിലേക്ക് പണിതീരാത്ത ഒരു ചെറുതോണിയുമായി ഇറങ്ങുകയെന്ന സാഹസം. പണിപൂർത്തീകരിക്കാൻ പാടുപെട്ടുകൊണ്ട് ചുഴിമലരികളിൽ ഇളകിമറിഞ്ഞും കമിഴ്ന്നും യാത്ര ചെയ്യുകയെന്ന സാഹസം. പക്ഷേ ഒടുവിൽ അതൊരു കരയ്ക്കടുത്തു. ഏറെ അഭിനന്ദനം അർഹിക്കുന്ന ഒരുദ്യമം.

തനിക്ക് ഇതു നേരത്തേ തോന്നിയില്ലല്ലോ എന്ന അസൂയ ജനിപ്പിക്കുന്ന ഇതിവൃത്തമാണ് ഒരു കൃതിയെ മനോഹരമാക്കുന്നതെന്ന് പറയാറുണ്ട്. അങ്ങനെയുള്ള കൃതി നമ്മെ ഏറെ സ്വാധീനിക്കുന്നു. ആൽഫ അത്തരം ഒരു രചനയാണ്. എന്നാൽ യാതൊരു കുറവും ഇല്ലാത്ത, എല്ലാം തികഞ്ഞ ഒരു കൃതിയാണ് ഇത് എന്നൊന്നും പറയുന്നില്ല. പല കുറവുകളും കുറ്റങ്ങളും ചൂണ്ടിക്കാണിക്കാനാവും. അസംഭവ്യതയും അവിശ്വസനീയതയും ആരോപിക്കാം. ഇന്ന് ലഭ്യമായ ചരിത്ര നരവംശശാസ്ത്രജ്ഞാനം വച്ചു നോക്കിയാൽ ആൽഫയ്ക്ക് ഒരുപാട് പരിമിതികളുണ്ട്. പക്ഷേ ഒരു നോവലിനെ സർഗ്ഗാത്മകതയുടെ മികവു പരിശോധിച്ചുകൊണ്ടല്ലേ അളക്കേണ്ടത്? അല്ലാതെ ജ്ഞാനയുക്തികൊണ്ടല്ലല്ലോ. മാത്രവുമല്ല, അത്തരം ഒരു നിരൂപണം ആൽഫയുടെ കഥാകാരൻ പറയാത്ത കാര്യങ്ങളെപ്പറ്റിയുള്ള പ്രതിപാദനമായിപ്പോവുകയുംചെയ്യും. എന്നാൽ ഒന്നുണ്ട്: ആൽഫയുടേതുപോലുള്ള ഇതിവൃത്തത്തിന്റെ സൗന്ദര്യം താളക്കമാർജ്ജിക്കുക അതിന്റെ ജ്ഞാനാസ്പദം ഭദ്രമാവുമ്പോഴായിരിക്കും. അസംഭവ്യതയും അവിശ്വസനീയതയും ഒരർത്ഥത്തിൽ ഈ നോവലിന്റെ ശക്തിയാണ്. കാരണം, ലിറിക്കുകളെപ്പോലെ അസംബന്ധങ്ങൾകൊണ്ട് സംബന്ധങ്ങളെ

അർത്ഥദീപ്തമാക്കുന്ന കൃതിയാണ് ആൽഫ. അതീതാത്മക ധൈഷണികതയുടെ മറ പിടിച്ചുകൊണ്ട് സാമൂഹ്യപരിധികളില്ലാത്ത വ്യക്തിസ്വാതന്ത്ര്യത്തെയും സദാചാരങ്ങളുടെ നിയന്ത്രണങ്ങളില്ലാത്ത സാമൂഹ്യജീവിതത്തെയും നിലനില്പിന്റെ നിസ്സഹായത മറന്നുകൊണ്ടുള്ള സുഖഭോഗജീവിതത്തെയും വാഴ്ത്തുന്നതിലെ നിരർത്ഥകതയെ ആൽഫ ദീപ്തമാക്കുന്നു.

സർഗ്ഗാത്മകസിദ്ധികൊണ്ടും ദാർശനിക നരവംശശാസ്ത്രജ്ഞാനം കൊണ്ടും കടഞ്ഞ് മനോഹാരിത ഇനിയും വർദ്ധിപ്പിക്കാവുന്ന ഒരു പ്രമേയമാണ് ആൽഫയുടേത്. മനുഷ്യാവസ്ഥയുടെ അനുകൃതവും ഭാവങ്ങളുടെ അനുകീർത്തനവുമായി വളർന്ന് മഹത്തായ ഒരു സൃഷ്ടിയായി മാറുമായിരുന്ന ആൽഫയെ കഥാകാരൻ തിരക്കിട്ട് ചുരുക്കി ആവിഷ്കരിച്ചുകളഞ്ഞുവെന്ന് തോന്നി. എങ്കിലും ഇന്നത്തെ നിലയിൽത്തന്നെ ഏതുതരം വായനക്കാരെ ആകർഷിക്കാനും ആൽഫയ്ക്ക് കഴിവുണ്ട്. നോവൽസാഹിത്യരംഗത്ത് അത് രാമകൃഷ്ണന്റെ സാന്നിദ്ധ്യം ഉറപ്പിച്ചിരിക്കുന്നു.

പഠനം 2 **വേരുകൾ തേടുന്നവർ** ഷാജി ജേക്കബ്

മലയാളത്തിൽ വിരളമായെഴുതപ്പെടുന്ന ഉട്ടോപ്യൻ നോവലുകളിലൊന്നാണ് ആൽഫ. അതീത ഭൂതകാലത്തേക്കുള്ള മടക്കയാത്ര മനുഷ്യന്റെ ഏറ്റവും വലിയ നേട്ടമായി കണ്ട ദാർശനികൻ റൂസ്സോവാണ്. 18-ാം നൂറ്റാണ്ടിൽ അദ്ദേഹം രചിച്ച ഗ്രന്ഥങ്ങളും ഉന്നയിച്ച ആശയങ്ങളും പാശ്ചാത്യ മനുഷ്യന്റെ സംസ്കാരത്തെയും നാഗരികതയെയും നേരിട്ടാക്രമിച്ചു. യഥാർത്ഥ മനുഷ്യൻ സമൂഹജീവിയല്ല എന്നും, തികഞ്ഞ സംതൃപ്തിയും സന്തോഷവും സ്വാതന്ത്ര്യവും അനുഭവിച്ച ഏകാന്തനായിരുന്നു എന്നും റൂസ്സോ പറഞ്ഞു. 'അസമത്വത്തിന്റെ ഉത്ഭവത്തെക്കുറിച്ചുള്ള പ്രഭാഷണ' ത്തിൽ (1755) അദ്ദേഹം എഴുതി: 'പ്രകൃത്യാ മനുഷ്യൻ നല്ലവനാണ്. പക്ഷേ സമൂഹവും സംസ്കരവും അവനെ ചീത്തയാക്കുന്നു.' പിന്നീട് 1762-ൽ രചിച്ച 'സോഷ്യൽ കോൺട്രാക്ട്' റൂസ്സോ ആരംഭിക്കുന്നതുതന്നെ ഏറെ പ്രസിദ്ധമായിത്തീർന്ന ഒരു വാക്യത്തിലാണ്. 'മനുഷ്യൻ സ്വതന്ത്രനായി ജനിക്കുന്നു. പക്ഷേ എല്ലായിടത്തും അവൻ ചങ്ങലയിലാണ്.' സമൂഹത്തെ പ്രകൃതിക്കും സംസ്കാരത്തെ മനുഷ്യനും വ്യവസ്ഥകളെ സ്വാതന്ത്ര്യത്തിനും എതിരായി കണ്ട റൂസ്സോവിന്റെ സ്വാധീനം പിന്നീട് പല ഘട്ടങ്ങളിലും തോറോമുതൽ റസ്സൽവരെയുള്ളവരിൽ കാണാം.

ആർജിതസംസ്കാരത്തിനെതിരേ ജൈവസ്വഭാവങ്ങൾകൊണ്ട് കലാപം നടത്തുകയും സ്വന്തം ജീവിതം യാതൊരു ഫലത്തിലും ഉറപ്പില്ലാത്ത ഒരു

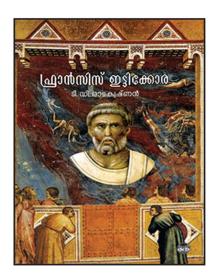
പരീക്ഷണത്തിനു നീക്കിവയ്ക്കുകയും ചെയ്യുന്ന ഉപലേന്ദു ചാറ്റർജി എന്ന നരവംശശാസ്ത്രാധ്യാപകന്റെയും അയാളുടെ പരിക്ഷണത്തിൽ പങ്കാളികളാകുന്ന പന്ത്രണ്ടുപേരുടെയും കഥയാണ് 'ആൽഫ' എന്ന ഈ നോവൽ. ഇരുപത്തഞ്ചു വർഷം യാതൊരു സാംസ്കാരിക സ്വഭാവങ്ങളും പ്രകടിപ്പിക്കാതെ, അതിവിദൂരവും ഏകാന്തവുമായ ഒരു ദ്വീപിൽ പുറംലോകവുമായി യാതൊരു ബന്ധവും പുലർത്താതെ ജീവിക്കുക. അതിനു ശേഷം തങ്ങളിലുണ്ടാകുന്ന മാറ്റം പഠിക്കുക—ഇതായിരുന്നു ചാറ്റർജിയുടെയും ശിഷ്യരെടെയും പദ്ധതി. സാംസ്കാരത്തിന്റെ തിരസ്കാരത്തിനായി വസ്ത്രംമുതൽ ഭാഷവരെ ഉപേക്ഷിച്ച സംഘം പക്ഷേ പ്രകൃതിയെ അതിജീവിച്ചില്ല. ഓരോ കാലങ്ങളിലായി ഓരോരുത്തരും മരണത്തിനു കീഴടങ്ങി. ഇരുപത്തഞ്ചു വർഷം കഴിഞ്ഞ്, ഈ ഗവേഷണത്തിന്റെ ഫലം മനസ്സിലാക്കാൻ വൻകരയിൽനിന്നെത്തിയ അവിനാശിനു മുന്നിൽ മൃതപ്രായരായി മൂന്നുപേർ മാത്രം അവശേഷിച്ചു. പക്ഷേ ഇക്കാലംകൊണ്ട് ദ്വീപിൽ പ്രൊഫസ്സറുടെയും സഹചരരുടേതുമായി ജനിച്ച നാൽപതോളം മക്കൾ യാതൊരു സംസ്കാരസ്വഭാവങ്ങളും ശീലിക്കാതെ ആദിമമായ പ്രാകൃതാവസ്ഥയിൽ വളരുന്നുണ്ടായിരുന്നു. പരീക്ഷണകാലത്തെ അതിജീവിച്ച മൂന്നാളുകളെയുംകൊണ്ട് വൻകരയിലെത്തിയ അവിനാശിന് പക്ഷേ അവരെ ആ ലോകത്തു പിടിച്ചുനിർത്താനായില്ല. പരീക്ഷണത്തിന്റെ ദുരന്തപരിണതി ഏറ്റെടുത്തുകൊണ്ടുതന്നെ അവർ ദ്വീപിലേക്കു മടങ്ങിപ്പോയി.

മനുഷ്യന്റെ സാമൂഹ്യാസ്തിത്വത്തിനും സാംസ്കാരികസ്വത്വത്തിനുമെതിരേ റൂസ്സോ നടത്തിയ വിചാരണയുടെ കൗതുകകരമായ ഒരു വീണ്ടെഴുത്താണ് 'ആൽഫ'. ആ അർത്ഥത്തിൽ മലയാളനോവലിൽ ആഖ്യാനപരമായ പുതുമ ഈ രചനയ്ക്കുണ്ട്. ഉപലേന്ദുവിന്റെയും സഹഗവേഷകരുടെയും പൂർവ ചരിത്രങ്ങളിൽനിന്ന് അവരുടെ പരീക്ഷണകാലത്തെ ജീവിതാവസ്ഥകളിലേക്കു നീളുന്ന ഓരോ കഥകളായാണ് നോവലിന്റെ ഘടന. അതിവിചിത്രവും ഭിന്നങ്ങളുമായ കഥകളാണ് ഓരോരുത്തർക്കുമുള്ളത്. ചരിത്രകാരനും ശാസ്ത്രജ്ഞനും ചിത്രകാരനും നർത്തകിയും ലൈബ്രേറിയനും ബ്യൂറോക്രാറ്റും ഡോക്ടറും പത്രപ്രവർത്തകയും രാഷ്ട്രീയപ്രവർത്തകനും കവിയും അതി വിചിത്രമായ ഒരു പരീക്ഷണത്തിനായി ഒരുമിച്ചു. ദ്വീപിൽ ഒരേ സമയം തന്നെ ലൈംഗികതയുടെ അഗ്നിയിലും ആത്മനിന്ദയുടെയും പകയുടെയും പ്രളയത്തിലും അവർ മുങ്ങിമരിച്ചു. പലരും പരസ്പരം കൊന്നു. പലർക്കും ഭ്രാന്തു പിടിച്ചു. പലരും ആത്മഹത്യ ചെയ്തു. പലരും മക്കളാൽ ബലാൽക്കാരം ചെയ്യപ്പെട്ടു. പലരെയും മക്കൾതന്നെ കൊന്നു. ഒരിക്കലും രക്ഷപ്പെടാനാവാത്ത ഒരു പരീക്ഷണത്തിന്റെ ബലിയാടുകളായിത്തീർന്നുവെന്ന് തിരിച്ചറിയാൻ അവരിലധികം പേരും അവശേഷിച്ചില്ല.

'ഭാഷ' യാണ് സംസ്കാരത്തിന്റെ ഏറ്റവും മുഖ്യമായ ചിഹ്നമായി രാമകൃഷ്ണൻ ഈ നോവലിൽ ആവിഷ്കരിക്കുന്നത്. അതുകൊണ്ടുതന്നെ ഭാഷ ഉപേക്ഷിക്കുക എന്നത് ചരിത്രപരവും രാഷ്ട്രീയവുമായ പ്രശ്നമായി പ്രൊഫസ്സറും സംഘവും ഏറ്റെടുക്കുന്നു. ഭാഷയില്ലാത്ത മനുഷ്യന് അവശേഷിക്കുന്ന മാധ്യമം ശരീരമാണ്. ശരീരത്തിന്റെ സ്വാതന്ത്ര്യം അവർ പ്രകൃതിക്ക് വിട്ടുകൊടുക്കുകയും ചെയ്തു. അങ്ങനെയാണ് ലൈംഗികതയും ചോരക്കൊതിയും വിശപ്പും പകയും കരുത്തും അതിജീവനശ്രമങ്ങളും അവരുടെ ജൈവഭാവങ്ങളായി നിലനിന്നത്.

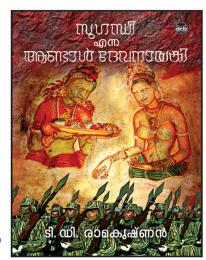
1973 മുതൽ 1998 വരെയുള്ള ഇന്ത്യൻരാഷ്ട്രീയത്തിന്റെ ചരിത്രവും 'ആൽഫ' യ്ക്ക് പശ്ചാത്തലമായുണ്ട്. ഇന്ത്യാ-പാക് യുദ്ധത്തിനുശേഷം തന്റെ സ്വേച്ഛാധിപത്യസ്വഭാവം പുറത്തെടുത്ത് ഇന്ത്യയെ അടിയന്തരാവസ്ഥയിലേക്കു നയിച്ച പ്രധാനമന്ത്രിയുടെ ചരിത്രധ്വംസനങ്ങളിൽനിന്നാണ് ഒരർത്ഥത്തിൽ ഉപലേന്ദുവിന്റെ പരീക്ഷണവും പലായനവും രൂപംകൊള്ളുന്നതുതന്നെ. നക്സലിസത്തിന്റെ ബംഗാൾധാരയാണ് മറ്റൊരു രാഷ്ട്രീയ പശ്ചാത്തലം. ഇവയിലൂടെ, ഒരു പൊളിറ്റിക്കൽ ഉട്ടോപ്യൻ നോവലിന്റെ സ്വരൂപവും സ്വഭാവവും കൈവരിക്കാനും 'ആൽഫ' യ്ക്ക് കഴിയുന്നുണ്ട്. 18-ാം നൂറ്റാണ്ടിൽ റൂസ്സോ മുന്നോട്ടുവച്ച ആശയങ്ങളുടെ മാത്രം സ്വാധീനവും പശ്ചാത്തലവുമല്ല 'ആൽഫ' യ്ക്ക് ഉള്ളത് എന്നും വേണമെങ്കിൽ കരുതാം. എ.എസ്.എൻ ചാനൽ രണ്ടു വർഷം മുമ്പ് നടത്തിയ, ഏറെ വാർത്താപ്രാധാന്യവും പ്രസിദ്ധിയും നേടിയ, സർവൈവർ എന്ന റിയാലിറ്റി ടെലിവിഷൻ പരിപാടി ഓർക്കൂ. ജീവിക്കാനാവശ്യമായ യാതൊരു സാമഗ്രികളുമില്ലാതെ ഒരു ദ്വീപിൽ ഒറ്റയ്ക്കും ജോഡിയായും ചാനൽ എത്തിക്കുന്നവർ ഒരാഴ്ച തന്നിഷ്ടപ്രകാരം ജീവിക്കുന്നതും എങ്ങനെയും പ്രകൃതിയെ അതിജീവിക്കുന്നതുമായിരുന്നു സർവൈവറിന്റെ മത്സരസ്വഭാവം. അതിവർത്തനത്തിന്റെ ഈ ജീവനകല റൂസ്സോയുടെ സംസ്കാരനിഷേധവും സമൂഹവിരോധവുമല്ലെങ്കിലും കൗതുകകരമായ ഒരു സമകാലിക ഉട്ടോപ്യൻ സങ്കല്പനമെന്ന നിലയിൽ ഏറെ ജനപ്രീതിയും ഒപ്പം വിമർശനവും നേടി.

രാമകൃഷ്ണൻ ഈ കൃതിയുടെ ആഖ്യാനത്തിലും ഘടനയിലും പ്രകടിപ്പിക്കുന്ന പരീക്ഷണസ്വഭാവങ്ങൾ മലയാളനോവലിൽ ഒരു പുതുമയായിത്തീരുന്നത് സാംസ്കാരികരാഷ്ട്രീയത്തിന്റെ ഇത്തരം പലമകൾകൊണ്ടുതന്നെയാണ്.

ഫ്രാൻസിസ് ഇട്ടിക്കോര ടി.ഡി. രാമകൃഷ്ണൻ

സമകാലീന മലയാള നോവലുകളിൽ പ്രമേയചാരുതകൊണ്ടും ആഖ്യാന വൈഭവംകൊണ്ടും ശ്രദ്ധേയമായ കൃതി.

സുഗന്ധി എന്ന ആണ്ടാൾ ദേവനായകി ടി.ഡി. രാമകൃഷ്ണൻ

മലയാളിക്ക് ഏറെ സമീപസ്ഥമായ ശ്രീലങ്കയിലെ വളരെ ക്രൂരമായ വംശഹത്യയുടെയും ആഭ്യന്തര സംഘർഷങ്ങളുടെയും പശ്ചാത്തലത്തിൽ രചിച്ചിരിക്കുന്ന നോവൽ.

ഏറ്റവും പുതിയ സാംസ്കാരിക വാർത്തകൾക്ക്

www.dcbooks.com

പുസ്തകവാർത്തകൾ നിങ്ങളെ തേടിവരും ലൈക്ക് ചെയ്യു

പുസ്തകശാല നിങ്ങളുടെ വിരൽത്തുമ്പിൽ www.onlinestore.dcbooks.com

എഷോഴും നിങ്ങളോടൊഷം 9846133336 customercare@dcbooks.com www.support.dcbooks.com

ടി.ഡി. രാമകൃഷ്ണൻ

ആൽഫ ഒരസാധാരണ നോവലാണ്. പ്രമേയത്തിലും ഉള്ളടക്ക ത്തിലും ആവിഷ്കാരഘടനയിലും അസാധാരണം. സമൂഹത്തിന്റെ പല മേഖലകളിൽനിന്നുമുള്ള പന്ത്രണ്ട് വ്യക്തികളുമായി ഒരു ദ്വീപിൽ വസിക്കാനെത്തിയ ഉപലേന്ദു ചാറ്റർജി എന്ന ശാസ്ത്രജ്ഞന്റെ കഥ. വേഷവും ഭാഷയും വെടിഞ്ഞ് അറിവും പരിചയവും മറന്ന് ആദിമ ജീവിതാവസ്ഥയിലേക്ക് സ്വയം പ്രവേശിച്ചുകൊണ്ട് ഇരുപത്തഞ്ചു വർഷം കഴിഞ്ഞു അവർ. സാമൂഹിക വികാസ പരിണാമത്തെ സ്വയം അറിഞ്ഞ് പഠിക്കാനുള്ള ഒരു ശ്രമമായിരുന്നു ആ ജീവിതം.

"മനുഷ്യൻ എന്ന സ്വപ്നത്തിലേക്കുള്ള യാത്രയിൽ എത്രയോ കുറച്ചു മാത്രമേ ഹോമോസാപ്പിയൻ എന്ന ഈ മൃഗം സഞ്ചരിച്ചിട്ടുള്ളൂ എന്നുള്ള ഉൾക്കാഴ്ച തരുവാൻ ടി.ഡി. രാമകൃഷ്ണന്റെ 'ആൽഫ' എന്ന നോവൽ നമ്മെ സഹായിക്കും. ഉള്ളിന്റെ ഉള്ളിലേക്കു തുറക്കുന്ന ഒരു കണ്ണ് ഇതിലുണ്ട്."

-വൈശാഖൻ

കമ്മ്യൂണിസ്റ്റ് പ്രത്യയശാസ്ത്രങ്ങളിൽ അനിവാര്യമായിട്ടുള്ള അന്തശ്ഛിദ്രത്തെ നരവംശശാസ്ത്രമെന്ന പ്രതീകത്തിലൂടെ ആവിഷ്കരിക്കാൻ ശ്രമിക്കുന്ന നോവൽ.

കവർ ഡിസൈൻ: **അംബീഷ്കുമാർ**

www.dcbooks.com

നോവൽ

Your gateway to knowledge and culture. Accessible for everyone.

z-library.se singlelogin.re go-to-zlibrary.se single-login.ru

Official Telegram channel

Z-Access

https://wikipedia.org/wiki/Z-Library